

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2014

Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2014 talousarvioesityksen (HE 112/2013 vp) täydentämisestä

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä syyskuuta 2013 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2014 (HE112/2013 vp).

Lisäksi eduskunta on 26 päivänä marraskuuta 2013 lähettänyt valtiovarainvaliokuntaan hallituksen esityksen eduskunnalle vuoden 2014 talousarvioesityksen täydentämisestä (HE 193/2013 vp).

Valiokunta on käsitellyt esitykset yhdessä ja antaa niistä yhteisen mietinnön.

Talousarvioaloitteet

Valiokunta on käsitellyt esitysten yhteydessä eduskunnan 24 päivänä lokakuuta 2013 valiokuntaan lähettämät talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428 ja 430—574/2013 vp ja 28 päivänä marraskuuta 2013 valiokuntaan lähetetyt talousarvioaloitteet TAA 575 ja 576/2013 vp. Aloiteluettelo on tämän mietinnön liitteenä.

Lausunnot

Eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 3 momentin mukaan kukin erikoisvaliokunta voi omasta aloitteestaan antaa toimialaansa koskevan lausunnon valtion talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle kolmenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun esitys on lähetetty valtiovarainvaliokuntaan.

Vuoden 2014 talousarvioesityksestä ovat määrääjassa lausunnon antaneet

- ulkoasiainvaliokunta UaVL 6/2013 vp
- tarkastusvaliokunta TrVL 4/2013 vp
- hallintovaliokunta HaVL 22/2013 vp
- lakivaliokunta LaVL 12/2013 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Perustelut

- liikenne- ja viestintävaliokunta LiVL 27/2013 vp
- maa- ja metsätalousvaliokunta MmVL 26/2013 vp
- puolustusvaliokunta PuVL 8/2013 vp
- sivistysvaliokunta SiVL 18/2013 vp
- sosiaali- ja terveysvaliokunta StVL 17/2013 vp
- talousvaliokunta TaVL 28/2013 vp
- työelämä- ja tasa-arvovaliokunta TyVL 11/2013 vp
- ympäristövaliokunta YmVL 26/2013 vp

Määräajan jälkeen on lisäksi lausunnon antanut

- tulevaisuusvaliokunta TuVL 3/2013 vp

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu asiayhteyden mukaisesti kaikissa valtiovarainvaliokunnan jaostoissa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Talouseläyty

Talouseläytyä käsitellään tilanteessa, jossa talouden elpyminen vuosien 2008—2009 talouskriisin jälkeen on edelleen maailmanlaajuisesti hidasta ja haurasta. Vaikka euroalueen talous on viimeisen vuoden aikana kehittynyt kokonaisuudessaan myönteisesti, talouseläyty arvioidaan pysyvän jatkossakin hitaana. Kansainvälisen talouden käänne parempaan ennakoii myös Suomen talouden maltillista eläytyä. Vuonna 2014 Suomen kokonaeläytyä arvioidaan eläytyä 1,2 prosenttia kotimaisen eläytyksen ja viennin lievän eläytyksen myötä. Eläytyä tukee myös alhaisena eläytyvä korkotasoo.

Valiokunta toteaa, että tilanne on kuitenkin herkkä ja kohtalaisen pienetkin muutokset voivat kääntää eläytyksen jälleen negatiiviseksi. Talouden eläytyepotentiaali on alhainen, sillä väestöllisten tekijöiden vuoksi eläytypanos ei eläyty. Lisäksi teollisuuden rakennemuutos on laskenut olemassa olevaa eläytykapasiteettia ja eläytytoinnit uuteen ovat vähäisiä. Eläytyttömyyseen arvioidaan laskevan alle 8 prosentin vasta vuonna 2015. Eläytyttömyyden vähenemistä hidastavat hauraan talouseläytyksen lisäksi eläytymarkkinoiden kohtaanto-ongelmat. Syksyllä saavutettu maltillinen eläytyratkaisu parantaa kuitenkin osaltaan Suomen eläytykilpailukykyä sekä vahvistaa talouden ja eläytyllisyyden eläytyä.

Valiokunta on vakavasti huolissaan julkisen velan jatkuvasta eläytyästä. Kokonaeläytyä aleneminen kahtena vuonna peräkkäin heijastuu julkisen talouden eläytyäsuhteeseen. Julkinen eläytyä lisääntyä sekä nimellisesti että kokonaeläytyäsuhteutettuna, ja eläytyäsuhte ylittää 60 prosentin rajan vuonna 2014. Valtio ja kunnat ovat selvästi alijäämäisiä, eläytyeläytykesktori eläytyjäämäinen ja muut eläytyäsuhteeläytyvarahastot suunnilleen eläytyäsuhteeseen. Vuoden 2014 lopussa eläytyäsuhte arvioidaan nousevan 100 mrd. euroon eli noin 50 prosenttiin BKT:stä. Talouseläytyäsuhte on 7,2 mrd. euroa alijäämäinen, joka katetaan ottamalla lisää eläytyäsuhteä. Valtioeläytyäsuhte arvioidaan olevan 3,3 prosenttia eläytyäsuhteeseen bruttokansantuotteeseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp **Perustelut**

Julkinen talous ei voi pitkään perustua velkaantumiseen. Myös hallitusohjelman tavoitteena on tasapainottaa valtiontalous ja kääntää valtiontalouden velan ja kokonaistuotannon suhde laskuun vaalikauden loppuun mennessä. Hallitus on tämän periaatteen mukaisesti päättänyt välittömistä valtion menoja vähentävistä ja tuloja lisäävistä toimista niin hallitusohjelman ja ensimmäisen kehyspäättökseen yhteydessä kuin kevään 2012 ja 2013 kehyspäättöksissä. Toimet kohentavat valtion rahoitusasemaa 4,8 mrd. eurolla, ja koko julkisen talouden sopeutustoimet nousevat noin 5,5 mrd. euroon sosiaaliturvamaksujen korotusten myötä vuodesta 2017 alkaen. Hallitus on lisäksi panostanut talousarvioiden kautta kasvua tukeviin ja lisätalousarvioiden avulla erityisesti työllisyyttä välittömästi parantaviin toimenpiteisiin.

Ennakoitua vaikeampaa taloudellista tilannetta kuvaa se, etteivät toimet ole olleet riittäviä asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kestävyysvajeen arvioidaan olevan noin 4,7 prosenttia BKT:stä. Julkisen talouden rahoitusasemaa tulee parantaa noin 9 mrd. euroa vuoteen 2017 mennessä, jotta julkinen valta kykenee hoitamaan velvoitteensa. On pidettävä huolta siitä, että velkaantuminen ei siirry kestävämmälle uralle.

Välittömien toimien lisäksi tarvitaan näin ollen keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä vaikuttavia uskottavia talouden rakenteisiin kohdistuvia uudistuksia. Hallitus toteuttaa ensi vuonna laajan yhteisöverouudistuksen, minkä lisäksi se on jo päättänyt nuorten kouluttautumista ja työllistymistä vahvistavista toimista. Lisäksi on käynnistetty kuntauudistus, sosiaali- ja terveyshuollon palvelurakennemuutos sekä asuntopoliittinen uudistus.

Valiokunta pitää erittäin tarpeellisena, että hallitus pääsi lisäksi marraskuussa yksimielisyyteen elokuussa linjatun rakennepoliittisen ohjelman eteenpäin viemisestä. Rakenteelliset uudistuspäätökset ovat tiekartta kestävyysvajeen kattamiseen ja antavat aikaa hallittuun budjettivajeen poistamiseen.

Valiokunta painottaa rakennepoliittisen ohjelman toteuttamisessa julkisten palveluiden tuottavuuden ja vaikuttavuuden parantamista. Toimenpiteiden on myös kunta- ja palvelurakennemuutosten osalta tuettava sosiaalisesti kestävää yhteiskuntaa sekä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista.

Valiokunta toteaa, että työnteon ja yrittämisen on oltava aina kannattavaa. On siksi tärkeää, että rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyy linjauksia, jotka lisäävät työn kannustavuutta ja joilla poistetaan erilaisia kannustinloukkuja. On myös merkittävää, että jo ensi vuoden alusta voimaan tulevalla lainsäädännöllä kannustetaan työnhakijoita vastaanottamaan myös lyhytkestoisia ja osaaikaisia töitä (StVM 24/2013 vp — HE 90/2013 vp, HE 176/2013 vp). Edellä mainittuun uudistukseen sisältyy mm. korotetun ansio-osan maksaminen kaikille aktivointitoimiin osallistuville, yrittäjien ja yrittäjän perheenjäsenten työttömyysturvan saantiehtojen lieventäminen, työttömyyspäivärahan omavastuuajan lyhentäminen sekä työmarkkinatuen omavastuuosien vähentäminen ja 300 euron suojaosan käyttöön ottaminen soviteltuun työttömyysetuuteen. Myönteistä on myös osatyökykyisten työhön paluun helpottaminen osasairauspäivärahauden pidennyksellä ja ammatilliseen kuntoutukseen pääsyn kriteerien lieventäminen, mikä helpottaa erityisesti työhistoriaa vailla olevien nuorten pääsyä kuntoutuksen kautta työmarkkinoille (StVM 15/2013 vp — HE 128/2013 vp).

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp Perustelut

Rakennepoliittisessa ohjelmassa tuottavuutta haetaan lisäksi mm. kelpoisuusvaatimusten väljentämisellä ja sähköisen palveluväylän käyttöönotolla, jonka yhteydessä tulee huolehtia myös kattavasta tietoturvasta. Tavoitteena on lisäksi työn tekemisen pidentäminen kahdella vuodella työurien alku- ja loppupäästä.

Valiokunta korostaa, että uudistukset on sovittava yhteen muun talouspolitiikan kanssa siten, että kokonaisuus tukee kasvua ja työllisyyttä myös lyhyellä aikavälillä. Tarvitaan tasapainoista finanssipolitiikkaa, jotta alkanutta kysyntää ja kasvua ei tukahduteta. Mitä uskottavampi, konkreettisempi ja laskelmiin perustuvampi julkisen talouden kestävyys turvaava rakennepolitiikka on, sitä vähemmän tarvitaan kasvua hidastavia veronkorotuksia ja menoleikkauksia lyhyellä aikavälillä.

Valiokunta pitää valtiontalouden tasapainottamista välttämättömänä ja toteaa, että kestävyysvajeen umpeen kurominen heikossa suhdannetilanteessa on mittava tehtävä ja edellyttää vaikeita päätöksiä. Julkinen talous on kuitenkin vähitellen finanssikriisin jälkeen saatava tasapainoon ja talous vahvalle ja kestäväälle kasvu-uralle. Rakennepoliittinen ohjelma on näin ollen kyettävä toimeenpanemaan tehokkaasti, mikä edellyttää vahvaa sitoutumista kaikilta osapuolilta, myös kuntapäätäjiltä ja työmarkkinaosapuolilta. Yksilöityjen toimenpiteiden taloudellinen vaikuttavuus on arvioitava ennen toimeenpanoa ja niiden toteutumista on myös seurattava aktiivisesti.

Valiokunta painottaa, että kestävyysvajeen umpeen kurominen vaatii verojen kiristämisen, menojen leikkausten ja rakenneuudistusten lisäksi edelleen myös muita kasvua tukevia toimenpiteitä, kuten kilpailukyvyä, innovaatioiden, yrittäjyyden sekä yritysten kansainvälistymisen ja viennin edistämistä ja osaamispuheen sekä pitkäjänteisten t&k-panostusten turvaamista. Samoin on tarpeen edistää uusia investointeja liiketoimintaan ja edesauttaa siten uusien työpaikkojen syntymistä yksityiselle sektorille ja sen myötä kansantuotteen kasvua.

Edellä olevan mukaisesti myös eduskunta on painottanut työllisyyttä ja kasvua tukevia toimenpiteitä lisäämällä määrärahaa mm. pk-yritysten kansainvälistymiseen, viennin edistämiseen ja startup-toimintaan sekä liikenneinvestointeihin.

Komission arviot Suomen taloudesta

Suomen julkisen talouden tavoitteenasettelua määrittää myös EU:n lainsäädäntö, joka velvoittaa jäsenvaltiot ylläpitämään julkisen talouden tasapainoa ja välttämään liiallisia alijäämiä ja velkaantumista. Komissio on laatinut artiklan 126 (3) mukaisen liiallisen alijäämän menettelyyn liittyvän raportin, jossa arvioidaan, täyttääkö Suomi perussopimuksen velkakriteerin ja tulisiko liiallisen alijäämän menettely käynnistää Suomen osalta. Raportin taustalla on arviot Suomen julkisen velan kasvamisesta yli asetetun 60 prosentin rajan vuonna 2014.

Komissio arvioi kuitenkin raportissaan, että jos viime vuosien negatiivisen talouskasvun vaikutus poistetaan, velka-aste olisi pysynyt 60 prosentin alapuolella. Huomioon otettiin myös osallistuminen muiden euroalueen maiden rahoitusapuun. Näin ollen komission tulkinta on, että Suomi ei riko velkakriteeriä, eikä komissio suosittele liiallisen alijäämän prosessin aloittamista Suomen kohdalla.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp Perustelut

Komissio arvioi myös Suomen talousarvioesitystä ns. two pack -asetusten mukaisesti. Kansallista budjettivaltaa kunnioittaen komissio ei voi velvoittaa muuttamaan talousarviota. Sen sijaan se voi esittää vakavia huomautuksia, kuten Suomen osalta on tehty. Komissio toteaa, että Suomen julkisen talouden tasapaino on ensi vuonna muodostumassa heikommaksi kuin mitä kevään vakaushjelmassa arvioitiin. Myös komission talousennuste Suomen osalta on heikompi, minkä vuoksi myös alijäämä on arvioitu suuremmaksi.

Komission laskelmien mukaan Suomelle asetettu keskipitkän aikavälin tavoite (-0,5 prosenttia BKT:stä) saavutettaisiin vuonna 2013, vuonna 2014 tilanne edelleen hieman kohentuisi ja Suomi näin ollen noudattaisi vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osaa. Komission tekemä ennuste rakenteellisesta jäämästä on kuitenkin valtiovarainministeriön esittämää heikompi, joten komissio arvioi, että Suomen kohdalla on merkittävä riski poiketa keskipitkän aikavälin tavoitteeseen tähtäävältä polulta. Koska kyse on tulevaa vuotta koskevasta arviosta, Suomi ei joudu menettelyiden tai sanktioiden kohteeksi.

Valiokunta toteaa, että seuraava vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevän osion tarkastelu on keväällä 2014. Jos komissio toteaa jälkikäteis (ex-post) -analyysissään Suomen poikenneen keskipitkän aikavälin tavoitteen saavuttamiseen tähtäävältä polulta vuonna 2013, komissio voi artiklan 121 (4) mukaisesti antaa Suomelle varoituksen.

Komissio on julkaissut myös raportin, joka koskee jäsenvaltioiden kokonaistaloudellisten tasapainottomuuksien vähentämistä ja korjaamista. Suomen kohdalla huomiota on kiinnitetty ulkoiseen tasapainoon ja markkinaosuuskehitykseen. Kysymys on pitemmän aikavälin kehityssuunnasta, jota ei ole saatu pysähtymään. Myös yksityisen sektorin velkakehitys nähtiin huolestuttavana. Myönteisenä piirteenä todettiin asuntojen hintojen nousun tasaantuminen, joka vähentää ylikuumentumisen riskiä. Suomi pysyy kuitenkin edelleen mukana seurantamenettelyssä. Tässä yhteydessä on todettava, että vastaavassa tilanteessa ovat useat muutkin jäsenmaat ja komissio katsoo, että myös Saksa ja Luxemburg on otettava lähempään tarkasteluun.

Valiokunta toteaa, että seuraavassa komission arviossa keväällä 2014 huomioidaan myös hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toimenpiteet. Valiokunta pitää välttämättömänä, että rakennepakettiin liittyvät odotukset pystytään täyttämään EU-kriteereidenkin osalta ja toteaa, että tämä on edellytys myös Suomen luottoluokituksen säilymiselle. Valiokunta pitää myös välttämättömänä, että tarvittaessa kevään 2014 kehysratkaisussa toteutetaan lisätoimia valtion talouden alijäämän pienentämiseksi ja velkasuhteen kasvun taittamiseksi.

Valiokunta on talousarvioesityksen käsittelyn yhteydessä kiinnittänyt lisäksi erityistä huomiota kuntatalouteen, nuorisotakuun toteutumiseen, vientiin sekä Venäjän ja arktisten alueiden mahdollisuuksiin.

Kuntatalous

Kestävyysvajeen umpeen kurominen edellyttää myös kuntatalouden tasapainottamista. Kunnat ovat jo nyt velkaantuneita, mutta vielä huolestuttavampaa on velan voimakkaasti kasvava suunta. Kuntien velkamäärä on kasvanut vuodesta 2001 lähtien nopeasti, sillä vuonna 2001 se oli noin 4 mrd. euroa, mutta vuonna 2012 jo yli 12 mrd. euroa. Bruttovelka on siis kolminkertaistunut run-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp Perustelut

saan 10 vuoden aikana, ja velan suhde bruttokansantuotteeseen on kaksinkertaistunut samalla ajanjaksolla. Talousarvioesityksen mukaan velkarahoituksen vuotuinen lisätarve kasvaa nykyisestä hieman yli kahdesta miljardista yli kolmeen miljardiin euroon vuonna 2017.

Kuntien ensi vuoden talousnäkyviä leimaavat veronkorotukset, säästötoimet ja investointien uudelleen arviointi. Ensi vuodelle noin joka toinen kunta (156 kuntaa) nostaa kunnallisveroprosenttiaan, jolloin veroprosentit vaihtelevat 16,50:stä aina 22,50 prosenttiin. Korkeimman ja alhaisimman tuloveroprosentin ero on vaihdellut viime vuosikymmenten aikana 4,00:n ja 5,75 prosenttiyksikön välillä, mutta nyt se on nousemassa 6 prosenttiyksikköön.

Kunnallisveroprosentin nostokaan ei tuo aina mainittavaa verotulon kasvua, sillä verotulojen kasvu riippuu kunnan sosioekonomisesta rakenteesta. Mikäli kunnassa on paljon pienituloisia, verotukseen tehtävistä vähennyksistä hyötyviä veronmaksajia, tuloverokertymän kasvu jää veroprosentin nostosta huolimatta vähäiseksi.

Kuntien tulot ja menot on saatava tasapainoon, jotta julkisen talouden kestävyysvaje saadaan kurottua umpeen. Hallituksen tavoitteena on, että kuntatalouden kautta julkisen talouden noin 9 mrd. euron kestävyysvajetta supistetaan noin 5 mrd. eurolla. Tarkoituksena on, että kuntien menoja vähennetään tehtäviä ja velvoitteita purkamalla 1 mrd. eurolla vuoden 2017 tasolla. Tämän lisäksi kuntien tulee tasapainottaa taloutta omin toimin 1 mrd. eurolla mm. tuottavuutta parantamalla ja veroratkaisuilla. Kuntatalouden tasapainottaminen pienentäisi julkisen talouden 4,7 prosentin kestävyysvajetta 2,5 prosenttiyksikköä.

Jotta hyvinvointipalvelut voidaan tuottaa käytettävissä olevilla voimavaroilla, on palvelutuotannon tuottavuutta ja vaikuttavuutta parannettava. Käynnissä olevia uudistuksia on vietävä eteenpäin ja varmistettava, että ne todella johtavat julkisen palvelujärjestelmän tuottavuuden paranemiseen. Tarvitaan erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteiden uusimista, minkä rinnalla on luotava myös uusia kustannustehokkaita toimintatapoja, vahvistettava ennalta ehkäiseviä palveluita sekä parannettava tietojärjestelmien toimivuutta ja käyttäjälähtöisyyttä. Valiokunta korostaa myös parhaiden käytäntöjen edistämistä ja uusien innovaatioiden sekä uusien teknologioiden kehittämistä ja hyödyntämistä.

Samalla on huolehdittava siitä, että rakennepoliittisen ohjelman mukaisesti kunnille ei säädetä uusia menoja lisääviä tehtäviä tai velvoitteita ilman niiden täysimääräistä rahoittamista tai muiden velvoitteiden karsimista. Periaatetta tulee ryhtyä soveltamaan välittömästi. Valiokunnan mielestä uutta lainsäädäntöä arvioitaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota ennalta ehkäisevien toimien edistämiseen.

Valiokunta viittaa luvun 28.90 kohdalla esitettyyn ja korostaa tässäkin yhteydessä, että peruspalveluihin liittyvien tehtävien ja velvoitteiden arvioinnissa otetaan kustannusvaikutusten ohella huomioon mm. vaikutukset kansalaisten hyvinvointiin ja terveyteen sekä sosiaalisten perusoikeuksien toteutumiseen.

Valiokunta korostaa myös kuntien elinvoimaisuutta, sillä työllisyyden ja talouskehityksen kannalta on keskeistä, että kunnissa on taloudellista toimeliaisuutta ja investointeja, jotka lisäävät verotuloja ja vähentävät mm. työttömyydestä aiheutuvia menoja. Kuntien on entistä selkeämmin

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp Perustelut

varauduttava rahoittamaan palvelunsa ja menonsa verotuloilla, mikä edellyttää mm. aktiivista elinkeinopolitiikkaa sekä uusien työpaikkojen syntymistä.

Valiokunta pitää välttämättömänä kuntatalouden ohjauksen vahvistamista ja kuntien tehtävien ja velvoitteiden sovittamista yhteen kuntien rahoituksen kanssa. Onkin tärkeää, että hallitus on käynnistänyt kuntien talousohjausjärjestelmää parantavan hankkeen, jossa uudistetaan valtionosuusjärjestelmä sekä tehostetaan peruspalveluohjelmamenettelyn pitkäjänteisyyttä, sitouvuutta ja ohjausvaikutusta.

Kustannustehokkuuden parantamiseksi on myös vahvistettava kuntien tuottavuus- ja tuloksellisuustietoisuutta ja kehitettävä tilastointia siten, että se antaa kuntakohtaista vertailukelpoista ja riittävän laaja-alaista tietoa kuntataloudesta. Tilastoinnin on oltava ajantasaista ja läpinäkyvää. Tällä hetkellä julkisin varoin järjestettyjen palvelujen kustannuksista ei ole saatavilla kattavia kuntakohtaisia kustannustietoja. Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Valiokunnan lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että kuntapalveluiden kustannusseurantaa kehitetään siten, että palveluiden kustannuksista on saatavilla kuntakohtaiset ajantasaiset ja vertailukelpoiset tiedot.

Nuorten yhteiskuntatakuu

Nuorisotakuu käynnistyi kuluvan vuoden alussa, ja sitä toteutetaan poikkihallinnollisesti monien eri toimijoiden toimesta. Hallitus on varannut takuun toimeenpanoon 60 miljoonan euron vuotuisen määrärahan, minkä lisäksi vuosina 2013—2016 on voimassa Nuorten aikuisten osaamisohjelma, joka tarjoaa pelkän peruskoulun varassa oleville nuorille mahdollisuuden suorittaa ammatti- tai erikoisammattitutkinto tai ammatillinen perustutkinto. Nuorten aikuisten osaamisohjelmaan voidaan käyttää 52 milj. euroa vuonna 2014. Nuorisotakuun toteuttamista tuetaan myös monilla muilla toimenpiteillä.

Heikko talous- ja työllisyystilanne on heijastunut nuorisotakuun toteuttamiseen, eivätkä tavoitteet ole vielä vastanneet asetettuja tavoitteita. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tähän mennessä noin 75 prosenttia on saanut joko työn, koulutuksen tai muun toimenpiteen kolmen kuukauden aikana ja noin 94 prosentille nuorista on tehty työllistämissuunnitelma. Alle 25-vuotiaiden virta yli 3 kk:n työttömyyteen oli vuoden 2013 tammi—elokuussa keskimäärin 26,6 prosenttia, kun tälle vuodelle asetettu tavoite oli 10 prosenttia. Alueelliset erot ovat kuitenkin suuria.

Nuorisotakuuta on toteutettu ainoastaan vajaa vuosi, ja sen toimeenpano on monin osin vasta käynnistymässä. Kolmen kuukauden seuranta-aika on myös verraten lyhyt, etenkin kun nuorille suunnattu ammatillinen koulutuskin alkaa pääsääntöisesti vain kaksi kertaa vuodessa.

Tavoitteisiin pääsemiseksi valiokunta painottaa monipuolisia ja räätälöityjä toimia, jotka tavoittavat nuoret mahdollisimman kattavasti. Etenkin syrjäytymisvaarassa oleville nuorille tarvitaan katkeamattomia koulutus-, työllistymis- ja kuntoutusketjuja sekä kokonaisvaltaista tukea. Valiokunta korostaa, että pelkkä työllistämissuunnitelma ei ole riittävä toimenpide, vaan on pyrittävä

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp Perustelut

siihen, että nuori todella saa määrääjassa työ- tai koulutuspaikan tai muuta vastaavaa toimintaa, jolla syrjäytyminen ehkäistään.

Valiokunta pitää tärkeinä myös panostuksia erilaisiin nivelvaiheen koulutuksiin sekä toisen asteen ammatillisen ja lukiokoulutuksen alueellista riittävyyttä ja laadukkuutta. Ensi vuotta koskevien tavoitteiden mukaan Uudellamaalla on edelleen maan keskiarvoa vähemmän ammatillisen peruskoulutuksen aloituspaikkoja; Uudellamaalla koulutuspaikkoja on noin 75 prosentille ikäluokasta, kun maan keskiarvo on yli 83 prosenttia ja paikoin tarjontaa on yli 100 prosentille ikäluokasta.

Valiokunta kiinnittää huomiota vammaisten nuorten mahdollisuuksiin päästä nuorisotakuun piiriin ja painottaa, että koulutustarjonnan rinnalle tarvitaan myös riittäviä tuki-, avustus- ja asumispalveluja. Vaikeimmin vammaisten koulutukseen pääsyä on edistetty viime vuosien aikana, mutta siitä huolimatta vaikeimmin vammaisten koulutukseen pääsyssä on edelleen ongelmia erityisesti pääkaupunkiseudulla.

Nuorisotakuun onnistuminen edellyttää myös riittävää ja osaavaa henkilökuntaa sekä hyvää yhteistyötä työnantajien kanssa. Toimijoiden välisen yhteistyön on oltava joustavaa, tiivistä ja nuorta tukevaa. Etenkin TE-toimistojen resurssitarvetta tulee seurata, sillä koko hankkeen onnistumisen kannalta on keskeistä, että TE-toimistojen asiakkaina olevien nuorten palvelu käynnistyy nopeasti. Myös kunnallisten toimijoiden rooli on keskeinen nuorten henkilökohtaisessa ohjaamisessa.

Nuorisotakuun toteuttamiseen osoitettu rahoitus on jakautunut useille momenteille budjetin eri pääluokkiin. Valiokunta pitää tärkeänä, että määrärahojen vaikuttavuutta ja nuorisotakuun toteutumista seurataan ja että tarvittaessa toimenpiteiden sisältöjä ja määrärahojen kohdentamista arvioidaan uudelleen.

Vienti ja kilpailukyky

Tullin ennakkotilastojen mukaan Suomen vienti kasvoi lokakuussa kolme prosenttia viime vuoden lokakuuhun verrattuna ja viennin kokonaisarvo nousi 5,2 miljardiin euroon. Edellisen kerran viennin kuukausiarvo on ollut tätä suurempi vajaat kaksi vuotta sitten, maaliskuussa 2012.

Viennin paraneminen on tärkeää, sillä Suomi on menettänyt maailmankaupan markkinaosuuksia vuosina 2007—2012 enemmän kuin mikään toinen maa Euroopan unionin alueella ja Suomen viennin kasvu on ollut euroalueen heikoimpia.

Valiokunta pitää myös erittäin tärkeänä maltillista palkkaratkaisua, joka on lyhyellä aikavälillä nopein tapa kohentaa kustannuskilpailukykyä. Myös yhteisöveron alentamisella ja osinkoverotuksen uudistuksella pyritään parantamaan yritysten kasvuhakuisuutta. Rakennepoliittisen ohjelman määrätietoinen toimeenpano edistää niin ikään talouden tasapainoa pitkällä aikavälillä.

Viennin vauhdittumista on kuitenkin edelleen parannettava ja viennin rakennetta uudistettava. Suomi tarvitsee etenkin kansainvälisillä markkinoilla kasvavia ja menestyviä pk-yrityksiä, jotka työllistävät myös kotimaassa. On myös haettava kasvua kaikilta niiltä alueilta, joissa kasvunäky-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp Perustelut

mät ovat hyvät ja joissa suomalaisilla yrityksillä on menestymismahdollisuuksia. Kilpailukyvyn paraneminen edellyttää ennen muuta uusia innovaatioita sekä uusia ja hyviä vientituotteita sekä niiden kaupallistamista ja tehokasta markkinointia. Erittäin tärkeää on huolehtia pitkäjänteisesti osaamisesta sekä riittävästä panostuksista tutkimukseen, kehittämiseen ja innovaatiotoimintaan.

Valiokunta korostaa myös yrityspalveluiden toimivuutta, toimivia rahoitusvälineitä, Team Finland -toimintamallin tehokasta hyödyntämistä sekä viennin edistämiseen tarvittavien resurssien riittävyyttä. On lisäksi tärkeää edistää yrittäjyyteen kannustavaa ja sitä tukevaa ilmapiiriä mm. yrittäjyyskasvatuksen keinoin, sillä uudet työpaikat syntyvät nimenomaan yrityksiin. Myös ns. perinteisiä teollisuuden aloja tulee kehittää mm. innovaatioiden, tuotekehittelyn ja uusien liike-toimintamallien avulla ja vahvistaa teollisuuden toimintaedellytyksiä.

Valiokunta toteaa, että talouden uusiutumiskykyä ja tuotantopotentiaalin kasvua voidaan edistää myös markkinoinnin ja tuotannon puitteiden sääntelyyn liittyvillä toimilla.

Valiokunta nostaa esille myös kotimaan matkailun mahdollisuudet, sillä matkailulla on yhä merkittävämpi vaikutus kansantalouteen ja työllisyyteen. Saadun selvityksen mukaan vuonna 2012 matkailukysyntä oli arviolta 13,3 mrd. euroa eli noin 2,7 prosenttia Suomen BKT:stä. Vientiin rinnastettava matkailutulo oli 4,2 mrd. euroa.

Matkailualan kehittyminen edellyttää ennen kaikkea matkakohteiden saavutettavuutta, mikä merkitsee toimivaa lentoliikennettä etenkin Pohjois-Suomen osalta. Erityisesti tarvitaan säännöllisiä, kohtuuhintaisia reittilentoja sekä kattava lentoasemaverkosto. Lappiin on tehty mittavat matkailuinvestoinnit, mutta niiden käyttö riippuu olennaisesti siitä, että tarjolla on kysyntää vastaavat yhteydet. Matkailun edistäminen edellyttää myös laadukkaita matkailupalveluja ja sitä, että Suomen matkailutarjonnan ajantasaiset ja kattavat tiedot ovat löydettävissä internetistä.

Valiokunta viittaa myös pääluokan 32 kohdalla todettuun.

Venäjä ja arktiset alueet

Venäjä oli vuonna 2012 Suomen suurin kauppakumppani ja toiseksi suurin vientikohde Ruotsin jälkeen, mutta Venäjän markkinat ovat edelleen merkittävä mahdollisuus suomalaisille pk-yrityksille. Suomi toimii jo varsin aktiivisesti Pietarissa, mutta mm. teollisuuden modernisointi tarjoaa runsaasti toimintamahdollisuuksia myös muualla Venäjällä.

Toimintaympäristö Venäjällä on edelleen varsin haasteellinen. Valiokunta korostaa hyvää hankevalmistelua, Venäjään liittyvän liiketoimintaosaamisen parantamista sekä tarvittavan valmennuksen järjestämistä. Voimavarojen vahvistaminen edellyttää myös alakohtaista tai alueellista kumppanuutta, jolla on yksittäistä yritystä suuremmat voimavarat hankkeiden toteuttamiseen.

Valiokunta pitää tärkeänä Suomen ja Venäjän välisen ohjelmayhteistyön jatkamista sekä rakennerahasto-ohjelmien hyödyntämistä Pohjoisen ulottuvuuden politiikassa sekä erillisissä Barentsin ja muiden arktisten alueiden strategioissa. Venäjän talouskasvun tuomien lisämahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää myös huolehtimista rajaliikenteen sujuvuudesta sekä transitoliikenteen toimivuudesta.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp Perustelut

Venäjän tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää myös nykyistä parempaa venäjänkielen taitoa ja syvällisempää venäläisen kulttuurin tuntemusta Suomessa. Eduskunta on juhlapäätöksellään 18.9.2013 lahjoittanut 10 milj. euroa Cultura-säätiölle suomalaisten venäjän kielen ja kulttuurin osaamisen edistämiseen, mutta tämän lisäksi tarvitaan vielä lisäpanostuksia erityisesti yritysten ja matkailun tarpeita palvelevaan koulutukseen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Itä-Suomen suomalais-venäläisen koulun toiminnan jatkuvuus turvataan. Koulu toimii Imatralla, Joensuussa ja Lappeenrannassa, ja sen erityistehtävä on venäjän kielen ja kulttuurin opetus sekä yrittäjyyden edistäminen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan koulun alueellinen vaikuttavuus ulottuu laajalle alueelle Etelä-Karjalaan ja Pohjois-Karjalaan ja toiminnalla on myös valtakunnallista vaikuttavuutta venäjän kielen ja kulttuurin taitajien kouluttamisessa koko Suomen tarpeisiin.

Valiokunta viittaa myös Itä- ja Pohjois-Suomi-työryhmän ehdotuksiin (TEM raportteja 2/2013) ja korostaa rajat ylittävän suomalais-venäläisen yliopistoyhteistyön vahvistamista ja yhteistyön syventämistä.

Valtioneuvosto hyväksyi 23.8.2013 uuden *arktisen strategian*, jonka mukaan Suomen tavoitteena on lisätä kasvua ja kilpailukykyä pohjoisilla alueilla arktista ympäristöä kunnioittaen. Strategian uusimisen taustalla on visio arktisen alueen painoarvon kasvusta ja vahvistunut näkemys koko Suomesta arktisena maana. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että Suomen ja Venäjän välillä on käynnistetty vuonna 2010 arktinen kumppanuus, joka on toimiva työväline yhteistyön edistämiseksi.

Ilmaston muuttuessa jääpeitteet vähenevät, mikä on pidentänyt myös Venäjän pohjoispuolitse kulkevan Koillisväylän vuotuista käyttöaika. Koillisväylän kuljetusmäärät ovat kuitenkin vielä vähäiset. Sen käyttö kasvaa vähitellen, mutta siitä ei vaativien olosuhteiden vuoksi tule merkittävää konttiliikenteen väylää vielä pitkään aikaan. Suomalaisen osaamisen kannalta merkittävää potentiaalia liittyy sen sijaan arktisten raaka-ainevarantojen hyödyntämiseen. Alueella arvioidaan sijaitsevan 13 prosenttia maailman löytämättömistä öljyvaroista ja 30 prosenttia maakaasusta. Näistä energiavaroista huomattava osa sijaitsee suhteellisen lähellä Suomea.

Erityisesti suomalaisille jäänmurtopalveluille sekä laivanrakennusteollisuudelle avautuu uusia liiketoimintamahdollisuuksia jäissä kulkevien alusten tarpeen kasvaessa. Suomessa yli 100 vuoden aikana kehittynyt jäänmurto-osaaminen on maailman huippuluokkaa niin rakentamisessa, operoinnissa, koulutuksessa kuin tuotekehittämissä. Meriteknologia on tärkeä vientituote, jonka täysimääräinen hyödyntäminen edellyttää myös sitä, että jäänmurtajien rakentamismahdollisuudet Suomessa säilyvät.

Valiokunta toteaa, että Suomessa on muutoinkin runsaasti kylmiin olosuhteisiin, mm. rakentamiseen, energiaan, teiden talvikunnossapitoon, sääpalveluihin ja öljyntorjuntaan liittyvää osaamista, johon liittyviä vientimahdollisuuksia tulee edistää. Arktisen alueen muutos avaa merkittäviä mahdollisuuksia esim. suomalaiselle cleantech-osaamiselle ja alan yrityksille.

Suomen talouden näkökulmasta arktinen alue on merkittävä kasvumarkkina, jonka hyödyntäminen edellyttää valtiollaan ja yritysten pitkäjänteistä yhteistyötä sekä hyvää verkostoitumista

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Perustelut

sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Kasvumahdollisuuksien hyödyntäminen edellyttää myös ympäristövaikutusten vahvaa hallintaa.

Mikäli arktisten alueiden hyödyntäminen kasvaa, tarvitaan myös pohjoisten alueiden liikennejärjestelmien kehittämistä. Näistä kehittämistarpeista on oltava yhteisymmärrys muiden pohjoisten maiden kanssa. On niin ikään selvitettävä mahdollisuudet käyttää EU:n rahoitusvälineitä liikenne- ja viestintäyhteyksien toteuttamiseen ja hyödynnettävä pohjoisen ulottuvuuden liikenne- ja logistiikkakumppanuutta pohjoisten alueiden liikenneyhteyksien kehittämisessä.

Valiokunta korostaa, että Venäjän ohella myös muiden arktisten alueiden infrastruktuuri on kehittymässä ja arktisen osaamisen tarve kasvamassa. On siksi tärkeää, että Suomi toimii aktiivisesti kaupan esteiden poistamiseksi, jotta erityisosaamista voidaan viedä muihin arktisiin maihin.

Menestyäkseen arktisena huippuosajana Suomen on panostettava jatkuvasti alan koulutukseen ja tutkimukseen sekä kansainväliseen yhteistyöhön.

Vahva osaamis pohja ja hyvä kansainvälinen yhteistyö ovat välttämättömiä myös suunnitteilla olevan EU:n arktisen informaatiokeskuksen perustamiseksi Suomeen Lapin yliopiston Arktisen keskuksen yhteyteen. EU käynnisti vuoden 2013 alussa informaatiokeskusta valmistelevan hankkeen, jonka aikana selvitetään informaatiokeskusta koskevan aloitteen toimivuutta, minkä perusteella EU tekee päätöksen, perustetaanko keskus ja missä muodossa se tulee toimimaan. Hanke kestää kesään 2014.

Valiokunta painottaa, että Suomen tulee hyödyntää arktista osaamistaan aktiivisesti ja olla tiiviisti mukana arktisen alueen kehitystä koskevilla kansainvälisillä foorumeilla. On myös huolehdittava arktisen strategian linjausten toimeenpanosta.

Valtiovarainvaliokunnan tekemät muutokset

Valtiovarainvaliokunnan ehdottamat määrärahalisäykset ovat yhteensä 36,4 milj. euroa ja määrärahavähennykset 1,1 milj. euroa. Lisäykset kohdistuvat työllisyyttä ja kasvua painottavien toimien ohella mm. veteraanien kuntoutukseen, päihdeäitien hoitoon, Itämeren suojeluun, vesihuolto- ja siirtoviemärihankkeisiin, kosteus- ja hometalkoiden jatkamiseen, tuomioistuinten ruuhkien purkamiseen sekä lastentarhanopettajien ja sosiaalityöntekijöiden koulutuksen lisäämiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 21

EDUSKUNTA

10. Eduskunnan kanslia

70. Tietohallinnon laitehankinnat ja kehittämishankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta pitää tärkeänä, että eduskunnan hankinnat ovat laadukkaita ja kustannustehokkaita.

Valiokunta vähentää momentilta 100 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 4 300 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 23

Pääloukka 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

01. Hallinto

01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta kiinnittää huomiota keskushallinnon tehostamistarpeeseen, miltä osin valmistelua onkin käynnissä. Valiokunta kiinnittää huomiota myös päätöksentekoa tukevan henkilöstön määrän kasvuun. Tämän vuoksi valiokunta vähentää ministeriöiden toimintamomenteilta vähäisiä summia tarkoituksena toiminnan tuottavuuden parantaminen.

Valiokunta vähentää momentilta 100 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 32 163 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

10. Omistajaohjaus

Suomen valtio omistaa osakkeita kaikkiaan yli 50 merkittävässä yhtiössä. Näistä noin kaksi kolmasosaa on kaupallisesti toimivia valtioenemmistöisiä yhtiöitä tai valtion osakkuusyhtiöitä, joissa valtio on vähemmistöomistajana. Muut yhtiöt ovat ns. erityistehtävayhtiöitä, joilla on valtion niille osoittama tehtävä tai erivapaus, jonka vuoksi ne eivät toimi kilpailullisessa ympäristössä. Kaupallisten yhtiöiden omistajaohjauksesta vastaa omistajaohjausministeri ja erityistehtävayhtiöiden omistajaohjauksesta kunkin ministeriön oma ministeri.

Valtioneuvoston kansliaan on keskitetty markkinaehtoisesti toimivien yhtiöiden omistajaohjaus. Sen hallinnassa olevan salkun markkina-arvo oli 7,8 mrd. euroa vuoden 2012 lopussa ja yhtiöiden valtiolle maksama voitonjako kasvoi 1,3 mrd. euroon. Merkittävimmän osan voitonjaosta eli 800 milj. euroa muodosti Solidium Oy, jonka kautta hallinnoidaan 11 pörssi-yhtiön osakkeita.

Valiokunta toteaa, että valtion toteuttamalla omistajapolitiikalla ja omistajaohjauksella on suuri merkitys valtion taloudelle. Näin ollen on perusteltua, että kaupallisesti toimivissa yhtiöissä tavoitteena on parhaan taloudellisen kokonaistuloksen saavuttaminen yhtiöitä kehittämällä ja pitkäaikaista kasvua tukemalla. Myös valtion erityistehtäviä toteuttavissa yhtiöissä yleistavoitteena on, että toiminta on kannattavaa. Näissä yhtiöissä omistajapoliittiset tavoitteet perustuvat kuitenkin mahdollisimman hyvään yhteiskunnalliseen ja taloudelliseen kokonaistulokseen, jota arvioidaan ensisijaisesti sen perusteella, miten ja minkälaisilla kustannuksilla yhtiö täyttää yhteiskunnallisen palvelutehtävänsä.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 23

Valiokunta pitää hyvänä, että valtion omistajapolitiikan ja omistajaohjauksen keskeiset tavoitteet ja toimintatavat linjataan hallitusohjelman yhteydessä ja päivitetään tarvittaessa. Tarpeellista on myös valtion strategisen omistuksen ajantasainen arviointi ja nopea reagointi olosuhteissa tapahtuviin muutoksiin. Valiokunta korostaa, että valtion varallisuuden hoidossa tulee aina huomioida valtion kokonaistaloudelliset intressit, ja pitää asianmukaisena, että valtionyhtiöiden investoinneissa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon myös talouden yleiset suhdannevaihtelut.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 24

Päälukka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Edustustoverkko

Edustustojen nettomenojen arvioidaan olevan 63,25 milj. euroa vuonna 2014. Toiminnan tuottojen arvioidaan kasvavan 69,16 milj. euroon. Kasvu kertyy Suomen Venäjän-edustustojen, erityisesti Pietarin-konsulaatin, myöntämien viisumien käsittelymaksuista.

Suomella on 92 ulkomaan toimipistettä. Vuosina 2011—2012 suljettiin kahdeksan edustustoa. Vuoden 2013 aikana on suljettu Suomen pääkonsulaatti Hampurissa ja vuoden loppuun mennessä suljetaan suurlähetystö Managuassa sekä yhdistetään Wienissä sijaitseva Etyj-edustusto Suomen Wienin-suurlähetystöön osana kehyspäätöksessä sovittua samalla paikkakunnalla sijaitsevien edustustojen tarkastelua. Vuonna 2014 yhdistetään Pariisin suurlähetystön ja OECD-lähetystön kansliatilat.

Valiokunta pitää luontevana, että edustustojen sulkemisesta aiheutuvia haittavaikutuksia on pyritty vähentämään mm. pohjoismaisella ja Euroopan ulkosuhdehallinnon kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Myös samalla paikkakunnalla olevien edustustojen yhdistäminen on kannatettavaa tila- ja tukitoimintojen yhteiskäytön myötä saavutettavien säästöjen vuoksi.

Valiokunta pitää hyvänä, että kevään 2013 kehyspäätöksessä hallitus arvioi valiokunnan mietinnön (VaVM 39/2012 vp) mukaisesti edustustojen lakkautuksista Suomelle kokonaisuudessaan aiheutuvat vahingot ja päätti, että ministeriön toimialaan kuuluvista jäsenmaksuista (mom. 24.90.66) siirretään 4 milj. euroa ulkoasiainhallinnon toimintamenoihin. Määrärahasiirto mahdollistaa sen, ettei uusia päätöksiä edustustojen lakkauttamisesta tarvitse tehdä tällä hallituskaudella.

Valtion talouden niukkuutta jakavat kaikki hallinnonalat. Myös ulkoasiainhallinnossa joudutaan monien tarpeellisten toimenpiteiden ja hankintojen osalta turvautumaan ns. siirtyvään erään edelliseltä vuodelta. Lisäksi kansainvälisen toimintaympäristön muutokset lisäävät edustustoverkon kustannuksia mm. kehitettävien turvateknisten ja tietoliikennetkaisuun myötä. Valiokunta pitää myös selvänä, että kyberturvallisuus tulee jatkossa vaatimaan valtiolta lisäresursseja.

Valiokunta pitää myönteisenä, että ulkoasiainhallinnon rakenteellisena uudistuksena on aloitettu selvitystyö koko edustustoverkon toimintamallista. Tarkastelussa selvitetään lainsäädännölliset ja toiminnalliset mahdollisuudet luoda edustustorakenne, missä edustustojen palveluvalikoima voitaisiin paremmin kohdistaa juuri asianomaisella alueella tarvittaviin palveluihin ja siirtää osa palveluista hoidettavaksi muualle. Lisäksi tarkastellaan, voisiko sekä kansalaispalveluiden että

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 24

erilaisten hallinnollisten tehtävien kokonaisuuksia keskittää hoidettavaksi alueellisina keskittyminä tai Helsingistä käsin tai jättää jopa kokonaan tekemättä.

Valiokunta toteaa, että supistuvia voimavaroja tulee hallitusohjelman mukaisesti edelleen keskittää alueille, joiden taloudellinen ja poliittinen merkitys Suomelle on kasvamassa. Läsä tulee olla erityisesti maissa, missä poliittinen johto vaikuttaa vahvasti elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Edustustoverkon tulee mukautua muuttuviin tarpeisiin, ja yksittäisiä toimipisteitä on kyettävä jatkossakin sekä avaamaan että sulkemaan. Verkostoon tehtävien muutosten tulee kuitenkin aina olla harkittuja poliittisia päätöksiä, jotka pohjautuvat vaikuttavuusarvioon. Samalla on edelleen etsittävä uusia toimintamalleja, ja toiminnan toteuttamiseksi on tarpeen vaatiessa myös muutettava lainsäädäntöä.

Valiokunta pitää välttämättömänä Suomen taloudellisten etujen edistämistä. Maailmalla on jo yli 70 paikallista Team Finland -tiimiä, jotka kokoavat yhteen kullakin alueella toimivat Suomen viranomaiset, julkisrahoitteiset organisaatiot sekä muut keskeiset Suomi-toimijat. Yhteistoimintaa ohjaavat maakohtaiset toimintasuunnitelmat. Hallituskauden aikana on tarkoitus saada valmiiksi eri organisaatioiden työnjakoa selkeyttävät ja yhteistyötä vahvistavat toimenpiteet.

Valiokunta pitää tarpeellisena Team Finland -verkoston yhteistyön ja osaamisen kehittämistä sekä kannustaa yhtenäisten toimintamallien ja työkalujen käyttöönottoon. Toimijoiden rooleja selkeyttämällä tehostetaan toimintaa laaja-alaisen tavoitteiden saavuttamiseksi. Valiokunta pitää myös tarpeellisena tarkastella vienninedistämiseen käytettävien instrumenttien kytkemistä tiiviimmin osaksi Team Finland -toimintaa.

Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota vaiheittain valmistuvaan Schengen-alueen keskusviisumietojärjestelmään. Järjestelmän myötä käyttöönotettava biometriikka tarjoaa laajat mahdollisuudet entistä tehokkaampaan henkilöiden jäljitykseen. Ulkoasiainhallinto tekee yhteistyötä mm. poliisin, Rajavartiolaitoksen, Tullin ja Maahanmuuttoviraston kanssa. Uutena kehityshankkeena on lisäksi VIS-järjestelmän laajentaminen Venäjälle syksyllä 2014, mikä vaatii Suomen ja Venäjän järjestelmien yhtensovittamisen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan projektin kokonaiskustannukset ylittävät tarkoitukseen esitetyn 820 000 euron määrärahan. Järjestelmän vaatimuksista ja toteutusaikataulusta ei voida kuitenkaan joustaa, koska ne on asetettu yhteisesti EU:n taholta.

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Valtion kehitysyhteistyömenojen arvioidaan olevan yhteensä noin 1,103 mrd. euroa vuonna 2014, mikä vastaa talousarvioesityksen mukaan noin 0,55 prosenttia bruttokansantuotteesta. Varsinaisen kehitysyhteistyön momentille esitetään yhteensä 891,84 milj. euroa. Määräraha on jäädytetty hallitusohjelman mukaisesti vuoden 2012 tasolle. Lisäksi osana valtiontalouden sopeutus-toimia kehitysyhteistyömäärärahojen tasoa alennetaan vuodesta 2015 aiempaan kehystasoon verrattuna 29 milj. eurolla.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukko 24

Hallituksen tavoitteena on edelleen varmistaa kehitysyhteistyön määrärahakehitys, jonka puitteissa tavoite 0,7 prosentin osuus bruttokansantuotteesta vuonna 2015 ja Suomen kansainväliset sitoumukset voidaan saavuttaa. Kehitysyhteistyön BKTL-osuutta pyritään nostamaan ohjaamalla päästöoikeuksien huutokaupasta saadut tulot kehitysyhteistyöhön ja ilmatorahoitukseen. Vuoden 2014 talousarvioesityksessä Suomen ilmatorahoituksen osuuden arvioidaan olevan noin 93 milj. euroa. Teollisuusmaat ovat asettaneet tavoitteekseen (Cancunin ilmastokokous 2010) rahoittaa vuosittain yhteensä 100 mrd. USD:lla kehitysmaiden ilmastotoimia vuoteen 2020 mennessä.

Vaikutavuus. Valiokunta on viime vuosina budjettimietinnöissään kiinnittänyt erityistä huomiota kehitysyhteistyön vaikuttavuuteen ja pitää myönteisenä, että Suomen kehityspolitiikan ja -yhteistyön hallinnossa vahvistetaan tulosperusteista lähestymistapaa. Tämä tarkoittaa entistä strategisempaa ja tavoitteellisempaa suunnittelua ja johtamista, tulosten seuranta ja arviointia sekä tuloksista oppimista ja viestintää. Tuloksellisuutta parannetaan erityisesti keskittämällä toimintoja ja vähentämällä pirstaloitumista. Suoran budjettituen osuutta vähennetään sekä keskitytään kahden- ja monenkeskiseen yhteistyöhön.

Valiokunta toteaa, että kehitysyhteistyöllä on saatu aikaan mitattavaa maailmanlaajuisia edistystä mm. YK:n vuosituhatjulistuksen ja sen kaikkien kahdeksan päätavoitteen osalta. Esimerkiksi äärimmäisessä köyhyydessä elävien määrä on puolittunut ja on noin 13 prosenttia maailman väestöstä. Yhtä suuri osa peruskouluikäisistä tytöistä ja pojista käy koulua. Lapsi- ja äitiyskuolleisuus on vähentynyt. Puhtaan juomaveden puutteesta kärsivien osuus maailman väestöstä on puolittunut, väestöstä 89 prosentilla on puhdasta juomavettä.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä avun antamista suoraan sitä tarvitseviin kohdemiin ja potentiaaliin kauttakulkumaihin. Sosiaalisen, taloudellisen ja demokratiakehityksen tukeminen ennaltaehkäisee maailman pakolaisvirtoja, ihmiskauppaa ja laitonta maahanmuuttoa ja on näin ollen myös aiempien Suomen ja EU:n linjausten mukaista.

Valiokunta pitää ministeriön uusien painotusten mukaisesti tarpeellisenä luoda keinoja, joilla kansainvälinen yhteisö voisi puuttua tehokkaammin pakolaisvirtoja maailmalle tuottavien maiden toimintaan. Valiokunta tukee myös Suomen aktiivista yhteistyötä kansainvälisten järjestöjen kanssa sekä Suomen pyrkimyksiä saada entistä enemmän omia asiantuntijoitaan rahoittamiinsa kansainvälisiin hankkeisiin.

Valiokunta korostaa lisäksi kehitysyhteistyöhankkeiden toteutuksessa paikallisen yhteisön sijoittamista toimintaan, jotta hankkeet koetaan omaksi ja työn jatkuvuus turvataan projektin päätyttyä. Oikein organisoituna hankkeet, kuten kyläyhteisön yhdessä toteuttama puhtaan veden ja ruoan hankinta, vievät samalla demokratiakehitystä eteenpäin. Valiokunta pitää myös hyvänä esimerkkinä Suomen somalidiasporan paikallistuntemuksen hyödyntämistä Somaliassa toteutettavissa hankkeissa.

Valiokunta toteaa, että valvonta sekä avun antaja- että saajamaan taholta on oleellinen osa kehitysyhteistyötä, ja pitää myönteisenä, että Suomella on nollatoleranssi väärinkäytösten suhteen. Myös uusien, entistä avoimempien valvontamekanismien kehittäminen on kannatettavaa, ja va-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 24

liokunta tukee ministerin esiin nostamaa ajatusta suorasta palautteen antamismahdollisuudesta nimettömänä ministeriön verkkosivuilla.

Suomen resurssit kehitysyhteistyöhön ovat rajalliset, joten kehitysyhteistyön vaikuttavuuden jatkuva ja ajantasainen arviointi on erittäin tarpeellista. Jos yhteistyöllä ei saavuteta asetettuja tavoitteita, siitä tulee pystyä irtautumaan, tai jos tavoitteet on onnistuneesti saavutettu, kuten Vietnaminassa, on aika siirtyä kehitysyhteistyöstä muihin yhteistyömuotoihin ja normaaliin yritysten väliseen ulkomaan kauppaan. Näin voimavaroja vapautuu uusiin kohteisiin.

90. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot

50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Valiokunta on vuodesta 2010 saakka lisännyt momentille avustuksen Kuurojen maailmanliitolle, jonka pääsihteeristö sijaitsee Suomessa. Suomen valtion tuen osuus on ollut noin kolmannes liiton rahoituksesta. Liitto edistää maailman noin 70 miljoonan kuuron ihmisoikeuksien toteutumista 133 jäsenjärjestönsä kautta.

Valiokunta pitää avustusta edelleen tärkeänä ja lisää momentille 50 000 euroa. Samalla valiokunta velvoittaa ministeriön arvioimaan Kuurojen maailmanliiton rahoitusta vuodesta 2015 alkaen. Valiokunta ei enää tule lisäämään määrärahaa tähän tarkoitukseen.

Momentilla esitetään 62 000 euron avustusta Suomen toimikunnalle Euroopan turvallisuuden edistämiseksi (STETE). Esitettävä avustus on pienentynyt noin 17 prosenttia vuoteen 2013 ja yli 40 prosenttia vuoteen 2011 verrattuna. Toimikunta edistää keskustelua laajasta turvallisuudesta Etyjin periaatteiden pohjalta ja toimii yhteistyössä mm. kansanedustajien, puolueiden, järjestöjen sekä tutkimuslaitosten kanssa. Vuonna 2014 STETEn on tarkoitus yhdistyä Kansalaisjärjestöjen konfliktinehkäisyverkoston (KATU) kanssa. Näin tehostetaan järjestöjen toimintaa mm. poistamalla päällekkäisyyksiä.

Valiokunta lisää momentille 10 000 euroa Suomen toimikunnalle Euroopan turvallisuuden edistämiseksi.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 1 756 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 24

Käyttösuunnitelma (euroa)

Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotus, ml. Euroopan parlamentin Suomen edustajien vaaleihin liittyvä tiedotus	583 000
Suomen YK-liitto	284 000
Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi	72 000
Saamelaisneuvosto	71 000
Etyjin toimintaa tukevat järjestöt sekä ihmisoikeusjärjestöt	28 000
SPR:n kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja Geneven sopimusten tunnetuksi tekeminen Suomessa	62 000
Kansalaisjärjestöjen konfliktinehkäisyverkosto KATU	95 000
Suomen Atlantti-seura	89 000
Crisis Management Initiative ry	389 000
Muut kansainvälistä toimintaa harjoittavat järjestöt	83 000
Yhteensä	1 756 000

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 25

Pääloukka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ministeriö ja hallinto

01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta vähentää momentilta 1 000 euroa. Vähennys aiheutuu momentin 25.01.02 palauttamisesta talousarvioon.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 27 592 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

02. Oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta, koska oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen toiminta siirtyy 1.1.2014 perustettavaan valtion yhteisten perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalvelujen palvelukeskukseen, johon kootaan valtionhallinnon toimialariippumattomat ICT-tehtävät.

Saadun selvityksen mukaan oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintojen siirto palvelukeskukseen ei käytännössä toteudu vielä 1.1.2014, eikä momenttia näin ollen voida vielä poistaa talousarviosta.

Valiokunta palauttaa momentin talousarvioon ja osoittaa sille 1 000 euroa.

Lisätään uusi momentti seuraavasti:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 000 euroa.

50. Avustukset (kiinteä määräraha)

Eduskunta lisäsi kuluvaan vuoden talousarvioon 150 000 euroa Rikosuhripäivystyksen toiminnan vahvistamiseen, ja tämä määrärahalisäys on otettu huomioon myös vuoden 2014 talousarvioesityksessä. Näin on varmistettu, että Rikosuhripäivystyksen saama avustus (440 000 euroa) oikeusministeriöstä säilyy vuoden 2013 tasolla.

Rikosuhripäivystyksen tehtävät ovat kasvamassa, sillä rikoksen uhrin oikeuksia, tukea ja suoje-
lua koskevia vähimmäisvaatimuksia sekä rikoksen uhrin asemaa on tarkoitus parantaa EU:n di-
rektiivillä, joka on pantava kansallisesti täytäntöön kolmen vuoden kuluessa voimaantulosta eli
näillä näkymin viimeistään syksyllä 2015.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 25

Valiokunta pitää tärkeänä, että rikosuhripalveluja selvittävä ns. uhripoliittinen toimikunta arvioi tukipalveluiden rahoitustarpeet ja -mallit ja että asian valmistelussa varmistetaan tukipalvelujen riittävyys ja alueellinen kattavuus.

Valiokunta toteaa, että Rikosuhripäivystyksen asiakasmäärät ovat kasvamassa viranomaisten ohjauksessa rikosten uhreja Rikosuhripäivystyksen palveluihin, minkä lisäksi on varauduttava direktiivien toimeenpanon edellyttämään toiminnan vahvistamiseen.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa Rikosuhripäivystyksen toimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 4 218 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Käyttösuunnitelma (1 000 euroa)

Avustukset saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen (enintään)	3 317
Muut avustukset (enintään)	901
Yhteensä	4 218

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

Talouden tiukka tilanne edellyttää sopeutustoimia myös tuomioistuinlaitoksessa, mistä johtuen keväällä 2013 on laadittu oikeudenhoidon uudistamisohjelma. Sen tavoitteena on tuomioistuimissa käsiteltävien asioiden määrän vähentäminen, käsittelyketjujen lyhentäminen ja työtapojen tehostaminen koko oikeuslaitoksessa oikeusturvaa vaarantamatta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että asian jatkovalmistelu etenee mahdollisimman nopeasti, sillä vähenevät resurssit edellyttävät uudistuksia, jotka antavat mahdollisuuden myös menojen vähentämiseen. Oikeusturvan varmistaminen edellyttää paitsi tehtävien ja resurssien tasapainoa, myös varmuutta rahoituksen riittävydestä pitkällä aikajänteellä. Tuomioistuinten tehtäviin tarvitaan muutoksia erityisesti vuodesta 2015 lukien, jolloin määrärahataso alenee tuntuvasti.

Valiokunta korostaa kuitenkin kansalaisten oikeusturvan varmistamista sekä huolehtimista siitä, että oikeuslaitoksen toimintaedellytykset turvataan myös taloudellisesti tiukkoina aikoina. Samoin on tärkeää, että resurssien kohdentamisessa otetaan mahdollisimman hyvin huomioon tuomioistuinten erilaiset tehtävät niin määrältään kuin myös laadultaan ja vaativuudeltaan.

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentin määräraha on noin 3 milj. euroa kuluvaan vuoteen enemmän, mikä antaa mahdollisuuden eräiden kehittämishankkeiden jatkamiseen. Esimerkiksi yleisten tuomioistuinten ja syyttäjien asianhallintajärjestelmän (AIPA) rakentamista jatketaan ja sitä rahoitetaan vuonna 2014 noin 8,5

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukko 25

milj. eurolla. Hankkeen on määrä valmistua vuonna 2018, joten myös sen jatkorahoituksesta on huolehdittava.

Valiokunta on erittäin tyytyväinen siihen, että lasten huoltoriitojen asiantuntija-avusteinen sovittelu (ns. Follo-malli) vakinaistetaan ja otetaan käyttöön koko maassa (HE 186/2013 vp). Kokeilu aloitettiin vuonna 2011 neljässä kärjäoikeudessa, minkä jälkeen eduskunta lisäsi vuoden 2012 talousarvioon 900 000 euron määrärahan kokeilun laajentamiseen. Sovittelusta on saatu hyviä tuloksia; se vähentää tuomioistuinten ja kuntien sosiaalitoimen työtä ja parantaa lapsen edun huomioimista.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että tuomioistuinharjoittelupaikkoja lisätään ja näin saadaan mahdollisuus 10 uuteen harjoittelupaikkaan nykyisten 130 harjoittelupaikan lisäksi. Harjoittelupaikkojen riittävyttä tulee kuitenkin seurata, sillä puolet tuomareista siirtyy eläkkeelle vuoteen 2020 mennessä ja uusien tuomareiden rekrytointitarve on lähivuosina suuri.

Eduskunta lisäsi kuluvan vuoden talousarvioon 1 milj. euroa kaikkein ruuhkautuneimpien tuomioistuinten toimintaan. Tämä lisäys ei sisälly hallituksen esitykseen, mutta tuomioistuimille ehdotetaan 1,6 milj. euron määrärahalisäystä, joka on tarkoitettu rahoittamaan korottamalla asetuksella säädettäviä tuomioistuinmaksuja. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lisäys käytetään säästöjen ja kustannusten nousun kattamiseen, jolloin ruuhkautuneiden tuomioistuinten rahoitus heikkenee kuluvaan vuoteen verrattuna. Tilanne on erityisen ongelmallinen pääkaupunkiseudun tuomioistuimissa, joissa resurssien niukkuus korostuu asioiden suureen määrään ja ennen kaikkea niiden laajuuteen ja vaativuuteen nähden.

Henkilöresurssien niukkuutta pahentaa rikosasioiden tuomioistuinjärjestelmään (RITU) liittyvät ongelmat. Tietojärjestelmä otettiin käyttöön kärjäoikeuksissa ja hovioikeuksissa viime keväänä, mutta järjestelmän toimimattomuuden vuoksi rikosasioiden käsittely on hidastunut tuntuvasi. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esim. Helsingin kärjäoikeudessa tietojärjestelmän käytöstä aiheutunut ylimääräinen työ vähensi rikosasioiden ratkaisujen määrää noin 700:lla kesä—syyskuussa 2013. Tämä merkitsee vuositasolla noin 15 prosentin vähenemää ratkaisumäärissä.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että järjestelmän toimivuus, tehokkuus ja käyttäjälähtöisyys varmistetaan ja että tarvittaviin muutostöihin osoitetaan riittävät resurssit.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esille määräaikaisten virkojen suuri määrä tuomioistuimissa. Saadun selvityksen mukaan keskeisin syy määräaikaisten virkojen käyttämiseen on rahoituksen määräaikaisuus, mikä johtuu mm. harmaan talouden torjuntaan ja ruuhkien purkuun suunnatuista väliaikaisista lisäresursseista. Joidenkin virkojen kohdalla määräaikaisuus on kuitenkin jatkunut jo useita vuosia, mikä viittaa vakinaisten virkojen pysyvään niukkuuteen. Lyhyet ja epävarmat virkasuhteet vaikeuttavat tuomioistuinten toiminnan kehittämistä ja heikentävät myös tuomarinuran houkuttelevuutta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että esim. rakenneuudistuksen yhteydessä arvioidaan mahdollisuudet virkarakenteen kehittämiseen ja virkojen vakinaistamiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 25

Markkinaoikeuden tehtävät ovat lisääntyneet, sillä teollis- ja tekijänoikeusasiat (IPR) on siirretty 1.9.2013 lukien markkinaoikeudelle, minkä lisäksi patentti- ja rekisterihallituksen valituslautakunta lakkautetaan 1.1.2014 ja siellä vireillä olevat asiat siirretään myös markkinaoikeuteen. Uusien tehtävien hoitoon on osoitettu lisäresursseja, mutta saadun selvityksen mukaan julkisia hankintoja koskevien asioiden pelätään ruuhkautuvan, sillä niitä hoitavien tuomarien määrä vähenee.

Etenkin IPR-asioiden määrän ja niiden vaatimien resurssitarpeiden arviointi on kuitenkin tässä vaiheessa vaikeaa. Valiokunta pitää siksi tärkeänä, että markkinaoikeuden työtilannetta ja voimavarojen riittävyttä seurataan ja että tarvittaessa resursseja arvioidaan uudelleen. Hankinta-asioiden lyhyet käsittelyajat ovat edellytys kuntien, valtion ja muiden hankintayksiköiden häiriöttömälle toiminnalle.

Hallinto-oikeuksien tuomiopiirejä muutetaan 1.4.2014 lukien siten, että nykyisten kahdeksan hallinto-oikeuden sijasta on kuusi hallinto-oikeutta. Tämä antaa aiempaa paremmat mahdollisuudet resurssien uudelleen kohdentamiseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että rakenneuudistuksen vaikutuksia seurataan ja mahdollisesti ruuhkautuvien hallinto-oikeuksien resursseja arvioidaan uudelleen.

Valiokunta lisää momentille 1 000 000 euroa kaikkein ruuhkautuneimpien tuomioistuinten toimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 259 182 000 euroa.

(2.—5. kappale kuten HE 112/2013 vp)

30. Syyttäjät

Myös syyttäjälaitoksen määrärahatilanne on erittäin tiukka. Syyttäjälaitokselle osoitettu harmaan talouden torjunnan lisärahoitus jatkuu tosin ensi vuonnakin, mutta määräaikainen lisärahoitus päättyy vuonna 2016, mikä alkaa vähentää syyttäjien määrää jo ensi vuodesta alkaen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan vuoteen 2018 mennessä on vähennettävä 46 syyttäjää.

Tilanteen vaikeutta lisää se, että syyttäjälaitoksessa on jo tähän mennessä toteutettu merkittävä rakennemuutos, sillä virastojen lukumäärä on vähennetty runsaasta 60:stä 13:een. Tämän lisäksi ensi vuoden alusta virastojen määrä vähenee vielä 11:een. Myös toimistohenkilöstön määrää on vähennetty yli 20 prosentilla vuodesta 2005 lukien. Kun työmäärissä ei ole odotettavissa merkittävää vähenemää, merkitsee näin mittava virkojen väheneminen mm. käsittelyaikojen pidentymistä.

Syyttäjälaitoksen toiminnan kannalta on keskeistä, että suunnitteilla olevasta AIPA-tietojärjestelmästä tulee toimiva ja aidosti ja monipuolisesti työtä tukeva järjestelmä. Tavoitteena on, että asioiden käsittely nopeutuu, kun sähköiseen aineistopankkiin kerätään syyttäjien, käräjäoikeuksien, hovioikeuksien ja korkeimman oikeuden lainkäyttöön liittyvät asiakirjat, joita voivat hyödyntää kaikki järjestelmässä mukana olevat.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 25

Valiokunta pitää tärkeänä, että syyttäjälaitoksen toimintaa kehitetään ja sopeutetaan kiristyvään talouteen mm. oikeudenhoidon uudistamisohjelman perusteella tehtävien linjausten pohjalta. Tehtävät ja resurssit tulee saada rakenteellisten uudistusten sekä toimivien ja tehokkaiden tietojärjestelmien avulla tasapainoon. Syyttäjälaitoksen resurssitilannetta on kuitenkin seurattava ja arvioitava tarvittaessa uudelleen.

40. Rangaistusten täytäntöönpano

Talousarvioesitykseen sisältyy lisäresursseja mm. työ- ja asiakasprosesseja tehostavan tietojärjestelmän (ATJ) kehittämiseen sekä toimitilahankkeisiin, joilla jatketaan ns. paljusellien poistamista Mikkelin, Helsingin ja Hämeenlinnan vankiloissa.

Rikosseuraamuslaitoksen talouden tilanne on kuitenkin varsin tiukka, ja vuodesta 2015 lukien rahoitustaso alenee edelleen tuntuvasti. Määrärahatason aleneminen edellyttää jatkossa mm. lähes 200 henkilötyövuoden vähentämistä vuoden 2011 tasosta. Kun tuottavuusohjelman puitteissa henkilöstöä on jo vähennetty merkittävästi (309 htv vuosina 2005—2011), on lisävähennysten pohjaksi löydettävä sellaisia rakenteellisia uudistuksia, jotka vähentävät myös henkilöstön ja tehtävien tarvetta.

Rikosseuraamuslaitos on jatkanut talouden sopeuttamistoimia, joita ovat mm. toimitilojen käytön tehostaminen, toimintojen kehittäminen rikosseuraamusalueilla, muodollisen täytäntöönpanon kehittäminen sekä vankiloiden valvontatasoluokittelu.

Rikosseuraamuslaitos on myös laatinut vastikään (12.11.2013) aina vuoteen 2025 ulottuvan toimitilavision, jossa on etsitty keinoja toimitilakustannusten hillitsemiseksi. Saadun selvityksen mukaan oikeusministeri ei ota kantaa yli kehyskauden ulottuviin toimitilavisiolinjauksiin, vaan kyse on Rikosseuraamuslaitoksen strategisesta linjauspaperista. Valiokunta pitää tärkeänä, että laitospäätöksissä ratkaisuihin otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon laitosten alueelliset vaikutukset, laitospaikkojen alueellinen tasapuolisuus ja riittävyys sekä kustannusvaikutukset.

Työn alla on myös useita seuraamusjärjestelmän kehittämiseen liittyviä lainsäädäntöhankkeita, joista osalla on budjettivaikutuksia sekä eri ministeriöiden välillä että oikeusministeriön hallinnon sisällä. Näitä ovat mm. yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanoa koskeva kokonaisuudistus, tutkintavankeuden vaihtoehtoja ja hallinnointia sekä vanginkuljetuksen tehtäväjakoja koskeva selvitystyö.

Valiokunta pitää hyvänä, että hallitusohjelman linjausten mukaisesti selvitetään myös vankien terveydenhuollon järjestämisen ja rahoituksen siirtämistä STM:n hallinnonalalle, jolloin vankien terveydenhuollon valvonta siirtyisi sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle. Tavoitteena on edistää hoidon pitkäjänteisyyttä ja jatkuvuutta vangin vapauduttua. Myös WHO:n ja Euroopan neuvoston kannanotot tukevat vankiterveydenhuollon siirtoa STM:n vastuulle.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluokka 26

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille esitetään 728,9 milj. euron määrärahaa, joka on noin 5,3 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2013 talousarviossa. Lisäys muodostuu ensisijaisesti 4.4.2012 kehyspäätöksessä poliisille kohdennetusta tasokorotuksesta, jonka suuruus on 11,1 milj. euroa vuonna 2014, sekä palkkauksen tarkistuksista. Hallitusohjelman mukaisten säästöjen suuruus on noin 4,6 milj. euroa ja uusien tuottavuustoimenpiteiden aiheuttama vähennys 8,1 milj. euroa.

Hallintorakenteen uudistuksen (PORA III) muutokset tulevat voimaan 1.1.2014. PORA III on osa poliisin talouden tasapainotusta siten, että poliisin toiminnalliset tulokset pysyvät nykyisellä tasolla pitkällä aikavälillä. Vuoteen 2016 mennessä hankkeella tavoitellaan 70 milj. euron säästöjä. Vuonna 2014 säästöjen suuruuden arvioidaan olevan 15,2 milj. euroa. Säästö muodostuu pääosin 129 henkilötyövuoden vähennyksestä, joka kohdistuu kokonaisuudessaan tuki- ja johtotehtäviin.

Valiokunta pitää saamansa selvityksen perusteella myönteisenä, että eduskunnan aiempien linjausten mukaisesti poliisin talous on saatu hallintaan eikä kentällä operatiivisissa tehtävissä toimivien poliisimiesten määrä vähene. Myös uusien poliisien vuosittaisen koulutusmäärän tulee olla tasapainossa pitkän tähtäimen suunnitelmien kanssa, ja samalla on minimoitava työttömien poliisien määrä.

Poliisin toiminnan painopisteistä vuodelle 2014 valiokunta nostaa esiin talousrikollisuuden ja harmaan talouden torjunnan edistämisen. Hallitus on tehostetusti panostanut poikkihallinnolliseen harmaan talouden torjuntaan. Poliisille tarkoitukseen on osoitettu noin 6 milj. euron vuosittainen lisärahoitus vuosille 2012—2015. Vuonna 2012 rikoshyötyä saatiin poliisin toimesta takaisin yhteensä 36 milj. euroa. Valiokunta korostaa, että talousrikostorjuntaa ja rikoshyödyn jäljittämistä tulee edelleen tehostaa ja talousrikosten sisälläoloaika tavoitteiden mukaisesti lyhentää. Reaaliaikainen käsittely lisää toiminnan ennaltaehkäisevää vaikutusta. Valiokunta pitää tärkeänä turvata myös pimeän työvoiman tutkintaan tarvittavat voimavarat.

Valiokunta toteaa, että liikkuvassa poliisissa, joka vuoden 2014 alussa integroidaan paikallispoliisiin, on toteutettu tuloksellisesti harmaan talouden torjuntaa raskaan liikenteen valvonnan yhteydessä ns. road policing -toimintamallin mukaisesti. Valiokunta pitää välttämättömänä, että uudistuksessa varmistetaan vähintään nykyisin voimavaroin raskaan liikenteen valvonnan erityisosaamisen ja siihen liittyvän koulutuksen säilyminen. Valiokunnan saaman tiedon mukaan raskaan liikenteen osaamiskeskittymä on muodostumassa Itä-Uudenmaan poliisilaitokseen. Tätä asiantuntemusta on hyödynnettävä valtakunnallisessa poliisitoiminnan kehittämässä ja organisoitava koko maan kattava liikenteenvalvonta siten, ettei kuljetussektorin harmaa talous lähde kasvuun. Lisäksi on huolehdittava toimivasta yhteistyöstä muiden turvallisuusviranomaisten kanssa.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 26

Valiokunta pitää myönteisenä, että talousarvioesitys sisältää rahoituskehyksiin (27.3.2013) tehdyn 1,6 milj. euron lisäyksen terrorismin torjuntaan. Terrorismin torjunnan toimintaympäristö on muuttunut entistä vaativammaksi mm. muiden Pohjoismaiden terrorismitilanteen muutoksen ja ns. arabikevään myötä. Ennakoiva toiminta vaatii entistä enemmän resursointia, mutta toisaalta se säästää yhteiskunnalle mahdollisesti muutoin muodostuvia vieläkin suurempia kustannuksia.

Momentille on esitetty myös 0,5 milj. euron lisämääräraha telekuuntelujärjestelmän uudistamiseen. Hallitusneuvotteluissa sovittiin, että teletunnistetietojen tallentamiskustannusten jako viranomaisten ja teleoperaattoreiden kesken oikaistaan. Tämä on tarkoitus tehdä liikenne- ja viestintäministeriössä valmistelussa olevalla hallituksen esityksellä. Oikaisu vähentää valiokunnan saaman selvityksen mukaan poliisin kuluja noin 2 milj. eurolla vuosittain. Valiokunta kiirehtii asian valmistelua, koska kehyspäätös ei kata päätöksen viivästymisestä poliisille aiheutuvia menoja.

Valiokunta toteaa, että telekuuntelujärjestelmän uudistaminen on saatettava loppuun, ja pitää välttämättömänä, että hallitus hoitaa hankkeen rahoituksesta puuttuvat 2,5 milj. euroa lisätalousarviomenettelyllä. Määrärahalisäys on tehtävä siten, että se ei vähennä kentällä operatiivisissa tehtävissä olevien poliisimiesten määrää.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa harmaan talouden ja pimeän ulkomaisen työn torjuntaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 729 035 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Kasvava EU:n ulkorajaliikenne on Suomelle merkittävä haaste ja mahdollisuus. Sisäasiainministeriön arvion mukaan henkilöiden rajanylitykset kasvavat itärajalla 10—15 prosenttia vuodessa. Kehyskauden lopussa arvioidaan olevan yli 20 miljoonaa rajanylitystä. Tämän lisäksi on syytä varautua mahdolliseen EU:n ja Venäjän väliseen viisumivapauteen.

Valiokunta pitää hyvänä, että hallitus on vahvistanut edellytyksiä hyödyntää Venäjän kasvavia markkinoita ja venäläisten kuluttajien kasvavaa ostovoimaa. Sujuvan liikenteen varmistamiseksi toimet liikenneväylien ja rajanylityspaikkojen uudistamiseksi sekä sisäisen turvallisuuden ylläpitämiseksi on käynnistetty. Rajavartiolaitokselle kehyspäätöksessä myönnetyllä lisärahoituksella voidaan toimeenpanna ainakin kaakkoisrajan, Helsingin sataman ja Helsinki-Vantaan lentoaseman rajatarkastusten kehittäminen.

Rajavartiolaitokselle on kuitenkin samanaikaisesti asetettu talouden sopeuttamistarpeita noin 28 milj. euroa vuoteen 2017 mennessä. Valiokunnan saaman selvityksen perusteella tämä merkitsee

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 26

noin 300 henkilötyövuoden vähennystä ja sitä, että toiminta keskittyy edelleen entistä enemmän kaakkoiselle ulkorajalle ja Suomenlahdelle.

Valiokunta pitää tärkeänä, että säästötoimenpiteitä toteutettaessa huolehditaan vilkkaiden rajanylityspaikkojen resursoinnista, mutta on samalla huolissaan muun rajaosuuden valvonnasta. Rajavartiolaitos on jo toteuttanut laajan organisaatiouudistuksen vuosina 2009—2012, jossa hallintoa ja rajamiesten määrää ns. vihreällä rajaosuudella vähennettiin merkittävästi. Uudistuksessa hyödynnettiin esimerkiksi valvontatekniikkaa ja hyvää liikkuvuutta. Valiokunta korostaa, että rajavalvonta on jatkossakin turvattava kaikilla rajoilla, riittävässä määrin myös Pohjois-Suomessa. Vähennykset tulee tehdä suunnitelmallisesti ja riskit halliten. Myös turvallisuusviranomaisten monialaosaamista ja yhteistyötä tulee hyödyntää entistä laajemmin erityisesti maan pohjoisosissa ja käyttää edelleen lisääntyvässä määrin apuna myös tekniikkaa.

Valiokunta lisää momentille 400 000 euroa Venäjän rajanylityspaikkojen toiminnan tehostamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 229 939 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta lisäsi momentille 50 000 euroa Suomen ja Venäjän väliseen pelastusyhteistyöhön vuodelle 2013. Toiminnan jatkorahoitus ei ole kuitenkaan selkiytynyt kuluvan vuoden aikana. Kyse on melko pienimuotoisesta, mutta tärkeästä, jatkuvasta viranomaistoiminnasta, jonka tulee toimia onnettomuuden sattuessa. Itärajan pelastuslaitokset ovat toteuttaneet tehtävää aktiivisesti.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että sisäasiainministeriö ottaa vastuun viranomaisyhteistyöstä ja organisoii pelastuslaitosten toteuttaman toiminnan ja järjestää myös rahoituksen pysyvällä tavalla. Yhteistyön pohjana on valtioiden välinen sopimus yhteistyöstä onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja niiden seurausten torjumiseksi. Tehtävää ei voi jättää yksittäisten kuntien hoidettavaksi. Valiokunta kohdistaa momentin määrärahoista 100 000 euroa käytettäväksi rajat ylittävän pelastusvalmiuden parantamiseen.

Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että rakennepoliittisen ohjelman asettamien säästö tavoitteiden saavuttamiseksi sisäasiainministeriössä on luonnosteltu pelastustoimen hallintoon liittyviä uudistussuunnitelmia. Valiokunta korostaa, että merkittävistä organisaatiomuutoksista tulee keskustella avoimesti ja päätösten tulee pohjautua selvitykseen, jossa muutosten vaikutukset arvioidaan kattavasti.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 26

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten HE 193/2013 vp)

Määrärahaa saa käyttää myös:

(1.—6. kohta kuten HE 112/2013 vp)

7) pelastustoimeen liittyvään standardisointitoiminnan edistämiseen ja standardisointityöhön osallistumisesta johtuviin menoihin (*poist.*)

8) *enintään 100 000 euroa rajat ylittävän pelastusvalmiuden parantamiseen.*

02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Vuonna 2014 jatketaan Hätäkeskuslaitoksen rakenneuudistusta. Hätäkeskustoiminta ja tietojärjestelmät uudistetaan vuoden 2015 loppuun mennessä siten, että verkottuneet hätäkeskukset voivat tukea toisiaan ruuhka- ja häiriötilanteissa.

Talousarvioesityksessä on huomioitu uudistusten myötä tapahtuva toiminnan tehostuminen, mutta samalla on pyritty varmistamaan myös uudistusten loppuun saattaminen. Mm. hätäkeskustietojärjestelmän (Erica) ja hallinnon turvallisuusverkon (TUVE) palveluihin esitetään 1 000 000 euron lisäystä. Valiokunta toteaa, että Hätäkeskuslaitoksen tulee saada esitetyn määrärahan lisäksi käyttöönsä momentin vuodelta 2013 siirtyvä erä selviytyäkseen uudistuksiin liittyvistä kustannuksista.

Hallitus esittää lisäksi pelastustoimen toimintamenoihin (mom. 26.30.01) 3 000 000 euron määrärahaa turvallisuusverkkotoiminnan laajentamiseksi kunnalliselle sektorille. Näin pyritään varmistamaan kunnallisten johtokeskusten toiminta ja hälytettävien yksiköiden tietojen päivittäminen kunnissa vuodesta 2015 eteenpäin.

Valiokunta toteaa, että hätäkeskusuudistuksessa on useita kriittisiä kohtia ja sen toteutuksen kannalta on erittäin oleellista, että valtion ja kuntien viranomaisprosessit onnistuvat kaikissa samanaikaisesti käynnissä olevissa uudistuksissa (TUVE, KEJO ja TORI). Tämä edellyttää entistä parempaa yhteistyötä ja vastuiden selvittämistä myös ministeriöiden (VM, SM, STM ja PLM) välillä. Hankkeiden etenemistä tulee seurata ja koordinoita aktiivisesti.

Valiokunta kiinnittää lisäksi erityistä huomiota valtion tilojen tarkoituksenmukaiseen ja suunnitelmalliseen käyttöön hallinnon muutosten yhteydessä. Hätäkeskuslaitoksen uudistuksessa vapautuneista toimitiloista maksettiin vuokraa yli miljoona euroa vuonna 2013, ja valiokunnan saaman selvityksen mukaan myös vuonna 2014 vapautuvista toimitiloista on tulossa lisäkustannuksia. Vuokrasopimukset tulee pyrkiä päättämään vapautumisen yhteydessä ja varmistamaan tilojen hyötykäyttö heti vapautuksen jälkeen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 26

40. Maahanmuutto

21. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)

Valiokunta pitää myönteisenä, että Maahanmuuttoviraston turvapaikkapäätöksenteko on pysynyt sujuvana sähköisen asiankäsittelyjärjestelmän käyttöönoton myötä. Talousarvioesitykseen sisältyy kuitenkin edelleen kehyspäätöksen mukaisesti 2,7 milj. euroa 40 lisähenkilön palkkauksen jatkamiseen. Lisäyksen avulla pystytään purkamaan vuosien 2008—2010 edelleen käsittelyssä olevaa hakemusruuhkaa.

Valiokunta toteaa, että hallitusohjelman tavoitteena on koko turvapaikkaprosessin tehostaminen. Kuntien kiinnostus vastaanottaa pakolaisia ja luvan saaneita turvapaikanhakijoita on kuitenkin osoittautunut vähäiseksi. Kuntapaikkojen riittämättömyys on pitkittänyt vastaanoton piirissä olevista keskimäärin 3,8 kuukaudella vuonna 2013. Vastaanottokeskuksissa on ollut noin 400 ja yksityismajoituksessa noin 145 jo luvan saanutta henkilöä kuukausittain. Tämä on lisännyt vastaanottokapasiteetin tarvetta ja vastaanottomenoja vuositasona noin 5,9 milj. euroa.

Valiokunta pitää välttämättömänä löytää keinoja, joilla entistä useampi kunta vastaanottaisi pakolaisia ja turvapaikan saaneita henkilöitä. Jos kuntiin siirtyminen ei nopeudu, momentille tarvitaan lisärahoitusta myös vuonna 2014. Päävastuu kuntasijoituksista on työ- ja elinkeinoministeriössä, josta maksetaan myös kunnille vastaanottoon liittyvät korvaukset (mom. 32.70.30). Valiokunta korostaa, että nopea sijoitus kuntaan edistää myös kotoutumista.

Edellä mainitusta huolimatta vastaanoton menot ovat vähentyneet noin 15 milj. euroa vuosina 2011—2013. Säästön on mahdollistanut mm. lainsäädännön muuttamisen myötä tapahtunut turvapaikkahakijoiden määrän puolittuminen vuoteen 2009 verrattuna. Vastaanottokeskuksia on siten voitu lakkauttaa, majoituskapasiteettia supistaa sekä vastaanottokeskusten toimintamenoja vähentää. Kuntapaikkojen riittämättömyys vaarantaa kuitenkin vastaanottomenoille asetetut kokonaissäästötavoitteet.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 27

Pääloukka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Puolustusministeriön hallinnonalalle esitetään noin 2 750 milj. euron määrärahaa, joka on 124 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2013. Vähennys muodostuu pääosin hallitusohjelmaan perustuvista menosäästöistä, joita on 65 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2013, ja puolustusvoimien tilausvaltuuksien maksatusten ajoitusmuutoksista. Vähennykset kohdistuvat lähinnä puolustusvoimien toimintamenoihin ja materiaalihankintoihin.

Toiminnan painopiste on edelleen vuoteen 2015 mennessä toteutettavan puolustusvoimauudistuksen toimeenpanossa. Uudistuksen lähtökohtia ovat puolustusvoimien nykyisten tehtävien jatkaminen, yleisen asevelvollisuuden toimivuuden varmistaminen sekä puolustusperiaatteen kehittäminen alueellisen puolustuksen pohjalta.

Puolustusvoimat jatkaa sopeuttamispäätösten toimeenpanoa menosäästöjen aikaansaamiseksi, menopaineiden hallitsemiseksi ja puolustusvoimauudistuksen toimeenpanon rahoittamiseksi. Mm. reserviläiskoulutusta, varusmiesten harjoitustoimintaa sekä lento- ja alustoimintaa jatketaan madalletulla tasolla vielä vuonna 2014.

Valiokunta pitää kuitenkin hyvänä, että kertausharjoituksissa koulutettavien reserviläisten määrää voidaan nostaa 1 000 henkilöllä ja varusmiesten maastovuorokausia kahdella vuorokaudella vuoteen 2013 verrattuna, vaikka määrät ovatkin vielä kaukana koulutustavoitteista. Myönteistä on myös, että varusmiesten kaikki kotimaan lomamatkat on tarkoitus muuttaa vuoden 2014 alusta maksuttomiksi. Talousarvioesitys sisältää tähän tarkoitukseen 2 milj. euron lisämäärärahan.

Valiokunta pitää aiempien kannanottojensa mukaisesti välttämättömänä, että toiminnan taso nostetaan kaikilta osin uudistettuja toimintatapoja vastaavaksi vuoden 2015 aikana. Uskottavan puolustuskyvyn ylläpitämiseksi on oleellista, että uudistuksen jälkeen myös materiaalihankintoihin on käytettävissä riittävä rahoitus.

Valiokunta toteaa edelleen (kuten VaVL 2/2013 vp), että puolustusvoimauudistuksen tavoitetilan ja käytettävissä olevien resurssien välille on muodostumassa epätasapaino huomioitaessa 2020-luvun puolustuksen tarpeet. Turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon linjaukset vaativat toteutuakseen valtion lisärahoitusta, jota ei ole huomioitu kehyspäätöksessä vuodesta 2016 alkaen.

Valiokunta pitää myönteisenä, että puolustushallinnon taholta on jo käynnistetty eduskunnan tahdon (VaVL 2/2013 vp ja UaVM 1/2013 vp) mukainen työ, josta eduskunta saa käyttöönsä laajalajisen ja syvällisen selvityksen puolustuksen pitkän aikavälin haasteista ja niihin vastaamisesta. Käytettävissä oleva rahoitus tulee linjata viimeistään seuraavan hallitusohjelman laatimisen yh-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 27

teydessä. Samalla on tiedostettava, että riittämätön rahoitus tarkoittaa väistämättä myös uusien puolustusratkaisujen valintaa.

Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota kotimaisen puolustusteollisuuden tulevaisuuteen ja pitää asianmukaisena, että hallitus on pystynyt akuutissa tilanteessa turvaamaan kotimaista ruutituotantoa. Myös yritysten viennin ja kansainvälistymisen edistäminen on edelleen tarpeellista toiminnan kannattavuuden ja siten työpaikkojen varmistamiseksi. Kriittisen osaamisen pysyminen kotimaassa turvaa Suomen puolustuskyvyn säilymistä myös poikkeus- ja kriisitilanteissa.

50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille esitetään 1 878 000 euron määrärahaa, joka on 200 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2013. Pääosa määrärahasta osoitetaan Maanpuolustuskoulutusyhdistys ry:lle (MPK).

MPK järjesti yhteensä 78 000 koulutusvuorokautta vuonna 2012. Tästä kolmannes oli puolustusvoimien reserviläisille tilaamaa sotilaallista koulutusta, joka rinnastetaan kertausharjoituksiin. Muuta sotilaallisia valmiuksia tukevaa koulutusta oli toinen kolmannes, ja loppuosuus muodostui varautumis- ja turvallisuuskoulutuksesta. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 46 000 henkilöä, joita koulutti noin 2 000 vapaaehtoista kouluttajaa.

Valiokunta toteaa, että MPK:n toiminta on erittäin kustannustehokasta, ja pitää hyvänä, että puolustusvoimat hyödyntää yhdistyksen organisoimaa koulutusta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan yhdistyksellä on valmius toteuttaa nykyistä laajempaa sotilaallista koulutusta, ja valiokunta pitää tarpeellisena selvittää reservin koulutuksen edelleen vahvistamista MPK:n kautta, jotta puolustusvoimauudistuksen jälkeen päästäisiin kattavaan 45 000 reserviläisen kouluttamiseen vuosittain.

Valiokunta pitää lisäksi tarpeellisena, että MPK pystyy säilyttämään vähintään yhden koulutuksen suunnittelusta ja organisoinnista vastaavan palkatun henkilön jokaisessa maakunnassa. Puolustusvoimien joukko-osastojen ja muiden hallintoyksiköiden lakkauttamiset vähentävät merkittävästi MPK:n mahdollisuuksia saada toiminnallista tukea puolustusvoimilta.

Valiokunta korostaa myös MPK:n tarjoaman varautumiskoulutuksen merkitystä: se tukee kuntia ja muita siviiliviranomaisia poikkeusolojen tehtävissä sekä luo yksilöille valmiuksia selvitä yhteiskunnan häiriötilanteissa. Valiokunta pitää myönteisenä, että MPK on lisäksi räätälöinyt erityisiä koulutuksia nuorille, mm. lukiolaisille, ja pitää tarpeellisena tämän tyyppisten koulutuspakettien laajentamista ammatillisen koulutuksen puolelle. Valiokunta pitää muutenkin tarpeellisena markkinoida yhdistyksen järjestämiä koulutuksia erityisesti nuorille ja nuorille aikuisille.

Valiokunta painottaa, että niukkenevien julkisten resurssien aikana vapaaehtoisten motivoituneiden henkilöiden työpanosta tulee hyödyntää entistä laajemmin kokonaisturvallisuuden varmistamisessa. Myös pelastustoimi voisi käyttää koulutettuja vapaaehtoisia apuna entistä järjestelmällisemmin yhteiskunnan häiriötilanteissa.

Valiokunta lisää momentille 200 000 euroa Maanpuolustuskoulutus ry:n toiminnan turvaamiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 27

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 2 078 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 28

Pääloukka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Verotus ja tullitoimi

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta pitää myönteisenä, että hallitus esittää 2,2 milj. euron lisäystä tullin toiminnan turvaamiseen itärajan raja-aseilla vuonna 2014. Kasvavan itärajan liikenteen arvioidaan lisäävän tullihenkilöstön tarvetta Vaalimaalla, Nuijamaalla ja Imatralla noin 120 henkilötyövuotta vuoteen 2017 mennessä. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että samanaikaisesti momentilta vähennetään tasomuutoksena noin 3,2 milj. euroa. Tullin mukaan tämä tarkoittaa sitä, että itärajan rajanylityspaikkojen lisäresurssit vähennetään muista toimipaikoista.

Tulli on vuodesta 2007 alkaen vähentänyt 300 henkilötyövuotta muualta kuin itärajalta toteuttamalla tullaus- ja verotustoimintojen sähköistämisen ja siirtymällä riskiperusteiseen valvontaan. Myös vuoden 2013 vaihteessa loppuunsaatettu organisaatiomuutos vastaa jo tapahtuneisiin henkilövähennyksiin.

Valiokunta toteaa, että henkilöresurssien riittävyydelle luo lisäksi paineita tullirikosten määrän voimakas kasvu. Erityisesti internet-kaupan kasvu on lisännyt siihen liittyviä lieveilmiöitä, kuten lääkkeiden ja lääkevääreännösten, huumeiden ja muiden vaarallisten tai laittomien tuotteiden tilaamista internetin kautta. Postiliikenteestä paljastuneiden rikosasioiden määrä on neljän vuoden aikana kolminkertaistunut. Rikosmäärien kasvu on erittäin huolestuttavaa, ja valiokunta pitää tärkeänä huolehtia siitä, ettei rikostutkinnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus laske tutkinta-aikojen pidentymisen ja selvittämistä laskun myötä. Yksittäisten tekojen ohella tulee edelleen pystyä puuttumaan myös keskeisiin merkittäviin toimijoihin.

Alkoholijuomien matkustajatuonti. Syyskuussa 2013 julkaistun matkustajakyselyn mukaan alkoholijuomien matkustajatuonti muista EU-maista on vuoden 2013 kevään ja kesän aikana kasvanut yli 10 prosenttia sataprosenttiseksi alkoholiksi muutettuna. EU-alueen matkustajatuonti on verotonta, kun tuotteet tuodaan itse ja vain omaan käyttöön.

Valiokunta pitää asianmukaisena, että Tulli on puuttunut vinoutuneeseen tuontiin ja saanut sen räikeimmät muodot loppumaan marraskuun 2013 alussa. Laivayhtiöiden kehittämien palveluiden avulla matkustajat ovat voineet tuoda liian helposti poikkeuksellisen suuria lasteja. Valiokunta pitää myös hyvänä, että hallitus antaa keväällä 2014 valmisteverotusta koskevan esityksen, joka sisältää ohjeelliset tasot verovapaalle matkustajatuonnille. Ohjetason ylittyessä näyttövelvollisuus omasta käytöstä siirtyy ylittävältä osin maahantuojalle. Kevääksi on myös suunniteltu viranomaisten tiedotuskampanja matkustajatuonnin ehdoista ja Tullin sitä tukeva tehovalvonta muutosten läpiviemiseksi myös käytännössä.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että hallitus ottaa Tullin lisäresurssitarpeet huomioon tulevisissa muutoksissa ja palaa asiaan tarvittaessa lisätalousarviomenettelyn kautta. Valiokunnan saa-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 28

man selvityksen mukaan verottoman matkustajatuonnin valvonnan tehostaminen edellyttää 22 henkilötyövuoden lisäresursointia, josta 2 henkilötyövuotta kohdistuu lisääntyvän veroharkinnan toteuttamiseen. Tarpeellista on myös seurata tarkasti alkoholijuomien matkustajatuonnin kehitystä ja tehdä pikaisesti uusia toimenpiteitä, jos tuontia ei mainituilla toimilla saada kuriin.

Valiokunta lisää momentille 50 000 euroa satamissa suoritettavaan tullivalvontaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 166 359 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

70. Valtionhallinnon kehittäminen

20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta vähentää momentilta 700 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 20 005 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

90. Kuntien tukeminen

20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Talousarvioesitys sisältää useita toimenpiteitä julkisen hallinnon tietojärjestelmien parantamiseksi ja yhteentoimivuuden edistämiseksi. Nyt kyseessä olevalta momentilta rahoitetaan valtion ja kuntien yhteisiä tietojärjestelmähankkeita, joita ovat mm. sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelmaan (SADe) sisältyvät hankkeet sekä kunta- ja palvelurakennemuutosten ICT-tukiohjelma ja Kuntatieto-ohjelma.

Hallitus on rakennepoliittisessa ohjelmassaan korostanut ICT:n hyödyntämistä ja katsonut, että sähköisten palveluiden osuutta on lisättävä. Talousarvioesitykseen sisältyykin uusi momentti 28.70.03, jonka määrärahalla voidaan muun muassa ohjata ja kehittää tietualan kansallisia ratkaisuja, kuten kansallista palveluarkkitehtuuria, joka sisältää mm. palveluväylän, sähköisen tunnistamisen ja erilaiset palveluportaalit. Kansallinen palveluarkkitehtuuri on merkittävä kokonaisuus, jonka keskeisenä tavoitteena on tiedon maksimaalisen hyödyntämisen mahdollistaminen, jotta kansalaisille ja yrityksille voidaan luoda mahdollisimman laadukkaat täysin automatisoidut tai sähköiset palvelut aiempaa nopeammin ja kustannustehokkaammin.

Valiokunta pitää tietojärjestelmien kehittämishankkeita välttämättöminä, sillä nykyinen tietojärjestelmäpohja on varsin pirstaloitunut, mikä vaikeuttaa uusien palveluiden kehittämistä etenkin

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 28

kuntasektorilla. On myös parannettava kustannustehokkuutta ja julkisen sektorin tuottavuutta mm. yhtenäistämällä tiedon välitykseen rakennettuja järjestelmiä ja huolehtimalla siitä, että kertaalleen talletettu tieto on haettavissa ja välitettävissä turvallisesti järjestelmästä toiseen.

Valiokunta painottaa, että tietojärjestelmähankkeissa on varmistettava kuntien tietohallinnon yhteentoimivuus ja helpotettava valtion kuntiin kohdistamaa tiedonkeruuta. On myös huolehdittava valtakunnallisella ohjauksella siitä, että kansallinen ja alueellinen kehittämistyö etenevät samansuuntaisesti ja että kunnat eivät tee turhia investointeja väistyvään tietotekniikkaan. Tämä edellyttää myös sitä, että kunnissa on riittävä osaamista ja resursseja tietojärjestelmien kehittämiseen.

Valiokunta korostaa johdon roolia ja vastuuta ja pitää ensiarvoisen tärkeänä ja kustannustehokkuudenkin kannalta olennaisena, että hankkeiden kokonaisuutta koordinoidaan. Valiokunta painottaa myös sosiaali- ja terveysalan tietojärjestelmien ja palveluväylän välisten liittymäkohtien ja kehittämistarpeiden huomioon ottamista palveluarkkitehtuurin kehittämisessä.

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Momentin määräraha on 8,6 mrd. euroa, joka on noin 65 milj. euroa kuluvan vuoden varsinaista talousarviota vähemmän. Määrärahaa korottavia tekijöitä ovat mm. 190 milj. euron indeksikorotus ja 70 milj. euron jäteveron tuottoa vastaava valtionosuuden lisäys. Kuntien peruspalvelujen valtionosuutta pienentävät erityisesti 362 milj. euron valtionosuuden leikkaus ja veroperustemuutoksiin liittyvä 47 milj. euron vähennys. Vähennykset toteutetaan pienentämällä kuntien peruspalvelujen valtionosuusprosenttia 30,96 prosentista 29,57 prosenttiin vuonna 2014.

Talousarvioesitykseen sisältyvien valtion toimenpiteiden arvioidaan menojen, tulojen ja veroperustemuutosten kokonaisvaikutuksena heikentävän kuntien rahoitusasemaa vuoteen 2013 verrattuna nettomääräisesti 257 milj. euroa. Tarkastelussa ei ole tällöin otettu huomioon homekorjaushankkeisiin osoitettua kertaluonteista määrärahaa, joka sisältyi vuoden 2013 kolmanteen lisätalousarvioon.

Kunnat joutuvat sopeuttamaan toimintaansa vähenevien valtionosuuksien vuoksi, minkä lisäksi kuntatalouden näkyvät ovat muutoinkin erittäin huolestuttavat. Tilastokeskuksen tilinpäätöstietojen mukaan kuntatalous heikkeni selvästi vuonna 2012, kun toimintamenot kasvoivat 5,5 prosenttia ja verotulojen ja valtionosuuksien kasvu jäi 2,5 prosenttiin. Kuntien ja kuntayhtymien yhteenlaskettu vuosikate heikentyi edellisen vuoden 2,5 mrd. eurosta 1,8 mrd. euroon, ja myös kuntatalouden velka kasvoi ennätysellisen paljon, 1,5 mrd. euroa.

Myös vuonna 2013 kuntatalouden arvioidaan pysyvän alijäämäisenä, vaikka tilanteen arvioidaan hieman kohenevan, kun eräät kertaluonteiset tekijät kasvattavat verokertymiä noin 400 milj. eurolla. Ensi vuonna talousnäkymien ennustetaan hieman paranevan, mutta kokonaistuotannon kasvun arvioidaan kuitenkin olevan vaimeaa ja veropohjien arvioidaan kasvavan hitaasti. Kuntatalouden alijäämän arvioidaan syvenevän ja velan määrän kasvavan runsaalla 2 mrd. eurolla.

Pidemmillä, aina vuoteen 2017 ulottuvalla aikavälillä kuntatalouden tilaa on arvioitu ns. painelaskelmalla, jonka tarkoituksena on näyttää, mikä kuntatalouden keskimääräinen sopeuttamistar-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukko 28

ve on arvioitu tulokehitys huomioon ottaen. Tämän laskelman mukaan kuntatalouden vuosikate heikkenisi vuodelta ja kuntatalouden alijäämäisyys olisi pysyvää. Kuntatalouden bruttovelka suhteessa bruttokansantuotteeseen nousisi lähes 12 prosenttiin tarkasteluajanjakson lopussa.

Valiokunta toteaa, että kuntatalous on kestävämmällä uralla ilman uusia toimenpiteitä. Ellei muutoksia tehdä, kunnat joutuvat korottamaan tuntuvasti veroprosenttejaan lähivuosina. Jo ensi vuodelle noin joka toinen kunta (156 kuntaa) nostaa kunnallisveroprosenttiaan, jolloin veroprosentit vaihtelevat 16,50:stä aina 22,50 prosenttiin. Korkeimman ja alhaisimman tuloveroprosentin ero on vaihdellut viime vuosikymmenten aikana 4,00—5,75 prosenttiyksikön välillä, mutta nyt se on nousemassa 6 prosenttiyksikköön. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti on jo lähes 20 (19,74).

Kunnat eivät pysty selviytymään tehtävistään nykyisellä kunta- ja palvelurakenteella, sillä ennusteessa syntyvän alijäämän kattaminen veronkorotuksilla edellyttäisi kunnallisveroprosentin nostamista keskimäärin 2,5 prosenttiyksiköllä tai vaihtoehtoisesti toimintamenojen kasvun hidastamista miltei 2 prosenttiyksiköllä verrattuna siihen, mitä peruspäätösbudjetissa on arvioitu. Myös julkisen talouden alijäämän umpeen kurominen edellyttää sopeutustoimia kuntatalouteen. Hallituksen tavoitteena on, että kuntatalouden kautta julkisen talouden 9 mrd. euron kestävyysvajetta supistetaan noin 5 mrd. eurolla.

Valiokunta toteaa, että julkisten palveluiden turvaaminen edellyttää kuntarakenteen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenteiden uusimista. Tämä on välttämätöntä myös hallituksen päättämien sopeutustoimien vuoksi, sillä kuntien menoja vähennetään tehtäviä ja velvoitteita purkamalla 1 mrd. eurolla vuoden 2017 tasolla. Tämän lisäksi kuntien tulee tasapainottaa taloutta omin toimin 1 mrd. eurolla mm. tuottavuutta parantamalla ja veroratkaisuilla.

Kunnilla on tehdyn selvityksen mukaan 535 tehtävää, joita on siis tarkoitus vähentää. Valiokunta viittaa luvun 33.60 kohdalla esitettyyn ja korostaa tässäkin yhteydessä, että kuntatalouden kannalta on keskeistä kehittää nimenomaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennetta. Rakenneuutoksen rinnalla tarvitaan myös uusia kustannustehokkaita toimintatapoja, ennalta ehkäisevien palveluiden vahvistamista, toimivia ja käyttäjälähtöisiä tietojärjestelmiä sekä parhaiden käytäntöjen edistämistä. Valiokunta pitää tärkeänä myös uusien innovaatioiden ja uusien teknologioiden kehittämistä ja hyödyntämistä.

Samalla on huolehdittava siitä, että kunnille ei säädetä uusia menoja lisääviä tehtäviä tai velvoitteita ilman niiden täysimääräistä rahoittamista tai muiden velvoitteiden karsimista. Valiokunnan mielestä uutta lainsäädäntöä arvioitaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota ennalta ehkäisevien toimien edistämiseen.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että peruspäätösbudjetin liittyvien tehtävien ja velvoitteiden arvioinnissa otetaan kustannusvaikutusten ohella huomioon mm. vaikutukset kansalaisten hyvinvointiin ja terveyteen sekä sosiaalisten perusoikeuksien toteutumiseen.

Kuntarakenteen osalta valiokunta painottaa kuntien elinvoimaisuutta, sillä työllisyyden ja talouskehityksen kannalta on keskeistä, että kunnissa on taloudellista toimeliaisuutta ja investointeja, jotka lisäävät verotuloja ja vähentävät mm. työttömyydestä aiheutuvia menoja. Kuntien on entis-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 28

tä selkeämmin varauduttava rahoittamaan palvelunsa ja menonsa verotuloilla, mikä edellyttää mm. aktiivista elinkeinopolitiikkaa sekä hyvää työllisyyttä.

Kuntatalouden ohjauksen parantamiseksi on tärkeää, että hallitus on päättänyt ottaa käyttöön kuntien talousohjausjärjestelmän, jolla mm. uudistetaan valtionosuusjärjestelmä sekä tehostetaan peruspalveluohjelmamenettelyn pitkäjänteisyyttä, sitovuutta ja ohjausvaikutusta. Tavoitteena on toimintamalli, jolla kuntasektorin järjestämisvastuulla olevien palvelujen järjestämisen ja niiden rahoituksen kokonaisuus pidetään tasapainossa sekä julkisen talouden että koko kansantalouden kantokykyyn sovitetulla tasolla.

Valiokunta pitää talousohjausjärjestelmän käyttöönottoa erittäin kannatettavana, ml. sitä, että kuntatalous saadaan näin kehystarkastelun piiriin.

Kustannustehokkuuden parantamiseksi on myös vahvistettava kuntien tuottavuus- ja tuloksellisuustietoisuutta ja kehitettävä tilastointia siten, että se antaa vertailukelpoista ja riittävän laaja-alaista tietoa kuntataloudesta. Valiokunta painottaa myös palvelutuotannon kustannustehokkuuden parantamista ja pitää hyvänä, että valtiovarainministeriö on laatimassa kuntien käyttöön käsikirjan, johon sisältyy mm. kuntakohtaisten kustannustietojen vertailu ja ehdotuksia mittariston ja mittaamisen kehittämiseksi.

Valiokunta viittaa lopuksi perustuslakivaliokunnan antamaan lausuntoon peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain muuttamisesta (PeVL 34/2013 vp — HE 113/2013 vp). Siinä perustuslakivaliokunta toteaa, että valtiovarainministeriön tulee seurata tarkoin valtionosuusprosenttia koskevan uudistuksen tosiasiallisia vaikutuksia kuntien asemaan ja kuntalaisten palveluiden saatavuuteen. Tarvittaessa hallituksen on tehtävä tarvittavat ehdotukset alueellisen yhdenvertaisuuden vakavien vääristymien korjaamiseksi.

Valiokunta viittaa myös mietinnön yleisperusteissa todettuun.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluokka 29

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Nuorisotakuun toteutuminen

Nuorisotakuu käynnistyi kuluvan vuoden alussa, ja sitä toteutetaan poikkihallinnollisesti monien eri toimijoiden toimesta. Myös nuorisotakuun toteuttamiseen osoitettu rahoitus on jakautunut useille eri momenteille budjetin eri pääluokkiin. Valiokunta pitää tärkeänä, että määrärahojen vaikuttavuutta ja nuorisotakuun toteutumista seurataan ja että tarvittaessa määrärahojen kohdentamista voidaan arvioida uudelleen.

Opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokassa koulutustakuu on keskeinen osa koko nuorisotakuun toteuttamista. Valiokunta korostaa panostuksia erilaisiin nivelvaiheen koulutuksiin, joilla on tärkeä asema syrjäytymisvaarassa olevien nuorten opintopolulla. Erityisesti toisen asteen ammatillisen ja lukiokoulutuksen riittävällä ja koko maan kattavalla tarjonnalla ehkäistään nuorten syrjäytymistä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että nuorten aikuisten osaamisohjelmaa jatketaan ja siihen osoitetaan lisämäärärahoja. Vuonna 2014 ohjelmaan esitetään käytettäväksi 52 milj. euroa. Tavoitteena on, että vuosittain 4 000 nuorta aikuista aloittaisi ohjelmarahoituksella opintonsa. Valiokunta pitää myös perusteltuna, että ammatillisia perustutkintoja suunnataan nuorten aikuisten osaamisohjelman toteuttamiseen. Erityisesti perustutkintoja tulisi kohdistaa niille nuorille, jotka eivät ole pysyvästi työelämässä eivätkä näin ollen ole potentiaalisia ammattitutkintojen suorittajia.

Nuorisotakuun keskeinen tavoite on estää nuorten syrjäytymistä ja vähentää niitä mittavia kustannuksia, joita syrjäytyminen aiheuttaa yksilötasolla ja koko yhteiskunnalle. Suomalaisten nuorten syrjäytymisen ytimessä ovat päihde- ja mielenterveysongelmat. Nämä nuoret tarvitsevat koulutukseen ja työelämään valmennukseen tiiviisti integroitua kuntouttavia elementtejä kyetäkseen selviytymään.

Valiokunta korostaa vapaan sivistystyön roolia ja katsoo, että vapaan sivistystyön oppilaitoksia on perusteltua hyödyntää nykyistä laajemmin mm. syrjäytymisvaarassa olevien nuorten koulutukseen ja maahanmuuttajien kotoutumiseen.

Valiokunta pitää myös tärkeänä kolmannen sektorin roolia nuorisotakuun toteuttamisessa, sillä sen tekemä matalan kynnyksen työ tavoittaa erityisesti kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia nuoria, jotka ovat jääneet koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle. Saadun selvityksen mukaan uudet vaihtoehtoiset koulutusmallit ovat osoittautuneet tehokkaiksi; niissä keskeisiä elementtejä ovat nuoren oppimisvaikeuksien tunnistaminen, kokonaisvaltaisen tuen tarjoaminen sekä sopivan väylän löytäminen ammattiin ja työelämään. Matalan kynnyksen palveluja järjestävät mm. Sininauhaliiton jäsenjärjestön Valo-projekti, Vamos ry ja PosiVire. Valiokunta pitää tärkeänä, että toimintamallit juurtuvat ja leviävät alueellisesti kattaviksi. Valiokunta viittaa jäljempänä momentin kohdalla 33.03.63 lausuttuun.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 29

Nuorten työpajatoiminta, etsivä nuorisotyö ja Nuotta-valmennus toteuttavat nuorisolaisissa (72/2006) säädettyä nuorten sosiaalista vahvistamista. Kaikkia toimintoja tuetaan erityisvaltionavustuksella, ja ne toteuttavat myös nuorisotakuuta. Valiokunta korostaa eri toimijoiden poikkihallinnollista ja saumatonta yhteistyötä ja pitää välttämättömänä, että kunnissa tehdään sektorirajat ylittävää yhteistyötä nuorisotakuun toteutumiseksi. Nuorisotakuun toteutumiseksi on myös tärkeää, että etsivän nuorisotyön ja työpajan palvelut ovat saavutettavissa valtakunnallisesti kattavasti.

Valiokunta viittaa myös mietinnön yleisperusteluissa todettuun.

Viittomakielen opetus

Valiokunta kiinnittää huomiota viittomakielen osaamisen vahvistamiseen ja toteaa, että erityisesti suomenruotsalaisen viittomakielen säilyminen edellyttää monipuolisia toimia niin varhaiskasvatuksessa ja eri koulumuodoissa kuin myös korkea-asteen koulutuksessa ja tutkimuksessa.

Valiokunta pitää hyvänä, että opetus- ja kulttuuriministeriö on käynnistänyt kuurojen ja viittomakielisten opetusjärjestelyjä koskevan selvityksen laadinnan, mikä kattaa myös suomenruotsalaisen viittomakielen tilanteen. Hallitusohjelman linjausten mukaisesti oikeusministeriö on myös laatinut selvityksen viittomakielisten oikeuksien toteutumisesta ja asettanut vastikään (25.10.2013) työryhmän, jonka tehtävänä on 17.4.2014 mennessä valmistella ehdotus viittomakielisiä koskevaksi suppeaksi yleislaiksi sekä tarkastella viittomakielisiä koskevaa erityislainsäädäntöä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että viittomakieleen liittyvä osaaminen turvataan ja että lainvalmistelussa otetaan huomioon myös suomenruotsalainen viittomakieli.

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Opetushallitus vastaa mm. opetuksen tavoitteiden, sisältöjen ja menetelmien kehittämisestä, ja se on opetuksen kehittämisen kannalta keskeinen toimija. Valiokunta pitää tärkeänä, että Opetushallituksen voimavarat turvataan, jotta sillä on mahdollisuus kehittää huipputasoista oppimista ja varmistaa koulutuksen laatu. Opetushallitukselle tulee myös lisätehtäviä mm. koulujen työrauhaa sekä varhaiskasvatusta koskevan lainsäädännön myötä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Opetushallitukselle osoitetaan lisäresursseja opiskelijavalintajärjestelmän rahoittamiseksi. Tästä 2,845 milj. euroa rahoitetaan vuotta 2014 koskevana määräaikaisena muutoksena vähentämällä kunnan peruspalvelujen valtionosuuksia.

22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Suojattujen teosten tekijöillä on ollut vuoden 2007 alusta lukien oikeus korvaukseen teosten kappaleiden lainaamisesta yleisölle yleisistä kirjastoista. Lainauskorvausten taso on ollut alusta läh-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 29

tien vaatimaton, minkä lisäksi lainauskorvausjärjestelmä kohtelee eri teoslajeja eri tavalla, sillä tutkimus- ja opetustoimintaa palvelevat kirjastot eivät ole lainauskorvausjärjestelmän piirissä.

Lainauskorvausjärjestelmän alkuvuosina lainauskorvauksiin oli käytettävissä 3 milj. euroa, mutta sen jälkeen siihen on tehty pieniä korotuksia. Vuonna 2013 määräraha oli runsaat 3,8 milj. euroa, ja ensi vuonna se nousee 3,975 milj. euroon. Näin lainauskorvauksen taso nousee tällä hallituskaudella vuosina 2011—2014 yhteensä 32,5 prosenttia. Näidenkin korotusten jälkeen lainauskorvauksen taso on vielä paljon jäljessä yleisestä pohjoismaisesta tasosta. Lainauskorvausjärjestelmää ei ole myöskään laajennettu koskemaan tutkimus- ja opetuskirjastoja.

Valiokunta pitää tärkeänä, että lainauskorvausten tasoa pyritään edelleen nostamaan ja että tiukasta taloustilanteesta huolimatta löydetään myös keinot lainauskorvauksen laajentamiseen tutkimus- ja opetuskirjastoista tapahtuvaan lainaamiseen.

Edellä mainitun mukaisesti momentin mitoituksessa on varauduttu siihen, että lainauskorvauksiin käytetään ensi vuonna 3,975 milj. euroa. Momentin rakennetta esitetään kuitenkin muutettavaksi siten, että aiemmista talousarvioista poiketen lainauskorvauksen enimmäismäärää ei mainita momentin päätösosassa. Talousarvion läpinäkyvyyden ja informatiivisuuden vuoksi lainauskorvauksen enimmäismäärä on valiokunnan mielestä perusteltua palauttaa momentin päätösosaan.

Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa lainauskorvausten korottamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 18 338 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

(1. kohta kuten HE 112/2013 vp)

2) *enintään 4 075 000 euroa* suojattujen teosten tekijöille maksettavan lainauskorvauksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)

Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa Svenska Finlands folkting -nimisen järjestön valtionavustuksiin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 748 000 euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 29

Käyttösuunnitelma (euroa)

---

1. Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	675 000
2. Paasikivi-Seura	10 000
3. Tammenlehvän perinneliitto	63 000
Yhteensä	748 000

---

51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)

Monet historiallisesti arvokkaat ja toiminnallisesti tärkeät rakennukset ovat huonokuntoisia, mutta korjausten tekeminen voi olla omistajalle merkittävä taloudellinen haaste. Tämä koskee myös ilman verotusoikeutta toimivien uskonnollisten yhdyskuntien tiloja, joista aiheutuu kuitenkin menoja, kuten kiinteistöverot sekä esteettömyyden ja turvallisuuden parantamiseen liittyviä kustannuksia. Uskonnolliset yhdyskunnat toimivat suurelta osin vapaaehtoisvoimin ja lahjoitusten varassa, mutta tekevät yhteiskunnallisesti merkittävää ja tärkeää työtä mm. syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja maahanmuuttajien kotouttamiseksi.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille ja niiden paikallisyhteisöille myönnettäviin rakentamisavustuksiin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 3 298 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

---

1. Avustus Ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 330 000
2. Avustukset Suomen Merimieskirkolle, eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	618 000
— mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	552 000
3. Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	350 000
— mistä avustuksina yhdyskuntien ja niiden paikallisyhteisöjen kirkkojen ja toimintatilojen rakennusavustuksiin	150 000
Yhteensä	3 298 000

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluokka 29

10. Yleissivistävä koulutus

Valiokunta korostaa, että korkea sivistystaso, toimivat päivähoitopalvelut sekä laadukas ja maksuton koulutus ovat suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perusta. Laadukas koulutus tuottaa yhteiskunnan tarvitsemaa työvoimaa, ja koulutuksen sekä sen tukipalvelujen avulla ennaltaehkäistään monia ongelmia sekä syrjäytymistä. Hallituksen esityksessä varhaiskasvatuksen ja yleissivistävän koulutuksen lähtökohtana on kasvatuksen ja koulutuksen tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden takaaminen ja vahvistaminen kaikille koko maan kattavasti ja laadukkaan päivähoiton turvaaminen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että talousarvioesitykseen sisältyy myös ensi vuodelle resursseja (60 milj. euroa) ryhmäkokojen pienentämiseen, millä edistetään perusopetuksen laatua. Saadun selvityksen mukaan opetusryhmien pienentämiseen osoitetut lisäresurssit ovat pienentäneet opetusryhmien kokoa koko maassa. Suurten opetusryhmien osuus on lähes puolittunut, sillä vuonna 2008 suurten opetusryhmien osuus oli yli 20 prosenttia ja vuonna 2013 enää runsaat 12 prosenttia.

Valiokunta pitää myös myönteisenä, että oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tieto- ja viestintätekniiikan hyödyntämisen edistämiseen esi- ja perusopetuksessa ja lukioissa sekä ylioppilastutkinnon sähköistämiseen varataan yhteensä noin 8,3 milj. euroa.

Valiokunta on kuitenkin huolestunut oppimisen tasosta, sillä peruskoululaisten oppimistaitojen on todettu heikentyneen merkittävästi viimeisten 10 vuoden aikana. Myös koululaisten osaamista mittaava uusin Pisa-tutkimus osoittaa osaamisen heikentyneen edelliseen tutkimukseen verrattuna. Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että oppimistaitojen heikentymisen syyt selvitetään ja että perusopetusta kehitetään edelleen. Tärkeää on kiinnittää huomiota mm. lukutaitoon, joka on kaiken oppimisen perusta.

Valiokunta korostaa myös lukio-opetuksen laadun ja saavutettavuuden turvaamista. Huolestuttavaa on kuitenkin se, että lukiokoulutuksen keskimääräinen yksikköhinta alenee 4,18 prosentilla, minkä arvioidaan alentavan valtion ja kuntien rahoitusta vuonna 2014 yhteensä noin 36 milj. eurolla. Käytännössä tämä saattaa johtaa siihen, että lukioaineiden valinnaisuus kaventuu ja ryhmäkoot kasvavat.

20. Yleissivistävän koulutuksen ja lasten päivähoiton kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta lisää momentille 20 000 euroa Matemaattisten Aineiden Opettajien Liitto MAOL ry:n järjestämälle neljän tieteen kilpailulle, sisältäen matematiikan, kemian, fysiikan ja informaatitieteen kilpailun.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 12 717 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukko 29

34. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Hallituksen esityksen mukaan oppilaitosten perustamishankkeisiin osoitetaan 46 milj. euron määräraha ja valtuus myöntää 15 milj. euroa avustuksina yleissivistävien oppilaitosten rakentamiseen ja peruskorjaukseen; valtionavustuksista enintään 10 milj. euroa saa myöntää toteutusajaksena. Myönnettävillä valtionavustuksilla arvioidaan voitavan rakentaa tai peruskorjata tilat noin 3 000 oppilaalle. Myös vuoden 2013 kolmannessa lisätalousarviossa osoitettiin lisämäärärahaa kertaluonteisesti 35 milj. euroa.

Home- ja sisäilmaongelmien korjaamiseen liittyviä kysymyksiä ja rahoitustarpeita on käsitelty useissa eduskunnan valiokuntien mietinnöissä ja kannanotoissa (mm. TrVM 1/2013 vp). Selvää on, että uusien oppilaitosrakennusten perustamistarve sekä home- ja kosteusongelmista johtuva peruskorjaustarve on mittava ja määrärahatarve huomattavasti korkeampi kuin mihin valtiontalouden menokehyksissä on voitu varautua.

Tarkastusvaliokunnan arvion mukaan panostuksen lisääminen vaurioiden ennaltaehkäisemiseen ja korjauksiin tuo kuitenkin säästöjä tulevaisuudessa, sillä rakennusten kosteus- ja homevaurioilla on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia yhteiskuntaan ja kansantalouteen. Rakennusten kunnossapidon laiminlyönnit ja korjausten lykkäämiset lisäävät terveyshaittoja ja korjauskustannusten kasvua.

Valiokunta viittaa kehyselontekoa 2014—2017 koskevaan mietintöönsä (VaVM 9/2013 vp) ja korostaa myös tässä yhteydessä, että valtion ja kuntien välistä taloudellista vastuuta on selkeytettävä kosteus- ja homevaurioista kärsivien koulujen ja päiväkotien peruskorjausten osalta. On myös löydettävä sellaisia kustannustehokkaita ratkaisuja, jotka pitkällä aikavälillä vähentävät kuntien ja valtion menoja.

Kuten tarkastusvaliokunta on em. mietinnössään todennut, on kiireellisesti parannettava kosteus- ja homevaurioituneiden rakennusten korjaamisen osaamista. Korjausprosessin onnistuminen edellyttää erikoisosaamista ja moniammatillista yhteistyötä. Koulutustarvetta lisää se, että monet alalla tällä hetkellä työskentelevistä ovat ikääntymisen myötä siirtymässä eläkkeelle. On myös tärkeää, että rakennuskannan kuntoa seurataan ja sen ylläpidosta huolehditaan.

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Suomi-koulut. Suomi-koulujen tarkoituksena on tukea lasten suomen kielen ja kulttuurin oppimista taikka hankitun kielitaidon säilyttämistä. Suomi-kouluilla on noin 130 toimipistettä 45 maassa, ja oppilaita niissä on yhteensä lähes 4 000. Suomi-koulujen saama valtionavustus on jäänyt jälkeen kustannusten nousun vuoksi, ja ne toimivat paljolti talkoovoimin.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa Suomi-koulujen avustuksiin.

Etäkoulu Kulkuri. Kansanvalistusseuran ylläpitämä Etäkoulu Kulkuri tarjoaa kotiperuskouluopetusta ulkomailla asuville perusopetusikäisille suomalaisille lapsille. Sen tärkein tehtävä on pitää yllä ja kehittää ulkomailla asuvien lasten äidinkielen taitoja ja suomalaista kulttuuri-identiteettiä. Oppilaat voivat myös suorittaa perusopetuksen oppimäärän kokonaan tai osittain. Etäkou-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 29

lu Kulkuri on kehittänyt verkko-opetusta, jota hyödynnetään myös suomalaisissa kouluissa. Valiokunta pitää tärkeänä, että Etäkoulu Kulkurin rahoituksen jatkuvuus turvataan.

Valiokunta lisää momentille 25 000 euroa Etäkoulu Kulkurin toimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 1 303 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

20. Ammatillinen koulutus

Ammatilliseen koulutukseen kohdistuu 25 milj. euron menosäästö, mutta määräraha vähenee vuoden 2013 talousarvioon verrattuna vain noin 4 milj. euroa. Tämä johtuu siitä, että nuorisotakuun edistämiseksi määrärahaan lisätään 21 milj. euroa nuorten koulutukseen pääsyn varmistamiseksi ja joustavien koulutuspolkujen tukemiseksi. Luvun loppusumma on noin 735 milj. euroa.

Valiokunta pitää hyvänä, että pääkaupunkiseudulle ja eräisiin muihin kasvukeskuksiin on lisätty koulutuspaikkoja. Opiskelijamäärälisäykset on tehty yhteensä 29:lle koulutuksen järjestäjälle pääosin Uudellemaalle, Pirkanmaalle, Varsinais-Suomeen ja Pohjois-Pohjanmaalle. Koulutustarjonta paranee erityisesti Uudellamaalla, jossa ensi vuonna arvioidaan olevan tarjontaa noin 75 prosentille ikäluokasta. Tästä huolimatta koulutuspaikkojen tarjonta suhteessa ikäluokan kokoon jää Uudellamaalla alle maan keskiarvon (83,7 prosenttia). On joka tapauksessa erittäin tärkeää, että ammatillisen koulutuksen koulutuspaikkojen vähennyksiä ei toteuteta niin suurena kuin opetus- ja kulttuuriministeriössä viime syksynä suunniteltiin.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusjärjestelmä uudistetaan vuoden 2014 aikana mm. siten, että se tukee koko ikäluokan kouluttamistavoitetta. Valiokunta pitää tärkeänä, että rahoitusjärjestelmä kannustaa myös koulutuksen laadun ja vaikuttavuuden sekä kustannustehokkuuden parantamiseen ja edistää nuorten siirtymistä työelämään. Valiokunta painottaa myös työpainotteisia opetusmenetelmiä sekä joustavien oppilaitosmuotoisen ja oppisopimuskoulutuksen yhdistelmien kehittämistä ja hyödyntämistä.

30. Aikuiskoulutus

30. Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Opintokeskukset tarjoavat monipuolista aikuiskoulutusta koko Suomessa, ja niillä on tärkeä tehtävä myös kansalaisyhteiskunnan vahvistamisessa.

Valiokunta lisää momentille 200 000 euroa opintokeskusten toimintaan.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 29

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 164 818 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

(1. kohta kuten HE 112/2013 vp)

2) enintään 7 870 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain 14 §:n mukaisiin opintoseteliavustuksiin, laatu- ja kehittämisavustuksiin ja ylimääräisiin avustuksiin.

(Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt kuten HE 112/2013 vp)

(3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

32. Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että oppisopimuskoulutuksen merkitys on kasvanut ja että sen resursseja lisätään myös ensi vuoden talousarviossa, mikä osaltaan edistää myös nuorisotakuun toteutumista. Hallituksen esityksen mukaan nuorten oppisopimuskoulutuksen kehittämiseen esitetään yhteensä 9,8 milj. euron lisäpanostusta, joka kohdennetaan mm. oppisopimuskoulutuksen ennakkopakettiin, jonka tavoitteena on alentaa niin työnantajan kuin opiskelijan kynnystä tehdä oppisopimus. Oppisopimuskoulutusta edistetään myös lisäämällä tutkinnon osien suorittamista ja madaltamalla opiskelijoiden kynnystä siirtyä koulutusmuodosta toiseen. Täydentävään talousarvioesitykseen sisältyy myös ammatillisessa lisäkoulutuksessa olevien opiskelijoiden määrän lisääminen.

Valiokunta pitää näitä toimia hyvinä ja kannatettavina, mutta korostaa edelleen järjestelmän kehittämistä niin, että kynnys oppisopimukseen madaltuu. On myös helpotettava työnantajan roolia ja tehtävä oppisopimuksesta nykyistä houkuttelevampi myös työnantajan kannalta.

Valiokunta pitää hyvänä hallituksen rakennepoliittisen ohjelman kirjausta, jonka mukaan jo linjattujen nuorten oppisopimuskoulutusta koskevien uudistushankkeiden lisäksi etsitään työ- ja virkasopimusperusteisia ratkaisuja yhdessä työmarkkinajärjestöjen kanssa tavoitteena nostaa yritysten kiinnostusta tarjota nuorille oppisopimuspaikka.

Valiokunta korostaa myös koulutusjärjestelmiin liittyvän osaamisen ja neuvonnan merkitystä, jotta työtä tai opiskelupaikkaa vailla oleville nuorille löydetään sopiva työllistymistä edistävä palvelu.

53. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Valiokunta pitää neuvontajärjestöjen työtä tärkeänä, sillä ne järjestävät ennaltaehkäisevää koulutusta ja neuvontaa ja parantavat hyvinvointia lisäämällä mm. jokapäiväisen elämän taitoja, yritteliäisyyttä, työllisyyttä sekä kansalaisaktiivisuutta.

Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa, josta osoitetaan

— 20 000 euroa eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 29

- 20 000 euroa Sofian kannatusyhdistys ry:lle
- 20 000 euroa Karjalan Liitto ry:lle
- 20 000 euroa Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:n ja
- 20 000 euroa Maa- ja kotitalousnaiset ry:n avustuksiin

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 7 366 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Tutkimusrahoitus

Valiokunta viittaa sivistysvaliokunnan lausuntoon (SiVL 18/2013 vp) ja toteaa, että hallitus uudistaa monin tavoin innovaatiojärjestelmää jo pitkään jatkuneen kehittämissuunnan mukaisesti. Tavoitteena on luoda maailmanluokan edellytykset uuden tiedon ja osaamisen luomiselle ja osamiseen perustavalle liiketoiminnalle.

Hallitusohjelman mukaan vaalikauden tutkimus-, kehitys- ja innovaatiomenojen tavoitteena on 4 prosentin BKT-osuus. Tämä jää kuitenkin nykyisillä voimavaroilla saavuttamatta, sillä vuonna 2012 tki-rahoituksen osuus oli 3,55 prosenttia ja vuonna 2013 sen arvioidaan laskevan 3,49 prosenttiin BKT:sta. Ensi vuoden talousarviossa valtion keskeiset tutkimus- ja kehittämismäärärahat ovat noin 1,7 mrd. euroa, mikä on 43 milj. euroa kuluva vuotta vähemmän. Suora t&k-rahoitus laskee näin nimellisesti kaksi prosenttia.

Vaikka tutkimusresurssien BKT-osuus on Suomessa viime vuodet laskenut, on se edelleen EU-maiden korkein. Resurssien vähentyessä on siitä huolimatta entistä tärkeämpää kiinnittää huomiota tutkimuksen laatuun sekä siihen, että tutkimusten kautta saatua tietoa hyödynnetään tehokkaasti.

Valiokunta pitää hyvänä valtioneuvoston periaatepäätöstä (5.9.2013) tutkimuslaitosten ja -rahoituksen kokonaisuudistuksesta, sillä se antaa mahdollisuuden tehostaa tutkimustoimintaa ja sen vaikuttavuutta sekä suunnata voimavaroja uudelleen yhteiskunnan muuttuneiden tarpeiden mukaisesti.

Valiokunta viittaa myös tulevaisuuden radikaaleja teknologioita käsittelevään eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisuun 6/2013, jossa esitellään radikaalien nousevien teknologioiden arviointimalli.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 29

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Lastentarhanopettajakoulutus

Valtiovarainvaliokunta ja sivistysvaliokunta ovat useissa yhteyksissä nostaneet esille lastentarhanopettajakoulutuksen riittämättömyyden, ja eduskunta on jo kahtena vuonna lisännyt momentin määrärahaa lastentarhanopettajakoulutukseen.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan tarve lastentarhanopettajakoulutuksen lisäämiseen on edelleen ilmeinen. Tuorein tieto perustuu syksyn 2012 kuntakyselyyn, jonka tulokset osoittivat huomattavia ongelmia lastentarhanopettajien ja erityislastentarhanopettajien kelpoisuustilanteessa ja saatavuudessa. Pelkästään pääkaupunkiseudun kunnat arvioivat henkilöstötarpeekseen noin 450 lastentarhanopettajaa. Erityisen vaikea tilanne on ruotsinkielisessä päivähoidossa sekä pääkaupunkiseudulla ja sen lähikunnissa. Kyselyn pohjalta on arvioitu, että epäpätevien lastentarhanopettajien määrä olisi noin 1 500.

Valiokunta korostaa varhaiskasvatuksen laadukkuutta ja lastentarhanopettajien vahvaa osaamista, mitä voidaan edistää yliopistollisella koulutuksella. Koulutusmäärät ovat kuitenkin riittämättömät verrattuna epäpätevien määrään ja varhaiskasvatuksen kovaan kysyntään. Korkeakoulujen aloituspaikkamääriä arvioitaessa on otettava huomioon lastentarhanopettajien koulutustarve kokonaisvaltaisesti ja pitkäjänteisesti ja huolehdittava siitä, että varhaiskasvatuksen kysyntään voidaan vastata pedagogisen osaamisen vahvistumisella päiväkodeissa. Samalla on perusteltua asettaa määrälliset tavoitteet ammattikorkeakouluissa annettavalle lastentarhanopettajan kelpoisuuden tuottavalle koulutukselle.

Valiokunta lisää momentille 1 600 000 euroa yliopistolliseen lastentarhanopettajakoulutukseen.

Sosiaalityöntekijöiden koulutus

Eduskunta lisäsi kuluvan vuoden talousarvioon 1,4 milj. euroa sosiaalityöntekijöiden koulutuspaikkojen lisäämiseksi. Se ei kuitenkaan riitä vielä paikkaamaan sosiaalityöntekijävajetta, joka johtuu osittain jo pitkään jatkuneesta koulutuksen riittämättömyydestä ja osittain yhä lisääntyvästä eläköitymisestä. Jo vuoteen 2015 mennessä sosiaalityöntekijöistä eläköityy keskimäärin 6—7 prosenttia, mutta joillakin alueilla poistuma on tätä suurempi, jopa 11 prosenttia. Sosiaali- ja terveysministeriössä on arvioitu, että eläkepoistuma ja muu vaje huomioon ottaen vuosina 2012—2016 tarvitaan yli 1 600 uutta sosiaalityöntekijää.

Sosiaalityöntekijöiden koulutusmääriä arvioitaessa on otettava huomioon myös sosiaalityön tarpeen voimakas kasvu ja erityisesti lastensuojelun asiakasmäärien nousu. Työntekijöiden työmäärät ovat kasvaneet, jolloin yhdellä sosiaalityöntekijällä on usein vastuullaan liian monen lapsen ja perheen tukeminen.

Valiokunnan mielestä sosiaalityöntekijöiden koulutusta on lisättävä, sillä laadukkaiden ja kustannustehokkaiden sosiaalihuollon palvelujen järjestäminen edellyttää riittävästi päteviä sosiaalityöntekijöitä, jotka pystyvät johtamaan moniammatillisten palveluiden kehittämistä ja järjestä-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 29

mistä. Uusien ja tehokkaiden toimintatapojen kehittäminen on välttämätöntä, jotta julkisten menojen kasvua voidaan hillitä ja kansalaisten hyvinvointia parantaa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että myös ruotsinkielisten sosiaalityöntekijöiden riittävyys turvataan.

Valiokunta lisää momentille 1 300 000 euroa yliopistoille sosiaalityöntekijöiden koulutukseen.

Ruotsinkielinen opettajankoulutus

Valiokunta kiinnittää huomiota myös ruotsinkielisen opettajankoulutuksen riittävyyteen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan etenkin pääkaupunkiseudulla on merkittävää vajausta pätevistä ruotsinkielisistä opettajista. On siksi arvioitava koulutuksen tarve ja selvitetävä mahdollisuudet ruotsinkielisen opettajankoulutuksen lisäämiseen pääkaupunkiseudulla.

Ruotsinkielisen opettajankoulutuksen lisäämistä puoltaa myös se, että tehtyjen selvitysten mukaan ruotsinkielisten oppimistulokset ovat suomenkielisiä heikompia, minkä erääksi syyksi on arvioitu pätevien ruotsinkielisten opettajien puute. On myös tärkeää, että ruotsinkielisen oppimateriaalin laatua parannetaan.

LUMA-keskus

Helsingin yliopiston LUMA-keskus on matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan koordinoima valtakunnallinen sateenvarjo-organisaatio, jonka tavoitteena on mm. matematiikan, tietotekniikan ja teknologian oppimisen, opiskelun ja opetuksen edistäminen kaikilla tasoilla. Tavoitteena on mm. innostaa ja kannustaa lapsia ja nuoria matematiikan, luonnontieteiden ja teknologian harrastamiseen ja opiskeluun sekä vahvistaa tutkimuspohjaista opetuksen kehittämistyötä.

Valiokunta lisää momentille 50 000 euroa LUMA-keskuksen toiminnan vahvistamiseksi.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 1 887 593 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistoille yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena

1) 1 636 064 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen

(2.—4. kohta kuten HE 112/2013 vp)

80. Taide ja kulttuuri

Säästötoimet heijastuvat myös taide- ja kulttuuripolitiikkaan, jossa teattereiden, museoiden ja orkestereiden valtionosuuksien indeksit jäädytetään ensi vuodeksi. Kulttuurilaitosten valtionosuuksista vuosiksi 2012—2015 tehdyt säästöt jäävät myös pysyvästi voimaan. Taiteen veikkausvoitovaroissa yleinen säästöprosentti on 3,3 prosenttia, mutta lastenkulttuurin, vapaan kentän ammattilaisryhmien, apurahojen ja kulttuurilehtien rahoitus esitetään säilytettäväksi vuoden 2013 tasolla.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukko 29

Taiteen veikkausvoittovarojen sisällä kustannuspaine on suuri, sillä kehysvähennysten seurauksena taiteen veikkausvoittovaroihin on siirretty mm. entisten valtion virastojen toimintamenoja (Cultura-Säätiö ja Kansallisgalleria) ja momentin 29.80.50 (Eräät avustukset) määrärahoja yhteensä yli 20 milj. euroa. Tämä vähentää vastaavasti taiteilijoille, taiteenaloille ja kulttuuripolitiikan kehittämiseen myönnettävissä olevia harkinnanvaraisia avustuksia. Taiteen ja kulttuurin veikkausvoittovarojen jakajien määrän kasvaessa on tärkeää, että määräaikaisella veikkausvoittovarojen rahaston purulla lievennetään muutosten aiheuttamia vaikutuksia muille edunsaajille.

Veikkauksen merkitys taide- ja kulttuuripolitiikalle ja koko suomalaiselle yhteiskunnalle on erittäin keskeinen. Viime vuonna Veikkauksen tulos oli yli 500 milj. euroa, joka tuloutettiin lähes kokonaisuudessaan valtion talousarvioon jaettavaksi taiteelle, liikunnalle, tieteelle ja nuorisotyölle. Koko edunsaajakentän ja yhteiskunnan kannalta onkin erittäin tärkeää, että EU-komissio on vahvistanut, että Suomen uudet rahapelilait noudattavat EU:n sääntöjä ja rahapelien yksinoikeusjärjestelmä säilyy näin ennallaan.

06. Kansallisen audiovisuaalisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Kansallinen audiovisuaalinen arkisto ja Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskus yhdistyvät vuoden 2014 alusta Kansalliseksi audiovisuaaliseksi instituutiksi. Sen tehtävänä on mm. elokuvahistorian tallentaminen ja lasten kehityksen ja hyvinvoinnin turvaaminen mediaympäristössä valvomalla kuvaohjelmamarkkinointia ja edistämällä mediakasvatusta.

Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa mediakasvatuksen edistämiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 451 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Valiokunta lisää momentille 200 000 euroa, josta osoitetaan 120 000 euroa teattereiden ja 80 000 euroa orkestereiden käyttökustannuksiin. Teattereiden henkilötyövuosien määrä on näin enintään 2 474 ja orkestereiden enintään 1 037.

Valiokunta lisää momentille 420 000 euroa viitaten momentin 29.80.52 kohdalla lausuttuun.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 41 040 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on teattereilla enintään 2 474 ja orkestereilla enintään 1 037.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 29

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Helsingin keskustaan tulee talvisodan kansallinen muistomerkki, jonka hinta-arvio on 1,5 milj. euroa. Muistomerkin rahoituksesta vastaavat valtio, Helsingin kaupunki ja Talvisotayhdistys ry. Hanketta on tarkoitus rahoittaa myös mm. keräysvaroilla, lahjoituksilla ja muistomerkkimitalin myynnillä.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että opetus- ja kulttuuriministeriö huolehtii osaltaan hankkeen rahoituksesta.

52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Lukukeskus. Lukukeskus on lukemista edistävä järjestö, joka järjestää kirjailijavierailuja, julkaisee kirjallisuuslehteä ja toimii alan kehittäjä- ja asiantuntijaelimenä. Mm. kirjastoihin tehdyt kirjailijavierailut innostavat lukuharrastukseen ja lisäävät välittömästi asianomaisen kirjaston lainausmääriä.

Lukutaito on kaiken oppimisen perusta ja lähtökohta sivistykselle, hyvälle elämälle sekä työelämässä ja tietoyhteiskunnassa pärjäämiselle. Nuorten lukutaito on kuitenkin viime vuosina heikentynyt ja lukeminen muutoinkin vähentynyt. Valiokunta lisää Lukukeskukselle 20 000 euroa.

Ammattitaiteilijaryhmät. Ns. vapaa kenttä muodostuu monimuotoisista ammattitaiteilijoista, joiden toiminta ei ole valtionosuusjärjestelmän piirissä. Valiokunta pitää hyvänä, että perinteisten institutionaalisten rakenteiden rinnalle on kehittynyt pienten toimijoiden ja ryhmien vapaa kenttä, ja pitää tärkeänä niiden vahvistamista. Valiokunta lisää 200 000 euroa ammattitaiteilijaryhmien tukemiseen.

Ystävyysseurat. Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa ystävyyssuratoiminnan turvaamiseksi. Lisäys jaetaan seuroille aiemman jakosuhteen mukaisesti.

Seurantalojen korjausavustukset. Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa seurantalojen korjausavustuksiin.

Valiokunta vähentää momentilta teattereiden ja orkestereiden valtionosuuksiin tarkoitettuja määrärahoista 420 000 euroa; vastaava lisäys on tehty momentille 29.80.31.

Momentin loppusumma ei edellä todetun johdosta muutu.

90. Liikuntatoimi

Hallituksen esityksessä vuoden 2014 talousarvioksi liikunnalle esitetään 147,6 milj. euroa, joka koostuu lähes kokonaan (99,9 %) veikkausvoittovaroista. Tämä merkitsee prosentin kasvua kuluvan vuoteen verrattuna. Merkittävimmät muutokset ovat liikuntapaikkarakentamisen tuen pieneminen ja kansalaistoiminnan osalta tukipolitiikan painotus matalan kynnyksen seuratoimin-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 29

taan valtakunnallisten liikuntajärjestöjen sijaan. Momentin määrärahyhmittelyä on muutettu, ja se vastaa nyt liikuntapolitiikalle asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita.

Liikkumattomuuden epäedullisesta vaikutuksesta terveyteen on laajasti tutkimustietoa, mutta valtaosa suomalaisista liikkuu riittämättömästi. Suositusten mukaiseen liikunnan määrään ylittää vain noin puolet lapsista, kymmenes aikuisväestöstä ja muutama prosentti ikäihmisistä. Liikkumattomuuden hinta on yhteiskunnalle korkea, ja liikkumattomuuden aiheuttamien kustannusten ennustetaan kasvavan voimakkaasti lähitulevaisuudessa. Terveystieteiden tutkimusten mukaan liikkumattomuuden kustannukset ovat esimerkiksi vain diabeteksen osalta huomattavan korkeat. WHO:n laskelmien mukaan 27 prosenttia diabetesriskistä aiheutuu liikkumattomuudesta. Kun diabeetikoiden sairaanhoidon kokonaiskustannukset ja tuottavuuskustannukset olivat vuonna 2007 noin 2,7 mrd. euroa, on liikkumattomuuden lasku yli 700 milj. euroa. Liikunnalla voidaan myös ylläpitää ja edistää vanhusten toimintakykyä ja vähentää kaatumisen ja kaatumisvammojen vaaraa, mikä tuo yhteiskunnalle pitkällä aikavälillä merkittäviä säästöjä.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden edistäminen integroidaan osaksi yhteiskunnallista päätöksentekoa. Muun muassa varhaiskasvatukseen, koulun, työelämän, vanhustenhuollon ja yhdyskunta- ja liikennesuunnittelun päätöksillä voidaan vaikuttaa merkittävästi väestön fyysisen aktiivisuuden edistämiseen. Liikunta on myös nostettava keskeiseksi osaksi terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä sekä kansansairauksien ehkäisyä, hoitoa ja kuntoutusta. Tällä hetkellä liikunta on täysin alihyödynnetty keino vaikuttaa kuntien massiivisiin sosiaali- ja terveystalouteen.

Valiokunta korostaa lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksien edistämistä sekä liikuntapaikkamaksujen kohtuullisuutta. Liikunta ja urheilu ovat erinomaisia keinoja jo syrjäytyneiden tai syrjäytymisuhan alla olevien lasten ja nuorten tukemiseen, mutta lasten vanhemmilla ei ole aina taloudellisia mahdollisuuksia tukea lasten liikuntaharrastusta. Siksi koulujen perinteinen kerhotoiminta, lasten harrastustoiminta ja seuratoiminta ovat syrjäytymistä ehkäisevää työtä, jota yhteiskunnan kannattaa tukea. On myös tärkeää lisätä liikuntaa ja fyysistä aktiivisuutta koulupäivään ja muuttaa koulun toimintakulttuuria niin, että se edistää aiempaa paremmin oppilaiden ja opettajien terveyttä ja hyvinvointia.

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että opetus- ja kulttuuriministeriö sekä sosiaali- ja terveysministeriö ovat laatineet terveyttä ja hyvinvointia edistävää liikuntaa koskevat linjaukset (STM:n julkaisu 10:2013), joiden avulla pyritään vähentämään istumista ja lisäämään fyysistä aktiivisuutta laaja-alaisesti. Suuntaviivoissa on valittu terveyttä ja hyvinvointia edistävän liikunnan kehittämiseksi neljä linjausta, joista yksi on liikunnan aseman vahvistaminen suomalaisessa yhteiskunnassa. Valiokunta pitää tärkeänä, että linjaukset muuttuvat toimenpiteiksi ja viedään konkreettisesti käytäntöön. Linjaukset on otettava huomioon myös liikuntabudjetin painotuksissa.

Valiokunta viittaa valtion liikuntaneuvoston laatimaan arviointiin, joka koskee liikuntamäärärahojen vaikuttavuutta. Viime hallituskaudella (2007—2011) liikuntatoimeen kohdistetut veikkausvoittovarot kasvoivat merkittävästi, lähes 41,7 prosenttia, mikä perustui veikkausvoittovarojen kasvuun sekä kirjastojen valtionosuuksien siirtoon veikkausvoittovaroista yleisiin budjettivarojen rahoitettaviksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että arvioinnin tuloksia hyödynnetään liikuntarahoituksen vaikuttavuuden parantamiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukko 29

Liikuntaneuvoston arviointi osoittaa, että liikuntakulttuuri on hankkeistunut. Viime hallituskaudella ohjelmien ja hankkeiden rahoitusta lisättiin yli 60 prosenttia, mutta näyttö hankkeista saavutetuista tuloksista ja tulosten juurtumisesta perustoimintaan on puutteellista heikon seurannan vuoksi. Valiokunta katsoo, että hankeavustamista ilman erityistarvetta tulisi välttää erityisesti niillä osa-alueilla, joista liikuntalain mukaisesti kuntien ja järjestöjen tulisi lähtökohtaisesti huolehtia perustoimintojensa yhteydessä. Hankeavustamisessa tulisi pyrkiä vaikuttavimpiin, poikkeuksellisiin ratkaisuihin.

Valiokunta pitää myös tärkeänä, että terveydenhuollon ammattihenkilökunnan koulutukseen sisältyy riittävästi terveystieteiden ja terveyttä edistävän liikuntakyvyn koulutusta. Keskeisessä roolissa on perusterveydenhuollon henkilökunta, jolla on laaja kontaktipinta mm. terveyskeskuksissa ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa.

91. Nuorisotyö

52. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (siirtomääräraha 2 v)

Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminnan määrärahan tarkoituksena on turvata koltansaamen, inarinsaamen ja pohjoissaamen kielten kulttuuri- ja kielipesätoiminnan ja muun saamen kieltä elvyttävän toiminnan jatkuvuus ja kehittäminen saamelaisten kotiseutualueella sekä kotiseutualueen ulkopuolella. Elvyttämistoimenpiteet ovat tarpeen, sillä kaikkien kolmen Suomessa puhutun saamen kielen asema on uhanalainen.

Hallitusohjelmassa sitoudutaan toimenpideohjelman laatimiseen sekä siinä esitettävien toimenpiteiden toteuttamiseen ja niille tarvittavien resurssien turvaamiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön asettama työryhmä on laatinut ehdotuksen toimenpideohjelmaksi saamen kielen elvyttämiseksi (opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2012:7). Toimintaohjelmassa korostetaan mm. riittävän saamenkielen ja saamenkielisen opetuksen ja päivähoiton turvaamista, mihin ehdotettiin 700 000 euron vuosittaista määrärahaa. Tämä antaisi mahdollisuuden laajentaa kielipesätoiminta myös saamelaisten kotiseutualueen ulkopuolelle, jossa yli 70 prosenttia saamelaislapsista ja -nuorista asuu.

Momentin määrärahaksi ehdotetaan ensi vuodelle 400 000 euroa. Se on selvästi toimintaohjelman linjauksia vähemmän ja myös hieman (100 000 euroa) kuluva vuotta vähemmän.

Kielipesä on varhaisen, täydellisen kielikykyyn periaatteella toimiva alle kouluikäisten lasten päivähoitopaikka. Se on tarkoitettu vähemmistö- tai alkuperäiskansan kieliyhteisöissä eläville lapsille, joiden vanhemmat haluavat lastensa oppivan vähemmistökielen, vaikka eivät ehkä pysty puhumaan sitä lapsille kotona. Kielipesätoiminnalla on saavutettu hyviä tuloksia, ja se on avainasemassa saamen kielten säilymisen ja elpymisen kannalta.

Em. työryhmä ehdotti, että saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen osoitetun avustuksen tulos nousee 800 000 euroon vuoteen 2016 mennessä. Avustus ei vastaa vielä työryhmän ehdotusta, mutta on myönteistä, että kyseinen avustus (momentti 29.01.02) nousee 400 000 euroon kuluvan vuoden 290 000 eurosta.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 29

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 550 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 30

Pääloukka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta vähentää momentilta 100 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 30 596 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään noin 1,5 milj. euron määrärahaa Luonnonvarakeskuksen perustamisesta aiheutuviin ylimääräisiin menoihin. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus, Metsäntutkimuslaitos, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos sekä maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen tilastotuotanto yhdistyvät 1.1.2015 Luonnonvarakeskukseksi. Luonnonvarakeskuksen varsinaiset ydintoiminnot, tutkimus- ja kehittämistoiminta sekä tiedon ja teknologian vaihto, sijoitetaan eri puolille Suomea. Toimintoja on tarkoitus kehittää erityisesti paikkakunnilla, joilla on merkittävää luonnonvara-alaan liittyvää tutkimusta, koulutusta, hallintoa ja yritystoimintaa.

Valiokunta korostaa, että uudistus luo mahdollisuuksia tiiviimpään yhteistyöhön, jota tarvitaan tulevaisuuden biotalouden ja siihen pohjautuvan hyvinvoinnin rakentamisessa. Tiiviimpi laitosrakenne helpottaa myös tutkimusinfrastruktuurien ylläpitoa ja kehittämistä sekä tehostaa tietovarantojen ja tilastojen hyödyntämistä. Valiokunta pitää tärkeänä, että laitosten yhdistämisellä säästetään kustannussäästöjä ja parannetaan tuottavuutta. Oleellista on myös rahoituksen läpinäkyvyyden lisääminen.

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Euroopan metsäinstituutti (EFI) on kansainvälinen organisaatio, jolla on Joensuun päämajan lisäksi viisi toimipaikkaa Euroopassa ja yksi Kuala Lumpurissa. Instituutin jäsenenä on 25 Euroopan maata. Suomi on rahoittanut sen toimintaa vuodesta 1995 lähtien, ja vuoden 2014 rahoitukseksi esitetään 1 030 000 euroa. EFI:n kokonaisbudjetti on 15 milj. euroa. Instituutti työllistää Joensuussa suoraan 50 henkilöä ja lisäksi välillisesti paikallisia toimijoita ulkoistettujen tehtävien kautta.

Valiokunta pitää EFI:n toimintaa tarpeellisena ja korostaa, että sillä on merkittävä rooli metsäosaamisen verkottajana mm. Venäjän ja muun Euroopan välillä ja toiminta tukee myös Suomi-brändiä kansainvälisen metsäntutkimuksen saralla.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 30

Valiokunta lisää momentille 400 000 euroa Euroopan metsäinstituutin jäsenmaksun korottamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 4 114 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

10. Maaseudun kehittäminen

50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään 6 168 000 euron määrärahaa, joka on 1 000 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2013.

Valtionavulla on tarkoitus turvata tasokas sekä alueellisesti ja sisällöllisesti kattava neuvonta, mikä omalta osaltaan luo edellytyksiä maataloustuotannon harjoittamiseen koko maassa. Esitetyllä määrärahalla rahoitus alenee 14 prosenttia vuoteen 2013 ja 42 prosenttia vuoteen 2011 verrattuna, valtionavun osuus pienenee noin 10 prosenttiin maaseutuneuvonnan kokonaisrahoituksesta.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan esitetty vähennys johtaa palveluiden hintojen korotuksiin ja mahdollisesti myös henkilöstön irtisanomisiin. Resurssien väheneminen vaikeuttaa koko maan kattavan neuvonnan suorittamisvelvoitetta, ja lisäksi palveluhintojen nousu johtaa todennäköisesti siihen, että erityisesti nuoret vasta tilanpidon aloittaneet ja taloudellisesti heikossa tilanteessa olevat maatilat eivät käytä neuvontapalveluita.

Valiokunta toteaa, että EU:n uuteen ohjelmakauteen valmistautuminen vuonna 2014 edellyttää tavanomaista suurempaa panostusta uusien toimintamenettelyjen ja tukimuutosten perehdyttämiseen sekä neuvontaan tilatasolla. Vuoden 2014 tarpeisiin nähden valiokunta pitää esitettävää määrärahaa melko pienenä.

Valiokunta pitää tärkeänä myös Suomen Hevostietokeskus ry:n neuvonta- ja koulutuspalveluita. Asiantuntijayksikön toiminta keskittyy mm. eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, tallien suunnittelu- ja ympäristökysymyksiin sekä kannattavuuteen vaikuttaviin tekijöihin.

Valiokunta toteaa lisäksi, että kiinnostus myös luonnontuotteita kohtaan on maailmalla suuri ja kasvussa. Tuotteiden hyödyntämistä tulee edistää ja turvata siihen liittyvä rahoitus toimintaa harjoittavien yhdistysten kautta.

Valiokunta lisää momentille 800 000 euroa maaseudun elinkeinojen neuvontatoimintaan ja 100 000 euroa Arktiset Aromit ry:lle.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 30

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 7 068 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

55. Valtionapu 4H-toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille esitetään 3 820 000 euron määrärahaa, joka on 600 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2013.

4H on Suomen suurin nuorisjärjestö, jolla on 60 000 jäsentä. 4H-kerhoja on noin 2 700 kautta maan, ja yhdistykset työllistävät vuosittain noin 8 500 nuorta osana työelämävalmennusta. Valtionavulla toimintaan saadaan vipuvaikutusta, joka edesauttaa laajan vapaaehtoistyön organisointia sekä nuorten työllistämistä. Järjestön rahaliikenne on yhteensä 22 miljoonaa euroa. Valtionavun aleneminen johtaa suurella todennäköisyydellä myös kuntarahoituksen laskuun ja toiminnan supistumiseen.

Valiokunta pitää tärkeänä turvata 4H-järjestön mittava, koko maan laajuinen nuorisotyö. 4H-toimintaa tulee valiokunnan mielestä hyödyntää myös nuorisotakuun ja sen osana käynnistetyn koulutustakuun toteutuksessa. 4H-nuorisotyön ydinsisältö on kiteytetty Kolme askelta työelämään -toimintamalliin. Koulutuksissa kehitetään työelämätaitoja, minkä jälkeen on mahdollista hankkia kokemusta työelämästä, esimerkiksi toimimalla lastenhoitajana ja tekemällä koti-, piha- tai metsätöitä. Kerhoissa omaksutaan sosiaalisia ja käytännön taitoja sekä oman elämän hallintaa. Yli 300 nuorta on jo perustanut oman 4H-yrityksen, jonka myynti on 50—6 000 euroa vuodessa. Valiokunta korostaa, että Kolme askelta työelämään -toimintamalli on matalan kynnyksen polku opiskeluun ja työelämään.

Valiokunta lisää momentille 400 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 4 220 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

20. Maatalous

Pellervon taloustutkimus arvioi, että vuonna 2014 maatalouden yrittäjätulo laskee 5 prosenttia, josta tukien vähenemisen osuus on 2 prosenttia, ja suurempi vaikutus on maataloustuotteiden ja tuotantopanosten hintojen kehityksellä. Hintojen epävarmuus korostaa kuitenkin tukien merkitystä.

Vuonna 2014 maa- ja elintarviketalouden kansalliseen tukeen esitetään 12,2 milj. euron vähennystä, EU:n tulotuki ja markkinatuki vähenevät 15,2 milj. euroa, luopumistukiin ja -eläkkeisiin esitetään 13 milj. euron vähennystä. Lisäksi ympäristötukeen esitetään 5 milj. euron lisäystä vuoteen 2013 verrattuna.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 30

Esitetyt muutokset ovat pieniä maataloustukien kokonaissummaan verrattuna. Maataloustukien osuus on kuitenkin noin kolmasosa kaikista maatalouden tuloista, ja ne ovat lähes puolitoistakertaiset maatalouden yrittäjätuloon verrattuna. Tukien vaikutus maatalouden kannattavuuteen on näin ollen kokonaisuudessaan varsin merkittävä.

EU:n yhteisen maatalouspolitiikan mukaiset ja kansalliset tukijärjestelmät uudistuvat asteittain lähivuosien aikana. Vuonna 2014 on pääosin käytössä samat tukijärjestelmät kuin vuonna 2013. Vuodesta 2015 lähtien otetaan käyttöön uudistetut EU:n tuet, joiden määrä tulee reaalisesti vähenemään vuosina 2015—2020. Vuonna 2015 otetaan käyttöön myös uudistetut Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelman mukaiset tukimuodot sekä kansalliset tuet.

Valiokunta pitää tärkeänä, että eri alueiden ja tuotantosuuntien kannalta valmistellaan mahdollisimman tasapainoinen tukikokonaisuus, josta aiheutuva hallinnollinen taakka on nykyistä kevyempi. Myönteisen rakennekehityksen jatkamiseksi ja tulotason turvaamiseksi maatalouden tuokiin tarvitaan pitkäjänteisyyttä ja vakautta. Maatalouden kannattavuus on turvattava, mikä kannustaa osaltaan myös nuoria viljelijöitä alalle. Näin varmistetaan elintarviketeollisuuden kotimaisen raaka-aineen saanti sekä lähi- ja luomuruoan tuotannon edellytykset.

Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota hallitusohjelmassakin mainittuun Maatilatalouden kehittämissuunnitelman (Makera) tilanteen selvittämiseen ja toteaa, että rahastoon ei edelleenkään esitetä määrärahaa. Rahoitusvarat riittävät arvioiden mukaan tämän hallituskauden loppuun, mutta pitkäjänteisen toiminnan kannalta toimintatapa on kestävä.

Valiokunta pitää välttämättömänä huolehtia, että jatkossakin maatalojen investointi- ja aloitustukiin on käytettävissä riittävä määrä varoja, jotta maatalouden rakennekehityksen jatkuminen turvataan ja näin osaltaan varmistetaan tilojen kilpailukykyä. Tuella on todettu olevan merkittävä vaikutus investointien toteuttamiseen. Myös investointeihin liittyvää ympäristölupaprosessia tulee kehittää ja nopeuttaa.

01. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta kiinnittää huomiota Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen ja Helsingin yliopiston muodostamaan tutkijaverkoston, jota koordinoidaan Mikkelistä. Verkosto tukee toiminnallaan kotimaisen luomutuotannon vahvistamista koko elintarvikeketjussa monitieteisen tutkimuksen, koulutuksen, kehityshankkeiden ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen keinoin.

Valiokunta lisää momentille 80 000 euroa toimintaan, joka tukee kotimaista luomutuotantoa osana koko elintarvikeketjua.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 32 268 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 30

47. Kansallinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Valtioneuvosto hyväksyi toukokuussa 2013 periaatepäätöksen hallituksen luomualan kehittämissuunnitelmaksi ja hallituksen lähiruokaohjelmaksi.

Valiokunta pitää molempia ohjelmia tarpeellisena. Luomu- ja lähiruoan aseman parantamisella ja luomutuotannon lisäämisellä tuotanto on nostettava kysyntää vastaavaksi. Tuontiluomun 40 prosentin osuutta myydyistä tuotteista pitää pystyä vähentämään. Kotimaisen tuotannon turvaamiseksi kuluttajalle pitää myös selkiinnyttää markkinoilla olevien tuotteiden käsitteelliset erot; on lähiluomua, lähiruokaa, joka ei ole luomua, sekä kotimaista ja tuontiluomua. Käsitteiden sekoittuminen ei saa vaikeuttaa kehitystyötä.

Valiokunta pitää myös tärkeänä valtioneuvoston kesäkuussa 2013 tekemää periaatepäätöstä kestävien ympäristö- ja energiaratkaisujen edistämisestä julkisissa hankinnoissa. Päätös velvoittaa valtion hankintayksiköitä käyttämään keittiöissä ja ruokapalveluissa luonnonmukaisesti tuotettuja, kasvipainotteisia tai sesonginmukaisia elintarvikkeita. Julkisilla ruokapalveluilla on merkittävä rooli terveyttä edistävien ruokavalintojen opetuksessa, ympäristöosaamisen kehittämisessä sekä kuluttajien ostokäyttäytymisen ohjaamisessa. Ammattikeittiöiden kautta tarjotaan lähes 890 miljoonaa aterialla, joten ne voivat vaikuttaa merkittävästi myös lähiruoan ja kotimaisen luomuruoan markkinoiden kehitykseen.

Valiokunta nostaa esiin EkoCentrian kehittämän Portaat luomuun -ohjelman, jossa ammattikeittiöitä ohjataan kotimaisen luomun käyttöön, ja pitää tärkeänä, että valtakunnallisen ohjelman rahoitus voidaan turvata myös vuonna 2014.

Valiokunta pitää lisäksi aiempien kannanottojensa (kuten VaVM 39/2012 vp) mukaisesti erittäin tarpeellisena hallituksen rakennepoliittisen ohjelman linjausta hankintalain kokonaisuudistuksesta EU:n julkisten hankintojen direktiiviudistuksen pohjalta. Tarkoitus on mm. yksinkertaistaa hankintamenettelyjä, huomioida erilaiset laatutekijät, parantaa pk-yritysten tarjouskilpailuun osallistumismahdollisuuksia, nostaa kynnyksarvoja sekä tiukentaa valitusmenettelyä. Valiokunta painottaa maa- ja metsätalousministeriön aktiivista osallistumista asian valmisteluun, jotta myös lähi- ja luomuruoan hankintamenettelyjä voidaan helpottaa.

Valiokunta lisää momentille 100 000 euroa EkoCentrialle.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 5 349 000 euroa.

(2.—4. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 30

40. Kala-, riista- ja porotalous

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta pitää välttämättömänä, että suurpetojen aiheuttamat vahingot korvataan täysimääräisesti. Vuonna 2012 vahinkojen korvaustarve oli 7,3 milj. euroa. Vuoden 2013 vahingot selviävät lopullisesti vasta vuoden 2014 alussa, mutta arvioiden mukaan korvaustarve tulee olemaan yli 8 milj. euroa. Momentin määrärahaa tulee näin ollen lisätä vuoden 2013 vahinkojen kattamiseksi.

Valiokunta on vakavasti huolissaan kasvavista petovahingoista ja erityisen huolissaan porotalouden kannattavuuden heikentymisestä vahinkojen myötä. Maa- ja metsätalousministeriö on käynnistänyt suurpetopolitiikan ulkopuolisen arvioinnin sekä valmistele ahman ja susikannan hoitosuunnitelman päivitystä. Tarpeellisia ovat myös käynnistetyt toimenpiteet petoeläinkantojen arviointiin liittyvien ristiriitojen poistamiseksi ja yhteistyön parantamiseksi Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen ja metsästäjien välillä. Lisäksi metsästyksen lupakäytäntöjä on jonkin verran joustavoitettu. Suurin osa vahingoista tapahtuu kuitenkin poronhoitoalueella, ja 75 prosenttia porovahingoista aiheuttaa ahma, jonka metsästys ei ole ollut sallittua sen uhanalaisuuden vuoksi.

Valiokunta pitää välttämättömänä suurpetojen aiheuttamien vahinkojen vähentämistä sekä valtion varojen säästämiseksi että tuotantoeläinten turvallisuuden lisäämiseksi. Myös ihmisten turvallisuuden tunnetta on pystyttävä lisäämään. Maa- ja metsätalousministeriön on entistäkin laajemmin tarkasteltava erilaisia vaihtoehtoja tilanteen parantamiseksi. Jos vahinkoja ei pystytä vuonna 2014 vähentämään, on momentille esitetty 4,3 milj. euron määräraha riittämätön.

Valiokunta on lisäksi huolissaan Suomen metsäpeurakannan romahtamisesta. Valiokunta pitää tarpeellisena, että syyt kannan pienenemiseen selvitetään viipymättä ja sen pohjalta tehdään pikaisesti suunnitelma, jolla metsäpeurakantaa elvytetään.

51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Kotimaisen kaupallisesti pyydytyn kalan osuus kokonaiskulutuksesta on enää noin 6 prosenttia. Vähittäiskaupoissa myydään yhä useammin tuontikalaa. Ammattikalastajien määrän arvioidaan edelleen vähenevän voimakkaasti, alalle ei juurikaan tule uusia kalastajia. Lisäksi avomerikalastuksessa troolareita hallinnoivat yritykset ovat siirtyneet yhä useammin ulkomaiseen omistukseen, ja sama suuntaus näkyy myös kalanjalostusteollisuudessa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että alan tulevaisuuden turvaamiseksi tehdään toimenpiteitä myös valtion taholta. Valiokunta toistaa vuoden 2013 budjettimietintönsä (VaVM 39/2012 vp) mukaisesti ja hallitusohjelmaan viitaten, että ammattikalastajien taloudelliset toimintaedellytykset tulee turvata ja edistää kotimaisen kaupallisesti pyydytyn kalan kulutusta. Kalastuselinkeinolle aiheutuvien vahinkojen vähentämiseksi hallin ja norpan kannanhoitosuunnitelmat vaativat nopeaa päivitystä.

Valiokunta palauttaa kuluvan vuoden talousarvion mukaisesti momentin päätösosaan maininnan Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry:n avustuksesta. Samalla valiokunta lisää momentille 100 000 euroa käytettäväksi kyseiseen tarkoitukseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 30

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 6 395 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Määrärahasta käytetään 100 000 euroa avustuksena Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry:lle. (Uusi)

(4. ja 5. kappale kuten 3. ja 4. kappale HE 112/2013 vp)

62. Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetyllä määrärahalta voidaan toteuttaa poistokalastusta kalatalousalan ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla vain sallitun tukikauden loppuun 30.6.2014 saakka. Varoja voidaan käyttää sekä merialueilla että sisävesillä toteutettavaan poistokalastukseen.

Valiokunta pitää poistokalastusta edelleen tehokkaana tapana edistää vesien tilan parantamista. Sen avulla on voitu vähentää sekä Itämeren että monien järvien rehevöitymistä. Valiokunta korostaa, että toiminnan tulee olla keskeyttämätöntä ja riittävää, jotta se vähentää vesistöjen fosfori- ja typpipitoisuuksia pysyvästi.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että maa- ja metsätalousministeriö selvittää mahdollisuudet jatkaa poistokalastusta kuluvan tukikauden päätyttyä. Valiokunta katsoo myös, että Itämeren suojelutavoitteisiin ja sisävesiä koskevien vesienhoitosuunnitelmien tarpeisiin nähden poistokalastusta pitäisi toteuttaa enemmän kuin mitä määrarahat mahdollistavat.

Valiokunta lisää momentille 150 000 euroa poistokalastukseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 1 650 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Kansallisen kalatiestrategian tavoitteena on uhanalaisten vaelluskalakantojen elinvoimaisuuden vahvistaminen sekä sitä kautta saatavat myönteiset sosioekonomiset vaikutukset ja entistä paremmat mahdollisuudet kestäväan kalastukseen. Kalakantojen kulkumahdollisuuksia parannetaan rakennetuissa joissa ja potentiaalisten lisääntymisaluiden käyttöönottoa edistetään kalateiden, uomien vesittämissä, kalastuksen säätelyn ja perattujen koskien kunnostamisen avulla.

Kalateiden rakentamisessa on hyödynnetty Euroopan aluekehitysvaroista saatua rahoitusta. Tulvalla ohjelmakaudella vaatimuksena näyttää kuitenkin olevan aidosti uuden teknologian soveltaminen ja hankkeen pilottimaisuus. Näin ollen rahoitusmahdollisuudet sitä kautta olisivat erittäin rajatut. Maa- ja metsätalousministeriössä ja ympäristöministeriössä katsotaan, että voimayh-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 30

tiöiden tulisi vapaaehtoisesti osallistua nykyistä suuremmalla panoksella rakentamiensa jokien kalatieinvestointeihin.

Valiokunta pitää kalatiestrategian toteuttamista tarpeellisena ja toteaa, että kalakantojen elpyminen tuo säästöjä valtion kalanviljelyyn ja kalanistutuksiin sekä tarjoaa nykyistä paremmat mahdollisuudet kalastukseen liittyvien elinkeinojen ja palveluiden kehittämiseksi. Suurten jokien kalatiehankkeet tukevat matkailukalastuksen kehittämismahdollisuuksia jokialueilla sekä ammattikalastuksen ja kalastuselinkeinojen säilymistä merialueella.

50. Vesitalous

31. Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään 12 079 000 euron määrärahaa, joka käytetään keskeneräisten hankkeiden jatkamiseen, maaseudun vesihuoltotoimenpiteiden rahoitukseen sekä aiemmin myönnettyjen korkotukilainojen rahoitukseen.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että määräraha ei mahdollista uusien vesihuoltohankkeiden aloittamista, ja korostaa, että myös vuonna 2014 on tarpeellista aloittaa valtion tuella alueellista vedenhankintaa ja jäteveden käsittelyä palvelevia syöttövesijohto- ja siirtoviemärihankkeita maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Haja-asutuksen jätevesiasetuksen (209/2011) toimeenpanon siirtymäkausi päättyy vuoden 2016 lopussa, jolloin kiinteistöjen talousjätevesien puhdistuksen tulee täyttää säädetyt vaatimukset. Hallitusohjelman mukaisesti laaditun valtakunnallisen viemäröintiöohjelman mukaan vähintään 20 000 taloutta tulee liittää viemäriverkoston piiriin vuoteen 2016 mennessä.

Valiokunta toteaa, että asetettuun tavoitteeseen ei päästä esitetyllä määrärahasolla (mukaan lukien mom. 35.10.61). Vesihuoltotoimenpiteiden toteuttaminen ennen siirtymäkauden päättymistä on kuitenkin sekä ympäristön kannalta että kokonaistaloudellisesti kannattavaa, jotta vältetään turhilta kiinteistökohtaisilta ratkaisuilta.

Valiokunta lisää momentille 800 000 euroa uusien vesihuoltohankkeiden aloittamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 12 879 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

60. Metsätalous

Metsäala käy läpi merkittävää muutuskautta. Suomen paperiteollisuus on vaikeuksissa, mutta massateollisuuden näkymät ovat hyvät. Metsistä saatavien raaka-aineiden jalostus tarjoaa merkittäviä uusia mahdollisuuksia. Esimerkiksi sellusta voidaan tuottaa paitsi bioenergiaa myös uusia puumateriaaleja sekä kuituja ja kemikaaleja.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 30

Suomella on vahvan metsä- ja puubiomassaan perustuvan osaamisen pohjalta hyvät mahdollisuudet edistää kestävä kehitystä ja luoda metsiin pohjautuvan biotalouden avulla uutta hyvinvointia. Myös metsäntutkimuksella on erittäin merkittävä rooli innovatiivisen biotalouden toteuttamisessa ja globaaleihin haasteisiin vastaamisessa.

Riittävä puun tarjonta ja luottamus kilpailukykyisen kotimaisen raaka-aineen saatavuuteen ovat ratkaisevia edellytyksiä metsäsektorin toiminta- ja laajentamismahdollisuuksille. Puuntuotannon tehostaminen parantaa koko metsätalouden kannattavuutta.

Puun markkinoille tuloa tulee valiokunnan mielestä edistää mm. tehostamalla metsävaratietojen hyödyntämistä. Suomen Metsäkeskuksen uusien sähköisten palveluiden rakentaminen ja niiden käytön laajentaminen tulee näin ollen varmistaa. Suomen vuosittaisista 50—55 milj. kuutiometrin hakkuumäärää on pyrittävä määrätietoisesti lisäämään Kansallisen metsäohjelman (KMO) 2015 mukaisesti noin 15—20 milj. kuutiometrillä.

Valiokunta korostaa, että metsäsektori tarjoaa lisääntyviä yrittämisen mahdollisuuksia ja jopa tuhansia uusia työpaikkoja. Tämä edellyttää ennustettavaa politiikkaa, joka rohkaisee alan toimijoita investoimaan ja kehittämään pitkäjänteistä yritystoimintaa, sekä metsien taloudellisen käytön ja metsätalouden rakennemuutoksen edistämistä.

Valiokunta pitää lisäksi tarpeellisena hallituksen toimia kotimaisen uusiutuvan energian käytön lisäämiseksi. Kotimaisten polttoaineiden kilpailukyky on heikentynyt kivihiileen verrattuna, kun kivihiilen hinta laskee ja myös päästöoikeuksien laskeva hinta lisää hiilen kysyntää. Puuhakkeen tilalla poltetaan siten enenevässä määrin kivihiiltä. Tämä vaikeuttaa uusiutuvan energian käyttöosuuden nostamista asetetun tavoitteen mukaisesti 38 prosenttiin energian kokonaiskulutuksesta vuoteen 2020 mennessä.

44. Tuki puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (arviomääräraha)

Momentille esitetään 59 730 000 euron määrärahaa, joka on lähes 5 milj. euroa vähemmän kuin vuonna 2013. Valiokunta pitää kuitenkin myönteisenä, että hankkeiden rahoituksessa on siirrytty lähes normaalitilanteeseen. Vuodelle 2014 arvioidaan siirtyvän vuoden 2013 maksatuksia vain 3—5 milj. euroa, kun vuonna 2013 vastaava summa oli noin 10 milj. euroa.

Valtion tuki puuntuotannon kestävyden turvaamiseen on oleellinen keino edistää metsänhoitoa ja sitä kautta metsänkasvua. Maa- ja metsätalousministeriö on aloittanut nykyisen tukijärjestelmän kokonaisuudistuksen. Uusi kestävä metsätalouden rahoituslainsäädäntö sovitetaan yhteen valmistelussa olevien EU:n valtiontuen suuntaviivojen kanssa, ja uudistus on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 2015 alussa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että tukijärjestelmän uudistusvaiheessa ei synny katkosta eikä epävarmuutta tulevista rahoitusmahdollisuuksista. Tärkeää on myös arvioida energiapuutuen ja muiden ohjauskeinojen toimivuutta ja niiden vaikutuksia puumarkkinoihin. Tukijärjestelmät eivät saa vääristää markkinoiden toimintaa ja siten lisätä keinotekoisesti teollisuuden tai koneyritysten kustannuksia.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 30

Valtuus. Momentille esitetään 25 milj. euron valtuutta. Sitä saa käyttää kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisia suunnitelman edellyttämiä työlajeja koskeviin tukipäätöksiin, kuten metsänuudistamiseen, terveyslannoitukseen, kunnostusojitukseen ja metsätien perusparannukseen. Valtuus on 10 milj. euroa pienempi kuin vuonna 2013, ja se on valiokunnan saaman selvityksen mukaan riittämätön.

Lokakuussa 2013 astui voimaan raskaan liikenteen korotetut enimmäismitat ja -massat. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lisääntyneet painorajoitukset haittaavat myös raakapuu- ja energiapuukuljetuksia.

Valiokunta pitää tarpeellisena, että maa- ja metsätalousministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö selvittävät yhdessä, voidaanko momentin määrärahasta väliaikaisesti kohdistaa rahoitusta myös yksityisteille, esimerkiksi siltojen vahvistamiseen.

Valiokunta korottaa momentin valtuutta 10 000 000 eurolla siten, että suunnitelman edellyttämiä työlajeja koskevia tukipäätöksiä saa tehdä enintään 35 000 000 eurolla.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1.—3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valtuus

Vuonna 2014 saa tehdä kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisia suunnitelman edellyttämiä työlajeja koskevia tukipäätöksiä enintään 35 000 000 eurolla.

**Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluokka 31**

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille ehdotetaan 987,5 milj. euron määrärahaa, josta osoitetaan tienpitoon 559 milj. euroa, radanpitoon 337 milj. euroa ja vesiväylänpitoon 92 milj. euroa. Momentin määrärahaa (182 milj. euroa) käytetään myös liikennepalveluihin, joita ovat mm. liikenteen ohjaus ja informointi sekä jäänmurto ja maantielauttaliikenne. Bruttomääräisesti perusväylänpitoon on käytettävissä 1 061 milj. euroa.

Määräraha on noin 40 milj. euroa kuluvan vuoden varsinaista talousarviota suurempi, minkä lisäksi vuoden 2013 kolmannessa lisätalousarviossa perusväylänpitoon osoitettiin 25 milj. euron lisäys. Pitkään jatkunut niukka määrärahasaatio on kuitenkin kasvattanut korjaustarvetta. Talousarvioesityksen mukaan maanteiden, rautateiden ja vesiväylien huonokuntoisten rakenteiden arvioitu yhteenlaskettu korjaustarve on noin 2 mrd. euroa, josta liikenteen kannalta välttämätöntä korjausvelkaa on noin 0,8—1 mrd. euroa. Tämän kuntoon saattaminen edellyttäisi 60 milj. euron vuosittaista lisärahoitusta.

Rahoitustason jälkeenyäneisyyden vuoksi on tärkeää, että kehyspäätöksen mukaisesti väyläverkon kehittämiseen tarkoitettua määrärahoista siirretään 100 milj. euroa perusväylänpitoon vuodesta 2016 lukien. Korotusta pienentää tosin se, että kehyspäätöksen mukaisesti merenkulun miehityksen 20 milj. euron leikkaus uudelleen kohdennetaan perusväylänpitoon. Lisäyksen merkitys suureen korjaustarpeeseen sekä kustannustason nousuun nähden jääneeikin vähäiseksi, sillä kustannustason nousu ja indeksisidonnaiset sopimukset vähentävät jatkuvasti rahoituksen ostovoimaa.

Valiokunta pitää myönteisenä, että perusväylänpidossa käynnistetään hankeohjelmat päärajojen routa- ja pehmeikkokorjauksille (85 milj. euroa) sekä raakapuuterminaalien kehittämiseen (40 milj. euroa). Ensi vuonna jatketaan myös tänä vuonna aloitettua hankeohjelmaa tie-, meri- ja rautatieliikenteen ohjausjärjestelmien uusimiseksi sekä toteutetaan ns. MAL-hankkeita Helsingin, Turun, Oulun ja Tampereen kaupunkiseuduilla yhteistyössä kaupunkien kanssa. Valiokunta pitää näitä hankkeita perusteltuina ja korostaa, että hankkeiden jatkorahoituksesta on huolehdittava.

Tienpito

Tienpidon keskeinen ongelma on perustienpidon rahoituksen niukkuus ja sen ostoarvon jatkuva heikkeneminen. Päätieverkko on pääosin hyvässä kunnossa, mutta alemman tieverkon kunto on monin paikoin huono. Teiden kunnolla on kuitenkin tärkeä merkitys mm. alueiden elinvoimaisuuden ja kilpailukykyyn kannalta, sillä tavaraliikenteen kuljetussuoritteesta noin kaksi kolmasosaa kulkee maanteitse ja henkilöliikenteen suoritteesta jopa yli 90 prosenttia. Panostukset tienpitoon ovat myös varsin vähäiset verrattuna valtion tieliikenteestä saamiin tuloihin, joiden on ar-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 31

vioitu olevan vuonna 2013 noin 7,6 mrd. euroa. Alemman tieverkon parantamisen ohella on myös suuri tarve alueellisiin, liikenneturvallisuutta parantaviin investointeihin. Erityisesti kävely- ja pyöriteiden rakentaminen on tärkeää paitsi liikenneturvallisuuden myös arki- ja hyötyliikunnan ja kansanterveyden edistämiseksi. Kevyen liikenteen väylien kustannusvaikuttavuus on suuri; tutkimuksissa on saadun selvityksen mukaan arvioitu, että 1 euron investointi pyörä- ja kävelyteihin tuo 3 euron säästön terveydenhuoltokuluissa. Kevyen liikenteen väylien rakentamistarve on erittäin suuri, sillä liikennepoliittisen selonteon (VNS 2/2012 vp) mukaan kaupunkiseutujen kävelyn ja pyöräilyn kehittämistarpeita on alueellisesti tunnustettu 40 milj. euron edestä eri puolilla Suomea. Resurssien niukkuuden vuoksi valiokunta korostaa hankkeiden uusia toteuttamistapoja, jotka vauhdittavat hankkeiden toteuttamista ja parantavat niiden kustannustehokkuutta liikenneturvallisuutta kuitenkin vaarantamatta.

Valiokunta on jo aiemmin kiinnittänyt huomiota *pienehköjen liikenneturvallisuutta parantavien hankkeiden toteuttamiseen*, mitä korostetaan hallitusohjelmassa ja mihin myös liikennepoliittisen selonteon mukaan pyritään osoittamaan lisärahoitusta jo vuosina 2013—2015. Pienillä investoinneilla on mahdollisuus panostaa joustavasti yhdyskuntien ja elinkeinoelämän muuttuneisiin tarpeisiin ja parantaa mm. liikenneturvallisuutta, elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä sekä joukkoliikenteen toimivuutta.

Valiokunta lisää momentille 3 000 000 euroa ja osoittaa sen Pietarsaaren Satamatien kunnostamiseen. Satamatie ei tällä hetkellä vastaa liikenteellisiä tarpeita, sillä suuresta raskaan liikenteen määrästä huolimatta tie kulkee noin viiden kilometrin matkan vilkkaasti liikennöidyllä kaupungin katuverkolla. Esim. teollisuuden raskaiden satamakuljetusten osuus kyseisellä tiellä on noin 4,6 miljoonaa tonnia, ja vaarallisten aineiden kuljetukset ovat 184 000 tonnia vuodessa. Valiokunnan mielestä liikenneturvallisuuden ja kuljetusten toimivuuden parantaminen edellyttävät satamayhteyden parantamista, etenkin kun satamaliikenteen arvioidaan edelleen kasvavan.

Valiokunta kiinnittää huomiota myös siihen, että *keskikokoiset*, kustannuksiltaan noin 15—20 milj. euron tiehankkeet jäävät liian vähälle huomiolle. Ne eivät kuulu luontevasti varsinaisiin kehittämishankkeisiin, joiden kustannusarviot ovat yleensä yli 50 milj. euroa, mutta ne ovat liian suuria ns. pieniin (muutamien miljoonien eurojen) hankkeisiin verrattuna. Tällaisia hankkeita ovat erityisesti tieosuudet, jotka ylittävät aluehallintoviranomaisten toiminta-alueiden rajat (esimerkiksi kantatie 77, joka on keskisen Suomen itä-länsisuuntainen pääväylä sekä Onkamo—Nii-rala -tieosuus).

Valiokunta pitää tärkeänä, että logististen kokonaisuuksien kannalta keskeiset keskisuuret hankkeet kootaan ja niiden toteuttamista edistetään suunnitelmallisesti oman investointiohjelman puitteissa. Valiokunta ehdottaa seuraavan lausuman hyväksymistä:

Valiokunnan lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että keskisuuret liikennehankkeet kootaan erilliseksi teemaohjelmaksi, jolla edistetään teollisuuden tarvitsemien logististen kuljetusketjujen toimivuutta.

Raskaan liikenteen enimmäismitat ja -painot suurenevät 1.10.2013 voimaan tulleella asetuksella siten, että ajoneuvoyhdistelmän kokonaispaino nousi 60 tonnista 76 tonniin ja sallittu korkeus 4,2

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 31

metristä 4,4 metriin. Asetus antaa teollisuudelle mahdollisuuden alentaa kuljetuskustannuksia, ja sen arvioidut hyödyt elinkeinoelämälle ovat pitkällä tähtäimellä kymmeniä miljoonia euroja vuodessa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan jo yli 1 200 ajoneuvoa on katsastettu uusille painoille ja mitoille ja ala on investoinut yli 300 milj. euroa uuteen kalustoon. Hyötyjen täysimääräinen toteutuminen edellyttää kuitenkin sitä, että tieverkko ja sillat kestävät uusien painojen mukaiset ajoneuvot.

Valiokunta on jo aiemmissa kannanotoissaan ollut huolissaan uudistuksen vaikutuksista ja siihen osoitetun rahoituksen riittävydestä. Hyväksyessään kehyselonteon 2014—2017 eduskunta edellyttikin valtiovarainvaliokunnan mietinnön pohjalta (VaVM 9/2013 vp — VNS 3/2013 vp), että raskaan liikenteen massojen ja mittojen korotuksen vaikuttavuus, hyödyt ja aikataulu on arvioitava uudelleen.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan muutoksen aiheuttamat vaikutukset ja kustannukset ovat nyt täsmentyneet ja aivan ensimmäiset arviot lisärahoituksen tarpeesta ovat pienentyneet. Perusparantamista vaativia siltoja arvioidaan olevan noin 300—350, jotka tulisi kunnostaa seuraavien 20 vuoden aikana. Tällöin kyse on noin 200—250 milj. eurosta eli noin 10—15 milj. eurosta vuodessa. Ahtaita alikulkujia on noin 120, joista muutama on pääteillä.

Määrärahaehyksessä silta- ym. korjauksiin on varattu 55 milj. euroa, josta ensi vuonna on käytettävissä 15 milj. euroa. Kunnostustoimet voidaan näin aloittaa, mutta niiden etenemisvauhti on käytännössä varsin hidas, sillä määrärahat riittävät vain noin 15—20 sillan korjaamiseen vuodessa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että Liikennevirasto yhdessä elinkeinoelämän kanssa määrittelee ne reitit, joilla parhaiten voidaan hyödyntää uusien mittojen mukaisia ajoneuvoja. Valiokunta pitää myös tärkeänä, että asetuksen toimeenpano ja vaikutuksia seurataan ja että asetuksen toimeenpano ei heikennä muuta tienpitoa.

Radanpito

Radanpidon rahoitukseen on esitetty ensi vuodelle 35 milj. euroa kuluvaa vuotta enemmän. Radanpidon tarpeisiin nähden rahoitus on kuitenkin niukka, ja olemassa olevat rakenteet vanhenevat käytännössä nopeammin kuin korvausinvestointeja vuosittain tehdään. Myös kustannustason nousu vie ostovoimaa noin 5 prosenttia vuodessa. Valiokunta korostaa rautatiesiltojen ennakoivaa korjausta ja järjestelmällisen korjausten ohjelmoinnin merkitystä. On myös tärkeää, että kunnossapitotyöt etenevät sovittujen aikataulujen mukaisesti ja että ne haittaavat mahdollisimman vähän henkilöliikenteen toimivuutta. Henkilöliikenteessä on kaukojunien osalta asetettu tavoitteeksi 90 prosentin määräasematäsmällisyys, mutta jaksolla tammi—syyskuu tätä tavoitetta ei tavoitettu kertaakaan, vaan toteutuma jäi noin 85 prosenttiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukokka 31

Vesiväylät

Vesiväylänpitoon osoitetaan 93 milj. euroa, josta suurin osa (66 milj. euroa) käytetään liikennepalveluihin, mm. jäänmurtoon ja merikartoitukseen. Loppuosa (27 milj. euroa) käytetään mm. vesiväyliä ja kanavien peruskunnossapitoon ja ylläpitoon.

Valiokunta korostaa vesiväyliä kunnossapitoa mm. elinkeinoelämän kuljetusten varmistamiseksi sekä bioenergian saatavuuden parantamiseksi.

Sisävesiväyliä voitaisiin hyödyntää huomattavasti nykyistä enemmän matkailussa, sillä Suomessa on sisävesiväyliä noin 8 000 km. Esim. Kimolan kanavan kunnostamisella on arvioitu olevan merkittävää hyötyä Itä-Hämeen ja Kymenlaakson matkailulle ja palvelutyöpaikkojen syntymiselle, ja kanavan kunnostaminen kasvattaisi merkittävästi Keski- ja Itä-Suomen vesiteiden verkostoa.

Momentin määräraha

Momentille lisätään 3 000 000 euroa Pietarsaaren Satamatien kunnostamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 990 484 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

(1.—4. kohta kuten HE 112/2013 vp)

(5. kohta kuten HE 193/2013 vp)

(3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Liikennepoliittisen selonteon mukaan valtio on valmis osallistumaan suurten kaupunkien raide-liikenneinvestointien rahoittamiseen siten, että valtio avustaa metron ja kaupunkiraitiotieiden rakentamista 30 prosentin osuudella. Hankkeiden rahoitusosuudet päätetään kuitenkin tapauskohtaisesti erikseen riippuen mm. hankkeen kustannuksista, laajuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta.

Tällaisia hankkeita on suunnitteilla Tampereella ja Turussa, joihin suunnitellaan kaupunkiraitioiteita sekä pääkaupunkiseudulla, jossa kyse on Raide-Jokerista, sekä metron jatkamisesta länteen (Kivenlahteen) ja itään (Sipooseen).

Raide-Jokeri, Itämetro sekä Tampereelle ja Turkuun kaavaillut kaupunkiraitiotiehankkeet eivät ole vielä käynnistysvalmiudessa. Länsimetron rakentamista ja rahoitusta koskevat päätökset ovat sen sijaan ajankohtaisia, sillä Ruoholahti—Matinkylä-osuutta koskevat louhintatyöt saadaan päätökseen vuoden 2013 lopulla. Valiokunnan saaman selvityksen mukaisesti hanketta olisi perusteltua jatkaa välittömästi käynnissä olevien louhintatöiden valmistuttua, sillä näin työmaa voisi

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 31

jatkoa keskeytyksettä, millä saavutettaisiin merkittäviä kokonaistaloudellisia hyötyjä. Tällä hetkellä ei myöskään ole käynnistymässä muita suuria louhintahankkeita, joten töiden välitön jatkaminen edistäisi ja tasoittaisi myös alan työllisyyttä.

Lähtökohtana on ollut, että valtion osuutta koskevat rahoituspäätökset tehdään seuraavalla hallituskaudella. Valiokunta pitää kuitenkin välttämättömänä, että jo seuraavassa kehyspäätöksessä otetaan kantaa siihen, milloin valtio maksaa oman maksuosuutensa Länsimetron jatkamisesta. Näin Espoon kaupunki, joka maksaa 70 prosenttia noin 767 milj. euron kustannuksista (lokakuun 2011 hintataso), saa varmuuden valtion maksuosuudesta ja pystyy omalta osaltaan jatkamaan Länsimetron toteutusta ja rahoittamista. Hankkeen välitön jatkaminen tuo Espoon kaupungin arvion mukaan 100—200 milj. euron säästöt verrattuna siihen, että hanke tehtäisiin vuosia myöhemmin epäedullisemmassa suhdannetilanteessa.

Valiokunnan mielestä on kuitenkin välttämätöntä, että Espoo tekee ensin hanketta koskevat toteutus päätökset, minkä jälkeen valtiolla on oltava valmius päättää oman rahoitusosuutensa ajoituksesta. Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus päättää Länsimetron jatkamista koskevan hankkeen 30 prosentin valtionavustuksen maksamisen ajoituksesta viimeistään kevään 2014 kehyspäätöksen yhteydessä edellyttäen, että Espoo on omalta osaltaan tehnyt siihen mennessä hanketta koskevat toteuttamispäätökset.

Maankäytön, asumisen ja liikenteen eli ns. MAL-aiesopimuksen mukaisia hankkeita toteutetaan Helsingin kaupunkiseudun ohella myös Turun, Oulun ja Tampereen kaupunkiseuduilla yhteistyössä kuntien kanssa. Valtion osuus hankekokonaisuudesta on tällä hallituskaudella yhteensä 30 miljoonaa euroa edellyttäen, että kunnat rahoittavat toimia samalla osuudella. Hankkeet toteutetaan vuosina 2014—2015. Valiokunta pitää tärkeänä, että hankkeiden toteutumista seurataan ja että niiden etenemisestä laaditaan yhteenveto kokonaistaloudellisten vaikutusten saamiseksi.

50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ehdotetaan 5 milj. euron määrärahaa, josta käytetään noin 2 milj. euroa lauttojen käytön ja kunnossapidon tukeen ja noin 3 milj. euroa muuhun yksityisteiden tukeen. Määrärahaa voidaan käyttää myös tieisännöitsijäkoulutukseen ja mm. neuvontapuhelintoiminnan jatkumiseen.

Määräraha on erittäin pieni tarpeisiin nähden, sillä valtionavustukseen oikeutettuja teitä on noin 55 000 km ja niitä hoitaa noin 16 000 tiekuntaa. Lisäksi ensi vuoden alusta voimaan tuleva lainmuutos (1003/2011) antaa mahdollisuuden käyttää momentin määrärahaa myös yksityistielle poikkeuksellisesta vesistötulvasta aiheutuneiden vahinkojen korjaamiseen. Sään ääri-ilmiöiden lisääntyessä myös rankkasateet ja tulvat lisääntyvät, mutta näistä aiheutuviin korvauksiin ei ole erikseen varauduttu määrärahan mitoituksessa.

Yksityistiet ovat koko kansantalouden näkökulmasta keskeinen osa liikennejärjestelmää, ja niillä on suuri merkitys maaseudun elinkeinojen kannalta. Yksityistiet palvelevat mm. puu-, bioener-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 31

gia- ja maatilatalouden kuljetuksia sekä myös matkailua ja haja-asutusalueiden yrityksiä. Yksityisteillä on siten erittäin merkittäviä paikallisia ja alueellisia dynaamisia vaikutuksia. Momentin määräraha on tällä hetkellä kuitenkin niin pieni, ettei sillä ole avustustarpeisiin nähden sanottavaa merkitystä.

Valiokunta toteaa, että puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (momentti 30.60.44) osoitettuja resursseja voidaan käyttää myös metsäteiden tekemiseen. Valiokunnan mielestä on välttämätöntä, että liikenne- ja viestintäministeriö ja maa- ja metsätalousministeriö selvittävät yhdessä, millä tavalla em. momentin määrärahalta voidaan edistää raakapuu- ja energiapuukuljetuksia ja varmistaa, että huonot tiet eivät ole esteenä puukaupan toimivuudelle.

Valiokunta lisää momentille 3 000 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 8 000 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Vuoden 2014 talousarviossa aloitetaan liikennepoliittisen selonteon mukaisesti neljä uutta kehittämishanketta: vt 4 Rovaniemen kohta, vt 5 Mikkelin kohta, mt 101 Kehä I parantaminen sekä elinkaarihanke E18 Hamina—Vaalimaa. Näiden lisäksi talousarvioesitystä täydentävään esitykseen sisältyy Keski-Pasilaa koskeva kehittämishanke. Uusien väylähankkeiden rahoitustarve on ensi vuonna 18 milj. euroa ja menossa olevien rahoitustarve on 373 milj. euroa.

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että viime kevään kehyspäätöksellä (27.3.2013) varmistettiin, että käynnissä olevat liikennehankkeet etenevät ja liikennepoliittisessa selonteossa nimetyt hankkeet päästään aloittamaan tällä hallituskaudella. Kehyspäätöksellä myönnetty määrärahalisäys väylähankkeisiin oli kaiken kaikkiaan 113 milj. euroa vuonna 2014 ja 58 milj. euroa vuonna 2015. Uusien hankkeiden ajoituksesta päätettiin erikseen 7.5.2013 hallituksen liikenne- ja viestintäpoliittisessa työryhmässä. Merkittävää on myös se, että jo vuoden 2013 ensimmäisessä lisätalousarviossa osoitettiin rahoitus vt 8 Turku—Pori-hankkeen käynnistämiseen.

Valiokunta pitää myös hyvänä sitä, että aiemmin erillisinä hankkeina olleet Seinäjoki—Oulu II vaihe ja Kokkola—Ylivieska-kaksoisraide yhdistetään nyt Pohjanmaan rata -hankkeeksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että hankkeen aikataulut varmistetaan ja rataosuus on valmis liikenteelle suunnitelmien mukaisesti vuonna 2017.

Valiokunta pitää perusteltuna Keski-Pasilaa koskevan hankkeen käynnistämistä. Se on yhdyskuntarakenteen kehittämisen kannalta sekä myös elinkeinopoliittisesti tärkeä hanke, sillä suunniteltujen kehittämistoimien myötä Pasilan aseman kapasiteetti kaksinkertaistuu nykyliikenteeseen verrattuna. Lisäksi valtio (Senaatti-kiinteistöt) hyötyy Keski-Pasilan maankäytön kehittämisestä yli 100 milj. euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukko 31

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että monilla kaupunkiseuduilla on käynnissä pienemmässä mittakaavassa vastaavanlaisia suunnitelmia tai hankkeita, joissa keskusta-alueiden kehittäminen edellyttää esim. teiden, raiteiden, alueiden ja rakennusten uudelleen järjestelyjä ja joissa on monia omistajia ja toimijoita (esim. valtio, kunta, VR, Senaatti-kiinteistöt). Tällaisiin suunnitelmiin liittyy kustannuksia ja maankäyttö- ja kaavoitushyötyjä, joiden jakamisesta ei ole selviä periaatteita. Valiokunta pitää tärkeänä, että menettelytavat selvitetään ja sovitaan, mitä periaatteita kustannusten ja hyötyjen jakamisessa noudatetaan oikeudenmukaisen ja tarkoituksenmukaisen ratkaisun aikaansaamiseksi. Esimerkiksi Lahden keskustan liikennejärjestelyjä koskeviin suunnitelmiin sisältyy merkittävää maankäytön kehittämistä ja laajaa yhteistyötä monien toimijoiden kanssa.

Valiokunta viittaa kuluvaan vuoden talousarviota koskevaan mietintöön, jossa se edellytti hallituksen selvittävän mahdollisuudet *Hanko—Hyvinkää-ratahankkeen* sähköistystä koskevan hankkeen käynnistämiseen. Hanke on liikennepoliittisessa selonteossa aikataulutettu vuosille 2016—2022, mutta valiokunnan mielestä hanketta tulee aikaistaa, jotta Hangon satamaa voidaan käyttää ja hyödyntää enemmän ja vähentää näin rikkidirektiivin tuomia lisäkustannuksia. Hangon satama on Suomen eteläisin satama, joka jäätyy harvoin ja jonka kautta on lyhin reitti mm. Keski-Eurooppaan.

Sähköistetty ratayhteys vähentää myös teollisuuden kuljetuskustannuksia ja junaliikenteen päästöjä. Radan sähköistystä koskeva päätös vaikuttaa VR:n veturihankintoihin, ja se heijastuu välittömästi myös elinkeinoelämän investointeihin. Sähköistystä koskeva päätös on alueen kehityksen kannalta erittäin tärkeä, sillä Raaseporin seutu on nimetty äkillisen rakennemuutoksen alueeksi vuosiksi 2012—2015. Hankkeen kustannusarvio on 50 milj. euroa ja sen rakentamisen on arvioitu kestävän 3 vuotta. Valiokunta lisää momentille 2,6 milj. euroa *Hanko—Hyvinkää-ratahankkeen* suunnittelu- ja toteutusvalmiuden nostoon.

Liikenneverkon kehittämistarpeet

Valiokunta korostaa toimivan *liikenneverkon ja hyvien logististen yhteyksien merkitystä* Suomen kansalliselle sekä myös alueelliselle kilpailukyvyllä. Liikennejärjestelmän tulee toimia sujuvana kokonaisuutena siten, että tavaroiden ja ihmisten tehokas liikkuminen ja alueiden saavutettavuus pystytään turvaamaan eri liikennemuotoja järkevästi hyödyntäen. Liikenneinfrastruktuuri ja -palvelut ovat yhteiskunnan keskeisten toimintojen, opintojen, asumisen, työssäkäynnin ja tuotannon, mahdollistaja ja talouskasvun vipuvarsi. Ne ovat keskeisiä myös väestön arkielämän kannalta.

Valiokunta viittaa hallitusohjelmaan ja korostaa liikennepolitiikan kytkemistä kokonaisvaltaisesti ja poikkihallinnollisesti elinkeinoelämän, talouden, työllisyyden sekä alueiden kehittämisen kehikseen. Infrastruktuuria, liikkumista ja logistiikkaa on arvioitava palveluna ja kasvun, kilpailukyyn ja hyvinvoinnin lähteenä. Liikennejärjestelmän toteuttaminen edellyttää siten monialaista ja poikkihallinnollista yhteistyötä. Valiokunta korostaa yhteistyötä erityisesti työ- ja elinkeinoministeriön kanssa, jotta kansallisen kilpailukyyn näkökulma vahvistuu logistisen järjestelmän kehittämisessä.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 31

Valiokunta viittaa mietinnön yleisperusteluissa todettuun ja korostaa myös tässä yhteydessä *Pohjois-Suomen* liikenneyhteyksien kehittämistarpeita. Ilmaston lämpenemisen myötä pohjoisten merireittien käyttö lisääntyy vähitellen ja myös arktisten alueiden taloudellinen merkitys kasvaa. Myös mahdolliset arktisten alueiden investoinnit edellyttävät toimivia liikenneyhteyksiä, joihin on tärkeä varautua yhdessä muiden pohjoisten maiden ja alueiden kanssa. Pohjois-Suomen liikenneverkon toimivuus on tärkeää myös matkailun edistämiseksi sekä kaivos- ja muun teollisuuden kuljetusten turvaamiseksi.

Valiokunta nostaa esille myös *Suomen ja Venäjän rajaliikenteen* kehittämistarpeet. Rajaliikenne on kasvanut voimakkaasti Kaakkois-Suomessa, jossa oli vuonna 2012 vajaat 12 miljoonaa rajanylitystapahtumaa. Liikenne Suomen ja Venäjän rajanylityspaikoilla on kehittynyt niin voimakkaasti, että sillä on jo kansantaloudellinen merkitys, ja rajanylityksen sujuvuuden varmistaminen on tärkeää niin henkilö- kuin tavaraliikenteessä.

Valiokunta pitää tärkeänä, että valmisteilla olevassa *lentostrategiassa* otetaan huomioon alueiden saavutettavuus ja elinkeinoelämän tarvitsemien lentoyhteyksien toimivuus. Matkailun edistämisen kannalta on myös välttämätöntä huolehtia siitä, että Pohjois-Suomeen on toimivat ja säännölliset lentoyhteydet sekä lentokenttäverkko, joka palvelee Lapin matkailukeskittymiä. Nimenomaan säännöllinen reittiliikenne on tärkeää, sillä se palvelee parhaiten mm. omatoimimatkailijoiden tarpeita. Lapin matkailuun on tehty erittäin massiiviset investoinnit, mutta investointien käyttöaste riippuu alueen saavutettavuudesta ja nimenomaan lentoyhteyksien toimivuudesta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että *meriliikennestrategiassa* otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon mm. talouden ja elinkeinoelämän tarpeet ja varmistetaan, että alan kustannustaso ei vaaranna Suomen kilpailukykyä. Merikuljetusten kustannukset ovat nousseet mm. rikkidirektiivin toimeenpanon vuoksi, mikä heikentää Suomen kilpailuasemaa moniin muihin maihin nähden.

Suomen ulkomaankaupasta yli 80 prosenttia kulkee meritse, joten Suomi on ulkomaankaupan osalta käytännössä täysin riippuvainen toimivista merikuljetuksista ja satamien sekä merenkulun logistiikan toimivuudesta. Satamien toimivuus edellyttää myös meriväylien hyvää kuntoa sekä toimivia tie- ja rautatieyhteyksiä. Valiokunta viittaa edellä Pietarsaaren satamatiestä esitettyyn (mom.31.10.20).

Julkisen talouden kiristyminen vaikeuttaa ja hidastaa kannattavienkin liikennehankkeiden toteuttamista. Valiokunta pitää siksi tärkeänä, että jatkossa arvioidaan *uusia rahoitusmalleja* ja budjetikäytäntöjen kehittämistä, millä edistetään pitkäjänteisiä ratkaisuja ja liikennejärjestelmän tarkoituksenmukaista kehittämistä myös talouden tiukkoina aikoina. Kannattavista liikennehankkeista koituu taloudellisia hyötyjä talouskasvuun, työllisyyteen ja tuottavuuteen, ja ne parantavat alueellista kehitystä.

Valiokunta painottaa myös aiempaa vahvempaa ja ennakkollisempaa *vaikuttamista EU:ssa* tapahtuvaan liikennepoliittiseen päätöksentekoon sekä EU-rahoituksen tehokasta hyödyntämistä. Tässäkin on tärkeä löytää laaja elinkeinopoliittinen lähestymistapa, jossa liikennepoliittikka kytetään kokonaisvaltaisesti elinkeinoelämän, talouden, työllisyyden sekä alueiden kehittämisen kokonaisuuteen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 31

Momentin määräraha

Momentille lisätään 2 600 000 euroa Hanko—Hyvinkää-radan sähköistyksen suunnittelu- ja toteutusvalmiuden nostoon.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 393 641 000 euroa.

(1. kpl kuten HE 112/2013 vp)

Valtuus

(1. kappale ja Uudet väylähankkeet -taulukko kuten HE 193/2013 vp)

(2. ja 3. kappale ja Aiempina varainhankintavuosina päätetyt väylähankkeet -taulukko kuten 3. ja 4. kappale ja Aiempina varainhankintavuosina päätetyt väylähankkeet -taulukko HE 112/2013 vp)

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ehdotetaan 101,3 milj. euron määrärahaa, joka vastaa edellisten vuosien euromääräistä tasoa. Määrärahaa käytetään kaukojunaliikenteen sekä alueellisiin ostoihin (n. 65 milj. euroa), suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen sekä junien lähiliikenteen tukeen (noin 32 milj. euroa) sekä joukkoliikenteen erityispalvelutason edellyttämiin liikkumistarpeisiin, jotka liittyvät maakuntien elinkeinoelämän edellytysten ylläpitämiseen tai kehittämiseen (1,25 milj. euroa). Lisäksi määrärahaa käytetään joukkoliikenteen kehittämiseen ja liikkumisen ohjaukseen (vajaat 3 milj. euroa).

Momentin määrärahasosassa ei ole tapahtunut muutoksia, mistä johtuen rahoituksen reaalin arvo on jo useiden vuosien ajan laskenut mm. liikennöinnin kustannusten nousun myötä. Tilastokeskuksen julkaisemien indeksien mukaan esim. linja-autoliikenteen kustannustaso on noussut vuodesta 2011 vuoden 2013 elokuulle 6,7 prosenttia ja aiempina vuosina noin 5 prosenttia vuodessa. Rahoitusvaje on katettu mm. vähentämällä palveluja, mutta myös kuntien rahoitusvastuu on lisääntynyt.

Valtiontalouden tiukka tilanne huomioon ottaen myös joukkoliikenteen tukien korottaminen on kuitenkin vaikeaa, mistä johtuen palvelutason turvaamiseksi on uudistettava ja tehostettava palveluiden tuottamista.

Valiokunta pitää hyvänä valtioneuvoston 16.5.2013 hyväksymää periaatepäätöstä, jonka tavoitteena on julkisesti rahoitettujen henkilökuljetusten uudistaminen yhdessä useiden ministeriöiden kanssa. Nykyisin valtion ja kuntien eri toimialat sekä Kela käyttävät vuodessa yhteensä noin mil-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 31

jardi euroa julkisesti hankittuihin tai korvattuihin henkilökuljetuksiin, kuten koulukyyteihin, Kela-korvattuihin takseihin ja sosiaalitoimen matkoihin. Joukkoliikenteen budjettirahoitus on siten vain noin 10 prosenttia kaikista julkisin varoin maksettavien kuljetusten kustannuksista.

Henkilökuljetuksia uudistettaessa on löydettävä palvelukokonaisuuksia, jotka ovat nykyistä joustavampia ja taloudellisimpia ja jotka turvaavat myös haja-asutusalueiden joukkoliikennepalvelut.

Valiokunta pitää myös tärkeänä joukkoliikennelain tehokasta ja riittävän nopeaa toimeenpanoa sekä linja-autoliikenteen palvelutason että myös liikenteen harjoittajien liiketoimintamahdollisuuksien turvaamiseksi maan eri alueilla.

Lentoliikenne. Valiokunta pitää perusteltuna Savonlinnan ja Varkauden lentoliikenteen tukea, sillä säännölliset lennot ovat elinkeinoelämän ja kansainvälisten yhteyksien kannalta välttämättömiä. Talousarviossa on varattu 1 milj. euroa lentoliikenteen tukeen, minkä lisäksi paikalliset ja alueelliset tahot osallistuvat lentoliikenteen rahoittamiseen. Lentoyhteys on kilpailutettu vuosiksi 2014—2015, ja uuden sopimuksen hinta on noin 5,7 miljoonaa euroa, josta valtion osuus on 2 milj. euroa. Tärkeää on varmistaa kansainvälisen teollisuuden jatkoyhteyksien kannalta toimivat vuorot.

Valiokunta viittaa kuluvan vuoden talousarviota koskevaan mietintöönsä (VaVM 39/2012 vp) ja pitää Enontekiön lentoliikenteen tukemista edelleen perusteltuna. Reittiliikenteen kehittämällä on suuri merkitys koko seutukunnan kehitykselle ja saavutettavuudelle niin alueen asukkaiden kuin myös matkailun edistämisen näkökulmasta.

Valiokunta lisää momentille 1 270 000 euroa, josta osoitetaan

- 500 000 euroa joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin, erityisesti valtakunnallisen lippu- ja maksujärjestelmän edistämiseen
- 700 000 euroa Savonlinnan ja Varkauden säännöllisen lentoliikenteen tukemiseen sekä
- 70 000 euroa Enontekiön lentoliikenteen tukemiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 102 543 000 euroa.

(2.—5. kappale kuten HE 112/2013 vp)

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ehdotetaan 10,7 milj. euron määrärahaa. Yhteysalusliikenteen matkustajamäärän arvioidaan olevan ensi vuonna noin 205 000 henkilöä, jolloin menot matkustajaa kohden ovat noin 52 euroa ja yhteysalusreittien varrella olevaa vakinaista asukasta kohden noin 18 400 euroa vuodessa.

Valiokunta toteaa, että talousarvioesityksen mukaisella rahoituksella turvataan maantielauttaliikenteen ja yhteysalusliikenteen nykyinen palvelutaso, mitä myös hallitusohjelma edellyttää. Valiokunta pitää myös kannatettavana siirtymistä pitkäkestoisiin palvelusopimuksiin, joissa tilaajan ja tuottajan tehtävät rajataan selvästi ja joissa yrittäjä vastaa kaluston hankinnasta ja ylläpidosta.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 31

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen

01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Viestintävirastoon perustettavan Kyberturvallisuuskeskuksen perustamiseen varataan ensi vuodelle 1 milj. euroa, mikä perustuu valtioneuvoston hyväksymään kyberturvallisuusstrategiaan. Valiokunta pitää tätä erittäin hyvänä ja toteaa, että kyberturvallisuuskeskuksen toiminnalla on keskeinen tehtävä yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen kannalta.

Valiokunta pitää myös hyvänä, että matkaviestimien kuuluvuutta junissa parannetaan. Saadun selvityksen mukaan 3G-verkkojen kuuluvuutta on jo parannettu kaikissa kaukojunissa ja myös lähijuniin tullaan vähitellen asentamaan kuuluvuutta parantavia laitteita. Valiokunta pitää tärkeänä, että matkapuhelinten kuuluvuutta ja junaliikenteen turvallisuutta koskevat toimenpiteet yhteen sovitetaan tarkoituksenmukaisella tavalla.

Valiokunta pitää tärkeänä, että matkaviestimien kuuluvuutta parannetaan energiatehokkaissa rakennuksissa ja että matkaviestimien kuuluvuusongelmia pyritään muutoinkin poistamaan.

42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti vuonna 2011 lehtiasiain neuvottelukunnan, jonka puitteissa painettuun ja sähköiseen julkaisuutoimintaan liittyviä kysymyksiä käsitellään yhdessä alan toimijoiden kanssa. Saadun selvityksen mukaan neuvottelukunta on laatimassa selvityksen suomalaisen lehdistön nykytilasta, tulevaisuuden haasteista sekä toimenpiteistä. Valiokunta pitää tärkeänä, että mm. sananvapauden ja demokratian näkökulmasta haetaan sellaisia ratkaisuja, jotka tukevat lehdistön toimintaedellytyksiä.

50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Laajakaistahankkeen tavoitteena on, että vuoden 2015 loppuun mennessä yli 99 prosenttia vakinaisista asunnoista sekä yritysten ja julkishallinnon organisaatioiden vakinaisista toimipaikoista on enintään kahden kilometrin etäisyydellä nopeudella 100 Mbit/s toimivasta valokuitu- tai kaapeliverkosta.

Laajakaistahankkeen eteneminen on alkuvaikeuksien jälkeen vauhdittunut. Tähän mennessä on kilpailutettu noin 400 hanketta, joka on noin puolet alun perin suunnitellusta 800 hankkeesta. Hitaan liikkeellelähden vuoksi hankkeelle asetettu aikataulu on kuitenkin osoittautumassa kireäksi ja myös tuen tarve on arvioitua suurempaa. Valtakunnallisesti valokuituyhteys oli vuoden 2013 alussa saatavilla 37 prosentilla suomalaisista.

Valiokunta pitää tärkeänä, että menossa olevassa laajakaistahankkeen toisessa väliarvioinnissa löydetään keinot hankkeen etenemiseen ja rahoitukseen. Rahoitus vaikeutuu myös sen vuoksi, että EU:n uudella ohjelmakaudella (2014—2020) laajakaistahankkeisiin ei ole enää saatavilla EU:n maaseuturahaston tukea.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 31

50. Tutkimus

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Vuoden 2013 kolmannessa lisätalousarviossa myönnettiin määrärahat uuden, Itä-Suomeen sijoitettavan tutkan hankkimiseen. Valiokunta on tyytyväinen tutkaverkon vahvistamiseen, mutta toteaa, että tutkaverkko ei ole edelleenkään valtakunnallisesti kattava. Valiokunta painottaa tutkaverkon kattavuuden merkitystä mm. ajantasaisten sääennusteiden ja varoitusten varmistamiseksi ja kiirehtii toimenpiteitä uusien tutkien hankkimiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päätös 32

Päätös 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta vähentää momentilta 100 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 6 019 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

Suomen kiristynyt taloustilanne ja vientiteollisuuden murros vaativat entistä tehokkaampaa ja päämäärätietoisempaa toimintaa viennin ja yritysten kansainvälistymisen edistämiseksi. Viennin on vedettävä ja uusia innovaatioita on luotava, jotta Suomen talouskasvu saataisiin vahvalle ja kestäväälle kasvu-uralle. Menestyäkseen Suomi tarvitsee etenkin lisää kansainvälisillä markkinoilla kasvavia ja menestyviä pk-yrityksiä, jotka työllistävät myös kotimaassa. Lisäksi talouskasvua vahvistamaan tarvitaan enemmän ulkomaisia investointeja.

Uusia tuotteita on luotava ja niitä on osattava markkinoida. Yrityksiä on rohkaistava ja tuettava hakeutumaan uusiin, kasvaviin liiketoimintoihin. Näin ollen julkista rahoitusta on käytettävä rahoitusmarkkinoiden toiminnassa olevien puutteiden korjaamiseen erityisesti aloittavien ja uusissa liiketoiminnoissa olevien yritysten rahoittamisen osalta.

Talouskasvun aikaansaamiseksi on panostettava myös tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan. Taloudellisen taantuman aikana julkisen TKI-rahoituksen merkitys korostuu. Sen pitäminen mahdollisimman korkealla tasolla on tärkeää pitkän tähtäimen kasvun turvaamiseksi. Käytettävät määrärahat tulee nähdä investointina eikä kulueränä. Valiokunta on huolissaan julkisen TKI-panostuksen ja kansainvälistymismäärärahojen laskevasta trendistä ja kiinnittää huomiota siihen, että tällä sektorilla tehdyt leikkaukset kohdistuvat etenkin pk-yrityksiin.

Valiokunta on tyytyväinen siitä, että talousarvioesitykseen sisältyy 30 miljoonan euron Teollisuussijoitus Oy:n pääomitus käytettäväksi Kasvurahastojen Rahasto II:n perustamiseen. Tällä pitkäaikaisella kasvurahoitusohjelmalla voidaan vahvistaa pk-yritysten kasvua. Samoin valiokunta pitää järkevänä sitä, että alkavien kasvuyritysten julkinen riskirahoitus keskitetään Teke-siin, jonka rahoitusinstrumenttivalikoimaan tuodaan avustusten ja lainojen lisäksi pääomasijoitus. Tekesin yhteyteen perustetaan pääomasijoitustoimintaa harjoittava ja voittoa tavoitteilematon osakeyhtiö Seed Finland Oy, joka lisää sijoituksia alkaviin kasvuyrityksiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukko 32

Uusi teknologia voi parantaa tuottavuutta, luoda uusia työpaikkoja ja houkutella maahan investointeja. Valiokunta katsoo, että Suomessa ei toistaiseksi ole selvitetty riittävästi robotiikan tarjoamia mahdollisuuksia julkisen sektorin tuottavuuden sekä yritysten kannattavuuden ja kasvun parantamisessa. Robottiteknologia tarjoaa runsaasti mahdollisuuksia mm. terveydenhuollon, vanhustenhoidon, maatalouden ja turvallisuuden aloilla. Samoin esimerkiksi 3D-tulostimet tai robottiautot voisivat merkittävästi lisätä liikenteen ja logistiikan kustannustehokkuutta. Valiokunta pitää tärkeänä, että nykyiseen lainsäädäntöön liittyviä robotiikan kehityksen esteitä arvioidaisiin vuoden 2014 aikana asianmukaisesti ja ennakkoluulottomasti yhteistyössä mm. työmarkkinajärjestöjen ja muiden intressitahojen kanssa.

Venäjän ja arktisen alueen (Barents) osalta valiokunta viittaa yleisperusteluiden yhteydessä esitettyyn sekä vuoden 2012 talousarviota koskeneeseen mietintöönsä (VaVM 26/2011 vp) ja kii-rehtii kaikkia toimia, joilla voidaan edistää suomalaisyritysten kansainvälistymistä ja vientipon-nisteluja näillä alueilla.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta on päättänyt kohdentaa lisäresursseja erityisesti talouskas-vun ja kilpailukyvyn vahvistamiseen sekä yritysten kansainvälistymiseen niin, että toimenpitei-den vaikutukset kohdistuisivat koko maahan mahdollisimman laajasti.

06. Innovaatio- ja tutkimuskeskus Tekesin toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Team Finland -verkostoa on jo käsitelty edellä momentin 24.01.01 yhteydessä. Team Finland edistää Suomen taloudellisia ulkosuhteita, yritysten kansainvälistymistä, Suomeen suuntautuvia investointeja sekä Suomen maakuvaa ja tuo yhteen näiden alojen keskeiset toimijat ulkomailla ja kotimaassa.

Valiokunta lisää momentille 400 000 euroa Team Finland -verkoston kautta tapahtuvaan yritysten kansainvälistymiseen ja viennin edistämiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 41 284 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

41. Yleisavustus eräille yhteisöille ja järjestöille elinkeinopolitiikan edistämiseksi (siirtomäärä-raha 3 v)

Finpron yleisavustus vähenee vuonna 2014 kansainvälistymispalveluiden osalta noin 2,3 miljoo-nalla eurolla ja investointien edistämisen osalta noin 0,7 miljoonalla eurolla.

Finpron yrityksille tarjoamat palvelut muodostuvat yleishyödyllisistä palveluista ja konsultointi-palveluista. Työ- ja elinkeinoministeriö on käynnistänyt valmistelun, jonka tarkoituksena on uu-distaa Finpron organisaatio vuoden 2014 aikana niin, että maksulliset konsulttipalvelut eriyte-tään julkisena palveluna annettavasta yritysten neuvonnasta. Finpron yleisavustus kohdennettaisiin kokonaisuudessaan yrityksille rekisteröidyn yhdistyksen toimesta tarjottaviin julkisiin kan-sainvälistymispalveluihin. Myös ulkomaisten investointien edistämiseen varattaisiin erillinen

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 32

määräraha. Nykyisestä maksullisesta konsulttitoiminnasta muodostettaisiin puolestaan erillinen yhtiö, joka toimisi kilpailuilla markkinoilla muiden vastaavien konsulttiyritysten kanssa ilman yhteiskunnalta saatavaa tukea.

Valiokunta suhtautuu uudistukseen myönteisesti. Se on kuitenkin toteutettava niin, että pk-yritysten kansainvälistymispalvelut vahvistuvat. Erityisen tärkeää on, että Finpro ry:n tarjoamat yleishyödylliset palvelut määritellään kattavasti ja selkeästi niin, että ne täyttävät Suomen ja Euroopan unionin kilpailu- ja valtiontukilainsäädännön vaatimukset.

Tavoitteena tulee olla, että etenkin kansainvälistymisen alkuvaiheessa olevat pk-yritykset saavat laadukasta ilmaista tai hyvin edullista julkisesti tuettua neuvontaa. Lisäksi tulisi huolehtia siitä, että yritykset voivat hankkia kohtuulliseen hintaan tarvitsemiansa erityisiä kaupallisia konsulttipalveluja. Käytännössä tämä edellyttää sitä, että luodaan uusi erillinen tuki-instrumentti, jonka avulla yritykset voivat hankkia kansainvälistymiseen liittyviä maksullisia palveluja vapailta markkinoilta parhaaksi katsomaltaan taholta.

Finprolla on tällä hetkellä kattava kansainvälinen vientikeskusten verkosto, jossa yhdistyvät paikallisten markkinoiden ja suomalaisen yrityskentän tuntemus. Edessä olevassa muutostilanteessa on tarpeen turvata se, että tätä Finpron ydinosaamista ei menetetä tai tarpeettomasti heikennetä. Erityistä huomiota on kiinnitettävä Finpron läsnäoloon kasvavilla markkinoilla.

Valiokunta lisää momentille 1 500 000 euroa Finpro ry:n alaisuudessa toimivan vientikeskusveroston ylläpitämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Lisäksi valiokunta pitää tärkeänä, että Suomeen saadaan enemmän ulkomaisia investointeja. Tämä stimuloi taloudellista kasvua, parantaisi markkinoiden toimivuutta ja liiketoimintaosaamista, loisi uusia työpaikkoja ja lisäksi myös vientituloja. Investointien saaminen Suomeen edellyttää kuitenkin hyvää lainsäädännön ennustettavuutta ja erittäin aktiivista hankintatyötä. Keskeinen toimija kansainvälisten investointien hankintatyössä on Invest in Finland, joka liitettiin osaksi Finproa vuonna 2012.

Valiokunta viittaa vuoden 2013 talousarviota koskevaan mietintöönsä (VaVM 39/2012 vp) ja lisää momentille 200 000 euroa Finpron osana toimivalle Invest in Finland -yksikölle ulkomaisten investointien edistämiseen mm. cleantech-toimintaa koskevien liiketoimintamahdollisuuksien parantamiseksi.

Matkailun edistämiskeskus MEK on tarkoitus liittää osaksi Finpro ry:tä edellä kuvatun organisaatiouudistuksen yhteydessä. Valiokunta pitää muutosta hyödyllisenä. Matkailun edistäminen sopii hyvin maailmanlaajuisen vientikeskusveroston yhteyteen ja lisää mahdollisuuksia matkailualan yritysten kansainvälisen toiminnan ja ulkomaanmarkkinoinnin tukemiseen.

Matkailulla on yhä merkittävämpi vaikutus kansantalouteen ja työllisyyteen. Saadun selvityksen mukaan vuonna 2012 matkailukysyntä oli arviolta 13,3 miljardia euroa eli noin 2,7 % Suomen BKT:stä. Vientiin rinnastettava matkailutulo oli 4,2 miljardia euroa, ja työpaikkojen määrä matkailualalla on kasvanut 16 % vuodesta 2007.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 32

Kiinnostus matkakohteeseen ja sen tarjoamiin palveluihin on olennainen kriteeri vapaa-ajan matkakohdetta valittaessa. Perinteisellä brändimarkkinoinnilla on edelleen merkitystä, mutta matkailijat tekevät yhä useammin valintansa sähköisten välineiden avulla. Valiokunta katsoo, että tulisi nopeasti selvittää, olisiko syytä luoda yhteinen dataportaali, joka edistäisi järjestelmällistä, jatkuvaa ja relevanttia suomalaisten matkailupalveluiden näkyvyyttä internetissä. On tärkeää, että MEK toimii yhteistyössä yritysten kanssa ja parantaa peruspalveluna niiden mahdollisuuksia palveluidensa tarjoamiseen myös kansainväliselle yleisölle. Erityisen tärkeänä valiokunta pitää Venäjältä suuntautuvan matkailun edistämistä.

Myös matkustusaika ja matkan helppous ovat erittäin merkittäviä kriteerejä vapaa-ajan matkaa valittaessa. Valiokunta korostaa, että ulkomailta Suomeen suuntautuvan matkailun kehittämisen osalta avainasemassa ovat lentoliikenteen sujuvuus ja kohtuullinen hintataso. Lentoliikenteen merkitys matkailun kasvuun on erityisen kriittinen etenkin Kuusamossa ja Lapissa. Ulkomaalaisille matkailijoille suunnattu markkinointityö ja matkakohteiden paikallinen kehittäminen voivat helposti jäädä tuloksettomiksi ilman riittäviä kotimaan jatkolentoyhteyksiä ja tarpeeksi kattavaa lentoasemaverkostoa. Valiokunta pitää tärkeänä, että matkailunäkökulma otetaan asianmukaisesti huomioon vuonna 2014 valmistuvassa lentoliikennestrategiassa.

Joulupukki on tunnetuin suomalainen hahmo Aasiassa. Erityisesti Kiinassa Suomen joulupukki on saavuttanut huomattavaa suosiota jopa maan ylimmässä johdossa. Tätä mahdollisuutta tulisi hyödyntää aiempaa tehokkaammin matkailutulon kasvattamisen ohella myös vientiteollisuuden edistämiseen.

Joulupukkisäätiön tarkoituksena on kehittää ja ylläpitää maailmanlaajuisia mielikuvaa Suomesta sekä joulumaana että joulupukin kotimaana ja luoda edellytyksiä tämän mielikuvan hyödyntämiselle elinkeinoelämän keskuudessa. Säätiö on tehnyt useamman vuoden ajan pienimuotoista markkinointityötä Kiinassa, Japanissa ja Etelä-Koreassa. Näkyvyyttä on saavutettu esimerkiksi tv-ohjelmayhteistyön avulla.

Säätiön tavoitteena on kasvattaa Aasiasta saatavaa matkailutuloa noin 164 miljoonalla eurolla ja lisätä yöpymisiä Suomessa noin 30 prosentilla. Jatkuvalla ja säännöllisellä ohjelmayhteistyöllä voidaan saavuttaa miljoonien katsojien huomio ja lisätä Suomen tunnettavuutta Aasiassa. Lisäksi esimerkiksi joulupukin tapaamisilla valtiojohdon kanssa ja esiintymisillä suomalaisten yritysten markkinointitilaisuuksissa sekä joulupukin oman toimiston avaamisella Finpron Shanghain toimiston yhteyteen voidaan valiokunnan näkemyksen mukaan edistää kaikkia muitakin vientiteollisuuden aloja ja parantaa positiivisen hahmon avulla Suomen imagoa Aasiassa. Valiokunta pitää tärkeänä, että säätiö toimii tiiviissä yhteistyössä mm. Finpro ry:n ja Lapin matkailuyrittäjien kanssa.

Valiokunta lisää momentille 300 000 euroa joulupukkisäätiölle matkailun edistämiskampanjaan Aasiassa.

Vientiosuuskunta Viexpo toimii Pohjanmaan ELY-keskuksen itsenäisenä, kaksikielisenä kansainvälistymisyksikkönä. Se tarjoaa pk-yrityksille käytännönläheisiä vientiin ja kansainvälistymiseen liittyviä palveluja ja neuvontaa. Toiminta on madaltanut useiden yritysten kynnystä kansainvälisen toiminnan aloittamiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 32

Valiokunta lisää momentille 125 000 euroa Viexpon toimintaan.

Suomen Yrityskummit ry on valtakunnallinen mentorointiverkosto. Yhdistykseen kuuluu yli tuhat yrityskummit, jotka ovat kokeneita liiketoiminnan asiantuntijoita. Yrityskummit antavat maksutonta ja luottamuksellista neuvontaa yrittäjille ja kunnille. Vuonna 2012 yrityskummit auttoivat yli tuhatta eri toimialojen pk-yrittäjää kehittämään liiketoimintaansa. Yhdistyksen etuna on kevyt organisaatio. Toimintaa koordinoidaan valtakunnallisesti kahden toimihenkilön avulla ja alueittain noin 20 alueyhteyshenkilön kautta. Kummitoiminnalla voidaan auttaa useita pieniä yrityksiä kasvamaan ja samalla luomaan uusia työpaikkoja.

Valiokunta lisää momentille 200 000 euroa Suomen Yrityskummit ry:n toimintaan.

Tekniikan Akatemia -säätiön päätehtävänä on momentin 32.20.50 mukaisen kansainvälisen Milenium-tekniikapalkinnon toteuttaminen ja jakaminen. Säätiö järjestää palkinnonjaon yhteydessä Helsingin kansalaistorilla 27.4.—14.5.2014 Teknologian kevät 2014 -tapahtumakokonaisuuden, jonka tavoitteena on tehdä tunnetuksi teknologian mahdollisuuksia ihmisten elämänlaadun parantajana.

Erityisenä kohderymänä ovat nuoret, joita tapahtuman kautta aktivoidaan opiskelemaan ja myöhemmin työskentelemään teknologian ja sen soveltamisen piirissä. Tapahtuma koostuu mm. seminaareista, startup-yritysten esittelyistä, yliopistojen tutkimustoiminnan demonstraatioista sekä eri ikäryhmille suunnatuista innovaatiokilpailuista. Nuorille suunnattuihin hankkeisiin kuuluu myös Teknoloikka -harjoittelu, jossa lukiosta ja ammattikoulusta valmistuville tarjotaan mahdollisuutta hakea muutamaksi kuukaudeksi harjoittelijoiksi teknologiayrityksiin.

Valiokunta pitää tärkeänä innostaa suomalaisia nuoria teknologia-aloille ja lisää momentille 100 000 euroa Tekniikan Akatemia -säätiölle käytettäväksi Teknologian kevät 2014 -tapahtuman nuorille suunnattuihin hankkeisiin.

Momentin määräraha

Momentille lisätään yhteensä 2 425 000 euroa, josta osoitetaan

- 1 500 000 euroa Finpro ry:n alaisuudessa toimivan vientikeskusverkoston ylläpitämisestä aiheutuviin kustannuksiin
- 200 000 euroa Finpron osana toimivalle Invest in Finland -yksikölle ulkomaisten investointien edistämiseen
- 300 000 euroa joulupukkisäätiölle matkailun edistämiskampanjaan Aasiassa
- 125 000 euroa Viexpon toimintaan
- 200 000 euroa Suomen Yrityskummit ry:n toimintaan
- 100 000 euroa Tekniikan Akatemia -säätiölle käytettäväksi Teknologian kevät 2014 -tapahtuman nuorille suunnattuihin hankkeisiin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 26 637 000 euroa.

(2.—4. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 32

42. Innovaatiokeskittymien kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Helsingin Ruoholahteen, Nokia Research Centerin entisiin tiloihin, suunnitellaan Startup-taltoa. Joukko lupaavia startup-yrittäjiä sekä kansainvälisiä pääomasijoittajia on ilmaissut halukkuutensa siirtää toimintansa työeläkeyhtiö Varman omistamaan kiinteistöön. Rakennuksessa toimivat jo tällä hetkellä mobiilipeliyhtiö Supercell ja älypuhelinkehittäjä Jolla Oy. Tilan isännäksi on suunniteltu Startup-säätiötä ja operatiiviseksi toimijaksi voittoa tavoittelematonta järjestöä, Startup Saunaa, sekä muita Euroopan suurimman kasvuyritys- ja sijoittajatapahtuman Slush 2013 järjestäjiä.

Suunnitelmien mukaan tilassa voisi toimia noin 30 yritystä. Tilaa voitaisiin markkinoida sekä kansainväliselle medialle että johtaville kansainvälisille sijoitusrahastoille ja riskirahoittajille. Startup-talon perustamisella voitaisiin vauhdittaa investointeja suomalaisyrityksiin ja vaikuttaa osaltaan siihen, että Suomesta tulisi maailmanlaajuisesti kiinnostava startup-toiminnan sijaintipaikka.

Valiokunta lisää momentille 300 000 euroa Helsingin Ruoholahteen perustettavan Startup-talon toiminnan käynnistämiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 10 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- (1. kohta kuten HE 193/2013 vp)
- (2. kohta kuten HE 112/2013 vp)
- (3. ja 4. kappale kuten HE 112/2013 vp)

44. Valtionavustus yksittäisten yritysten hankevalmisteluun Venäjällä (siirtomääräraha 3 v)

Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Suomalaiset pk-yritykset ovat vuodesta 2012 voineet hakea Finnveran kautta kansainvälistymistukea Venäjälle suuntautuneisiin hankkeisiin. Vuonna 2013 avustusta on myönnetty jo 20 hankkeeseen ja muutamia hakemuksia on parhaillaan käsiteltävänä. Tuki on myönnetty suoraan pk-yritykselle, joka on voinut käyttää sitä joko omiin välittömiin kansainvälistymiskustannuksiinsa tai ostaa tarvitsemiinsa esi- ja hankeselvityksiin liittyvät palvelut ulkopuolisilta Venäjä-asiantuntijoilta.

Venäjän markkinat tarjoavat runsaasti mahdollisuuksia suomalaisten pk-yritysten kasvulle, mutta toimintaympäristö Venäjällä on edelleen varsin haasteellinen. Perusteellisella hankevalmistelulla voidaan ehkäistä mahdollisia epäonnistumisia ja tappioita sekä osaltaan turvata Suomessa olevan liiketoiminnan tulevaisuus. Lisäksi asianmukaiset esi- ja hankeselvitykset nopeuttavat ja helpottavat myös ulkopuolisten rahoittajien mukaantuloa yrityksen Venäjälle suuntautuviin etabloitumishankkeisiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 32

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että vuoden 2013 tammi—elokuussa vienti Venäjälle las-ki kolme prosenttia. Valiokunta toteaa, että avustus on madaltanut pk-yritysten kynnystä lähteä etsimään kasvua Venäjän lähimarkkinoilta, ja pitää momentin palauttamista tarpeellisena.

Valiokunta viittaa yleisperustelujen yhteydessä esitettyyn ja korostaa myös arktisen alueen hankevalmistelun merkitystä.

Momentti ei sisälly ensi vuoden talousarvioesitykseen, mutta valiokunta palauttaa momentin ja osoittaa sille 1 400 000 euroa pk-yritysten Venäjälle tapahtuviin etabloitumishankkeisiin.

Lisätään uusi momentti seuraavasti:

44. Valtionavustus yksittäisten yritysten hankevalmisteluun Venäjällä (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtionavustuksena yksittäisten yritysten Venäjällä toteuttamaan hankevalmisteluun. Valtionavustuksen osuus voi olla enintään 50 prosenttia valtionavustukseen hyväksyttävistä kustannuksista. Avustusta myönnetään pääsääntöisesti pienille ja keskisuurille yrityksille. Avustus on Euroopan unionin määrittelemää de minimis -tukea.

2) hallinnointimenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

Valtiovarainministeriön työttömyysaste-ennuste vuodelle 2014 on 8,2 prosenttia. Työttömiä työnhakijoita oli TE-toimistoissa syyskuun 2013 lopussa yhteensä noin 285 000 eli 43 600 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Pitkäaikaistyöttömien vuosimuutos oli puolestaan 26,5 prosenttia. Heitä oli 16 000 enemmän kuin edellisen vuoden syyskuussa.

Valiokunta kiirehtii toimenpiteitä työllisyystilanteen parantamiseksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että vuoden 2014 talousarvion toimeenpanossa kiinnitetään erityistä huomiota toimiin, joilla voidaan edistää sekä uhanalaisten työpaikkojen säilymistä että uusien työpaikkojen syntymistä.

Valiokunta on huolestunut myös korkeakoulutettujen työttömyyden lisääntymisestä. Korkeakoulutettuja työttömiä oli syyskuussa noin 38 500, mikä on 28,3 prosenttia enemmän kuin syyskuussa 2012. Tälle ryhmälle tarvittavaan henkilökohtaiseen ohjaukseen sekä tarjottavien palvelujen laatuun ja riittävyyteen on syytä kiinnittää asianmukaista huomiota. Osana räätälöidympää työvoimakoulutusta tulisi selvittää mahdollisuuksia ulkomailla suomalaisissa yrityksissä työttömille annettavan koulutuksen lisäämiseen.

Isot organisatoriset uudistukset, lakimuutokset ja pienenevät määrärahat ovat työttömien määrän lisääntyessä asettaneet suuria paineita TE-toimistoille. Valiokunta pitää tärkeänä, että henkilös-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 32

töresurssien riittävyyteen kiinnitetään huomiota, ja pitää TE-toimistojen toimintamenojen supistamista huolestuttavana kehityksenä. Aktiivisen työvoimapolitiikan tekeminen vaikeutuu huomattavasti, mikäli TE-toimistojen henkilöstömäärät jatkuvasti laskevat.

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Uudenmaan maakunnassa yli 9 %, Espoossa ja Vantaalla yli 11 % ja Helsingissä yli 12 % asukkaista puhuu äidinkielenään muuta kuin suomea, ruotsia tai saamea.

Kotoutumiskoulutuksen osalta valiokunta korostaa erityisesti suomen kielen opetuksen merkitystä. Ilman kielitaitoa kotoutuminen Suomeen sekä pääsy ammatilliseen koulutukseen ja työelämään on käytännössä lähes mahdotonta. Mikäli maahanmuuttajien integroituminen työmarkkinoille ja suomalaiseen yhteiskuntaan ei onnistu toivotulla tavalla, on vaarana etenkin syrjäytymisestä aiheutuvien kustannusten selkeä kasvu. Näin ollen suomen kielen opetukseen on panostettava enemmän.

Valiokunta lisää momentille 500 000 euroa käytettäväksi maahanmuuttajien suomen kielen opetukseen

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 503 975 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

(1.—3. kohta kuten HE 112/2013 vp)

(4. kohta kuten HE 193/2013 vp)

(5.—13. kohta kuten HE 112/2013 vp)

(3.—5. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valtuus

(Kuten HE 112/2013 vp)

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

31. Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä (siirtomääräraha 2 v)

Momentin määräraha on 4 511 000 euroa, mikä on 700 000 euroa kuluvaan vuoteen pienempi.

Talous- ja velkaneuvonta on asiakkaille maksuton lakisääteinen palvelu. Sen avulla voidaan helpottaa velallisen asemaa luottojen järjestelyssä, ehkäistä syrjäytymistä ja kannustaa ylivelkaisia takaisin työelämään.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukokka 32

Talous- ja velkaneuvonnasta annetun lain (713/2000) lähtökohtana on, että neuvonnan järjestämisestä ja siitä aiheutuvista kuluista huolehtii valtio eivätkä kansalaiset saa joutua eriarvoiseen asemaan asuinpaikkansa perusteella.

Kilpailu- ja kuluttajaviraston arvion mukaan talous- ja velkaneuvontapalvelujen tuottamisesta aiheutuvat kokonaiskustannukset olisivat nykyisellä palvelutasolla vuonna 2014 yli 8 miljoonaa euroa. Näin ollen noin 47 % kokonaiskuluista jäisi kuntien katettavaksi. Suomessa on 57 talous- ja velkaneuvontayksikköä. Saadun selvityksen mukaan osa kunnista rahoittaa vapaaehtoisesti yli 50 % kuluista 17 neuvontayksikön alueella, mutta osa kunnista ei rahoita palveluja lainkaan tai niiden rahoitusosuus on erittäin pieni.

Talous- ja velkaneuvonnan uusien asiakkaiden määrä kasvoi hieman vuonna 2012. Yhteensä heitä oli 15 701 henkilöä. Tavoitteena on, että uusien asiakkaiden keskimääräinen jonotusaika ensimmäiselle tapaamiselle olisi enintään 60 päivää. Vuonna 2012 tavoitteen saavutti 77 % yksiköistä. Lokakuussa 2013 jonotusajat vaihtelivat parista päivästä aina 118 päivään valtakunnallisen keskiarvon ollessa 41 päivää. Alueelliset erot olivat kuitenkin suuria, ja useissa suuremmissa kaupungeissa jonotusaika oli edelleen yli 90 päivää.

Valiokunta lisää momentille 500 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 5 011 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

50. Alueiden kehittäminen ja rakenerahastopolitiikka

43. Maakunnan kehittämISRaha (siirtomääräraha 3 v)

Momentin määrärahasi esitetään 5 566 000 euroa. Vuoden 2013 talousarvioon verrattuna määräraha vähenee 6 300 000 euroa. Vuonna 2012 määräraha oli vielä yli 15 milj. euroa.

Ohjelmiin sitomaton maakunnan kehittämISRaha on osoittautunut nopeaksi ja joustavaksi keinoksi käynnistää aluekehityksen kannalta merkittäviä selvityksiä ja hankkeita, jotka edistävät kunkin maakunnan omista lähtökohdista esiin nousevia kehittämistarpeita. Pienelläkin siemenrahoituksella voidaan saada käyntiin koko maakunnan elinkeinoelämää hyödyttäviä hankekokonaisuuksia. Parhaimmillaan rahoituspäätöksiä on tehty viikon sisällä hakemuksen saapumisesta. Tämän kaltainen nopea ja tehokas paikallinen reagointi on entistä tärkeämpää etenkin äkillisen rakennemuutoksen alueilla.

Valiokunta lisää momentille 500 000 euroa käynnissä olevien hankkeiden loppuun saattamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 6 066 000 euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 32

(2. kappale kuten HE 193/2013 vp)

(3. ja 4. kappale kuten HE 112/2013 vp)

62. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Kylätoiminta. Kylätoiminnan valtakunnalliseen kehittämiseen on vuonna 2014 tarkoitus osoittaa 850 000 euroa. Tämä on 200 000 euroa vähemmän kuin kuluvana vuonna.

Suomessa on 3 025 rekisteröityä kyläyhdistystä ja noin 2 200 voimassa olevaa kyläsuunnitelmaa. Valiokunta pitää kylätoiminnan vahvistamista sekä kunnan ja kylien välisen suhteen kehittämistä tärkeänä. Kylätoiminta kehittää maaseutua lukuisten kehittämishankkeiden ja vapaaehtoistyön avulla. Sillä on merkitystä etenkin lähipalvelujen turvaamisessa, sosiaalisen hyvinvoinnin lisäämisessä sekä uuden taloudellisen toiminnan luomisessa paikallisia voimavaroja hyödyntämällä.

Kuntauudistus johtaa entistä suurempiin kuntiin. Valiokunta katsoo, että tulevaisuudessa kylätoiminnan merkitys kasvaa entisestään, sillä kuntien lukumäärän vähentyminen lisää nimenomaan paikallisen toiminnan ja lähidemokratian tarvetta.

Valiokunta lisää momentille 250 000 euroa kylätoimintaan.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 2 273 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 193/2013 vp)

(3. ja 4. kappale kuten HE 112/2013 vp)

60. Energiapolitiikka

Energiapolitiikan lähtökohdissa ei ole mainittavia muutoksia vuodelle 2014. Energiamarkkinavirasto saa uusia täytäntöönpanotehtäviä, jotka liittyvät energiatehokkuuden ja uusiutuvan energian edistämiseen. Samalla viraston nimi muuttuu Energiavirastoksi.

Osana rikkidirektiivin haittavaikutusten sopeuttamistoimia talousarvioon varataan 90 miljoonan euron investointivaltuutus nesteytetyn maakaasun (LNG) terminaalien rakentamiseen ja momentin 32.60.40 mukaista energiatukea käytetään mm. liikenteen biopolttoaineiden kehittämissuunnitelmaan ja merituulivoiman demonstraatiohankkeeseen.

Uusiutuvan energian investointeihin myönnettävä tuki ja momentin 32.60.44 mukainen uusiutuvan energian tuotantotuki ovat keskeisiä elementtejä Euroopan unionin lainsäädännössä Suomelle asetetun uusiutuvan energian tavoitteen, joka on 38 % loppukulutuksesta vuonna 2020, saavuttamisessa.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 32

Energiansäästöön ohella uusiutuvien energialähteiden käyttö lisää huoltovarmuutta ja edistää Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamista sekä työllisyys- ja aluepoliittisia tavoitteita. Yksi tukien keskeisistä tavoitteista on myös uuden teknologian käyttöönoton ja kaupallistamisen edistäminen. Alan teknologian viennistä on jo tullutkin tärkeä osa suomalaista vientiä.

Uusiutuvan energian lakisäätöinen tuotantotuki kasvaa vuosittain ja on vuonna 2014 noin 154 miljoonaa euroa. Kasvua vuoteen 2013 verrattuna on noin 29 miljoonaa euroa. Tähän vaikuttavat keskeisesti vuosituotannon kasvu sekä sähkön markkinahinta ja päästöoikeuden hinta.

Saadun selvityksen mukaan Suomi tuo yli 2/3 käyttämästään energiasta ulkomailta. Valiokunta on huolissaan sekä kotimaisen bioenergian asemasta ja kilpailukyvyistä suhteessa tuontienergiään että kivihiilen käytön lisääntymisestä. Suurimpana syynä tähän on liuskekaasun tuotannon huomattavan kasvun ja yleisen taloudellisen taantumun vaikutus polttoaineiden maailmanmarkkinahintoihin. Myös matala päästöoikeuden hinta suosii kivihiilen polttamista. Vaikka käytettävissä olevat kansalliset keinot tilanteen korjaamiseksi vaikuttavat vähäisiltä, kannustaa valiokunta kaikkiin mahdollisiin toimenpiteisiin, joilla tuontienergiaa voidaan korvata kotimaisella bioenergialla.

70. Kotouttaminen

Suomen ulkomaalaisväestö on lähes kaksinkertaistunut 2000-luvulla. Myös maahanmuuton syyt ovat monipuolistuneet. Ennusteiden mukaan ulkomaan kansalaisten määrä jatkaa kasvuaan niin, että vuonna 2030 Suomessa asuu puoli miljoonaa ulkomaalaista. Maahanmuuttajien määrän lisääntyessä ja tulijoiden taustojen monimuotoistuesssa tulee etenkin kotoutumisen alkuvaiheeseen kohdistaa lisää resursseja. Sähköiset palvelut eivät voi kaikissa tapauksissa tehokkaasti korvata osaavaa ohjaus- ja neuvontatoimintaa, joten henkilöstöresurssien riittävyyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Valiokunta on tyytyväinen siihen, että työ- ja elinkeinoministeriön yhteyteen perustetaan erityinen kotouttamisen osaamiskeskus. Sen avulla voidaan vahvistaa kotouttamistyön pitkäjänteisyyttä ja vaikuttavuutta sekä poikkihallinnollisesti että etenkin paikallistasolla.

30. Valtion korvaukset kunnille (arviomääräraha)

Valiokunta viittaa momentin 26.40.21 yhteydessä esitettyyn ja kiirehtii toimenpiteitä, joilla pakolaisten ja myönteisen päätöksen saaneiden turvapaikanhakijoiden kuntiin sijoittamisesta tulisi entistä hallitumpaa ja nopeampaa.

Valiokunta pitää erityisen tärkeänä pakolaisperheiden kotoutumisen edistämistä ja lisää momentille 500 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 94 680 000 euroa.

(2.—4. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 33

Pääloukka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

25. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta pitää sosiaali- ja terveydenhuollon sähköisten asiakastietojärjestelmien kehittämistyötä välttämättömänä, sillä se on eräs keskeisimpiä keinoja parantaa sosiaali- ja terveydenhuollon laatua ja lisätä sen tuottavuutta. Asiakastietojärjestelmien kehittäminen tuo yhteiseen käyttöön sekä julkisen että yksityisen sosiaali- ja terveydenhuollon ja työterveyshuollon potilastiedot, mikä antaa mahdollisuuden luoda toimintatapoja, joilla voidaan hillitä kustannusten nousua ja hallita odotettavissa olevaa henkilökuntapulaa.

Sähköisen lääkemääräyksen käyttöönotto on edennyt hyvin, ja kaikki apteekit ovat liittyneet sen käyttäjiksi, samoin julkinen terveydenhuolto. Lääkemääräyksistä jo selkeästi yli puolet on sähköisiä, ja julkisessa terveydenhuollossa käyttöosuus on monissa yksiköissä jo yli 90 prosenttia. Sähköisen reseptin käyttöönotto on edennyt hyvin myös yksityisen sektorin puolella etenkin suurten toimijoiden kohdalla. Valiokunta pitää tärkeänä, että myös itsenäiset ammatinharjoittajat ja pienet lääkäriasemat saadaan siirtymäkauden jälkeen järjestelmän piiriin.

Myös potilastiedon arkiston keskeiset osat ovat jo käytössä, ja järjestelmä saataneen pääosin käyttöön lakisääteisen aikataulun puitteissa syyskuuhun 2014 mennessä.

Sosiaalihuollon kansallisen arkiston hankintaa ei sen sijaan ole aloitettu, vaan hankinta käynnistetään vasta potilastiedon arkiston valmistuttua. Valiokunta kiirehtii hankkeen käynnistämistä ja saatujen kokemusten hyödyntämistä, sillä toimivat tietojärjestelmät ovat edellytys sosiaali- ja terveydenhuollon integraation onnistumiselle.

Valiokunta viittaa edellä momentin 28.90.20 kohdalla todettuun ja korostaa myös tässä yhteydessä tietojärjestelmähankkeiden valtakunnallisen ohjauksen merkitystä sekä järjestelmien alueellista ja valtakunnallista yhteentoimivuutta. Tietojärjestelmien tulee olla käyttäjälähtöisiä, työnkulkua helpottavia järjestelmiä, jotka parantavat tehokkuutta ja palveluiden laatua. On myös löydettävä uusia palveluinnovaatioita, jotka parantavat mm. työnkulkuja ja potilaan hoitoa.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 33

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

63. Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Päihdeäitien palvelut

Eduskunta on neljänä perättäisenä vuotena lisännyt talousarvioon erillisen määrärahan, jotta päihdeäitien käyttävien raskaana olevien äitien ja heidän perheidensä hoito on voitu varmistaa. Lisätessään kuluvaan vuoden talousarvioon 1,5 milj. euron määrärahan valtiovarainvaliokunta painotti, että rahoitus on saatava vakaalle pohjalle ja että rahoitustarve on otettava huomioon jo vuoden 2014 talousarviota valmisteltaessa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan toiminnan rahoitus ei kuitenkaan ole vielä ensi vuonnakaan vakaalla pohjalla.

Eduskunnan myöntämää määrärahaa on käytetty varmistamaan Ensi- ja turvakotien liiton kehittämisen Pidä kiinni -hoitojärjestelmän toimivuus, sillä RAY:n avustus on viime vuosina vähentynyt. Saadun selvityksen mukaan avustuksen on tarkoitus päättyä vuoden 2014 jälkeen, jolloin järjestelmä siirtyisi kokonaan julkisen rahoituksen piiriin. RAY:n avustuksen pienentyessä valtionosuuksiin on vuodesta 2011 lukien tehty 3 milj. euron lisäys päihdeongelmaisten äitien ja heidän lastensa palvelujen varmistamiseen, mutta käytännössä määrärahan lisäys ei ole ohjautunut päihdehoitoon kaikissa kunnissa.

Hallitusohjelman mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksessa päihdeäitien hoito on tarkoitus keskittää erityisvastuualueille. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakia valmistellaan parhaillaan, joten palvelurakennetta koskevat ratkaisut ovat vielä auki.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että päihdeäitien hoito voidaan varmistaa myös ensi vuonna, ja lisää momentille 1 500 000 euroa.

Valiokunta edellyttää, että päihdeäitien palveluiden rahoitus saatetaan kestäväälle pohjalle ja että hallitus ottaa rahoitustarpeen huomioon vuoden 2015 talousarvioesityksestä lähtien.

Istanbulin sopimuksen toimeenpano

Euroopan neuvosto hyväksyi toukokuussa 2011 yleissopimuksen (CETS No. 210), jonka tarkoituksena on naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäiseminen ja poistaminen. Tämä ns. Istanbulin sopimus on Euroopassa ensimmäinen oikeudellisesti sitova sopimus naisten suojelemiseksi väkivallalta, ja se sisältää määräyksiä mm. väkivallan ehkäisystä sekä väkivallan uhrien suojelusta ja heille tarjottavista tukipalveluista.

Sopimus velvoittaa mm. maksuttoman auttavan puhelinpalvelun järjestämiseen sekä helposti saatavien turvakotipaikkojen perustamiseen. Sopimus ei anna tarkkaa velvoitetta turvakotipaikkojen määrästä, mutta kriteerinä on kuitenkin riittävyys. Sopimuksessa viitataan Euroopan neuvoston suosituksen mukaiseen mitoitukseen, jossa suositellaan yhtä turvakotipaikkaa 10 000 asukasta kohden. Tämän mukaan Suomessa tulisi olla n. 530 perhepaikkaa, mutta tällä hetkellä niitä on vain noin 120.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 33

Istanbulin sopimus ei ole tullut vielä kansainvälisesti voimaan, mutta sen arvioidaan tapahtuvan lähiaikoina sen jälkeen kun 10 allekirjoittajaa, joista vähintään kahdeksan on Euroopan neuvoston jäsenvaltioita, on ratifioinut tai hyväksynyt sopimuksen.

Sopimuksen ratifiointi edellyttää sitoutumista sopimusmääräysten mukaiseen tavoitetasoon, mikä merkitsee Suomessa mm. turvakotipaikkojen lisäämistä ja ympärivuorokautisen auttavan puhelimen perustamista. Sosiaali- ja terveysministeriö on arvioinut, että sopimuksen toimeenpano edellyttää noin 40 milj. euron lisäpanostuksia. Sopimuksen toimeenpanoon liittyvät monet yksityiskohdat ovat vielä selvittämättä, mutta sosiaali- ja terveysministeriö on käynnistänyt yhteistyössä aluehallinnon ja kuntatoimijoiden kanssa hankkeen turvakotien valtakunnallisen verkostosuunnitelman valmistelua varten; tämän hankkeen määräaika on helmikuu 2015. Ns. rakennepaketin (29.11.2013) linjauksen mukaisesti turvakodit siirtyvät valtion vastuulle.

Valiokunta kiirehtii Istanbulin sopimuksen ratifiointia ja pitää sopimuksen mukaisten palveluiden valtakunnallistamista ja erityisesti turvakotipaikkojen lisäämistä välttämättömänä. Naisiin kohdistuva väkivalta on merkittävä ongelma Suomessa, ja Suomi on saanut useita huomautuksia kansainvälisiltä ihmisoikeuksien valvontaelimiltä naisiin kohdistuvan väkivallan yleisyydestä.

Valiokunta lisää momentille 300 000 euroa Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanon valmisteluun liittyviin tehtäviin, kuten auttavan puhelimen kehittämiseen. Lisäksi valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että Istanbulin sopimuksen toimeenpanon edellyttämät voimavarat otetaan huomioon vuosia 2015—2018 koskevassa kehyspäätöksessä.

Näyttöön perustuvan hoitotyön tukeminen

Valiokunta painottaa näyttöön perustuvan hoitotyön merkitystä, sillä hoitotyön menetelmien ja hoitokäytäntöjen kehittäminen ja yhtenäistäminen parantavat hoidon laatua. Hoitotyötä kehittämällä tehottomat ja vanhentuneet käytännöt voidaan korvata tuloksellisilla ja kustannustehokkailta toimintatavoilla. Valiokunta korostaa, että potilaan hoidon onnistuminen edellyttää koko hoitoketjun toimivuutta sekä sitä, että hoito perustuu parhaaseen mahdolliseen näyttöön.

Valiokunta lisää momentille 200 000 euroa Hoitotyön tutkimussäätiölle näyttöön perustuvan hoitotyön edistämiseen.

Matalan kynnyksen toimintamallit

Valiokunta viittaa pääloukan 29 pääloukan perusteluissa todettuun ja korostaa kolmannen sektorin roolia nuorisotakuun toteuttamisessa. Uusien matalan kynnyksen toiminta- ja koulutusmallien tarkoituksena on tavoittaa erityisesti kaikkein vaikeimmassa asemassa olevia nuoria, jotka ovat jääneet koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle. Keskeistä on nuoren oppimisvaikeuksien tunnistaminen, kokonaisvaltaisen tuen tarjoaminen sekä sopivan väylän löytäminen ammattiin ja

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 33

työelämään. Tällaisia matalan kynnyksen palveluita sisältyy mm. Sininauhaliiton jäsenjärjestön Valo-projektiin sekä Vamos ry:n ja PosiVireen toimintaan.

Valiokunta lisää momentille 400 000 euroa matalan kynnyksen toimintamallien juurruttamiseen ja levittämiseen.

Momentin määräraha

Momentille lisätään yhteensä 2 400 000 euroa, josta osoitetaan

- 1 500 000 euroa päihdeäitien palveluiden turvaamiseen
- 300 000 euroa Istanbulin sopimuksen täytäntöönpanon valmisteluun liittyviin toimiin
- 200 000 euroa Hoitotyön tutkimussäätiölle näyttöön perustuvan hoitotyön edistämiseen sekä
- 400 000 euroa matalan kynnyksen toiminta- ja koulutusmallien levittämiseen; lisäksi osoitetaan vähintään 100 000 euroa Sininauhaliiton jäsenjärjestön Valo-projektille.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 10 130 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

(3. kappale kuten HE 193/2013 vp)

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus ja eräät palvelut

50. Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen adoptioon (arviomääräraha)

Valiokunta pitää valitettavana, ettei äitiysavustusta voida korottaa valtiontalouden tiukan tilanteen vuoksi. Äitiysavustus on ollut samansuuruinen (140 euroa) jo vuodesta 2001 lukien, sillä se ei kuulu indeksiin sidottujen etuisuuksien piiriin eikä ole siksi seurannut yleistä kustannuskehitystä. Suurin osa äideistä (70 prosenttia) valitsee äitiyspakkauksen, mutta sen hankinta-arvo vastaa äitiysavustusta.

Valiokunta pitää tärkeänä, että valtiontalouden niin salliessa äitiysavustusta korotetaan, jolloin myös pakkauksen sisältöä voidaan laajentaa. On myös tärkeää, että pakkauksen sisältöä tarkistettaessa tuotevalikoimassa suositaan mahdollisimman suuressa määrin kotimaisia tuotteita, millä voidaan osaltaan tukea suomalaista yrittäjyyttä ja työllisyyttä.

Äitiyspakkaukseen ei enää sisälly imetysopasta, mutta valiokunnan mielestä tulee selvittää, miten opas saadaan ainakin ensisynnyttäjien käyttöön.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 33

30. Sairausvakuutus

60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Vuonna 2011 käynnistyneessä ammattikorkeakouluopiskelijoiden YTHS-kokeilussa YTHS on tuottanut opiskeluterveydenhuollon palveluja Seinäjoen ja Saimaan ammattikorkeakoulujen opiskelijoille. Kokeilu oli alun perin kolmevuotinen, mutta eduskunnan 22.10.2013 hyväksymällä lainmuutoksella (StVM 13/2013 vp — HE 132/2013 vp) kokeilua pidennettiin yhdellä vuodella 31.7.2015 saakka. Kokeilun jatkaminen oli perusteltua, jotta ehditään huolella selvittää mallin laajentamiseen ja vakinaistamiseen liittyvät rahoitus- ym. kysymykset.

Valiokunta pitää kokeilun vakinaistamista tärkeänä ja korostaa, että vakinaistamis päätös tulee tehdä hyvissä ajoin ennen vakinaisen toiminnan käynnistymistä. YTHS on arvioinut tarvitsevänsä kokeilun vakiinnuttamiselle aikaa noin puolitoista vuotta, sillä toiminta tulisi käynnistää noin neljäkymmenellä uudella AMK-paikkakunnalla.

50. Veteraanien tukeminen

Sotaorvot. Valiokunta pitää hyvänä, että sotaorvot ovat saaneet syyskuussa 2013 valtiovallan taholta kunnianosoituksen ja että sotaorpojen rintamerkki on nyt valmisteilla ja jaettavissa ensi vuoden puolella. Valiokunta korostaa jatkossa mm. vertaistuen ja muun omaehtoisen toiminnan merkitystä.

57. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Taluarvioesitykseen sisältyy veteraanimäärärahoja 273,3 milj. euroa, josta varsinaiseen veteraanikuntoutukseen osoitetaan 32,6 milj. euroa. Tämä on (momenttien 33.50.56 ja 33.50.57 määrärahat huomioon ottaen) 4 milj. euroa kuluvaan vuoteen vähemmän. Veteraanien poistuma (15—18 prosenttia/v) huomioon ottaen määräraha vastaa kuluvan vuoden tasoa ja on jopa jonkin verran sitä korkeampi, sillä veteraanikohtainen määräraha nousee arviolta runsaat 60 euroa kuluvaan vuoteen verrattuna. Ensi vuonna on näin käytettävissä 1 364 euroa/veteraani, kun esim. vuonna 2005 veteraanikohtainen kuntoutusmääräraha oli 593 euroa.

Kuluvan vuoden taluarviossa veteraanien kuntoutukseen osoitettuihin määrärahoihin tehtiin merkittävä, yhteensä 10 milj. euron korotus. Tästä 4 milj. euron korotus sisältyi jo hallituksen budjettiesitykseen, minkä lisäksi eduskunta lisäsi veteraanikuntoutuksen määrärahoja vielä 6 milj. eurolla. Kuntoutusmäärärahoja lisäämällä sekä myös sotainvalidien etuisuuksia parantamalla eduskunta halusi kunnioittaa veteraaneja Suomen itsenäisyyden 95-vuotisjuhlan kunniaksi.

Saadun selvityksen mukaan veteraanimäärärahat ovat riittäneet useimmissa kunnissa hyvin, mutta valiokunnan asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin tuotu esille huoli siitä, että mm. veteraanien kunto ja kustannusten nousu huomioon ottaen määräraha ei edelleenkään riitä kaikkien veteraanien vuosittaiseen kuntoutukseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 33

Sosiaali- ja terveysministeriö ja Valtiokonttori ovat arvioineet, että vuoden 2013 määrärahataso riittää kaikkien kuntoutusta hakevien veteraanien kuntoutukseen. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kunnat ovat syksyllä saaneet lisärahoitusta kaikissa niissä tilanteissa, joissa ne ovat noudattaneet kuntoutukseen valinnoissaan Valtiokonttorin ohjeita.

Valiokunnan käsityksen mukaan kuntakohtaiset käytännöt (mm. laitos- ja avokuntoutuksen suhteellinen osuus) ovat keskeinen syy määrärahojen riittämättömyyteen ja siihen, miten kuntoutus palvelee veteraanien tarpeita. Määrärahan riittävyyden kannalta on tärkeää, että Valtiokonttorin ohjeen mukaan vähintään puolet kuntoutusjaksoista toteutetaan avo- ja päivä kuntoutuksena. Toisaalta pienillä paikkakunnilla ja haja-asutusalueilla ei ole aina sellaisia palveluntuottajia, jotka voisivat tarjota avo- ja päivä kuntoutusta, mikä johtaa helposti laitospainotteiseen kuntoutukseen ja menojen kasvuun.

Valiokunta pitää tärkeänä, että *kotiin vietäviä palveluita lisätään*, sillä veteraanien ikääntyessä kotiin vietävien tukipalveluiden tarve kasvaa. Veteraanipalveluiden tarve tulee arvioida kokonaisvaltaisesti muiden kunnallisten palvelujen kanssa siten, että palveluilla tuetaan veteraanien toimintakyvyn edistämistä ja säilyttämistä ja että ne tukevat mahdollisimman hyvin veteraanin kotona asumista.

Valiokunta kiinnitti kuluvan vuoden talousarviota koskevassa mietinnössään huomiota *veteraanipalveluja koskevaan tiedotukseen*, sillä tietosuojasyistä Kela ei voi luovuttaa kunnalle tietojen alueella asuvista veteraaneista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö on parhaillaan valmistelemaan muutosta Rintamasotilaseläkelakiin, joka antaisi Keralle oikeuden antaa kunnille tiedot em. lain piirissä olevista rintamalisän saajista. Esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle mahdollisimman pian. Valiokunta pitää uudistusta hyvänä ja toteaa, että tiedottamisen parantuessa veteraanipalveluiden kysyntä saattaa lisääntyä.

Yhteenvetona valiokunta toteaa, että veteraanikuntoutuksen rahoituksen on oltava sellaisella tasolla, ettei sen riittävyyttä ole vuosittain tarpeen arvioida budjettikäsittelyn yhteydessä. Valiokunta pitää välttämättömänä, että seuraavaan kehyspäätökseen mennessä selvitetään, mikä on oikea ja riittävä määrärahataso veteraanipalveluiden turvaamiseen kehyskaudella 2015—2018. Valiokunta ehdottaa hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää kevään 2014 kehyspäätökseen mennessä, mikä on oikea ja riittävä määrärahataso veteraanipalveluiden turvaamiseen kehyskaudella 2015—2018.

Veteraanien korkean iän vuoksi on myös tärkeää, että kunnat panostavat veteraanineuvontaan ja palvelujen aktiiviseen tarjoamiseen ja niistä tiedottamiseen.

Sotilasvammalaki turvaa sotainvalideille varsin kattavan palvelukokonaisuuden, mutta alle 20 prosentin haitta-asteen invalideilla ei ole sotilasvammalain nojalla oikeutta kotiin vietäviin palveluihin. Saadun selvityksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö on esittämässä haitta-asteen

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukko 33

alentamisen aiheuttamaa kustannusvaikutusta seuraavaan kehyspäätökseen; uudistus voisi näin astua voimaan vuonna 2015.

Valiokunta katsoo, että sotainvalideilla tulee olla vastaavanlaiset mahdollisuudet kotiin vietävien palveluiden saamiseen kuin veteraaneilla, ja kiirehtii lainmuutoksen toteuttamista.

Valiokunta lisää momentille 2 000 000 euroa veteraanikuntoutukseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 10 608 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

Kuntien palvelutuotannon parantaminen

Kuntapalveluiden järjestämiseen liittyy suuria muutospaineita, sillä menossa olevan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden uudistamisen lisäksi hallitus on päättänyt purkaa kuntien tehtäviä ja velvoitteita yhden miljardin euron kustannuksia vastaavasti. Lisäksi julkisen talouden kestävyysvajeesta katetaan miljardi euroa kuntien omin toimin, mm. tuottavuutta parantamalla.

Uusia rakenteita koskevat haasteet ja odotukset ovat mittavia, mutta sosiaali- ja terveydenhuollon rakenteiden uudistaminen on välttämätöntä, jotta menojen kasvu saadaan taittumaan ja julkisen talouden kestävyys vahvistumaan. On samalla löydettävä keinot, joilla vastataan palvelutarpeiden kasvuun, edistetään terveyttä ja hyvinvointia ja kavennetaan terveyseroja, minkä lisäksi on varmistettava palvelujen laadukkuus, saatavuus ja yhdenvertaisuus koko maassa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että perus- ja erikoissairaanhoidon sekä sosiaali- ja terveydenhuollon integraatio etenee ja että sosiaali- ja terveydenhuoltoon saadaan riittävän kokoiset ja kantokykyiset järjestäjät. Uusien hallintomallien tulee tukea saumattomien palveluketjujen luomista. Palvelujen pirstaleisuuden sijasta on panostettava aiempaa paremmin asiakkaan tarvitsemien palveluiden kokonaisvaltaiseen huomioon ottamiseen ja luotava tarkoituksenmukaiset ja selkeät palvelukokonaisuudet. Valiokunta painottaa myös parhaiden käytäntöjen ja kuntien kehittämien toimivien mallien hyödyntämistä.

Valiokunta korostaa ennalta ehkäisevien palveluiden tehostamista. Ennaltaehkäisyn merkitys korostuu kaikessa sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnassa, ja sillä voidaan saavuttaa suuria säästöjä mm. lastensuojelussa, psykiatrisissa palveluissa, vanhustyössä ja terveydenhoidossa. Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa todetun mukaisesti esim. lasten huostaanoton ja sijoittamisen kustannukset ovat niin suuret, että yhdenkin huostaanoton välttämiseksi melkein mikä tahansa määrä ehkäisevää työtä tai avohuollon työtä on kannattavaa.

Valiokunta pitää tärkeänä, että kuntien tehtäviä ja velvoitteita aidosti karsitaan, mutta painottaa samalla, että yksittäisten menosäästöjen sijasta on löydettävä uusia ja kustannustehokkaita raken-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukko 33

teita ja toimintatapoja. Kustannusvaikutusten ohella arvioinnissa on myös otettava huomioon vaikutukset kansalaisten hyvinvointiin ja terveyteen sekä sosiaalisten perusoikeuksien yhdenvertaiseen toteutumiseen. Valiokunta pitää välttämättömänä, että säästötoimet eivät aiheuta myöhemmin uusia ja mahdollisesti syntyneitä säästöjä suurempia menoja. Esim. säästötoimet, jotka tehtiin 1990-luvulla perheiden ja lasten varhaisen tuen palveluihin, lisäsivät voimakkaasti avun ja palvelujen tarvetta 2000-luvun alussa.

Valiokunta painottaa, että liikunta edistää toimintakykyä ja ennalta ehkäisee monia sairauksia. Liikunnan ja fyysisen aktiivisuuden lisäämisellä voidaan siten vähentää lähivuosien sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia ja saavuttaa merkittäviä säästöjä kuntatalouteen.

Perusterveydenhuolto

Rakenneuudistuksen yhteydessä on huolehdittava ennen kaikkea perusterveydenhuollon vahvistamisesta ja parannettava erityisesti perusterveydenhuollon saatavuutta.

THL:n keväällä 2013 tekemän selvityksen mukaan noin kolmannes (34 prosenttia) väestöstä asui sellaisen terveyskeskuksen alueella, jolla kiireetöntä vastaanottoaikaa terveyskeskuslääkärille joutui odottamaan viisi viikkoa tai kauemmin. Tilanne on heikentynyt entisestään, sillä syksyllä 2012 alle 20 prosenttia väestöstä joutui odottamaan lääkärille pääsyä näin pitkään. Rakenneuudistuksen yhteydessä on huolehdittava myös siitä, että kansalaiset saavat palveluja tasavertaisesti tuloistaan ja varallisuudestaan riippumatta. OECD:n piirissä toteutetut tutkimukset ovat jo vuodesta 2000 lukien toistuvasti osoittaneet, että lääkärikäynnit kohdentuvat Suomessa poikkeuksellisen paljon hyvätuloisiin.

Terveyskeskusten toimivuuden parantaminen edellyttää paitsi resurssien vahvistamista, myös hyvää johtajuutta, toimivia työyhteisöjä sekä tarkoituksenmukaista työnjakoa eri ammattiryhmien kesken. On niin ikään löydettävä keinot, joilla lisätään terveyskeskustyön houkuttelevuutta ja vahvistetaan henkilöstön sitoutumista perusterveydenhuollossa tehtävään työhön.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että rakenneuudistuksen rinnalla kehitetään myös toimintamalleja, joilla helpotetaan perusterveydenhuollon akuutteja ongelmia, sillä sote-uudistus astuu voimaan vasta vuonna 2017. On erityisesti parannettava hoitoon pääsyä ja huolehdittava siitä, että Kaste-hankkeen puitteissa kehitetyt hoitoon pääsyä nopeuttavat toimintamallit leviävät käytännön työhön.

Lastensuojelu

Eduskunta lisäsi kuluvan vuoden talousarvioon 3,4 milj. euroa lapsiperheiden ennaltaehkäisevien ja varhaisen tuen palveluiden sekä lastensuojelun kehittämiseen. Lisämääräraha on kohdennettu STM:n asettaman lastensuojelun selvitystyöryhmän esitysten mukaisesti lastensuojelun kehittämiseen osin THL:n ja osin Kaste-ohjelman kautta.

On myönteistä, että hallitus esittää lastensuojeluun lisäresursseja ensi vuodelle, sillä valtionosuuksia korotetaan 4,65 milj. eurolla lastensuojelun kehittämiseksi. Määrärahalisäyksen taustalla on lainmuutos, jonka tavoitteena on selkiyttää laissa olevaa lapsen asioista vastaavan so-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 33

siaalityöntekijän tai muun lastensuojelun työntekijän velvollisuutta tavata henkilökohtaisesti lastensuojelun avohuollon asiakkaana olevaa lasta. (StVM 11/2013 vp — HE 130/2013 vp). Ensi vuodelle esitetyllä lisävaltionosuudella voidaan palkata kuntiin noin 70 uutta työntekijää.

Valiokunta pitää tärkeänä, että lastensuojelun kehittämistarpeita selvittäneen työryhmän (sosiaali- ja terveysministeriön raportteja ja muistioita 2013:19) ehdotuksia viedään eteenpäin. Valiokunta painottaa erityisesti toimia, joilla edistetään ennalta ehkäisevää lastensuojelutyötä. Työryhmän mukaan lastensuojelun painopiste ei ole toistaiseksi siirtynyt ennalta ehkäiseviin palveluihin ja avohuollon työhön, mikä oli vuonna 2008 voimaantulleen lastensuojelulain tavoite.

Valiokunta korostaa myös kokonaisvaltaista lastensuojelunäkökohtien huomioon ottamista kaikessa lasta ja perhettä koskevassa toiminnassa ja päätöksenteossa. Hyvä esimerkki toimivasta ja kustannustehokkaasta toimintamallista on Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuoltopiiri (Eksote), jossa on kehitetty ehkäisevää lastensuojelua ja jossa lasten ja perheiden palveluiden järjestämisen lähtökohdaksi on sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden integraatio. Ensi vuoden alusta tarkoitus on siirtää vielä mielenterveys- ja päihdepalvelut osaksi perhe- ja sosiaalipalveluja.

Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Lasten ja nuorten psykiatristen palveluiden parantamiseen on suunnattu koko 2000-luvun lisäresursseja valtionosuuksina ja valtionavustuksina sekä myös sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämissuunnitelman (Kaste) kautta. Palveluiden tarjonta on parantunut, mutta myös palveluiden kysyntä ja tarve ovat kasvaneet voimakkaasti. Apua ei voida edelleenkään tarjota kaikille sitä tarvitseville nuorille, eikä hoitoon pääsy toimi kattavasti perusterveydenhuollon kautta. Mielenterveystyötä tekevän henkilöstön rekrytointi saattaa myös vaikeuttaa ensi vuonna voimaan tulevan oppilas- ja opiskelijahuoltolain myötä, sillä lain tavoitteena on vahvistaa matalan kynnyksen tukea kouluissa ja lisätä mm. koulupsykologien määrää tuntuvasti.

Mielenterveyspalveluiden toimivuutta vaikeuttaa myös se, että ne liittyvät usein päihdeongelmiin, jotka ovat palvelujärjestelmässä toisistaan erillään; mielenterveyspalvelut sijoittuvat suurelta osin terveydenhuollon vastuulle ja päihdepalvelut sosiaalihuollon vastuulle. Eri toimijoiden välillä on muodostunut rajapintoja, joiden ylittäminen vaikeuttaa ja hidastaa palvelujen saantia ja lisää kustannuksia. Seurauksena on hoitajajonoja sekä myös putoamista palvelujärjestelmien väliin palveluista toiseen siirryttäessä. Palvelujen hajanaisuus on ollut tiedossa jo pitkään, mutta palvelujärjestelmät eivät ole kyenneet uusiutumaan toivotulla tavalla.

Valiokunta pitää hyvänä esimerkkinä em. Eksote-mallia, jossa mielenterveys- ja päihdetyö muodostavat toimivan kokonaisuuden muun sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa. Tällaista toimintojen integroimista tarvitaan kauttaaltaan sosiaali- ja terveydenhuollossa, jotta palvelutaso ja kustannustehokkuus paranevat.

Valiokunta painottaa myös peruspalveluiden kehittämistä ja toteaa, että terveyskeskusten, neuvoloiden, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtäviin kuuluu mielenterveyden häiriöiden varhainen tunnistaminen. Lasten ja nuorten mielenterveystyön tulee myös painottua lasten ja nuorten arkiseen elinympäristöön niin, että erikoispalvelut tukevat monimuotoisesti peruspalveluja.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 33

Toimivilla ja oikea-aikaisilla mielenterveys- ja päihdepalveluilla voidaan saavuttaa merkittäviä kustannussäästöjä, sillä mielenterveys- ja päihdehäiriöt aiheuttavat 60—70 prosenttia nuorten ja nuorten aikuisten terveyshaitasta. Mielenterveys- ja päihdehäiriöt johtavat myös usein työkyvyttömyyteen ja varhaiseen eläköitymiseen.

Neuvolatoiminta ja kouluterveydenhuolto

Neurolan sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut ovat tiukentuneen normiohjauksen, korotettujen valtionosuuksien sekä valvonnan myötä parantuneet. Kaikkien terveystarkastusten ja erityisesti laajojen terveystarkastusten toteuttaminen on huomattavasti yleistynyt niin neuvolassa kuin kouluterveydenhuollossa. Henkilöresurssit, etenkin lääkäreiden osalta, eivät kuitenkaan ole vielä tyydyttävällä tasolla; koululääkäreitä on tosin aiempaa enemmän, mutta riittävästi vain 11 prosentissa terveyskeskuksissa.

Valiokunta korostaa, että kouluterveydenhuollon parantamiseksi on edelleen jatkettava kehittämistyötä ja kavennettava alueellisia eroja. Valiokunta korostaa myös asetuksen (338/2011) toimeenpanon seuranta- ja valvovien viranomaisten toimenpiteiden merkitystä ja toteaa, että em. asetuksen asianmukaisella toimeenpanolla parannetaan ennalta ehkäisevää terveydenhuoltoa ja edistetään koko väestön terveyttä.

Vanhuspalvelut

Heinäkuun 1 päivänä 2013 voimaan tulleen vanhuspalvelulain merkittävimmät taloudelliset vaikutukset aiheutuvat kuntien tarpeesta lisätä henkilöstöresurssejaan ja ostopalvelujaan, jotta palvelutarpeisiin voidaan vastata lain edellyttämällä tavalla.

Kunnille aiheutuvat lisäkustannukset kompensoidaan kunnille normaalia korkeammalla, ts. 54,3 prosentin mukaisella valtionosuudella. Lain toimeenpanosta arvioidaan aiheutuvan ensi vuonna 100,4 milj. euron kustannukset ja vuonna 2015, kun laki on kokonaisuudessaan sovellettavana, kustannusten arvioidaan nousevan 151 milj. euroon. Kokonaisuutena kuntien valtionosuudet kuitenkin vähenevät, mikä vaikeuttaa velvoitteiden täytäntöönpanoa kunnissa ja voi johtaa merkittäviin kuntakohtaisiin eroihin.

Valiokunta korostaa erityisesti toimia, jotka ennalta ehkäisevät ja myöhentävät pitkäaikaishoitoa, millä on merkittäviä kustannusvaikutuksia pitkällä aikavälillä. On myös tärkeää muuttaa palvelurakennetta edelleen siten, että kotiin annettavat palvelut lisääntyvät ja laitospalvelut vähenevät. Tämä on myös vanhuspalvelulain mukainen tavoite sekä edellytys hallituksen rakennepoliittisen ohjelman toteutumiselle, missä vanhusten laitoshoidon vähentämisen kautta tavoitellaan 300 milj. euron säästöä.

Valiokunta pitää hyvänä, että lain toimeenpanon seurantakriteereihin sisältyy myös liikuntaan liittyviä indikaattoreita, sillä liikunnalla, oikea-aikaisella kuntoutuksella ja kuntouttavalla työotteella voidaan hidastaa merkittävästi toimintakyvyn heikkenemistä ja pidentää itsenäistä kotona asumista. Liikunnalla ja fyysisen toimintakyvyn paranemisella voidaan vähentää kaatumisia ja kaatumisvammoja sekä saavuttaa näin kansantaloudellisia hyötyjä. Esim. yhden lonkkamurtuman akuuttihoidon keskimääräiset kustannukset ovat noin 20 000 euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 33

Valiokunta korostaa muutoinkin vanhuspalvelulain toimeenpanon seurantaa, jotta saadaan luotettavaa tietoa mm. kustannuksista sekä palveluiden tarpeesta ja niiden kehittymisestä.

Omaishoito

Sosiaali- ja terveysministeriön 17.1.2012 asettama työryhmä viimeistelee ehdotustaan omaishoidon tuen valtakunnallisista kriteereistä ja omaishoidon hoitopalkkioiden ja tukipalvelujen vaihtoehtoisista järjestämis- ja rahoitusmalleista.

Valiokunta pitää tärkeänä, että omaishoidon kehittämisohjelmaa viedään eteenpäin ja että omaishoitajien asemaa, yhdenvertaisuutta ja tukipalveluja parannetaan. Omaishoito on kunnan kannalta erittäin edullinen hoidon järjestämisen vaihtoehto; arvioiden mukaan omaishoitajien tekemä hoitotyö säästää kuntien sosiaalipalvelujen menoja arviolta 1,1 miljardia euroa vuonna 2013. Toimiva omaishoito on myös edellytys vanhusten laitoshoidon tarpeen vähentämiselle.

31. Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin ja eräisiin muihin menoihin (siirtomääräraha 3 v)

Kaste-hankkeisiin on osoitettu edellisellä ohjelmakaudella (2008—2011) 105 milj. euroa ja kuluvalle ohjelmakaudella (2012—2015) on käytettävissä yhteensä noin 58 milj. euroa. Rahoitusta on nyt suunnattu erityisesti ensimmäisen ohjelmakauden jatkohankkeisiin, uusien toimintamallien käyttöönoton juurruttamiseen sekä niiden alueelliseen ja valtakunnalliseen levittämiseen. Hankkeet ovat painottuneet mm. mielenterveys- ja päihdepalvelujen ja perusterveydenhuollon vahvistamiseen sekä lapsiperheiden varhaiseen tukemiseen ja ehkäisevien palvelujen kehittämiseen.

Valiokunta korostaa uusien käytäntöjen levittämistä ja juurruttamista käytännön työhön ja katsoo, että julkisella hankerahoituksella saavutetut tulokset ja uudet toimintamallit on tärkeää saattaa tehokkaasti ja kattavasti koko toimialan käyttöön. Tärkeää on myös lisätä hankkeiden läpinäkyvyyttä, vähentää päällekkäistä kehittämistä ja edistää vuorovaikutusta alueiden ja hankkeiden välillä. Uusien toimintamallien käyttöönoton ja juurtumisen edellytyksenä on myös johdon ja henkilöstön sitoutuminen sekä henkilöstön koulutus ja osaamisen parantaminen.

Valiokunta pitää tärkeänä, että internetissä toimivaa Innokylää käytetään aktiivisesti tulosten ja hyvien käytäntöjen levittämiseen ja soveltamiseen sekä resurssien tehokkaan käytön parantamiseen. On myös seurattava, mitä tuloksia saadaan aikaiseksi, ja levitettävä arvioinnista saatuja tietoja ja näin edistettävä kustannustehokkuutta.

32. Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen (kiinteä määräraha)

Valtion tutkimuskorvaus lääketieteelliseen tutkimukseen on ollut käytössä jo 1950-luvulta lähtien, ja se on ollut merkittävä väline kliinisen lääketieteellisen tutkimuksen lisääjänä. Tutkimus on ollut vaikuttavuudeltaan erittäin korkeatasoista. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan suomalainen kliinisen lääketieteen tutkimus oli vuosina 1998—2010 vaikuttavinta koko maailmassa ja erityisesti syöpätutkimus oli aivan ylivoimaista.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 33

Määräraha on kuitenkin vähentynyt viime vuosina tuntuvasti ja pienentynyt vielä vuoden 2010 jälkeinkin neljänneksellä. Ensi vuoden määrärahaksi esitetään 30 milj. euroa, joka on 1 milj. euroa kuluva vuotta vähemmän, koska siihen ei sisälly eduskunnan tekemää miljoonan euron lisäystä. Tutkimusrahoituksen väheneminen heikentää tutkimuksen määrää ja laatua pitkällä aikavälillä. Rahoituksen lasku voi vaarantaa myös kliinisen tutkimuksen kansallisia toimintaedellytyksiä. Tällainen trendi on erittäin valitettavaa, sillä tutkimustyöllä saavutetut tulokset heijastuvat käytännön potilastyöhön hoidon laadun parantamisena ja usein myös kustannusten vähene-
misenä.

Hyvä esimerkki lääketieteellisen tutkimuksen taloudellisesta merkityksestä on suomalaisten 1990-luvulla tekemä astman hoitoon liittyvä tutkimus, jonka perusteella muutettiin hoitokäytäntöjä. Uudet hoitotavat vähentävät astmanhoidon kustannuksia vuosittain noin 400 milj. euroa.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan lääketieteelliseen tutkimukseen tehdyt sijoitukset ovat myös saaneet aikaan mm. terveysteknologiaan liittyviä innovaatioita, joiden kaupallistamisella on merkittäviä vaikutuksia talouteen ja vientiin.

Valiokunta pitää tärkeänä, että tutkimusrahoituksen korvausten jakoa koskevan järjestelmän uudistaminen edistää resurssien tehokasta käyttöä ja parantaa tutkimusrahoituksen vaikuttavuutta. Asetus yliopistotasaisen terveyden tutkimuksen rahoituksesta on tullut voimaan 1.11.2013, ja käytännössä se vaikuttaa rahanjakoon vuonna 2015. Valiokunta painottaa myös näyttöön perustuvan hoitotyön edistämistä ja vakiinnuttamista, millä edistetään hoitotyön menetelmiä ja yhteisiä hoitokäytäntöjä.

Valiokunta pitää välttämättömänä, että STM:n hallinnonalan tutkimusresurssien riittävydestä huolehditaan valtion tutkimuslaitosten ja tutkimusrahoituksen kokonaisuudistuksessa. On huolehdittava mm. siitä, että sosiaali- ja terveysalalla tuotetaan jatkossakin pitkäjänteisesti ajantasaista ja kumuloituvaa tietoa esimerkiksi palvelujen tuottamisesta ja kansalaisten sosiaalisten perusoikeuksien toteutumisesta. Tällaista tietoa ei ole helposti saatavissa yksittäisten hankkeiden tai tilaustutkimusten kautta. Valiokunta pitää myös välttämättömänä, että tarpeellisten lakisäätöiden ja viranomaistehtävien voimavarat turvataan.

Valiokunta lisää momentille 1 300 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 31 300 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 35

Pääloukka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot

Ympäristöministeriön hallinnonalan talousarvioesitys on noin 267 milj. euroa, joka on vain noin 0,5 prosenttia koko talousarvioesityksen loppusummasta. Rahoitus pysyy lähes ennallaan vuoteen 2013 verrattuna.

Valiokunta toteaa, että ympäristöministeriön hallinnonalan esitystä voidaan kokonaisuutena pitää kohtuullisena ottaen huomioon valtion vaikea taloustilanne. Toimialan tavoitteisiin ja kasvaan tehtäväkenttään nähden resurssit ovat kuitenkin niukat.

Valiokunta kiinnittää erityistä huomiota ympäristötehtävien hoitoon ja pitää erittäin tarpeellisena kehyskaudelle lisättyä 2 milj. euron määrärahaa tehtävien hoidon kehittämiseen ja ohjauksen vahvistamiseen. Tämä parantaa osaltaan ministeriön mahdollisuuksia tehostaa säädösten toimeenpanoon liittyvää ohjausta ja soveltamisen yhdenmukaisuutta.

Valiokunta on kuitenkin huolissaan ympäristönsuojelun aluehallinnon voimavaroista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksilla sekä aluehallintovirastoilla on suuri merkitys ympäristötehtävien toimeenpanossa. Ympäristölupien käsittelyajat ovat kuitenkin pidentyneet, eikä asiakkaiden neuvontaan ehditä panostamaan yhtä paljon kuin ennen. Valiokunta painottaa, että toiminnanharjoittajien kilpailuedellytysten ja haitankärsijöiden etujen turvaamiseksi lupien käsittelyn tulee olla joutuisaa ja korkeatasoista. Myös riittävä valvonta tulee pystyä turvaamaan.

01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Valiokunta pitää kosteus- ja homealkoiden jatkamiseen esitettävää 900 000 euron määrärahaa tarpeisiin nähden melko pienenä. Kosteus- ja homeongelmat muodostavat yhteiskunnallisen ja jopa kansanterveydellisen ongelman.

Vuonna 2014 ohjelman tavoitteena on jakaa kerätty tieto kaikille alan toimijoille. Rakennusten 1,5 miljoonaa omistajatahoa tulee saada vakuuttuneeksi oikea-aikaisen ja jatkuvan hoidon tärkeydestä. Myös rakentamisen ketjun — työn tilaamisesta suunnitteluun, työnjohtoon, valvontaan ja työn toteutukseen — tulee tiedostaa osuutensa terveeseen ja hyvälaatuiseen rakennukseen sekä uudis- että korjausrakentamisessa. Valiokunta viittaa lisäksi tarkastusvaliokunnan mietintöön (TrVM 1/2013 vp — Rakennusten kosteus- ja homeongelmat), jonka yhteydessä eduskunta hyväksyi 13 lausumaa hallitukselta edellytettävistä toimenpiteistä. Uusien kosteus- ja homeongelmien välttämiseksi valiokunta pitää hyvänä, että rakennusten energiatehokkuusselvityksiin esitetään 1 000 000 euron määrärahaa.

Valiokunta lisää momentille 1 200 000 euroa kosteus- ja homealkoiden jatkamiseen sekä edellä mainittujen rakentamisen kosteus- ja homeongelmiin liittyvien eduskunnan lausumien toteuttamiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 35

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 37 008 000 euroa.

(2. ja 3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

65. Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään 2 000 000 euron määrärahaa, joka on 120 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2013. Määrärahasta osoitetaan avustuksia lähinnä ympäristöjärjestöille, asunto- ja rakennusalan järjestöille, saariston ja tunturialueiden ympäristön hoitoon sekä ympäristökasvatukseen ja -valistukseen.

Valiokunta korostaa, että momentin suhteellisen pienellä valtion avustuksella aikaansaadaan koko yhteiskuntaa palvelevaa toimintaa. Vapaaehtoisten henkilöiden kustannustehokkaan työpäivän hyödyntäminen on erinomainen tapa lisätä suomalaisten ympäristötietoisuutta ja tehdä konkreettisia ympäristön suojelutoimenpiteitä. Myös viranomaisten kuormitusta voidaan vähentää esimerkiksi asumis- ja rakennusalan järjestöjen tiedotus- ja neuvontatoiminnalla. Lisäksi avustus edesauttaa mm. toteuttamaan EU:n luonnonsuojelulainsäädännön velvoitteita lintukantojen tilan seurannasta ja kouluttamaan yli 6 000 vapaaehtoisen öljyntorjuntajoukkoa.

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä lisäksi huomiota siihen, että Pidä Saaristo Siistinä ry:n jätehuollon keräilyyn käytettävät huoltoalukset ovat vanhentumassa. Järjestö on suunnitellut mm. yhteishankintaa Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen kanssa, jolloin alus varustettaisiin myös öljyntorjuntaa varten. Valiokunta pitää tarpeellisena selvittää valtion mahdollisuudet osallistua hankintojen rahoittamiseen.

Valiokunta lisää edellä olevan perusteella momentille 160 000 euroa järjestöavustuksiin (mukaan lukien metsästysjärjestöjen ympäristö- ja luonnonsuojelutyö).

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 2 160 000 euroa.

(2. kappale kuten HE 112/2013 vp)

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu

20. Ympäristövahinkojen torjunta (arviomääräraha)

Öljykuljetusten määrä Suomenlahdella on 160 milj. tonnia vuodessa ja niiden arvioidaan edelleen voimakkaasti kasvavan. Venäjällä käynnissä olevat satamahankkeet mahdollistavat jopa 230 milj. tonnin vuosikuljetukset.

Valiokunta toteaa, että öljyonnettomuuden riski Suomenlahdella on suuri. Öljyntorjuntavalmiuden kehittämisessä varaudutaan öljypäästöön, jossa tankkerin kaksi lastisäiliötä repeytyy yhteentörmäyksessä. Tavoitteena on, että päästöt kyetään torjumaan yhdessä naapurimaiden kanssa.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 35

Valiokunta pitää hyvänä, että öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntavalmiutta on jo pitkään kehitetty määrätietoisesti. Valmiuden kohottamista on helpottanut öljynsuojamaksun tason määrääikainen korotus, joka jatkuu myös vuodet 2014 ja 2015. Tavoitetason saavuttamisen arvioidaan kuitenkin maksavan vielä noin 100—140 milj. euroa. Valiokunta korostaa, että tulevina vuosina on myös huomioitava, että rahoitusta tarvitaan kasvavan torjuntakaluston käyttökustannusten ja korjauskustannusten kattamiseen.

Valiokunta pitää tarpeellisena vuodelle 2014 esitettävää merivoimien öljyntorjunta-alus Hylkeen peruskorjausta. Myös uudesta suunnitteilla olevasta jäänmurtajasta on tarkoitus rakentaa öljyntorjunta-alus. Suomen suurten öljyntorjunta-alusten määrä kohoaisi siten vuoden 2009 kahdesta aluksesta viiteen alukseen vuonna 2015.

Kehittämisen painopiste on siirtymässä isoista laivoista avomerikaluston ja ulkosaariston öljyntorjuntavalmiuden parantamiseen. Talousarvioesitykseen sisältyy kahta yhteisalusta koskeva 10 vuoden sopimusvaltuus varustaa ne öljynkeräyslaitteilla. Toinen alus tulee Kotkaan ja toinen Saaristomerelle. Myös pelastustoimen alueiden öljyvahinkojen torjuntavalmiutta on ryhdytty nostamaan. Alueellisissa hankinnoissa on pyritty yhteistoimintaan eri toimijoiden kanssa.

Lisäksi öljyvahinkojen torjuntakykyä jääolosuhteissa on parannettu kehittämällä uutta tekniikkaa ja hankkimalla uusia suurharjalaitteistoja. Vuonna 2014 hankitaan laitteistot Rajavartiolaituksen kahteen vartiolaivaan ja myös Arctia Shipping Oy:n rakenteilla oleva satamajäänmurtaja varustetaan jääolosuhteisiin sopivilla öljyntorjuntalaitteilla.

Valiokunta pitää myönteisenä myös naapurimaiden Venäjän ja Viron uusia öljyntorjuntalaitteiden varustettuja monitoimialuksia. Yhteistyö naapurimaiden kanssa on öljyntorjuntavalmiuden ja öljyonnettomuuksia ennaltaehkäisevien toimenpiteiden sekä muutenkin Itämeren suojelun kannalta erittäin oleellista.

22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)

Itämeren suojelu

Valiokunta pitää Itämeren suojeluun esitettävää 4 840 000 euron määrärahaa erittäin tarpeellisena Itämeren tilan parantamiseksi. Rehevöittävien ravinteiden päästöjen ja haitallisista aineista johtuvien riskien vähentämistä sekä vesiluonnon monimuotoisuuden suojelua on edelleen jatkettava kansainvälisten sopimusten ja EU:n tavoitteiden mukaisesti.

Vuonna 2014 esitetyllä määrärahalla toteutetaan Saaristomeren ja Selkämeren valuma-alueiden ravinnekierrätystä, vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointia (VELMU) ja EU:n meristrategiadirektiivin toimeenpanoon liittyvän merenhoidon suunnittelua. Lisäksi toimeenpannaan uudistettua EU:n Itämeren alueen strategiaa ja sen toimintaohjelmaa, jossa Suomi yhdessä Puolan kanssa vastaa ravinteiden vähentämiseen tähtäävän painopistealueen koordinoinnista. Määrärahalla toteutetaan myös Itämeren suojelukomission (HELCOM) Itämeren toimintaohjelmaa, jonka aiempaa tiukemmat ravinteiden päästövähennystavoitteet hyväksyttiin lokaussa 2013.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 35

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan HELCOMin asettamien uusien tiukennettujen vähennystavoitteiden saavuttaminen on haasteellista. Toteutumisen edellytyksenä katsotaan olevan myös valtioneuvoston hyväksymien vesienhoitosuunnitelmien täysimääräinen toimeenpano. Edistämällä pinta- ja pohjavesien hyvän tilan saavuttamista ja ylläpitämistä parannetaan samalla rannikkovesien ja Itämeren tilaa. Tämä tarkoittaa pohjavesien suojelua, vesistöjen kunnostusta, haja-asutuksen jätevesisäädösten toimeenpanoa, siirtoviemärihankkeiden toteuttamista sekä pilaantuneiden alueiden kunnostamista. Valiokunta pitää myös perusteltuna ja kustannustehokkaana keinona Pietarin ja Leningradin alueen kanssa tehtävää yhteistyötä vesistökuormituksen vähentämiseksi.

Valiokunta korostaa Itämeren suojelua koskevien velvoitteiden riittävää resursointia. Henkilövoimavarojen lisäksi tarvitaan lisää tutkimusalusten laiva-aikaa, mikä mahdollistaa lainsäädännön edellyttämän havainnoinnin ja tutkimustoiminnan, VELMU-työn tarvitseman tiedon tuottamisen sekä automaattisten seurantamenetelmien kehitystyön.

Valiokunta lisää momentille 1 500 000 euroa Itämeren suojeluun.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 17 160 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

(1.—8. kohta kuten HE 112/2013 vp)

9) enintään 53 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen kohtien 1—4 tehtäviin, enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kohdan 4 tehtäviin sekä enintään 27 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kohtien 5—8 tehtäviin.

(3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä vastaa luontopalvelut, jonka toiminta rahoitetaan pääosin ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön päälukista. Vuonna 2012 luontopalveluiden kokonaismenot olivat noin 63,8 milj. euroa ja työpanos yhteensä 562 henkilötyövuotta, josta nuorten osuus oli 50 henkilötyövuotta.

Momentille esitetään 28 755 000 euron määrärahaa, joka on 771 000 euroa vähemmän kuin vuoden 2013 talousarviossa. Määrärahaan sisältyy 1 000 000 euron siirto Museovirastolta johtuen valtion kiinteistöstrategian linjausten mukaisesta kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kiinteistövarallisuuden keskittämisestä Senaatti-kiinteistöjen ja Metsähallituksen hoidettavaksi. Valiokunta pitää 29 uuden kohteen hoitoon ja ylläpitoon esitettävää rahoitusta melko pienenä. Luontopalveluilla on ennestään vastuullaan 40 valtion strategisesti arvokasta kulttuurihistoriallista kohdetta.

Luontopalveluilla on hoidossaan myös 37 kansallispuistoa. Puistoilla on merkittävä vaikutus paikallistalouteen, niiden arvioidaan vuonna 2012 lisänneen lähialueiden tuloja noin 109,5 milj. eu-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukka 35

roa ja työllisyyttä noin 1 410 henkilötyövuodella. Taloudelliset vaikutukset syntyvät matkailijoiden yrityksiltä ostamista tuotteista ja palveluista, ja vetovoima muodostuu hyvin hoidetuista ja varustelluista alueista.

Valiokunta pitää tarpeellisena, että palveluja kehitetään siten, että luontoon lähtemisen kynnys madaltuu ja luonnossa liikkumisen terveysvaikutukset laajenevat eri väestönsosiin. Luontopalvelut on panostanut mm. verkkopalveluihin sekä sosiaalisen median hyödyntämiseen. Myös Haltian roolia pääkaupunkiseudun luontokasvatuksen ja retkeilyneuvonnan keskuksena on tarkoitus edelleen vahvistaa.

Valiokunta nostaa lisäksi esiin vuoden 2013 kolmannessa lisätalousarviossa myönnetyn 4,5 milj. euron määrärahan, jota käytetään mm. venäjänkielisten matkailupalveluiden ja -markkinoinnin kehittämiseen vuosina 2013—2014. Valiokunta pitää tärkeänä, että venäläisten matkailijoiden kasvava taloudellinen merkitys pystytään hyödyntämään, ja korostaa luontopalveluiden roolia Suomen maabrändin rakentamisessa.

Valiokunta lisää momentille 800 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 29 555 000 euroa.

(2.—5. kappale kuten HE 112/2013 vp)

61. Ympäristönsuojelun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille esitetään 11 542 000 euron määrärahaa. Määrärahalla vaikutetaan vesienhoitosuunnitelmien toteuttamiseen, pohjavesien suojeluun sekä vesien kunnostukseen. Vuonna 2014 esitetyllä määrärahalla voidaan mm. aloittaa yhdeksän uutta siirtoviemärihanketta ja yksi kiireellinen pilaantuneen maan kunnostushanke. Hankkeilla on myös merkittävä työllistävä vaikutus.

Valiokunta toteaa, että siirtoviemärihankkeilla edistetään sekä ympäristönsuojelullisesti että kokonaistaloudellisesti edullisten keskuspuhdistamoiden rakentamista vanhentuneiden pienten jätevedenpuhdistamoiden kunnostamisen sijaan. Huomiota on myös kiinnitettävä siihen, että haja-asutuksen jätevesiasetuksen toimenpidevelvoitteiden siirtymäaika päättyy vuonna 2016, johon mennessä valtakunnallisen viemärintiöohjelman tavoitteena on saattaa vähintään 20 000 taloutta viemäriverkoston piiriin.

Valiokunta toteaa, että tavoitetta ei saavuteta esitetyllä määrärahasolla. Siirtoviemäreiden rakentaminen on kuitenkin perusteltua tehdä ennen siirtymäajan päättymistä, jotta vältytään mahdollisilta turhilta kiinteistökohtaisilta jätevesiratkaisuilta. Valiokunta pitää myös tarpeellisena, että hajajätevesineuvontaa jatketaan siirtymäajan loppuun saakka.

Valiokunta tukee lisäksi ministeriön tavoitetta selvittää toissijaisia korvausjärjestelmiä pilaantuneiden alueiden kunnostamiseksi. Kunnostus kuuluu pilaantumisen aiheuttajalle, mutta yritysten konkurssien myötä työ päättyy yhä useammin valtion toteuttavaksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääloukka 35

Valiokunta lisää momentille 800 000 euroa siirtoviemärihankkeisiin.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille myönnetään 12 342 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- (1. kohta kuten HE 193/2013 vp)
- (2.—4. kohta kuten HE 112/2013 vp)
- (3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valtuus

(kuten HE 112/2013 vp)

63. Luonnonsuojelulain hankinta- ja korvausmenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentilla esitetään 33 730 000 euron määrärahaa Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSO) mukaisten metsäalueiden hankintaan ja korvauksiin. Lisäksi esitetään 160 000 euron määrärahaa yhteistoimintasopimusten perusteella maksettaviin palkkioihin, joilla edistetään maanomistajien tekemien METSO-tarjousten käsittelyä. Vuonna 2014 tavoitteena on hankkia uutta luonnonsuojelulain mukaista suojeltua metsää 7 500 hehtaaria.

Ohjelmaa on toteutettu vuosina 2005—2012 luonnonsuojelulain keinoin 25 700 hehtaaria, ja kokonaistavoitteena on saada suojelun piiriin 96 000 hehtaaria metsäaluetta vuoteen 2020 mennessä. Vastaava tavoite maa- ja metsätalousministeriön puolella on 82 000 hehtaaria.

Valiokunta pitää myönteisenä, että Metsähallitus jatkaa vuonna 2014 metsätalouden ja luontopalveluiden yhteishanketta, jossa toteutetaan Metsähallituksen osuus hallitusohjelmassa julkisyhteisöille kohdistetusta 20 000 hehtaarin METSO-suojelutavoitteesta. Tästä huolimatta saavutettavat suojelumäärät ovat edelleen kaukana asetetuista tavoitteista sekä ympäristöministeriön että maa- ja metsätalousministeriön hallinnonaloilla. Valiokunta pitääkin välttämättömänä, että tähän kiinnitetään huomiota, kun ohjelmaa koskeva valtioneuvoston periaatepäätös päivitetään vuoden 2014 alkupuolella.

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

Vuosittainen asuntotuotantotarve on noin 30 000 asuntoa, josta pelkästään Helsingin seudun osuus on noin 12 500 ja kasvuseutujen osuus yhteensä noin kaksi kolmasosaa. Asuntotuotannon arvioidaan olevan noin 27 000 asuntoa vuonna 2013, joka on lähes 1 800 asuntoa vähemmän kuin vuonna 2012.

Tuotanto on jo useita vuosia jäänyt jälkeen tavoitteista erityisesti pääkaupunkiseudulla, jossa asuntomarkkinat ovat samanaikaisesti tapahtuneen väestön kasvun myötä pahasti kiristyneet. Kysynnän ja tarjonnan välinen epäsuhta kiihdyttää erityisesti pienten asuntojen hintojen ja vuokrien

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukko 35

nousua. Asuntojen hintojen nousu ylittää alueella ansiotason, rakennuskustannusten ja kuluttajahintojen nousun. Tilanne heijastuu erityisesti pienituloisten, työssäkäyvien ihmisten mahdollisuuksiin saada kohtuuhintainen asunto. Helsingin seudulla pienituloisimmilla kotitalouksilla asuismenojen osuus on jo lähes puolet käytettävissä olevista tuloista (Kaupunkitutkimus TA Oy, Tavallisen pienituloisen ihmisen kohtuuhintainen vuokra-asuminen Helsingin seudulla, 2013).

Valiokunta toteaa, että kallis asuminen estää työvoiman liikkuvuutta ja vaikeuttaa näin talouden kasvua. Se lisää väistämättä myös asunnottomaksi joutuvien ihmisten määrää ja syrjäytymisriskiä. Asuntomarkkinoiden toimivuuden välttämätön edellytys on riittävän suuri asuntotuotanto. Ongelman mittakaavan vuoksi valtion on lisättävä aktiivisuuttaan asuntomarkkinoilla.

Valiokunta pitääkin myönteisenä, että hallitus sopi kevään 2013 kehysriihessä laajasta asuntopoliittisesta uudistuspaketista, jossa asuntopoliittikkaan osoitetaan yhteensä 150 miljoonaa euroa lisärahoitusta vuosina 2013—2015. Sovitut toimenpiteet sisältävät jo olemassa olevien työkalujen parannuksia ja kokonaan uusia ratkaisumalleja.

Vuonna 2013 valtion tukema asuntotuotanto on jonkin verran vauhdittunut ja arviolta aloitetaan noin 6 500:n (tavoite 7 000) asunnon rakentaminen, joista normaaleja vuokra-asuntoja on noin 2 000 (tavoite 2 600) kappaletta. Vuonna 2012 vastaavat luvut olivat hieman alle 6 200 ja noin 1 200 asuntoa.

Valiokunta toteaa, että hallitus on valiokunnan lausuman (VaVM 39/2012 vp) mukaisesti käynnistänyt lisätoimia kohtuuhintaisen valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon lisäämiseksi. Asetetut tavoitteet eivät tuotannon kasvusta huolimatta kuitenkaan täyty, joten valiokunta pitää lausumaansa edelleen ajankohtaisena.

Vuodelle 2014 valtion asuntorahaston korkotukilainojen myöntövaltuudeksi esitetään 1 040 miljoonaa euroa. Valtuudella mahdollistetaan noin 7 500 asunnon rakentaminen. Tavoitteena on lisätä etenkin kasvukeskusten vuokra-asuntojen ja erityisryhmien asuntojen tarjontaa.

Valiokunta pitää erittäin tärkeänä, että asuntotuotantoa saadaan lisättyä myöntövaltuuden täyteen määrään, ja korostaa, että tarvittaessa valtuutta pitää voida korottaa. Rakentamishalukkuuden lisääntyessä käyttösuunnitelman tulee myös tarpeen tullen joustaa ja mahdollistaa valtuuksien käyttämisen ristiin, huomioiden erityisesti asumisoikeusasuntojen tilanteen.

Valtion tukeman asuntotuotannon rakentaminen on ollut viime vuosina lähinnä kuntien vastuulla, joten toimijoiden lisäämiseksi, osana asuntopoliittista uudistuspakettia, valtio pääomitti vuoden 2013 ensimmäisessä lisätalousarviossa 30 miljoonalla eurolla A-Kruunu Oy:tä. A-Kruunu Oy:n on tarkoitus rakennuttaa 1 500 valtion tukemaa kohtuuhintaista vuokra-asuntoa omaan omistukseensa Helsingin seudulla. Valiokunta pitää tarpeellisena seurata, miten toiminta käynnistyy, ja toteaa, että A-Kruunu Oy kohtaa samat ongelmat kuin muutkin toimijat tonttitarjonnan ja rakennuskustannusten suhteen.

Talousarvioesitykseen sisältyviä muita uudistuspaketin toimenpiteitä ovat mm. erityisryhmien investointiavustuksen myöntövaltuuden nostaminen (vuoden 2013 ensimmäisen lisätalousarvion

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 35

mukaiselle tasolle), käynnistysavustukset Helsingin seudun aiesopimuskunnissa ja aiesopimus-kuntien kunnallistekniikka-avustusten myöntäminen.

Valmistelussa on myös uusi korkotukimuoto, jonka rajoitusaika on 20 vuotta, sekä ARA-asuntojen vuokranmäärityssääntöjen kehittäminen. Valiokunta toteaa, että uusia toimenpiteitä toteutettaessa on ensiarvoisen tärkeää, että valtion tukema uudistuotanto on houkuttelevaa ja vuokrat asettuvat sellaiselle tasolle, johon vuokralaisten maksukyky riittää.

Tonttitarjontaa pyritään lisäämään mm. säätämällä kunnille asuntorakentamiseen tarkoitettua maan myynti määräaikaisesti verovapaaksi. Käynnissä on lisäksi maankäytön ja rakennuslain kokonaisarviointi, josta tulee löytää keinoja kuntien kaavoituksen lisäämiseen ja täydennysrakentamisen vauhdittamiseen. Myös ympäristöministeriön suunnitelma sitoa liikenneinvestointien ja kunnallistekniikan avustuksia valtion ja kuntien välisten maankäyttöä, asumista ja liikennettä koskevien MAL-aiesopimusten noudattamiseen on valiokunnan mielestä kannatettava. Valiokunta kannustaa hallitusta muiltakin osin käyttämään entistä laajemmin julkisen vallan mahdollisuuksia meneillään olevissa kehittämishankkeissa.

Valiokunta pitää tehtyjä toimenpiteitä oikeasuuntaisina ja toteaa, että käynnissä olevat hankkeet on syytä viedä loppuun ja arvioida niiden vaikuttavuus. Jos asetettuja tavoitteita ei kuitenkaan saavuteta, hallituksen tulee toteuttaa pikaisesti lisätoimenpiteitä. Asuntotuotanto, sekä valtion tukema että vapaarahoitteinen, on kokonaisuudessaan saatava kasvuun ja alueellisesti kysyntää vastaavaksipääkaupunkiseudulla ja muissa kasvukeskuksissa.

Valiokunta toteaa, että valtion maksamien tukien määrä on rajallinen, ja pitää näin ollen välttämättömänä vakavasti pohtia ja myös toteuttaa toimenpiteitä, joilla tukien sijaan pienennetään rakentamisen ja asumisen kustannuksia kohtuuhintaisuuden saavuttamiseksi. Kustannuksia nostavat erilaiset kaava- ja rakentamismääräykset, kuten energia-, esteettömyys-, autopaiikka- ja väestönsuojamääräykset sekä kuntien ja valtion veropäätökset. Julkisen talouden tasapainottamistoinia valittaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä niiden vaikutukseen asumismenoihin.

Kustannustietoisuuden lisäämiseksi ja päätöksenteon pohjaksi valiokunta pitää tarpeellisena tuottaa ja tuoda säännöllisesti esiin aineistoa asumisen ja rakentamisen kustannusrakenteen kehityksestä. Kustannusten hillitsemiseksi valiokunta kiirehtii myös hallituksen hyväksymän rakennepoliittisen ohjelman (elokuu 2013) mukaisesti vähentämään rakentamisen sääntelyä. Vaikeat päätökset normien järjeistämiseksi ja varustetasoltaan erilaisten asuntojen rakentamiseksi tulee saattaa päätökseen.

Valiokunta pitää lisäksi tarpeellisena ympäristöministeriön lokakuussa 2013 asettamaa työryhmää, joka selvittää nykyisen asumisen verotuksen ja tukijärjestelmän vaikuttavuutta ja tehokkuutta sekä tekee ehdotuksia sen kehittämiseksi. Työn on tarkoitus valmistua vuoden 2015 alussa, ja siinä otetaan erityisesti huomioon yhteiskunnan, asukkaan, julkisen talouden ja elinkeinoelämän kilpailukyvyyn asettamat vaatimukset.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Pääluku 35

Korjausrakentaminen

Valiokunta pitää myönteisenä, että rakennusalan työllisyyden edistämiseksi ja asuntojen korjausvelan pienentämiseksi hallitus otti vuoden 2013 lopulla käyttöön määräaikaisen käynnistysavustuksen perusparannukseen, joka kohdennetaan ensisijaisesti lähiöiden asuinrakennuksiin. Vuonna 2014 avustuksen suuruus on yhteensä 100 miljoonaa euroa.

Rakennuskannan korjausvelan arvioidaan olevan noin 30—50 miljardia euroa, joista asuinrakennusten osuus on yli puolet. Tilanteen parantamiseksi korjausrakentaminen tulee ottaa erityiseen seurantaan ja edistää kiinteistöjen ylläpito- ja korjaustoiminnan elinkaariohjausta.

37. Avustukset kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentin määrärahat esitetään käytettäväksi ainoastaan tuulivoimarakentamista ohjaavien kaavojen laatimiseen. Käyttötarkoituksesta on poistettu aluearkkitehtitoiminnan tukeminen, jonka valiokunta palautti vuoden 2013 talousarvioon.

Valiokunta toteaa, että aluearkkitehtitoiminnan avustaminen on edelleen ajankohtaista. Toiminta on lisännyt pienten kuntien välistä yhteistyötä ja kustannustehokkaalla tavalla nostanut ympäristön suunnittelun tasoa. Aluearkkitehtitoiminnalla on osaltaan voitu tukea myös kuntien tuulivoimarakentamiseen liittyvää kaavoitusta. Vuonna 2013 aluearkkitehtialueita on 21 ja ne kattavat 45 alle 6 000 asukkaan kuntaa.

Valiokunta palauttaa momentin päätösosan vastaamaan kuluvan vuoden talousarviota ja toteaa, että määrärahaa saa käyttää myös aluearkkitehtitoiminnan menojen maksamiseen.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

(1. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen

1) tuulivoimarakentamista ohjaavien kaavojen laatimista varten

2) aluearkkitehtitoiminnan menoihin.

(3. kappale kuten HE 112/2013 vp)

55. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha 3 v)

Valiokunta pitää momentille esitettävää 43 000 000 euron määrärahaa erittäin merkittävänä, vaikka sen suuruus on vuosi vuodelta pienentynyt. Korjausavustusten painopisteeksi on valittu perustellusti hissien rakentaminen sekä vanhusten ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjaaminen. Toimenpiteillä parannetaan henkilöiden mahdollisuuksia asua pidempään omassa kodissaan. Ikääntyneiden asumisen kehittämissuunnitelman koordinointiin siirretään 500 000 euroa korjausavustuksista ja ohjelman käytännön toteuttamiseen kohdistetaan aiemmin suunnitellun 34 000 000 euron lisäksi 3 000 000 euroa. Momentilta myönnetään myös mm. energia-avustuksia pienituloisille.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Päälukko 35

Valiokunta toteaa, ettei momentin määrärahalta eikä valtion tuella muutenkaan pystytä ratkaisemaan olemassa olevaa rakennusten korjausvelkaa. Oikein suunnattuna pienikin tuki voi kuitenkin edesauttaa nopeampaa päätöksentekoa ja ohjata valintoja haluttuun suuntaan, kuten kävi esimerkiksi aiemmin toteutetuissa energia-avustuksissa.

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Erityisryhmien asuminen

Valtion asuntorahaston varoista esitetään myönnettäväksi avustuksia erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi enintään 120 milj. euroa. Avustuksia myönnettäessä etusijalla ovat kaikkein vaikeimmassa asunotilanteessa oleville erityisryhmille, kuten pitkäaikaisasunnottomille, kehitysvammaisille, mielenterveyskuntoutujille ja muistisairaille vanhuksille, tarkoitetut asunohankkeet. Varausvaiheessa olevista hankkeista suurin osa kohdistuu vanhuksiin ja kehitysvammaisiin.

Valiokunta pitää esitettävää valtuutta kohtuullisena ja pitää tärkeänä, että investointiavustuksen riittävällä määrällä turvataan kaikkien erityisryhmien mahdollisuus laadukkaaseen asumiseen. Valiokunta korostaa, että erityisryhmien asuntoja tarvitaan koko maassa, myös väestöään menettävillä alueilla, ja pitää tärkeänä, että kuntien investointitarpeen arvioinnissa otetaan huomioon myös mahdollisuudet peruskorjata tarkoitukseen tavallisia asuin- ja muita rakennuksia.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että muille kuin erityisryhmille tarkoitettujen uusien vuokra-asuntojen rakentamista varten myönnettävien korkotukilainojen perusomavastuukorko alennettiin 1 prosenttiin vuonna 2013, kun se erityisryhmien osalta on edelleen 3,4 prosenttia. Rahoitusehtojen erilaisuus korostuu Helsingin seudulla, missä muiden kuin erityisryhmien hankkeiden on lisäksi mahdollisuus saada käynnistysavustus. Alempiin tukiluokkiin kuuluvien erityisryhmien, kuten opiskelijoiden, hankkeissa vuokrataso asettuu näin ollen korkeammalle tasolle kuin valtion tukemassa normaalissa vuokra-asuntotuotannossa.

Erityisryhmille suunnattujen asuntojen tuottamiseen liittyy valtion eri tahojen ohjausta. Valiokunta korostaa, että ohjausta annettaessa tulee ottaa huomioon rakennusprojektien pitkäkestoisuus. Ohjeistuksen muuttumiseen tulee varata riittävä siirtymäaika, jotta hankkeita käynnistettäessä voimassaolevia ehtoja sovelletaan myös toteutusvaiheessa.

Valiokunta on huolissaan erityisryhmien palveluiden turvaamisesta. Esimerkiksi pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishojelman toteutusta on helpottanut sosiaali- ja terveysministeriön Kaste-rahoista myönnetty valtionavustus tukihenkilöstön palkkaamiseen. Käynnissä olevalla ohjelmakaudella tämä rahoitus on kuitenkin merkittävästi aiempaa pienempi eikä vastaa kuntien tarpeita riittävän henkilöstöresurssin osoittamiseksi hankkeille.

Valiokunta pitää myös edelleen (kuten VaVM 39/2012 vp) tarpeellisena selvittää mahdollisuus irrottaa kehitysvammaisten henkilöiden välttämättömän avun ja tuen tarpeen järjestäminen hankintalain kilpailuttamissäännöksistä. Yksilökohtaisten kokonaisuuksien toteuttamista voidaan edistää esimerkiksi nk. henkilökohtaisella budjetoinnilla, jossa lisätään käytettävien palveluiden valinnan vapautta.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Osasto 15

TULOARVIOT

Osasto 15 LAINAT

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta

01. Nettolainanotto ja velanhallinta

Valiokunta ehdottaa momentille lisättäväksi 35 310 000 euroa nimellisarvoiseen nettolainanottoon, jolloin nimellisarvoinen nettolainanotto on 7 179 310 000 euroa.

Lisäys johtuu valiokunnan menomomenteille ehdottamista muutoksista, joiden yhteismäärä on 35 310 000 euroa.

Momentti muuttuu seuraavaksi:

Momentille merkitään nettotuloa 7 129 086 000 euroa.

(2.—4. kappale kuten HE 112/2013 vp)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Yhteenveto

YHTEENVETO

Valiokunnan ehdotuksen mukaan sekä tuloarviot että määrärahat päätyvät 54 063 771 000 euroon.

Valiokunta on lisännyt määrärahoja 35 310 000 euroa. Vastaava lisäys on tehty tuloarvioihin momentille 15.03.01.

Tuloarvioiden eroavuudet esitysten ja mietinnön välillä ilmenevät seuraavasta taulukosta:

	Esitys €	Valiokunta €
Os. 11	39 792 548 000	39 792 548 000
Os. 12	4 745 485 000	4 745 485 000
Os. 13	1 995 000 000	1 995 000 000
Os. 15	7 495 428 000	7 530 738 000
Yhteensä	54 028 461 000	54 063 771 000

Määrärahojen eroavuudet esitysten ja mietinnön välillä ilmenevät seuraavasta taulukosta:

	Esitys €	Valiokunta €
Pl. 21	157 697 000	157 597 000
Pl. 22	37 710 000	37 710 000
Pl. 23	90 501 000	90 401 000
Pl. 24	1 295 462 000	1 295 522 000
Pl. 25	897 895 000	899 045 000
Pl. 26	1 266 650 000	1 267 200 000
Pl. 27	2 749 911 000	2 750 111 000
Pl. 28	17 013 311 000	17 012 661 000
Pl. 29	6 578 952 000	6 583 617 000
Pl. 30	2 656 295 000	2 659 125 000
Pl. 31	2 960 595 000	2 970 465 000
Pl. 32	3 368 900 000	3 375 575 000
Pl. 33	12 874 209 000	12 879 909 000
Pl. 35	266 773 000	271 233 000
Pl. 36	1 813 600 000	1 813 600 000
Yhteensä	54 028 461 000	54 063 771 000

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunta ehdottaa,

että ehdotus valtion talousarvioksi vuodelle 2014 hyväksytään hallituksen esityksen ja sitä täydentävän esityksen mukaisesti edellä todetuin muutoksin,

että edellä ehdotetut 5 lausumaa hyväksytään,

että talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp hylätään ja

että talousarviota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2014 alkaen.

Helsingissä 13.12.2013

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Kimmo Sasi kok
varapuheenjohtaja Pentti Kettunen ps
jäsen Leena Harkimo kok
jäsen Pertti Hemmilä kok
jäsen Jouko Jääskeläinen kd
jäsen Timo Kalli kesk
jäsen Sampsa Kataja kok
jäsen Anneli Kiljunen sd
jäsen Esko Kiviranta kesk
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Mikaela Nylander r
jäsen Heli Paasio sd
jäsen Kari Rajamäki sd
jäsen Markku Rossi kesk
jäsen Matti Saarinen sd
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Jouko Skinnari sd
jäsen Osmo Soininvaara vihr
jäsen Kauko Tuupainen ps
jäsen Kari Uotila vas
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Risto Kalliorinne vas
varajäsen Johanna Karimäki vihr
varajäsen Esko Kurvinen kok
varajäsen Maria Lohela ps
varajäsen Marjo Matikainen-Kallström kok
varajäsen Riitta Myller sd
varajäsen Sirpa Paatero sd

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp

varajäsen Raimo Piirainen sd
varajäsen Antti Rantakangas kesk
varajäsen Leena Rauhala kd
varajäsen Eero Reijonen kesk
varajäsen Ismo Soukola ps
varajäsen Raija Vahasalo kok
varajäsen Anne-Mari Virolainen kok
varajäsen Juha Väättäin ps
varajäsen Tuula Väättäin sd

Valiokunnan sihteereinä jaostokäsittelyissä ovat toimineet

valiokuntaneuvos Hellevi Ikävalko
valiokuntaneuvos Maarit Pekkanen
valiokuntaneuvos Mari Nuutila
valiokuntaneuvos Johannes Leppo

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

VASTALAUSE 1 kesk

Yleisperustelut

Suomi uudistuksilla kasvu- ja työllisyyslinjalle — Keskustan vaihtoehto

Suomea on uudistettava. Keskusta esittää rohkeita ratkaisuja Suomen talouden kuntoon laittamiseksi, kasvun ja uusien työpaikkojen luomiseksi sekä palvelujen turvaamiseksi koko Suomessa.

1 Kataisen hallituksella ei ole ratkaisuja

Kataisen hallitus on epäonnistunut keskeisissä talous- ja työllisyyspolitiikan tavoitteissaan. Työtömänä on jopa 400 000 suomalaista. Valtion velka on nousemassa noin 100 miljardiin euroon. Lähes päivittäiset yt-uutiset osoittavat Suomen teollisuuden olevan vapaassa pudotuksessa. Suomen vienti on supistunut niin rajusti, että euroalueella vain Kreikalla menee heikommin. Suomi näivetty.

Hallituksen itse itselleen asettamat vaalikauden suurimmat uudistukset (kunta ja sote) ovat umpikujassa. Sosiaali- ja terveyspalvelut rapautuvat. Samaan aikaan hallitus on ajanut kunnat valtionosuusleikkauksilla niin ahtaalle, että ne joutuvat kiristämään verotusta, karsimaan palveluja ja lomauttamaan jopa lastensuojelusta.

Suomi tarvitsee suunnanmuutoksen. Sitä odotettiin tänä syksynä ensin hallituksen budjettiriihestä ja viimeksi rakennepaketista päätettäessä. Epäonnistunut ja epäoikeudenmukainen politiikka on kuitenkin jatkumassa.

Hallituksen rakenne- ja budjettikokonaisuudesta puuttuvat ratkaisut kasvun ja uusien työpaikkojen luomiseksi. Suuri osa asioista on sysätty kuntien, työmarkkinajärjestöjen ja seuraavan hallituksen vastuulle.

Tiedossa olevilla päätöksillä, kuten kuntien pakkoliitoksilla ja kotihoidontuen leikkauksella, ei ole mitään tekemistä Suomen talouden kuntoon laittamisen kanssa. Pääministeri Katainen on itse myöntänyt rakennepaketin perustuvan pitkälti uskomuksiin. Hallitus ei ole kyennyt esittämään mitään kunnan laskelmia siitä, kuinka paljon sen rakennepaketin toimenpiteet kurovat umpeen julkisen talouden kestävyysvajetta.

Eduskunta on edellyttänyt laskelmia kunta- ja sote-uudistusten kustannusvaikutuksista, mutta niitä ei ole tullut.

Hallituksen päättämien valtionosuusleikkausten lisäksi rakennepäätökset tarkoittavat uusia leikkauksia kunnilta.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

2 Talous kuntoon ja kasvuun, työtä ja palveluja ihmisille

Keskustan vaihtoehdossa Suomi viedään uudistuksilla kasvu- ja työllisyyslinjalle. Edessämme on 8—10 vuoden urakka. Suomen ongelmat ovat miljardiluokkaa. Siksi niihin tarvitaan nyt miljardiluokan ratkaisuja.

Suurin ongelma ei ole työn tarjonta, vaan kysyntä. Tarvitsemme 200 000 uutta työpaikkaa. Valtion velkaantumisen on käännettävä laskuun. Suomen näivettymisen kierre on katkaistava. Vaihtoehtomme tavoitteena on talouden laittaminen kuntoon ja kasvuun, uusien työpaikkojen luominen ja palvelujen turvaaminen koko Suomessa. Keskustan vaihtoehdossa valtiolla on nykyistä jämämpi rooli siinä, että talous saadaan kasvuun ja ihmisille saadaan töitä.

Vaikeina aikoinakin päätösten oikeudenmukaisuudesta on pidettävä kiinni. Suomalaiset odottavat hallitukselta ja eduskunnalta oikeudenmukaisia ja ihmisten tasavertaisuutta lisääviä päätöksiä, jotka huomioivat etenkin ne, joilla ei ole rahan valtaa tai vahvoja etujärjestöjä puolustajinaan.

Keskustan vaihtoehto hallituksen rakenne- ja budjettipäätöksille koostuu seuraavista uudistuksista, joista Keskusta on tehnyt toimenpidealoitteet.

Kasvurahastolla investointeja ja uusia työpaikkoja.

Keskusta esitti viime joulukuussa uuden rahaston perustamista varmistamaan ja jouduttamaan osaltaan teollisuutemme rakennemuutosta.

Rahaston kunnianhimon tason on oltava korkea. Sen on omalta osaltaan luotava luottamuksen ilmapiiriä ja yrittämisen mahdollisuuksia Suomessa. Keskustan esittämän rahaston kokotavoite on 3—5 miljardia euroa, mutta rahastoa kasvatettaisiin vaiheittain, askel kerrallaan. Se muodostuisi myymällä valtion yhtiöiden ei-strategista omistusta 1,5 miljardilla eurolla. Suomalaiset eläkerahastot voisivat olla rahastossa mukana samalla summalla. Lisäksi rahasto voisi houkutella mukaan yksityistä rahaa.

Se voisi parhaimmillaan toimia myös kansanosakkeena, jolla haetaan pankkitilin korkoa parempaa tuottoa. Jokainen meistä voisi halutessaan olla mukana suomalaisissa talkoissa pelastamassa suomalaisen hyvinvoinnin perustaa, suomalaista työtä.

Valtion Infra Oy vauhdittamaan työllistäviä liikennehankkeita

Liikenneväylät ovat tärkeitä Suomen talouden kasvun ja kilpailukyvyn kannalta. Oikein ajoitettuina ja kohdennettuina liikenneinvestoinnit tuottavat takaisin monin verroin enemmän kuin niihin on investoitu rahaa.

Keskusta esittää Valtion Infra Oy:n välitöntä perustamista. Sen tehtävänä on kansallisesti merkittävän infrastruktuurin kehittäminen, kuten liikenneväylien rakentaminen, sähköverkkojen omistaminen ja bioenergian terminaaliverkoston perustaminen. Kyse on myös Suomen huoltovarmuuden turvaamisesta.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Infrayhtiön tulee olla käytössä vuonna 2014, jotta työllisyyden ja kasvun kannalta keskeiset hankkeet saadaan liikkeelle nopeammalla aikataululla kuin mitä liikennepoliittisen selonteon mukaan muutoin tehtäisiin.

Keskusta on jättänyt toimenpideoitteen myös maakuntien lentoliikenteen turvaamisesta. Toimivat lentoyhteydet ovat maakuntien ja alueiden elinkeinoelämälle sekä erityisesti vientiteollisuudelle erittäin tärkeitä. Keskusta vaatii hallitusta ja Finaviaa sitoutumaan siihen, että lentoliikenne turvataan vähintään nykyisen tasoisena maakuntakentille eikä yhdenkään maakunnan lentoliikenne lakkaa.

Biotalous kansalliseksi kärkihankkeeksi

Keskustan mielestä maa- ja metsätalous sekä uusiutuvan energian tuotanto ovat tulevaisuuden kasvualoja, joille uudet työpaikat voivat rohkeilla ratkaisuilla syntyä. Suomesta on tehtävä biotalouden edelläkävijämaa. Vihreällä kasvulla voidaan koko Suomeen synnyttää uusia työn ja yrittäjyyden mahdollisuuksia. Vihreä kasvu tukee vahvasti myös Suomen kansantaloutta. Maahan tuontia korvaavana ja vientiä vahvistavana, kotimaiseen työhön ja kotimaisiin raaka-aineisiin perustuvana toimialana se on myös tehokkain väline vaihtotaseemme parantamiseen.

Biotalous kokonaisuudessaan tarjoaa suuria mahdollisuuksia suomalaiselle teollisuudelle. Keskustan esittämä kasvurahasto tarjoaa rahoituskanavan sellaisille kasvuyrityksille, jotka tarttuvat biotalouden mahdollisuuteen ja pyrkivät kehittämään esimerkiksi puuraaka-aineesta aivan uudenlaisia tuotteita vaikkapa lääketeollisuuden tarpeisiin.

Energiapolitiikassa Keskusta esittää, että vuoteen 2030 mennessä Suomen käyttämä energia on vähintään 50 prosenttisesti uusiutuvalla energialla tuotettua ja että vähintään puolet käyttämämme energiasta on alkuperältään suomalaista. Lisäksi päästöjä on alennettava 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä. Keskusta on tehnyt erillisen lakialoitteen hakkeen tuen korottamisesta ja turpeen veron alentamisesta vastaamaan vuonna 2012 voimassa ollutta tasoa. Keskusta esittää, että tämä kotimaista työllisyyttä tukeva ja vaihtotasetta vahvistava veromuutos rahoitetaan puoli-iksi korottamalla ulkomailta Suomeen tulevan kivihiilen veroa.

Eläkeikää on nostettava

Työurien pidentäminen on tärkeimpiä rakenteellisia keinoja laittaa talouttamme kuntoon.

Valtiovarainministeriön arvion mukaan työurien pidentyminen keskimäärin kahdella vuodella nykyisestä pienentäisi julkisen talouden kestävyysvajetta 1,4 prosenttiyksikköä. Vain työllisyysastetta nostamalla ja työuria pidentämällä kyetään turvaamaan palvelujen kestävä rahoitus pohja.

Työurien pidentäminen vaatii konkreettisia päätöksiä opintojen nopeuttamiseksi, työelämän parantamiseksi ja työkyvyn turvaamiseksi sekä uudistusta eläkejärjestelmään.

Keskustan mielestä osana työurien pidentämistä eläkeikää on maltillisesti ja asteittain nostettava. Eläkeiän noston vastapainoksi tarvitaan uskottava näkymä tuhansista uusista työpaikoista. Tässä Keskustan yksi ratkaisu on kasvurahasto. Eläkeiän noston vastapainoksi tarvitaan myös määrä-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

tietoisia toimia ihmisten työhyvinvoinnin ja johtamisen parantamiseksi. Ikääntyneistä työntekijöistä on huolehdittava. Työpaikoilla tarvitaan eri-ikäisiä ihmisiä.

Päätöksiä ei ole varaa lykätä hamaan tulevaisuuteen seuraavien eduskuntavaalien jälkeen. Eläkeiän nostosta on tärkeää tehdä laajassa yhteistyössä päätös mahdollisimman nopeasti. Koska eläme yhä pidempään, on johdonmukaista, että eläkeikä sidotaan odotettavissa olevaan elinikään.

Eläkeuudistusta tarvitsemme siksi, että tuleville sukupolville kyetään turvaamaan asiallinen vanhuuden ajan turva eli eläke. Eläkeiän nostossa ei ole kyse vain makrotason taloudellisista perusteista, vaan nyt työuransa alussa olevien tai tulevien työsukupolvien eläkkeiden tasosta.

Keskusta esittää myöhemmin ratkaisunsa työurien pidentämiseksi alkupäästä sekä nuorten työttömyyteen ja syrjäytymiseen puuttumiseksi. Epäonnistunut nuorisotakuu on laitettava uusiksi. Yksi keino on oppisopimuskoulutuksen uudistaminen. Kaavamaisen oppivelvollisuuden pidentämisenkin tilalle tarvitaan räätälöityjä ratkaisuja, jotka tavoittavat eniten apua tarvitsevat nuoret.

Kotikunta-maakuntamallilla terveyspalvelut kuntoon ja raha seuraamaan potilasta

Tarvitaan uudistuksia, jotta sosiaali- ja terveyspalvelut voidaan turvata koko Suomessa myös tulevaisuudessa. Keskustan ratkaisu on, että terveyspalvelut ja vaativimmat sosiaalipalvelut hoidetaan kuntien yhteistyönä maakunnittain. Perusterveydenhuolto on laitettava kuntoon. Raja-aidat perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon väliltä on poistettava.

Keskustan pääsääntöisesti nykyisiin sairaanhoitopiireihin tukeutuvassa kotikunta-maakuntamallissa maakunnat vastaavat terveyspalvelujen ja vaativimpien sosiaalipalvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta. Keskustan vaihtoehto mahdollistaa yksikanavaisen rahoituksen siirtymisen ja tietojärjestelmien yhtenäistämisen.

Keskustan esittämällä uudistuskokonaisuudella voidaan saada aikaan merkittävät, jopa miljardi-luokan kustannussäästöt.

Keskusta vaatii umpikujan ajautuneiden kunta- ja sote-uudistusten valmistelun aloittamista puhtaalta pöydältä. Uudistukset on linjattava uudelleen parlamentaarisesti. Sote-uudistuksessa palvelujen järjestämisen ja rahoituksen uudistaminen on valmisteltava ja päätettävä samanaikaisesti.

Kuntien menojen karsiminen tehtäviä vähentämällä onnistuu vain uudistamalla palveluja ja niiden sisällä olevia prosesseja. Hallitus on nyt kokoamassa mekaanista karsimislistaa samaan aikaan, kun se osoittaa kunnille lisää tehtäviä. Kuntaliiton laskelmien mukaan rakennepaketin menolisäykset kunnille ovat yhteensä ainakin 400 miljoonaa euroa. Sen lisäksi tulevat suunnitteilla ja valmisteilla olevien esitysten, kuten vanhuspalvelulain, toimeenpanon kustannusvaikutukset, jotka ovat Kuntaliiton mukaan yhteensä 190 miljoonaa euroa.

Keskustalla on selkeä vaihtoehto kuntien vastuulla olevien tehtävien uudelleen järjestämisestä kotikuntien ja maakunnan/sairaanhoitopiirin välillä sekä kunta-valtiosuhteessa ja siitä, kuinka valtiovalta voi omilla toimenpiteillään tukea kuntalähtöistä kehittämistyötä mm. edistämällä tietojärjestelmien käyttöön ottamista sekä purkamalla palvelutuotannon tehokkuutta hidastavia tai

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

estäviä normeja. Kuntatalouden kestävyden kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että vasta ensi vaalikaudeksi suunniteltu kuntatalouden kehysmenettely sekä ns. täyden rahoituksen periaate kunnille määrättävistä uusista tehtävistä otetaan käyttöön välittömästi.

Menosäännöllä talous tasapainoon

Keskustan tavoitteena on julkisen talouden tasapaino 8—10 vuoden aikana. Ratkaisuksi esitämme menosääntöä, joka tuo julkisen talouden menopuoleen kaivattua pitkäjänteisyyttä ja ennustettavuutta.

Menosäännössä sitoudutaan siihen, että valtion menot voivat talouden kasvun vuosina nousta keskimäärin korkeintaan 60 prosenttia talouskasvun mukanaan tuomasta valtion tulojen kasvusta. Tulojen kasvusta 40 prosenttia käytettäisiin alijäämän paikkaamiseen. Näin varmistetaan, että velkasuhde saadaan nopeasti taittumaan.

3 Poliitikkaa on tehtävä ajassa

Miljardiluokan uudistusten lisäksi tarvitaan määrätietoisia päätöksiä, joilla varsinkin työllisyyttä parannetaan tässä ja nyt. Suomen tilanne on vakava. Käsienlevittelyn aika on ohi.

Viime vuosina uudet työpaikat ovat syntyneet nimenomaan pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Useiden arvioiden mukaan näin on myös tulevaisuudessa. Tämä edellyttää yritystoiminnan jatkuvuudesta huolehtimista. Taantumankin aikana pk-yritykset ovat pitäneet huolta työntekijöistään ja olleet valmiita investoimaan.

Yritysten rahoituksen pullonkaulat on avattava. Eri puolilta yrityskenttää kantautuu parhaillaan huolestuttavia viestejä siitä, että ulkopuolisen rahoituksen saaminen on vaikeutumassa. Keskusta esittää yritysten rahoitusmahdollisuuksien monipuolista uudistamista esimerkiksi Finnveran toimintaa kehittämällä ja luomalla toimivat joukkovelkakirjamarkkinat pienten ja keskisuurten yritysten käyttöön.

Eläkeyhtiöiden takaisinlainausrahastoissa on yritysten rahoittamista mahdollistavia pääomia jopa kymmeniä miljardeja euroja. Keskusta uudistaisi takaisinlainausrahaston sääntöjä niin, että tämän reservin hyödyntäminen on yritysten näkökulmasta järkevää. Suomen tulee myös kansallisin toimin huolehtia siitä, että pankkien monimuotoisuus säilyy ja pienet pankit säilyvät elinvoimaisina.

Keskusta kannustaisi yrityksiä aikaistamaan investointipäätösten tekemistä vapauttamalla tuotannollisten investointien poisto-oikeuden.

Yrittäjän kannalta eräs kriittisimmistä vaiheista on ensimmäisen työntekijän palkkaaminen. Sen jälkeen yrittäjä on vastuussa itsensä lisäksi myös uudesta työntekijästä. Palkkaamiseen liittyy myös suuria taloudellisia riskejä. Yhteiskunnan kannalta on viisasta rakentaa yrittäjälle siltää kohti kasvua ja työllistämistä.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Keskusta esittää yksinyrittäjille ensimmäisen työntekijän palkkatukea. Keskusta rahoittaisi palkkatuen käyttämättä jääneistä työllisyysmäärärahoista.

Keskusta rajoittaisi työntekijän oikeutta siirtää loma-aikaa sairauden vuoksi EU:n työaikaa koskevan direktiivin mukaiseen neljään lomaviikkoon. Tämän ylittävältä osalta työntekijällä on kuuden päivän omavastuu aika.

Hallituksen politiikka tässä asiassa johtaa Suomen työllisyyden ja kilpailukyvyn heikentymiseen.

4 Parempia vaihtoehtoja löytyy aina

Sinipunahallituksen ensi vuoden budjetissa leikkauslinja jatkuu. Välittömät ratkaisut uusien työpaikkojen luomiseksi ja kasvun aikaansaamiseksi puuttuvat. Sen sijaan uusia leikkauksia on välytetty hallituksen ensi kevään kehysriihen. Varsinkin hallituksen verolinjaa leimaa poukkoileva ote.

Vähemmän velkaa, oikeudenmukaisempaa verotusta

Keskustan vaihtoehdossa valtio velkaantuu vähemmän kuin hallituksen linjalla.

Tuloverotuksessa Keskusta kiristäisi suurituloisten verotusta. Keskusta torjuu jättimäiset kuntien valtionosuusleikkaukset. Ne vaarantavat palvelujen saatavuuden tasa-arvon. Näin ehkäistään myös varsinkin pieni- ja keskituloisiin vaikuttavan kunnallisverotuksen kiristymistä.

Hallitus päätti viime keväänä alentaa yhteisöveroa lähes miljardilla eurolla. Ministereiden elinkeinoelämälle osoittamat vetoomukset investoinneista ja työpaikoista eivät ole toteutuneet. Suurimmat yritykset ovat lähes poikkeuksetta lomauttaneet tai irtisanoneet työntekijöitään.

Keskusta jaksottaisi yhteisöveron alennuksen niin, että vuonna 2014 yhteisöveroa alennettaisiin 2,5 prosenttiyksikköä ja vuonna 2015 kahden prosenttiyksikön verran. Osana yritysverotuksen kokonaisuutta Keskusta jaksottaisi samalla tavalla myös osinkoverotuksen muutoksen.

Keskusta antaisi työllistävälle pienyrittäjille ja maatalouden harjoittajille 5 prosentin yrittäjätulovähennyksen, jolla kannustetaan investoimaan ja työllistämään. Nyt kymmenien tuhansien yrittäjien verotus on kiristymässä.

Keskusta korvaisi ns. bisnesenkelilain luovutustappion vähennyksellä. Kotimaisen, kasvullisen omistajuuden tukemiseksi Keskusta tekisi verottomiksi pörssiyhtiöistä saatavat alle 1 000 euron osinkotulot. Tämä koskee noin 800 000 osakesäästäjää.

Harmaan talouden vastainen taistelu tarvitsee uuden vaihteen. Keskusta tehostaisi esimerkiksi siirtohinnoittelun valvontaa ja estäisi kokonaan konsernilainojen korkojen verovähennysoikeuden hyödyntämisen veroparatiiseja käyttämällä. Keskusta uudistaisi ja yksinkertaistaisi palkka.fi:tä, jotta kotitaloudet voisivat työllistää ihmisiä nykyistä helpommin.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Keskusta lopettaisi kilpailukykyämme heikentävän ja lainarahaa kallistavan pankkiveron. Pankkivero on koulukirjaesimerkki sinipunahallituksen epäonnistuneesta verolinjasta. Se tuottaa vähemmän kuin mitä sen seurauksena yhteisövero alentuu, ja todellisuudessa vero on päätynyt tavallisten yritysten ja kotitalouksien maksettavaksi.

Omaishoito Kelaan, lapsiperheille kotiapua

Keskusta on ensi vuoden budjettiin tehnyt talousarvioaloitteet omaishoidontuen siirtämisestä Keralle, lapsiperheiden kunnallisesta kotipalvelusta, maakunnan kehittämisrahasta sekä yksityisteiden kunnossapidosta ja parantamisesta.

Talousarvioaloitteilla Keskusta haluaa parantaa niiden ihmisten tilannetta, jotka sinipunahallituksen valtakaudella ovat jääneet kaikista huonoimpaan asemaan. Kyse on oikeudenmukaisuusasioista sekä koko Suomen ja kaikkien suomalaisten puolustamisesta.

Omaishoidon uudistaminen ja lapsiperheiden kotiapu ovat esimerkkejä sellaisista ratkaisuksista, joilla tuetaan ihmisten hyvinvointia ja ennaltaehkäistään ongelmien kärjistymistä. Tällaista välittämistä ja ihmisten omatoimisuutta yhdistävää politiikkaa Suomi tarvitsee nyt laajemminkin, jotta selviydymme vakavasta tilanteesta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin perustaakseen miljardiluokan uuden kasvun rahaston.

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin Valtion Infra Oy:n perustamiseksi ja yhtiön toiminnan käynnistämiseksi vuoden 2014 aikana.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin biotalouden nostamiseksi kansalliseksi kärkihankkeeksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että vuoteen 2030 mennessä Suomen käyttämä energia on vähintään 50 -prosenttisesti uusiutuvalla energialla tuotettua ja että vähintään puolet käyttämästämme energiasta on alkuperältään suomalaista. Lisäksi päästöjä on alennettava 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi toimiin korottaakseen puuhakkeen tukea ja alentaakseen turpeen veroa vastaamaan vuonna 2012 voimassa ollutta tasoa. Tämä kotimaista työllisyyttä tukeva ja vaihtotasetta vahvistava muutos tulee rahoittaa puoliksi korottamalla ulkomailta Suomeen tulevan kivihiilen veroa.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että eläkeiän nostosta tehdään laajassa yhteistyössä päätös mahdollisimman nopeasti. Koska suomalaiset elävät yhä pidempään, on johdonmukaista, että eläkeikä sidotaan odotettavissa olevaan elinikään. Eläkeiän noston vastapainoksi tarvitaan uskottava näkymä tuhansista uusista työpaikoista. Ikääntyneistä työntekijöistä on huolehdittava. Työpaikoilla tarvitaan eri-ikäisiä ihmisiä.

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että hallitus tekee konkreettisia päätöksiä opintojen nopeuttamiseksi, työelämän parantamiseksi ja työkyvyn turvaamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että epäonnistunut nuorisotakuu laitetaan uusiksi. Yksi keino on oppisopimuskoulutuksen uudistaminen. Kaavamaisen oppivelvollisuuden pidentämisenkin tilalle tarvitaan räätälöityjä ratkaisuja, jotka tavoittavat eniten apua tarvitsevat nuoret.

Vastalauseen lausumaehdotus 9

Eduskunta edellyttää, että terveyspalvelut ja vaativimmat sosiaalipalvelut hoidetaan kuntien yhteistyönä maakunnittain. Perusterveydenhuolto on laitettava kuntoon. Raja-aidat perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon väliltä on poistettava. Kotikunta-maakuntamallissa maakunnat vastaavat terveyspalvelujen ja vaativimpien sosiaalipalvelujen järjestämisestä ja rahoituksesta. Tämä mahdollistaa yksikanavaisen rahoituksen siirtymisen ja tietojärjestelmien yhtenäistämisen.

Vastalauseen lausumaehdotus 10

Eduskunta edellyttää umpikujan ajautuneiden kunta- ja sote-uudistusten valmistelun aloittamista puhtaalta pöydältä. Uudistukset on linjattava uudelleen parlamentaarisesti. Sote-uudistuksessa palvelujen järjestämisen ja rahoituksen uudistaminen on valmisteltava ja päätettävä samanaikaisesti.

Vastalauseen lausumaehdotus 11

Eduskunta edellyttää, että kuntien menojen karsiminen tehtäviä vähentämällä tapahtuu uudistamalla palveluja ja niiden sisällä olevia prosesseja. Eduskunta ihmettelee sitä, että hal-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

litus on nyt kokoamassa mekaanista karsimislistaa samaan aikaan, kun se osoittaa kunnille lisää tehtäviä ainakin noin 400 miljoonan euron edestä. Lisäksi päälle ovat tulossa suunnitteilla ja valmisteilla olevien esitysten, kuten vanhuspalvelulain, toimeenpanon kustannusvaikutukset, jotka ovat yhteensä 190 miljoonaa euroa. Eduskunta ei pidä hallituksen toimintaa hyväksyttävänä.

Vastalauseen lausumaehdotus 12

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin, joilla voidaan tukea kuntalähtöistä kehittämistyötä mm. edistämällä yhteisten tietojärjestelmien käyttöön ottamista sekä purkamalla palvelutuotannon tehokkuutta hidastavia tai estäviä normeja.

Vastalauseen lausumaehdotus 13

Eduskunta edellyttää, että vasta ensi vaalikaudeksi suunniteltu kuntatalouden kehysmenetely sekä ns. täyden rahoituksen periaate kunnille määrättävistä uusista tehtävistä otetaan käyttöön välittömästi.

Vastalauseen lausumaehdotus 14

Eduskunta edellyttää, että julkinen talous saatetaan tasapainoon 8—10 vuoden aikana. Yhtenä välineenä on menosääntö, joka tuo julkisen talouden menopuoleen kaivattua pitkäjänteisyyttä ja ennustettavuutta. Menosäännössä sitoudutaan siihen, että valtion menot voivat talouden kasvun vuosina nousta keskimäärin korkeintaan 60 prosenttia talouskasvun mukanaan tuomasta valtion tulojen kasvusta. Tulojen kasvusta 40 prosenttia käytettäisiin alijäämän paikkaamiseen. Näin varmistetaan, että velkasuhde saadaan nopeasti taittumaan.

Vastalauseen lausumaehdotus 15

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin avatakseen yritysten rahoituskanavien pullonkaulat muun muassa kehittämällä Finnveran toimintaa, luomalla toimivat joukko-velkakirjamarkkinat pk-yritysten käyttöön, uudistamalla eläkeyhtiöiden takaisinlainausrahastojen sääntöjä, varmistamalla pankkien monimuotoisuuden säilymisen ja vapauttamalla tuotannollisten investointien poisto-oikeuden.

Vastalauseen lausumaehdotus 16

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin tukeakseen pk-yrittäjiä. Tarvittavia toimenpiteitä ovat muun muassa 5 prosentin yrittäjävähennys verotukseen ja tuki ensimmäisen työntekijän palkkaamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 17

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin rajoittaakseen työntekijän oikeutta siirtää loma-aikaa sairauden vuoksi EU:n työaikaa koskevan direktiivin mukaiseen nel-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

jään lomaviikkoon. Tämän ylittävältä osalta työntekijällä voi olla kuuden päivän omavastuu-aika.

Vastalauseen lausumaehdotus 18

Eduskunta edellyttää, että hallitus korjaa vielä kertaalleen osinkoverouudistustaan ja tekee siitä aidosti oikeudenmukaisen kokonaisuuden muuttamalla veroa progressiivisempaan suuntaan. Työllistävälle pienyrityksille ja maatalouden harjoittajille tulee antaa 5 prosentin yrittäjävähenys. Kansankapitalismia tukeva enintään 1 000 euron osinkojen verovapaus tulee toteuttaa.

Vastalauseen epäluottamuslause-ehdotus

Kataisen hallitus on epäonnistunut keskeisissä talous- ja työllisyyspolitiikan tavoitteissaan. Laaja työttömyys koskettaa suoraan jopa yli 400 000 suomalaista ja lisäksi heidän lähipiiriään. Valtion velka on nousemassa ensi vuonna jo noin 100 miljardiin euroon. Hallituksen itse itselleen asettamat vaalikauden suurimmat uudistukset (kunta ja sote) ovat umpikujassa. Sosiaali- ja terveyspalvelut rapautuvat. Samaan aikaan hallitus on ajanut kunnat valtionosuusleikkauksilla niin ahtaalle, että ne joutuvat kiristämään verotusta, karsimaan palveluja ja lomauttamaan jopa lastensuojelusta. Suomi tarvitsee suunnanmuutoksen. Sitä odotettiin viimeksi hallituksen budjettiriihestä ja sen jälkeen rakennepoliittisesta riihestä. Epäonnistunut ja epäoikeudenmukainen politiikka on kuitenkin jatkumassa. Hallituksen rakenne- ja budjettikokonaisuudesta puuttuvat ratkaisut kasvun ja uusien työpaikkojen luomiseksi. Suuri osa asioista on sysätty kuntien, työmarkkinajärjestöjen ja seuraavan hallituksen vastuulle. Tiedossa olevilla päätöksillä, kuten kuntien pakkoliitoksilla ja kotihoidon tuen leikkauksella, ei ole mitään tekemistä Suomen talouden kuntoon laittamisen kanssa. Pääministeri Katainen on itse myöntänyt rakennepaketin perustuvan pitkälti uskomuksiin. Tämän johdosta eduskunta toteaa, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Puolustusministeriön pääluokkaan kohdistetut leikkaukset uhkaavat rapauttaa Suomen uskottavan puolustuskyvyn ja koko maan puolustamisen periaatteen. Vuoden 2014 talousarviossa puolustusministeriön pääluokka on 125 miljoonaa euroa pienempi kuin vuonna 2013. Koko kehyskaudella puolustusministeriön hallinnonalalta leikataan 10 prosenttia, keskimäärin kaksi kertaa enemmän kuin miltään muulta hallinnonalalta.

Puolustusvoimien rahoitukseen kohdistetut leikkaukset merkitsevät maastovuorokausien, lentotuntien, alusvuorokausien ja kertausharjoitusten vähentämistä, mikä heikentää pitkävaikutteisesti Suomen puolustusvoimien suorituskykyä. Puolustusvoimien suorituskyvyn kannalta on välttä-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

mätöntä, että vuoden 2015 jälkeen varusmiesten maastovuorokausia ja reservin kertausharjoitusten määrää lisätään ja ilmavoimien lentotuntien ja merivoimien alusvuorokausien määrä palautetaan riittävälle tasolle.

Vuoden 2014 talousarviossa kohdistuu merkittäviä leikkauksia materiaalihankintoihin. Materiaalihankinnoissa on vähennystä 215 miljoonaa euroa (-31,4 %). Materiaalihankintojen leikkaus kohdistuu merkittäväällä tavalla alueellisten joukkojen varusteluun, mikä heikentää alueellisen puolustuksen uskottavuutta pitkälle tulevaisuuteen.

Maanpuolustusjärjestöillä on tärkeä rooli vapaaehtoisen maanpuolustustyön järjestämisessä, reserviläisten koulutuksessa puolustusvoimien tukena ja maanpuolustustahdon ylläpitämisessä. Erityisenä haasteena on houkutella nuorempia ikäluokkia mukaan arvokkaaseen maanpuolustustyöhön. Vapaaehtoisen maanpuolustustyön tarve on jatkossa kasvamassa, sillä julkisia puolustusmäärärahoja on merkittävästi leikattu, joukko-osastoja ja varuskuntia lakkautetaan sekä kertausharjoituksia vähennetään. Tätä taustaa vasten on perusteltua pitää kiinni maanpuolustusjärjestöjen rahoituksesta.

Valtiontaloudessa tarvitaan säästöjä, mutta puolustusvoimiin kohdistetut toimenpiteet olisi tullut mitoittaa ja ajoittaa niin, että puolustusvoimat pystyy uskottavasti toteuttamaan tehtävänsä ja toimimaan vastuullisen työnantajapolitiikan mukaisesti.

Seuraavassa valtiontalouden kehyspäätöksessä ei enää ole varaa tehdä lisäleikkauksia puolustukseen. On välttämätöntä, että vuoden 2015 jälkeen puolustuksen rahoitus varmistetaan puolustushallinnon esittämällä tavalla, mihin eduskunta on viitannut turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon vastauksessaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 19

Eduskunta edellyttää, että vuoden 2015 jälkeen varusmiesten maastovuorokausia ja reservin kertausharjoitusten määrää lisätään ja ilmavoimien lentotuntien ja merivoimien alusvuorokausien määrä palautetaan riittävälle tasolle.

Vastalauseen lausumaehdotus 20

Eduskunta edellyttää, että seuraavassa valtiontalouden kehyspäätöksessä ei enää tehdä lisäleikkauksia puolustusministeriön pääluokkaan.

Vastalauseen lausumaehdotus 21

Eduskunta edellyttää, että vuoden 2015 jälkeen puolustuksen rahoitus varmistetaan puolustushallinnon esittämällä tavalla, mihin eduskunta on viitannut turvallisuus- ja puolustuspoliittisen selonteon vastauksessaan.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

Keskusta vaatii, että ensi vuodelle päätetyt kuntien valtionosuusleikkaukset perutaan ja kiinteistövero palautetaan valtionosuusjärjestelmän kautta toteutettavaan verotulojen tasausjärjestelmään. Eduskunnan käsiteltävänä olevat lakiesitykset sekä alemman asteisten säädösten, suosituksen ja ohjelmien vaikutukset kuntataloudelle tulee arvioida huolellisesti. Jos hallitusohjelmaan ja tuoreeseen rakenneuudistusohjelmaan kirjatut esitykset toteutetaan, kunnille aiheutuvat lisäkustannukset tulee jatkossa rahoittaa kokonaan valtion varoista. Mikäli hallitus tekee uusia leikkauspäätöksiä kuntien valtionosuuksiin, on perustuslaista johdetun ns. rahoitusvastuun periaatteen arvioinnin kannalta välttämätöntä, että lakiesitykseen kirjataan kuntakohtaiset vaikuttavuusarviot.

Hallitus murentaa kuntapalvelujen rahoituspohjaa

Budjettiesityksessään hallitus jatkaa kuntapalvelujen rahoituspohjan murentamista. Ensi vuonna toimeenpannaan vuosien 2012—2013 kehysriihen leikkauspäätökset, yhteensä 362 miljoonaa euroa. Kuntien omavastuu lakisääteisten velvoitteiden rahoittamisesta on ensi vuonna 70,43 prosenttiyksikköä, joka on 4,54 prosenttiyksikköä enemmän kuin vaalikauden alussa. Hallituksen päätösten seurauksena kuntapalveluiden rahoitusleikkaukset vuosina 2012—2017 ovat yhteensä 6,6 miljardia euroa.

Hallituksen kuntapolitiikka on kuntien, kuntalaisten ja heidän tarvitsemiensa palvelujen kannalta kestävämpi. Kuluvalle vaalikaudella hallituksen säästöpäätöksissä lakisääteisten kuntapalvelujen osuus on ollut jopa puolet. Vaikka monissa muissa säästökohteissa hallitus on jo perunut tekemäänsä säästöpäätöksiä, näyttää hallitus kiristävän taloudellista otettaan kunnista.

Pääministeri Katainen on jo väläyttänyt uusia leikkauspäätöksiä vuoden 2014 keväälle. Kuntapalveluja eniten tarvitsevia lapsia, nuoria, sairaita ja vanhuksia ollaan surutta laittamassa hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan maksajiksi. Voidaan jo kysyä, onko kuntapalvelujen leikkauksille olemassa mitään ylärajaa? Mikäli leikkauskierre jatkuu, ollaan samalla hyvinvointipalveluihin perustuvan hyvinvointiyhteiskunnan peruskysymysten äärellä.

Kuntien vaikeasta taloustilanteesta huolimatta hallitus kasvattaa kuntien tehtäväkuormaa vuosittain määräämällä niille uusia tai laajenevia velvoitteita. On täysin käsittämätöntä, että hallitus on päättänyt siirtää jopa valtion tehtäviä kuntien hoidettavaksi, kuten pitkäaikaistyöttömien hoidon vuoden 2015 alusta. Se on vastuutonta politiikkaa. Vielä hallitusohjelmassa hallitus lupasi rajoittaa kuntien tehtävien laajentamista.

Kuntien rajuja valtionosuusleikkauksia hallitus on perustellut valtiontalouden vaikealla tilanteella. Selitys ei ole vedenpitävä monestakaan syystä. Valtiontalous ja kuntatalous ovat molemmat julkista taloutta, jota kansainväliset luottoluokittajat seuraavat. Käytännössä hallitus siirtää ikävien päätösten tekemisen kuntapäätäjille, kuten kunnallisveron korotukset, palvelujen karsimiset sekä henkilöstön lomautukset ja irtisanomiset. Ei voi kokonaan välttyä ajatukselta, että halli-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

tus tietoisesti kriisiyttää kuntien talouksia vauhdittaakseen käynnissä olevia kunta- ja sote-uudistuksia, joista kuntien enemmistö on hallituksen kanssa eri linjoilla.

Kuntiin kohdistuvassa leikkausvimmassa hallituksenkin on syytä muistaa, että valtiovalta on viime kädessä vastuussa siitä, että perustuslakiin kirjatut sosiaaliset ja sivistykselliset perusoikeudet toteutuvat. Hallituksen kuntiin ja kuntapalveluihin painottuva leikkauspolitiikka ei ole oikaissut valtiontalouden syöksykierrettä.

Keskusta katsoo, että ensi vuodelle ehdotetut kuntien valtionosuusleikkaukset tulee perua. Leikkaukset vastaavat ensi vuonna jopa liki 30 000 kuntien palvelualueiden työntekijän vuotuisia palkkakustannuksia. Kuntalaisten tarvitsemat hyvinvointipalvelut ovat vakavassa vaarassa.

Hallitus kiihdyttää kuntien eriarvoistumista

Hallitus on kiihdyttänyt kuntien eriytymiskehitystä monin tavoin. Kuntapalvelujen valtionosuusleikkausten toteuttaminen tasasuuruusina eriarvoistaa kuntia, koska yhden kunnallisveroprosentin tuoton kuntakohtainen vaikuttavuusero voi olla jopa kolminkertainen johtuen asukkaiden erisuuruuksista ansiotuloista. Kun ensi vuonna leikkaukset merkitsevät kunnallisveroon keskimäärin 1,25 prosenttiyksikön korotuspainetta, on kuntakohtainen korotuspaine 0,5 prosenttiyksikön ja kahden prosenttiyksikön välillä. Korotuspainetta sekä kuntakohtaista eriytymistä syventää myös kiinteistöveron poistaminen verotulojen tasauksesta. Kuntalaisten yhdenvertaisuuden kannalta tilanne on vakava.

Kuntien valtionosuusleikkauksista johtuvat kunnallisveron korotukset kohdistuvat erityisesti vähävaraisiin kuntien asukkaisiin, jotka tarvitsevat eniten mm. kunnallisia sosiaali- ja terveystalvveluja. Hallituksen kuntapolitiikka syrjii vähävaraisia.

Kuntia on eriarvoistanut voimakkaasti myös vuonna 2012 toteutettu kiinteistöveron poistaminen verotulojen tasausjärjestelmästä. Tasaus maksetaan valtion budjetista, ja se vaikuttaa kuntien keskinäisiin rahanjakosuhteisiin. Kyse oli hallitusohjelmaan kirjatusta päätöksestä, jonka sisältöä ja vaikutuksia hallitusohjelmasta neuvotelleet eivät selvästikään olleet ymmärtäneet. Muutos on ollut suurelle joukolle kuntia ylimääräinen leikkauserä. Seuraukset kunnille ovat olleet rajuja, koska joka kolmas kunta on menettänyt enemmän kuin 50 euroa asukasta kohti laskettuna. Suurimpia menettäjiä olivat kunnat, joissa entuudestaan on ollut korkea kunnallisveroprosentti. Muutoksella hallitus rapautti samalla myös valtionosuusjärjestelmän perusperiaatetta, jolla pyritään tasaamaan kuntien välisiä eroja sekä tukemaan kuntien kykyä järjestää asukkailleen peruspalveluja.

Ensi vuonna toteutetaan kiinteistöverotuksen uudistus, jolla kuntataloudelle on laskennallisesti tulossa 100 miljoonaa euroa lisärahaa. Summa on pieni verrattuna hallituksen toteuttamiin valtionosuusleikkauksiin.

Keskusta vaatii, että parhaillaan valmistelussa olevassa valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistuksessa kiinteistövero tulee palauttaa valtionosuusjärjestelmän kautta toteutettavan verotulojen tasausjärjestelmään. Uudistuksessa on kiinnitettävä erityistä huomiota toimenpiteisiin, joilla es-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

tetään kuntien välinen hallitsematon eriarvoistuminen ja kunnallisverorasituksen kuntakohtaisen erojen hallitsematon kasvu, joka näkyy jo maakuntien välillä.

Valtionosuus uusista tehtävistä alle hallitusohjelman lupauksen

Hallitusohjelman luvataan kunnille uusista ja nykyisten tehtävien ja velvoitteiden lisäämisestä ja laajentamisesta valtionosuutena yli puolet todellisista kustannuksista. Tähän mennessä kustannuksia on arvioitu kuitenkin laskennallisilla perusteilla, jotka ovat alle todellisten kustannusten.

Tähän mennessä hallitus on myöntänyt uusista ja laajenevista tehtävistä kunnille aiheutuvista kustannuksista valtionosuutena yli puolet vain vanhuspalvelulain osalta. Muutoin hallitus on lähentynyt kunta-valtiosuhteessa tasajaon periaatteesta puolet ja puolet, joka on hallitusohjelman vastaista.

Hallituksen 29.11.2013 päättämän rakenneuudistusohjelman mukaan kuntatalouteen on tulossa uusi ohjausjärjestelmä, jolloin hallituskausittain kuntataloudelle asetetaan menokehys. Jatkossa kunnille määrättävistä uusista velvoitteista ei kunnille koituisi lisämenoja, vaan rahoitus katettaisiin kokonaan valtion varoista tai vaihtoehtoisesti vastaavalla summalla kevennettäisiin kuntien velvoitteita.

Keskusta vaatii, että kuntatalouden uusi ohjausjärjestelmä tulee ottaa käyttöön välittömästi. Sen tarve korostuu, mikäli hallitus toteuttaa aikeensa leikata lisää kuntien valtionosuuksia sekä määrätä kunnille lisävelvoitteita hallitusohjelman sekä rakenneuudistusohjelman mukaisesti.

Kunta- ja sote-uudistukset sekä rakennepoliittinen ohjelma

Uudistustyö kunnissa on välttämätöntä, jotta kuntien järjestämisvastuulla olevat palvelut olisivat turvatut myös tulevaisuudessa. Hallituksen vaihtoehdottomat ja toteuttamiskelvottomat kunta- ja sote-uudistukset ovat kuitenkin pysäyttäneet omaehtoisen kehittämistyön kunnissa. Kunnissa ei uskalleta enää uudistaa, koska hallitus on mm. määrännyt purettaviksi edellisen kunta- ja palvelurakenneuudistuksen aikana tehdyt uudistukset, koskivatpa ne kuntaliitoksia tai sote-yhteistointialueita. Tässä uudistuksessa hallitus on torjunut mm. kuntien yhteistyön kehittämiseen pohjautuvat vaihtoehtoiset uudistusesitykset. Kehittämistyön halvautuminen näkyy kuntien toimintamenojen voimakkaana kasvuna, kunnallisverojen korotuksina sekä rapautuvina palveluina.

Hallituksen kuntauudistuksen ydin on lakkauttaa yli 200 kuntaa. Se on valjastanut suurkuntien muodostamisen vipuvälineeksi jopa sote-uudistuksen. Aiemmista, mm. eduskuntavaaleissa ja kunnallisvaaleissa antamistaan lupauksista huolimatta hallitus on ajamassa 70 kunnan karttaansa pakkoliitoksilla. Hallituksen kuntauudistus johtaisi vain asumisen, palvelujen ja päätöksenteon keskittämiseen. Maan johtavien kunta-asiantuntijoiden mukaan sillä ei kuntien elinvoima parane, verotulot lisäänty, väki nuorene tai hoitojonot lyhene.

Budjettiriihensä yhteydessä hallitus päätti rakennepoliittisesta ohjelmasta, jonka päämääränä on kuroa umpeen koko julkisen talouden kestävyysvaje. Miljardien tavoitteesta kuntien vastuulle on laitettu jopa puolet. Uudistusvälineiksi hallitus tarjoaa kunnallisveron kiristämisen ohessa mm. käynnissä olevia kunta- ja sote-uudistuksia.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Hallitus täsmensi 29.11.2013 rakennepoliittista ohjelmaansa. Kuntien kannalta se on vielä täysin keskeneräinen. Luvattu kuntien tehtävien karsimislista yhdellä miljardilla eurolla kutistui 260 miljoonaksi euroksi. Valtaosa esityksistä koskee normien purun kautta aikaan saatavia tehostamistavoitteita, joissa onnistuminen riippuu kuntien toimeenpanopäätöksistä. Rakennepaketin osalta varmaa on vain se, että euromääräiset tehostamistavoitteet ovat peruste leikata kunnilta valtionosuuksia. Jokseenkin käsittämätöntä on, että hallitus itse on vesittämässä rakenneohjelmaansa määräämällä kunnille uusia tehtäviä jopa satojen miljoonien eurojen verran. Ne palvelevat lähinnä hallituspuolueiden poliittisia tavoitteita, eivät julkisen talouden kestävyysvajeen umpeen kuromista tai kuntatalouden tervehdyttämistä.

Rakennepakettiin sisältyy ainakin tässä vaiheessa runsaasti yliarviointeja kustannusvaikutusten osalta. Esimerkiksi paperisista potilasarkistoista ei voida luopua välittömästi sähköisiin arkistoihin siirryttäessä, vaan niitä käytetään rinnakkain pitkään. Pakettiin sisältyy runsaasti myös heikosti valmisteltuja asioita, kuten pelastusalueiden määrän puolittaminen sekä se, kuinka se vaikuttaa ensivastetoimintaan, kuntien muuhun sisäiseen turvallisuustyöhön, yhteistyöhön vapaapalokuntien kanssa ja yhteistyöhön aluehälytyskeskusten kanssa. Lisäksi pakettiin sisältyy runsaasti täysin vailla valmistelua olleita asioita, lähinnä puolihuolimattomia heittoja, joiden osalta tarvitaan vielä runsaasti valmistelua.

Rakennemuutospaketin kuntiin kohdistuvat toimenpiteet ovat vähemmän kuin hallituksen leikkaamien valtionosuuksien sekä tällä vaalikaudella kunnille määrättyjen uusien velvoitteiden yhteisvaikutukset. Hallituksen rakenneohjelma, täysimääräisestikin onnistuessaan, tuo kunnille 1 miljardin euron toimintamenojen säästöt vuoden 2017 tasossa, mutta hallituksen päättämät valtionosuusleikkaukset yksinomaan peruspalvelujen valtionosuuksien osalta ovat 2017 lähes 1,4 miljardia euroa. Lisätoimenpiteiden tarve ensi hallituskaudella näyttää ilmeiseltä.

Tässä vaiheessa näyttää siltä, että hallitus on työntämässä kuntien hoidettavaksi rakenneohjelmaan kunnille asetetut tavoitteet lähes kokonaan. Toimintojen tehostamiseen nojautuvien uudistusten saavuttaminen on vaikeaa, koska kunnat tekevät jo muutenkin tehostamistyötä. Kunnallisverojen korotuksilta ei voida välttyä millään, ja on todennäköistä, että tavoitteiden saavuttaminen vaatii jatkotoimenpiteitä. Niiden suuruuden määrittää myös se, alkaako hallitus noudattaa välittömästi päättämänsä kuntatalouden uutta ohjausjärjestelmää, maltaako hallitus olla lisäämättä kuntien velvoitteita, pidättäytyykö se uusista kuntien valtionosuusleikkauksista sekä tunnustaako hallitus tosiasiat ja keskeyttää umpikujan ajautuneen sote-uudistuksen ja käynnistää sen uudelleen laajapohjaisella parlamentaarisella valmistelulla.

Keskusta vaatii, että koko vaalikauden epäselvinä velloneet kunta- ja sote-uudistukset tulee keskeyttää. Molemmat uudistukset on valmisteltava uudelleen parlamentaarisesti. Hallituksen vaihtoehtoton ns. vahvan peruskunnan malliin perustuva uudistuslinja keskittyy ensisijaisesti kunnallishallinnon uudistamiseen sekä asumisen, palvelujen ja päätöksenteon keskittämiseen, joilla kuntien talouksia ja palveluja ei pelasteta. Keskustan esittämässä vaihtoehdossa, kotikunta-maakuntamallissa, uudistusten painopiste on ihmisten tarvitsemissa palveluissa sekä palvelurakenteiden ja -prosessien uudistamisessa. Keskusta on ainoa puolue, jolla on esitys myös sote-rahoituksen uudistamiseksi. Molemmat keskustan vaihtoehdot ovat saaneet laajalta asiantuntijajoukolta sekä kuntakentältä myönteistä palautetta.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Lapsiperheiden kunnallinen kotipalvelu

Lapsiperheiden arjessa selviytymiseen vaikuttavat ratkaisevasti perheen aikuisten hyvinvointi, lähiaikuisen muodostama turvaverkko, perheen käytettävissä olevat tulot ja tarjolla olevat lapsiperheiden palvelut, kuten neuvola-, varhaiskasvatus- ja koulupalvelut sekä lapsiperheiden kunnallinen kotipalvelu. Palveluiden saatavuudessa erityistä puutetta on nyt kunnallisesta kotipalvelusta. Kotipalvelua saavien lapsiperheiden määrä on vähentynyt viidennekseen 20 vuodessa, yli 60 000 perheestä noin 10 000 perheeseen. Vuonna 2011 kotipalvelua sai 1,6 prosenttia kaikista lapsiperheistä koko maassa.

Vuonna 2010 lapsiperheiden kotipalveluun käytettiin yhteensä 20 miljoonaa euroa. Kun jaksamista edistävään ennalta ehkäisevään työhön ei ole panostettu, se on näkynyt kasvaneena pahoinvointina ja myös huostaanottojen lisääntymisenä.

Ennalta ehkäisevään perhetyöhön ja lastensuojelutyöhön on panostettava kiireesti. Paikallis- ja kuntatasolla tämä tarkoittaa erityisesti lapsiperheiden kunnallisen kotipalvelun elvyttämistä tarpeita vastaavaksi. Lapsiperheiden todellinen tarve kotipalvelulle olisi nykytilanteessa apua saavien määrään nähden ainakin kaksin- tai jopa kolminkertainen.

Lapsiperheiden kunnalliseen kotiapuun tulee keskustan mielestä osoittaa lisämäärärahaa 10 miljoonaa euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 22

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin kuntia voimakkaasti eriarvoistavan 362 miljoonan euron valtionosuusleikkauksen perumiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 23

Eduskunta edellyttää, että hallitus palauttaa kiinteistöveron verotulojen tasausjärjestelmään.

Vastalauseen lausumaehdotus 24

Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa käyttöön välittömästi rakenneuudistusohjelmassaan päättämänsä kuntatalouden uuden ohjausjärjestelmän sekä täyden rahoituksen periaatteen, jolloin kunnille määrättävät uudet tai laajenevat velvoitteet ja niistä aiheutuvat kustannukset rahoitetaan kokonaan valtion varoista tai vastaavalla summalla vähennetään kuntien velvoitteita.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Vastalauseen lausumaehdotus 25

Eduskunta edellyttää, että koko vaalikauden epäselvinä velloneet kunta- sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistukset tulee keskeyttää. Nämä molemmat uudistukset on valmisteltava uudelleen parlamentaarisesti.

Vastalauseen lausumaehdotus 26

Eduskunta edellyttää, että valtionosuuksien leikkauksia koskeviin lakiesityksiin on laadittava niin kuntataloutta kuin yksittäisiä kuntia koskevat vaikuttavuusarviot, jotta eduskunnalla on mahdollisuus arvioida perustuslaista johdetun rahoitusvastuun periaatteen toteutumista.

Vastalauseen lausumaehdotus 27

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin vahvistaakseen lapsiperheiden kunnallista kotiapua osoittamalla tähän tarkoitukseen 10 miljoonan euron lisämäärärahan.

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan määrärahoja leikataan 62 milj. euroa edellisvuoteen verrattuna. Kuntien peruspalveluiden rahoittamiseksi tarkoitettuihin valtionosuuksiin kohdistetaan 362 milj. euron leikkaukset vuosien 2012—2013 kehysriihien päätösten mukaisesti. Nämä leikkaukset vaikuttavat vääjäämättä myös koulutussektoriin. Tämän lisäksi opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksiin ei tehdä indeksikorotuksia, mikä vähentää kuntien valtionosuuksia noin 36 milj. euroa.

Koulutukseen kohdistuvat leikkaukset vaarantavat perustuslakiin kirjattujen sivistyksellisten oikeuksien toteutumisen. Samalla ne vesittävät hallitusohjelman tavoitteen, jonka tarkoituksena on nostaa suomalaiset maailman osaavimmaksi kansaksi vuoteen 2020 mennessä. Koulutussektorin leikkaukset heikentävät lasten ja nuorten mahdollisuuksia saada laadukasta opetusta joka puolella Suomea. Tämän johdosta kouluja lakkautetaan, toisen asteen lukio- ja ammatillista oppilaitosverkkoa karsitaan, opiskelupaikkoja vähennetään, opettajia lomautetaan ja ryhmäkokoja suurennetaan. Vaikutukset tuntuvat koko Suomessa. Koulutuksellinen tasa-arvo on vaarassa murentua.

Keskustan valiokuntaryhmä ei näitä leikkauksia hyväksy. Yhdenvertaiset mahdollisuudet tasokkaaseen koulutukseen varhaiskasvatuksesta korkeakoulutukseen on turvattava koko maassa.

Ensi vuonna esi- ja perusopetuksen rahoitus vähenee 184 milj. euroa kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen tehtävien leikkausten myötä. Säästöt näkyvät opetuksen määrässä ja laadussa ja ajavat pienten koulujen ja erityisluokkien lakkauttamiseen. Keskusta korostaa, että esi- ja perusopetuksesta ei pidä säästää, sillä se luo pohjan koko tulevalle koulu-uralle. Leikkauspolitiikan seuraukset näkyvät jo oppimistuloksissa ja oppimistaidoissa. Tuoreiden PISA-tulosten mukaan suo-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

malaisten lasten oppimistulokset ovat heikentyneet. Oppimiserot oppilaiden, koulujen ja alueiden kesken ovat kasvaneet.

Hallitus esittää toisen asteen koulutukseen merkittäviä leikkauksia. Lukiokoulutuksen yksikköhintoja alennetaan nykytasosta 4,2 prosenttia. Ammatillisen peruskoulutuksen yksikköhintaan on tulossa 1,6 prosentin leikkaus. Lisäksi ammatillisen peruskoulutuksen opiskelijamääriä vähennetään vuoteen 2016 mennessä 1 940 opiskelijalla. Lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen kohdennetut säästötoimenpiteet heikentävät koulutuksen laatua ja saatavuutta. Leikkaukset toisen asteen koulutuksen rahoitukseen kaventavat vääjäämättä kouluverkkoa. Keskustan mielestä jokaisella nuorella on oikeus peruskoulun jälkeiseen toisen asteen koulutukseen. Koulutuksen saatavuus, nuorten yhdenvertaisuus ja laadukas opetus on turvattava ja yksikköhintojen leikkaukset on peruttava.

Koulutussektorin leikkaukset kohdistuvat myös ammattikorkeakouluihin. Leikkausten myötä opiskelijapaikkamääriä leikataan, toimipisteitä suljetaan ja opetusohjelmia lakkautetaan. Ammattikorkeakouluille osoitetun rahoituksen kokonaismäärä laskee tällä kaudella lähes viidenneksellä, kun huomioidaan sekä rahoitukseen tehtävät leikkaukset että valtionosuusindeksin jäädytykset. Leikkaukset ovat ammattikorkeakoulujen kannalta ongelmallisia varsinkin siksi, että aiemmin päätetyt aloituspaikkojen leikkaukset eivät vuonna 2014 toteudu vielä kokonaisuudessaan eikä kahdessa vaiheessa etenevä ammattikorkeakoulujen uudistaminen ehdi tuoda riittäviä säästöjä.

Ammattikorkeakouluihin kohdistetut leikkaukset rapauttavat alueellisesti kattavaa ammattikorkeakouluverkostoa ja heikentävät alueiden elinvoimaisuutta. Keskustan mielestä jokaisessa maakunnassa pitää olla korkeakoulu. Alueellisesti ja koulutuksellisesti tasapuolinen ammattikorkeakouluverkosto on säilytettävä myös tulevaisuudessa.

Hallituksen kärkitavoite nuorisotakuun toteutumisesta on vesittymässä. Hallituksen malli nuorisotakuusta ei toimi. Takuun toteuttamisvaatimukset ovat kohdistuneet kuntiin ja edelleen tutkintoja tarjoaviin toisen asteen oppilaitoksiin. Ulkopuolelle on jätetty kolmannen sektorin toimijat sekä vapaa sivistystyö ja niiden tarjoamat toiminta- ja koulutusmahdollisuudet.

Hallitus on esittänyt nuorten pudokkuuden ehkäisemiseksi oppivelvollisuusiän pidentämistä 17 vuoteen koko ikäluokalla. Hallituksen mukaan tällä saavutettaisiin se, että jokainen nuori olisi pakotettu hakeutumaan toisen asteen koulutukseen, jolloin yksi nivelvaihe olisi ohjattu eteenpäin. Pakko ei kuitenkaan motivoi opiskelemaan tai pysymään koulussa. Kaavamainen oppivelvollisuuden pidentäminen ei siten auta niitä 1 600 nuorta, jotka apua eniten kaipaisivat. Uudistus tulee kunnille kalliiksi, Kuntaliiton arvioiden mukaan kustannus on 100 miljoonaa euroa. Keskustan ratkaisu ja näkemys nuorisotakuun kehittämisestä nojaa vaihtoehtoihin ja räätälöityihin opiskeluratkaisuihin, jotka on kehitetty juuri syrjäytymisvaarassa olevien nuorten tukemiseksi. Erityisen tärkeää on panostaa erilaisiin nivelvaiheen koulutuksiin ja riittävään opinto-ohjaukseen.

Hallitus leikkaa tutkimus- ja kehittämisrahoista. Keskusta kantaa huolta tutkimus-, kehitys- ja innovaatio toiminnan tulevaisuudesta. Tieteellisen tutkimuksen rahoituksella on tärkeä merkitys Suomen menestykselle. Kilpailukykyemme perustuu tietoon, osaamiseen ja innovaatioihin.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Hallitus esittää, että vuonna 2012 voimaan tulleet säästöt museoiden, orkestereiden ja teattereiden toiminnan osalta muutetaan vuoden 2015 jälkeen pysyviksi. Lisäksi niiden yksikköhintoihin ei tehtäisi kustannustason tarkistusta ensi vuonna. Tämä linja heikentää kulttuuritarjontaa. Keskustan valiokuntaryhmän mielestä on tärkeää, että Suomessa on mahdollista tehdä laadukasta kulttuuria ja että myös maakunnissa säilyy kattava kulttuuritarjonta. Museoille, orkestereille ja teattereille on turvattava riittävät toimintaresurssit myös jatkossa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 28

Eduskunta edellyttää, että toisen asteen koulutuksen saavutettavuus on varmistettava koko maassa.

Vastalauseen lausumaehdotus 29

Eduskunta edellyttää, että kattava ammattikorkeakouluverkko on säilytettävä.

Vastalauseen lausumaehdotus 30

Eduskunta edellyttää, että nuorisotakuu on uudistettava.

Vastalauseen lausumaehdotus 31

Eduskunta edellyttää, että kattava kulttuuritarjonta on mahdollistettava koko maassa.

10. Yleissivistävä koulutus

34. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Hallitus esittää, että oppilaitosten perustamishankkeisiin osoitetaan 46 milj. euron määräraha ja valtuus myöntää 15 miljoonaa euroa avustuksina yleissivistävien oppilaitosten rakentamiseen ja peruskorjaukseen. Oppilaitosten rakentamiseen ja peruskorjaukseen varattavat määrärahat ja myöntövaltuudet ovat riittämättömällä tasolla. Tuhannet koulut ja päiväkodit kärsivät kosteus- ja homevaurioista ja ovat välittömien korjaustoimien tarpeessa. Nykytasoisella rahoituksella vain osa korjaushankkeista voidaan toteuttaa. Keskustan valiokuntaryhmä esittää määrärahan lisäämistä 5 milj. eurolla ja myöntövaltuuksien nostamista 10 milj. eurolla.

On huolestuttavaa, että oppilaitosrakentamiseen ei suunnata riittävää rahoitusta. Monissa kunnissa on erittäin suuria investointipaineita koulujen peruskorjaukseen. Keskustan valiokuntaryhmä katsoo, että kunnat eivät omilla varoillaan selviydy homekoulujen korjauksista. Valtion osuutta rahoituksessa tulee lisätä, jotta kunnat pystyvät vastaamaan oppilaitosten korjaamis- ja rakentamistarpeisiin.

Lisäksi ehdotamme, että eduskunta päättää pitkäjänteisestä rahoitusohjelmasta kaikkien homevaurioiden korjaamiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.10.34 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa.

30. Aikuiskoulutus

30. Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Vapaan sivistystyön oppilaitokset, kuten kansanopistot, opintokeskukset ja sivistysliitot tarjoavat monipuolista koulutusta ympäri Suomea. Vapaan sivistystyön oppilaitoksissa opiskelee vuosittain yli miljoona aikuista, nuorta ja lasta. Kansalaisopistot tarjoavat koulutusta tulostasosta riippumatta, sillä valtionosuuksien avulla opintomaksut on kyetty pitämään kohtuullisina. Vapaalla sivistystyöllä on tärkeä rooli koulutussektorilla ja nuorisotakuun toteuttamisessa. Kohdentamalla nuorisotakuuseen varattua rahoitusta vapaan sivistystyön oppilaitoksille voitaisiin koulutuspaikkoja välittömästi lisätä koko maassa useilla sadoilla, jopa tuhannella opiskelijalla.

Hallituksen esittämät valtionosuuden leikkaukset, keskimääräinen yksikköhinnan alentaminen ja valtionosuusindeksin jäädytys syövät pohjaa vapaan sivistystyön perusrahoitukselta. Keskusta vaatii, että vapaan sivistystyön toimijoiden mahdollisuudet toteuttaa tehtäväänsä sekä vastata nuorisotakuun vaatimuksiin turvataan riittävillä resursseilla. Keskustan valiokuntaryhmä esittää 5 milj. euron määrärahalisäystä vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin, josta 400 000 euroa osoitettaisiin opintokeskusten valtionavustuksiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.30.30 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa.

53. Valtioavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Neuvontajärjestöjen valtionavun reaalin arvo on jatkuvasti pienentynyt. Valtionavustuksilla on ratkaiseva merkitys neuvontajärjestöjen toiminnalle. Neuvontajärjestöjen palveluista ei voida periä täyttä hintaa, ja osan palveluista on oltava ilmaisia. Valtionavustuksen turvin neuvontajärjestöt kykenevät tarjoamaan neuvontapalveluja niitä eniten tarvitseville, joilla ei ole edellytyksiä maksaa itse palveluista.

Kansalaisjärjestöinä neuvontajärjestöt tekevät tärkeää työtä edistäen etenkin kotien ja perheiden hyvinvointia. Erityistä huomiota on kiinnitettävä kotitalousjärjestöjen, kuten Maa- ja kotitalousnaisten toiminnan turvaamiseen. Neuvontajärjestöt tekevät myös merkittävää työtä yrittäjyyden kehittämisessä varsinkin maaseudulla. Järjestöille on turvattava riittävä valtionavustus, jotta koko maan kattavat neuvontapalvelut pystytään säilyttämään.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.30.53 otetaan lisäyksenä 400 000 euroa.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Keskusta arvioi vuoden 2014 talousarvioesityksen maa- ja metsätalouden hallinnonalaan maaseudun vihreän talouden kasvun, biotalouden, työllisyyden ja vaihtotaseen näkökulmasta.

Keskusta ei hyväksy hallituksen linjaa, jonka mukaisesti hallitus kohdistaa maaseudun väestölle, viljelijöille ja metsänomistajille valtiontalouden vyönkiristykset moninkertaisina. Hallitus on kurtittanut alkutuotannon kannattavuutta kaikissa tekemissään talousratkaisuisissa: ensimmäisessä kehysratkaisussaan, valtion talousarviossa vuodelle 2012, "raamitupo"-ratkaisussaan, valtion talousarviossa vuodelle 2013, valtiontalouden kehyksissä vuosille 2013—2016 sekä talousarvioesityksessään vuodelle 2014. Kaikkiin suomalaisiin kohdistuvien leikkausten, veron- ja maksujen korotusten lisäksi hallitus kohdistaa jälleen suoria leikkauksia maa- ja metsätaloustuottajille. Lisää veronkorotuksia on jo valmistelussa, kun hallitus hyväksyi osana rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoa ns. ympäristölle haitallisten tukien karsimisen, jona pidetään muun muassa maatalouden harjoittajien saamaa energiaveron palautusta.

Talousarvioesityksessä vuodelle 2014 esitetyt leikkaukset ovat ristiriidassa hallituksen ohjelman kanssa. Esitykseen sisältyvät leikkaukset vaarantavat sekä suomalaisen ruuan tuotannon kannattavuuden, Suomen huoltovarmuuden ylläpitämisen että sitoumukset uusiutuvan energian lisäämiseen.

Hallitusohjelmassa on sitouduttu esimerkiksi eduskunnan hyväksymän Suomen kansallisen ruokastrategian toteuttamiseen, tavoitteena on kaksinkertaistaa Suomen elintarviketalouden arvo vuoteen 2030 mennessä. Tästä huolimatta hallitus oleellisesti heikentää kotimaisen ruoantuotannon edellytyksiä kohdistamalla maatalouteen merkittävät leikkaukset ja kustannusten korotukset.

Alkutuotannon kannattavuutta heikentävien suorien leikkausten lisäksi talousarvioesitys sisältää useita toimenpiteitä, jotka tulevat oleellisesti kasvattamaan viljelijöiden ja metsänomistajien kustannus- ja verotaakkaa.

Keskusta ei hyväksynyt hallituksen esitystä rajoittaa maatalouden polttoaineiden valmisteveron palautus energiasisältöveroon. Tämä hallituksen päättämä muutos tulee lisäämään maatalouden verorasitusta arviolta kolmella miljoonalla eurolla. Tämä päätös on jälleen yksi konkreettinen toimenpide, joilla Kataisen hallitus on toimikautensa aikana heikentänyt maatalouden harjoittajien asemaa Suomessa.

Kotimaisiin, uusiutuviin raaka-aineisiin perustuvan biotalouden edellytyksiä pitää vahvistaa leikkausten sijaan. Kotimaisen ruoan, puutuotteiden ja uusiutuvan energian, biotalouden vihreällä kasvulla vahvistetaan kansantaloutta, työllisyyttä ja vaihtotasetta ja osaltaan turvataan näin myös valtiontaloudelle elintärkeän Suomen AAA-luottoluokituksen säilymistä.

Maa- ja metsätalouden talousarvioesityksessä ei ole otettu huomioon EU:n maatalouspolitiikan rahoituksen ja sisällön muuttumista. Erityisesti maatalouden tukimäärärahojen alentaminen on nyt erittäin lyhytnäköistä, se on myös hallitusohjelmassa asetettujen tavoitteiden vastaista. Halli-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

tusohjelmassa todetaan, että maatalouden tukijärjestelmän kokonaisuus arvioidaan, kun päätökset EU:n yhteisen maatalouspolitiikan uudistuksesta ovat tiedossa. Keskustan valiokuntaryhmä vaatii maatalouden tukimomenttien määrärahojen pitämistä vähintään ennallaan siihen saakka, kun lopulliset ratkaisut CAP-, LFA-, ympäristö- ja kansallisten tukien sisällöstä ja rahoituksesta ovat tiedossa. Keskustan valiokuntaryhmä on huolissaan siitä, että esityksessä ei myöskään huomioida sitä, että EU:n Suomen maatalouteen kohdentama rahoitus tulee vähenemään maatalouspolitiikan uudistuksen myötä.

Talousarvioesityksen kansallisten tukien leikkauksen perusteettomuutta korostaa tilanne, jossa muilla elinkeinosektoreilla on sovittu 20 euron tulokorotuksesta. Maataloustuottajat ovat oikeutetusti pyytäneet, että myös he saisivat saman 20 euron korotuksen. Hallitus ei tätä summaltaan noin 7,5 miljoonan euron lisäystä kuitenkaan ole halunnut antaa, vaikka maa- ja metsätalousministeriö on tätä esittänyt. Tämä valtion talouden kannalta pieni, mutta symbolisesti suuri teko paljastaa hallituksen nuivan suhtautumisen maaseudun roolin osana yhteiskuntaa. Keskustan mielestä ei ole oikein, että tulopoliittinen ratkaisu ei kosketa lainkaan maatalouden harjoittajia. Kansalliseen tukeen tulee tehdä 7,5 miljoonan euron tasokorotus.

Keskusta ei pidä järkevänä maatalousyrittäjien luopumistukeen esitettyjä heikennyksiä ja leikkauksia. Suomessa tapahtuu tarpeeseen nähden liian vähän sukupolvenvaihdoksia vuosittain. Hallitus ei ole huomioinut, että luopumistukijärjestelmän avulla turvataan ensisijaisesti maatalouselinkeinon jatkumista sekä maatalouden rakenteen parantumista ja sitä kautta kotimaista elintarviketuotantoa.

Maatalouden kehittämisrahaston (Makera) pääomittamisen keskeyttäminen tarkoittaa pidemmällä aikajänteellä joko rahaston toimialan avustuksista luopumista tai velanottoa tulevaisuuden varoista. Makera-varojen väheneminen vaarantaa myös mahdollisuudet muuttaa rakennetukia niin, että myös nykykriteerejä pienemmät maatilat pääsisivät tukien piiriin. Keskusta ei pidä kannatettavana hallituksen nykyistä linjausta, jossa hallitus pidättäytyy Makeran pääomittamisesta eikä kerro, mitä hallitusohjelman kirjaus Makeran jatkon arvioinnista tarkoittaa. Keskusta vaatii, että hallitus kertoo suunnitelmansa Makeran toimialaan kuuluvien toimintojen jatkosta viipymättä.

Sitoumusten ja tekojen räikeä ristiriita näkyy myös hallituksen tavoitteessa uusiutuvan energian osuuden nostamisessa 38 prosenttiin ja energiatuotannon monipuolistamisesta. Pienpuunenergian tukijärjestelmän toteutumattomuuden vuoksi Keskusta vaatii pienpuunenergian tuen varojen siirtämistä käytettäväksi kokonaisuudessaan KEMERA-järjestelmän kautta.

Keskustan valiokuntaryhmä korostaa, että kansantaloudellinen etumme vaatii KEMERAn rahoituksen turvaamista, jotta tulevinakin vuosikymmeninä markkinoille tulevan raaka-ainetarjonnan määrä ja laatu saavuttavat tarvittavan tason.

Maa- ja metsätalouteen kohdistetuilla leikkauksilla ei ole kansantaloudellisia perusteita. Sektorin työvaltaisesta luonteesta johtuen sekä määrärahojen lisäysten että leikkausten vaikutukset aluelouteen ovat moninkertaiset valtion käyttämiin määrärahoihin nähden. Esimerkiksi valtion rahoitusosuus tuettavissa metsätaloustöissä on vain noin 25 prosenttia. Näin yhden tukieuron työllistävä vaikutus nelinkertaistuu metsänomistajien omarahoituksen myötä. Keskusta haluaa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että valtion saamat suorat ja välilliset verotulot Kemera-tuella teh-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

tävistä toimenpiteistä ovat erittäin merkittävät ja usein jopa ylittävät Kemera-tuen kansallisen kokonaistason. Suunnitelmallisten metsänparannustöiden varojen myöntövaltuus ei saa olla esteenä varattujen määrärahojen tehokkaalle käytölle.

Keskusta vaatii hallitukselta pikaisia toimenpiteitä ruoan alkuperämerkintöjen parantamiseksi. Alkuperämerkintöjen selkeys vahvistaisi kuluttajien oikeusturvaa ja helpottaisi kotimaisia elintarvikkeita haluavien kuluttajien valintoja. Kasvanut kiinnostus ruoan alkuperästä yhdessä selkeiden alkuperämerkintöjen kanssa lisäisi elintarvikeketjun läpinäkyvyyttä sekä elintarvikemarkkinoiden oikeudenmukaisuutta. Parantuneet tiedot elintarvikeketjun toiminnasta mahdollistaisivat oikeudenmukaisemman tulonjaon ketjun sisällä, tämä vahvistaisi viljelijöiden mahdollisuuksia saada tuotteistaan nykyistä oikeudenmukaisemmat ja kannattavammat tuottajahinnat.

Keskusta korostaa, että alkuperämerkintöjen parantamisesta ei koidu valtiolle merkittäviä kustannuksia, sen sijaan merkintöjen parantamisella ja tuottajien aseman vahvistamisella on valtiontaloutta vahvistava vaikutus.

Keskusta pitää tärkeänä luonnontuotteiden hyödyntämisen edistämistä ja siihen liittyvän rahoituksen turvaamista. Alan keskeisen toimijan Arktiset Aromit ry:n riittävä rahoitus on turvattava.

Hallinnon toimintatapoja tulee uudistaa lähtökohtana viljelijöihin kohdistuvan hallintotaakan keventäminen niin, että tukimaksatusten viivytyksetön toiminta turvataan. Esimerkiksi Tiken määräraha- ja henkilöstöleikkauksilla ei saa vaarantaa toimeenpanoa.

Keskustan valiokuntaryhmä vaatii, että hallitus muuttaa linjaansa ja alkaa noudattaa eduskunnan yksimielistä päätöstä maaseutuvaikutusten arvioinnin suorittamisesta kaikkien maaseutuun kohdistuvien merkittävien toimenpiteiden tai päätösten yhteydessä.

Biotalousalan nostaminen kansalliseksi kärkihankkeeksi

Ajatuspaja e2 on esittänyt Harppaus biotalouteen -työpaperissa (e2 raportti 2/2013) useita toimenpidesuosituksia biotalouden edistämiseksi. Keskustan eduskunta ryhmä pitää raportin toimenpideoitteita kannatettavina.

Toimenpidesuosituksia biotalouden edistämiseksi:

- Kansallisesta biotalousstrategiasta pitää laatia tarpeeksi konkreettinen, kansallista tahtotilaa vahvistava ja selvästi eurooppalaista tasoa kunnianhimoisempi. Strategiassa on esitettävä uskottavat ja riittävät rahalliset panostukset biotalouden edistämiseen. Nyt ei ole julistusten, vaan käytännön toimien aika.
- On perustettava uusi valtionyhtiö ja sijoitusrahasto tukemaan biotalouden hankkeita ja investointeja.
- Kansalaisille ja yhteisöille on kehitettävä uusia keinoja osallistua biotalousyritysten rahoittamiseen (biotalousrahasto).
- Haittaveroja ja investointitukia on suunnattava biotalouden edistämiseen ja alan kotimaisen kysynnän vahvistamiseen.
- Erityistä huomiota on kiinnitettävä pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Valtion on omilla toimillaan ohjattava yritysten T&K-panostuksia.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

- Moninaisen poliittisen ja yhteiskunnallisen paineen synnyttäminen biotalouden edistämiseksi. Mielipidevaikuttajien ja kansalaisten vakuuttaminen teeman tärkeydestä.
- Vaikuttaminen EU:ssa.
- Biotalouden edistämiseksi on käynnistettävä riittävän isoja ja kunnolla rahoitettuja pilottihankkeita eri toimialoille: energiantuotanto; tekstiilikuitu; puun kuitujen ja molekyylien uudet käyttötavat; energiatehokkuuden kehittäminen; suljetun kierron ketjut (kokonaisvaltainen kekeilu, jossa mukana pienteollisuutta, maatiloja ja logistiikkapalveluja); biojalostamot (biopohjainen energiantuotanto, monipuoliset erotustekniikat käytössä, prosessiensivuvirrat huomioitu)
- Suomalaiset biotalouteen liittyvät innovaatiot on kartoitettava ja niiden valuminen ulkomaille on estettävä.
- Puurakentamista on edistettävä tuotekehityksen, rakennusmääräysten ja kaavoituksen keinoin. Tämä avaa myös vientimahdollisuuksia.
- Puhdistuslaitoksia on kehitettävä paikallisiksi lannoitetehtaiksi. Yhdyskuntien jätteet on saatava kiertoon.

Vastalauseen lausumaehdotus 32

Eduskunta edellyttää, että hallitus selventää, mitä hallitusohjelman kirjaus Makeran jatkon arvioinnista tarkoittaa ja kertoo suunnitelmansa Makeran toimialaan kuuluvien toimintojen jatkosta viipymättä.

Vastalauseen lausumaehdotus 33

Eduskunta edellyttää, että pienpuunenergian tukijärjestelmän toteutumattomuuden vuoksi pienpuunenergiatukeen varatut varat on siirrettävä käytettäväksi kokonaisuudessaan KEMERA-järjestelmän kautta.

Vastalauseen lausumaehdotus 34

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimenpiteisiin, joilla parannetaan ruoan alkuperämerkintöjä.

Vastalauseen lausumaehdotus 35

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin uudistaakseen hallinnon toimintatapoja. Lähtökohdana on oltava viljelijöihin kohdistuvan hallintotaakan keventäminen ja tukimaksatusten viivytyksettömän toiminnan turvaaminen.

Vastalauseen lausumaehdotus 36

Eduskunta edellyttää, että hallitus muuttaa linjaansa ja ryhtyy noudattamaan eduskunnan yksimielistä päätöstä maaseutuvaikutusten arvioinnin suorittamisesta kaikkien maaseutuun kohdistuvien merkittävien toimenpiteiden tai päätösten yhteydessä.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Vastalauseen lausumaehdotus 37

Eduskunta edellyttää että hallitus toteuttaa hallitusohjelman kirjauksen metsiin perustuvien elinkeinojen kilpailukyvyyn ja kannattavuuden parantamisesta kansallisen metsäohjelman mukaisesti.

Vastalauseen lausumaehdotus 38

Eduskunta edellyttää, että hallitus säilyttää maaseudun kehittämisen määrärahat tasolla, joka turvaa laadukkaan ja alueellisesti sekä sisällöllisesti kattavan neuvonnan tarjonnan koko maassa.

Vastalauseen lausumaehdotus 39

Eduskunta edellyttää, että hallitus korjaa maatalouden harjoittajien energiaveronpalautuksen kuluneena vuonna voimassa olleen mallin mukaiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 40

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin biotalouden nostamiseksi kansalliseksi kärkihankkeeksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 41

Eduskunta edellyttää, että hallitus ei saa heikentää Etelä-Suomen viljelijöiden edellytyksiä kannattavaan maataloustuotantoon luopumalla ns. artikla 141:n perusteella maksettavista tuista.

20. Maatalous

40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Suomeen saatiin syksyllä 2013 hyväksytyä laaja työmarkkinasopu, jonka osana sovittiin kaikille palkansaajille tulevasta noin 20 euron kuukausikorotuksesta. Maataloudenharjoittajat jäivät kuitenkin tämän sopimuksen ulkopuolelle. Maa- ja metsätalousministeriö esitti, että hallitus varaisi 20 euron korotusta vastaavan rahamäärän maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen kautta. Yhteensä 20 euron korotuksen kustannusvaikutus olisi 7,5 miljoonaa euroa myel-vakuutettujen määrästä laskettuna. Hallitus ei tätä kuitenkaan toteuttanut.

Hallituksen arvovalinta, jossa maataloudenharjoittajat jätetään tarkoituksella laajan työmarkkinasovun ulkopuolelle, on pöyristyttävä. Keskusta ei voi hyväksyä tätä.

Edellä olevan perusteella esitämme,

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

että momentille 30.20.40 otetaan lisäyksenä 7 500 000 euroa maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen korottamiseksi siten, että se vastaa työmarkkinasovun mukaista 20 euron korotusta.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

Perusväylänpito

Keskustan mielestä perusväylänpidon rahoitustaso on tarpeisiin nähden niukka kiihdyttäen tietömmekunnan rapautumista. Hallituksen kehysriihipäätösten perusteella perusväylänpidon rahoitukseen luvataan tasokorotus vasta vuodelle 2016. Hallitus on siirtämässä perusväylänpidon rahoitusvastuuta seuraavalle hallitukselle, jonka politiikasta se ei voi edes päättää.

Yksityisteistä

Kuluvalla vaalikaudella yksityisteiden avustuksia on leikattu jatkuvasti, minkä seurauksena myös yksityistieverkosto on rapistumassa. Ensi vuodelle esitetystä 5 miljoonan euron määrärahasa korvamerkattu 2 miljoonaa euroa losseille. Määrärahasa olisi ensi vuonna jopa 18 miljoonaa euroa matalampi kuin vaalikauden alussa. Yksityisteitä on maassamme jopa noin 350 000 kilometriä, joten niiden kunto on esimerkiksi metsien hyödyntämisen, kaivosteollisuuden sekä ihmisten liikkumistarpeiden kannalta avainasemassa.

Yksityisteiden rahoitukseen tulee tehdä 18 miljoonan euron tasokorotus.

Valtion Infra Oy suurten väylähankkeiden rahoittajaksi

Liikenneväylät ovat tärkeitä Suomen talouskasvun ja kilpailukyvyn kannalta. Oikein ajoitettuina ja kohdennettuina liikenneinvestoinnit tuottavat takaisin monin verroin enemmän kuin niihin on investoituina rahaa.

Keskustalla on liikenneverkkojen rahoituspolitiikan kehittämiseen oma vaihtoehto, Valtion Infra Oy:n perustaminen. Liikenneinvestointien kannalta vallitseva tilanne rahoituksen kannalta on epätydyttävä. Suurhankkeet toteutetaan valtion budjetin kautta samalta määrärahamomentilta, jolta rahoitetaan kaikentyyppisten väylien rakentamista ja peruskunnossapitoa.

Budjettirahoitus on tehnyt liikennepolitiikasta lyhytjänteistä ja tempoilevaa. Valtiontalouden tiukat kehukset voivat pahimmillaan estää jopa sellaisiakin investointihankkeita, joista on selkeästi osoitettavissa talouskasvua edistäviä vaikutuksia.

Hankevolyymit ovat olleet riippuvaisia taloudellisista suhdanteista. Korkeasuhdanteiden aikana on käynnistetty lukuisia hankkeita, jotka ovat johtaneet hankkeiden ruuhkautumiseen, markkinoiden ylikuumentumiseen ja hintojen nousuun.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Riippuvuus valtion budjettirahoituksesta on osaltaan estänyt sen, ettei tasaiseen rakentamistason ole päästy. Eri syistä johtunut hankkeiden kasautuminen on johtanut rahoitusongelmiin, viivästyksiin ja kustannusten nousuun. Ongelmana voidaan pitää myös sitä, että julkisten liikenneinvestointien määrä on jäänyt selvästi jälkeen bruttokansantuotteen kasvusta viimeisten 20 vuoden aikana.

Esimerkiksi suurissa investointihankkeissa käytettyjen elinkaarimallien ja merkittävien kaivos-hankkeiden liikennejärjestelyiden rahoittamisessa kannattaisi hyödyntää valtion ja yksityisten kumppanuusmalleja.

Valtion Infra Oy olisi tie- ja liikenneinvestointien rahoituksen tekninen toteuttaja. Liikennehankkeiden ohella Valtion Infra Oy:n toiminnan runko muodostuisi sähköverkkojen omistamisesta ja verkkojen kehittämisestä. Yhtiön toimialaan voisi kuulua myös esimerkiksi biopolttoaineiden valtakunnallisen terminaaliverkoston rakennuttaminen, jotta erityisesti puuenergian kuljetusketjua voitaisiin kehittää.

Rahoitettavista tie- ja liikennehankkeista sekä niiden rahoituksesta päättäisi eduskunta. Eduskunta päättäisi niin ikään menokatosta, jonka puitteissa hankkeita voidaan käynnistää pidemmällä aikavälillä. Menokatolla varmistetaan, että käynnissä olevien hankkeiden kokonaiskustannukset pysyvät annetun raamin puitteissa.

Mikäli liikenneväylähanke on todettu valtion kannalta edullisimmaksi toteuttaa elinkaarihankkeena, voi Valtion Infra Oy olla tilanteesta riippuen yksi keino alentaa elinkaarimallilla toteutettavien hankkeiden rahoituskustannuksia.

Valtion Infra Oy saisi pääosan rahoituksestaan hankekohtaisina menokehykseen kuuluvina määrärahoina valtion talousarviosta tai menokehyksen ulkopuolisena valtion sisäisenä lainana Valtiokonttorista.

Suurista investointihankkeista, joissa voitaisiin hyödyntää Valtion Infra Oy:n ympärille rakennettavaa rahoituskonseptia, on esimerkkinä Pisara-radon rakentaminen. Valtion Infra Oy mahdollistaisi monien sellaisten kasvua tuovien keskeisten hankkeiden nopeutetun käynnistämisen, johon suora budjettirahoitus ei anna mahdollisuutta.

Eläkeyhtiöillä olisi mahdollisuus sijoittaa veroparatiisien sijaan kotimaista työllisyyttä ja kasvua edistäviin pitkäjänteisiin ja vakaisiin hankkeisiin. Näin suomalaisten kartuttama kansallisvarallisuus saataisiin tekemään työtä puolestamme. Hankkeet, jotka edistävät sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä kasvua ja työllisyyttä, toisivat eläkeyhtiölle eläkemaksujen muodossa uutta pääomaa sijoitettavaksi. Kansalaiset voisivat puolestaan laittaa osan nyt pankkitileillä käytännössä tuottamattomana makaavasta rahasta kasvamaan korkoa osallistumalla obligaatioiden muodossa Valtion Infra Oy:n rahoittamiseen. Sähköverkoista saatava lakisääteinen tuotto takaisi sijoitukselle pankkitiliä paremman korkotason. Hallituksen on ryhdyttävä välittömästi toimenpiteisiin Valtion Infra Oy:n perustamiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Maakuntien lentoliikenteen turvaaminen

Toimivat lentoyhteydet ovat maakuntien ja alueiden elinkeinoelämälle sekä erityisesti vientiteollisuudelle erittäin tärkeitä. Pitkien välimatkojen Suomessa on välttämätöntä, että myös maakunnista on ilmasilta joko suoraan tai Helsinki-Vantaan kautta Eurooppaan ja maailmalle.

Suomen lentokenttäverkostoa ylläpitää valtion kokonaan omistama yhtiö Finavia. Valtiovallalla onkin erityisvastuu siitä, että Suomen kattava lentokenttäverkosto ja maakuntien lentoyhteydet turvataan jatkossakin. Valtio ei voi jättää alueiden saavutettavuutta pelkästään lentoliikenteessä toimivien omien liiketaloudellisten tavoitteiden varaan. Mikäli kaupallisin perustein ei kaikkiin maakuntiin jatkossa järjesty lentoliikennettä, valtiovallan tulee varautua lentoliikenteen järjestämiseen ostoliikennesopimuksin.

Eduskunta hyväksyi lisäbudjetissaan tänä syksynä 200 miljoonan euron pääomituksen Finavialle Helsinki-Vantaan lentoaseman laajennusta ja kehittämistä varten. Eduskunta myös edellytti, että osa pääomituksesta tulee käyttää maakuntalentokenttien parannustöihin.

Nyt kuitenkin samaan aikaan, kun Finavia saa mittavan pääomituksen valtiolta, se suunnittelee suuria korotuksia lentokenttämaksuihin lentoyhtiöille. Tämän seurauksena maakuntakentille lentäminen tulee lentoyhtiöille yhä kalliimmaksi ja on riski, että eräiltä kentiltä lentoliikenne loppuu jo ensi vuonna.

Hallituksen ja Finavian on sitouduttava siihen, että lentoliikenne turvataan vähintään nykyisen tasoisena maakuntakentille eikä yhdenkään maakunnan lentoliikenne lakkaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 42

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömiin toimenpiteisiin Valtion Infra Oy:n perustamiseksi ja yhtiön toiminnan käynnistämiseksi vuoden 2014 aikana.

Vastalauseen lausumaehdotus 43

Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa lentoliikenteen turvaamisen vähintään nykyisen tasoisena maakuntakentille ja sen, ettei yhdenkään maakunnan lentoliikenne lakkaa.

10. Liikenneverkko

50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Yksityistiet ovat olennainen osa suomalaista tieverkostoa. Laajan yksityistieverkoston kunnossapito on edellytys toimivalle maa- ja metsätaloudelle, bioenergiakuljetuksille ja muulle elinkeinotoiminnalle.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Haja-asutusalueilla asuvien perheiden työssäkäynti-, asiointi- ja koulumatkojen kannalta on tärkeää, että tiestö on ajettavassa ja kuljettavassa kunnossa läpi vuoden. Ilman toimivaa yksityistieverkostoa myös mökkiläisten, sienestäjien, marjastajien ja muiden luonnossa kulkeminen vaikeutuisi huomattavasti.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.50 otetaan lisäyksenä 15 000 000 euroa.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Muualla Euroopassa teollisuustuotanto ja vienti ovat lähteneet jo kasvuun. Suomessa suunta on toinen. Suomi on ajautunut talouden kaksoisvajeeseen ja näivettymiskiarteeseen.

Tammi—syyskuussa 2013 työpäiväkorjattu teollisuustuotanto väheni 4,2 prosenttia vuoden takaisesta. Kauppataseen vajetta on puolestaan kertynyt yhteensä jo yli 1,8 miljardia euroa tammi—lokakuussa, mikä on suunnilleen saman verran kuin vuoden 2012 vastaavana ajankohtana.

Työllisten määrä oli lokakuussa noin 41 000 henkeä pienempi kuin vuosi sitten. Työllisyysaste oli 68,1 prosenttia, mikä oli 0,6 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin. Erityisen huolestuttavaa on työllisten määrän vähentyminen yksityissektorilla 45 000 henkilöllä viime vuoden lokakuuhun verrattuna. Työllisyysluvut olisivat olleet vieläkin rumempia, jos kunnat eivät olisi lisänneet työllisten määrää 13 000:lla vuoden takaiseen verrattuna. On kuitenkin selvää, ettei tilanne, jossa yksityisen sektorin työpaikat vähentyvät ja julkisen sektorin työpaikat lisääntyvät, ole kestäväällä pohjalla.

Nuoria alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 5 800 enemmän kuin edellisen vuoden lokakuussa eli yhteensä 36 400. Nuorisotakuun voimassaolosta huolimatta läheskään kaikkien nuorten työttömyysjakso ei pääty viimeistään kolmen kuukauden jälkeen, vaan joka neljännellä työttömäksi joutuneella nuorella työttömyys pitkittyy tästä. Pitkäaikaistyöttömien ja ikääntyneiden työttömyys on myös rajussa kasvussa. Yhtäjaksoisesti vähintään vuoden työttömänä työnhakijana olleita oli lokakuussa jo 78 200. Tämä on 15 800 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Yli 50-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli puolestaan 110 200, mikä on 12 000 enemmän kuin edellisellä vuonna samaan aikaan. Myös korkeasti koulutettujen työttömyys on ollut kasvussa.

Laaja työttömyys on jo hurjat 420 000 henkilöä. Laaja työttömyyden määrittely sisältää työttömät työnhakijat 290 000 henkilöä, työkyvyttömyyseläkettä saavat n. 13 000 henkilöä ja erilaisissa työllisyyspalveluissa olevat eli tukityöllistetyt, työvoimakoulutettavat, työharjoittelijat, kuntouttavassa työvoimatoiminnassa olevat, työttömyysetuudella opiskelevat jne., joita on yhteensä 118 000 henkilöä. On jo selvää, ettei hallitus onnistu hallitusohjelmaansa kirjatuisissa työllisyystavoitteissa. Talouskasvua tukevien toimenpiteiden lisäksi nyt on keskityttävä siihen, ettei työttömyys enää tästä pahene entistä hallitsemattommaksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Työvoimapolitiikan näkökulmasta ja vaikean työllisyystilanteen aikana hallituksen on erityisesti huolehdittava siitä, että budjettiesitys vastaa ajan haasteita. Työllisyyspoliittisten keinojen on oltava tehokkaita, jolloin ainakin työllistymisen ja kouluttautumisen tarpeettomia hallinnollisia esteitä on purettava. Työvoimahallinnon toimintakyvystä on huolehdittava, ja se edellyttää asianmukaisia voimavaroja. Tässä suhteessa budjettiesitys ei vastaa tarpeita.

Työ- ja elinkeinotoimistojen vaikealla tilanteella vakavia heijastusvaikutuksia

Hallituksen toteuttama työ- ja elinkeinotoimistouudistus on ajoituksen ja siihen annettujen voimavarojen kannalta epäonnistunut. Heikkenevän työllisyystilanteen aikana työvoimahallinnon voimavaroja ja henkilöstön työaika on sitonut organisaatiomuutoksen toteuttaminen. Uudistuksen yksi päätavoite, painopisteen siirtäminen sähköisiin palveluihin, on heikentänyt työttömien mahdollisuuksia saada henkilökohtaista neuvontaa. Yhteispalvelupisteisiin siirtyminen on tuonut julkishallintoon paljon hyvää synergiaa, mutta samalla henkilökohtaisen palvelun ja perehtyneen asiakaspalvelun saanti on hankaloitunut.

Työ- ja elinkeinotoimistojen henkilöstömäärää on supistettu useilla sadoilla. Teollisuuden rakennemuutoksen johdosta moni paikkakunta on nimetty ns. äkillisen rakennemuutoksen paikkakunnaksi, joka on työvoimapolitiittisten toimenpiteiden kohteena aiheuttaen kasvavia palvelupaineita alueiden työ- ja elinkeinotoimistoille.

Pidämme käsittämättömänä, että vallitsevassa tilanteessa työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenoihin ehdotetaan ensi vuodeksi 11 miljoonan euron leikkausta, joka aiheuttaa jopa 70 henkilötyövuoden vähennystarpeen.

Työ- ja elinkeinotoimistojen vaikea tilanne ja alentunut palvelukyky on heijastunut työllisyyden hoitoon vakavalla tavalla. Elokuun lopussa työllisyysmäärärahoja oli käyttämättä jopa noin 200 miljoonaa euroa, koska hakemuksia ei ole pystytty käsittelemään. Alentunut palvelukyky on heijastunut myös nuorten yhteiskuntatakuun toimeenpanossa.

Hallituksen on huolehdittava siitä, että eduskunnan osoittamat työllisyysmäärärahat tulevat tehokkaasti käytettyä.

Kuntien valtionosuusleikkauksilla suuria työllisyysvaikutuksia

Kuntakenttä on valtakunnan suurin työnantaja, joka työllistää lähes 450 000 työntekijää. Kunnat työllistävät myös investointiensa kautta. Ensi vuonna jatkuvat historiallisen suuret kuntien valtionosuusleikkaukset merkitsevät suuruudeltaan jo noin 30 000 kuntien palvelutyöntekijän vuotuisia palkkakustannuksia. Näin ollen leikkauksilla on myös työllisyysvaikutuksia, mistä kertovat lukuisten kuntien käynnistämät yt-neuvottelut.

Kuntien työllisyystilanteen ennustetaan vaikeutuvan ensi vuonna. Yhä useampi kunta joutuu tekemään henkilöstövähennyksiä ja lomautuksia taloudellisin perustein. Huolestuttavaa on myös, että kuntaliitostilanteissa viiden vuoden työsuhteturvan päättymisen on tuomassa mukanaan suuria, pahimmillaan lähes 1 000 henkilön joukkoirtisanomisia.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Kuntien rahoituksen leikkaaminen vaikeuttaa nuorten työllistymistä ja erilaisten työllistymishankkeiden toteuttamista. Kunnilla ei ole mahdollisuuksia palkata nuoria ja osallistua hankkeisiin tarjoamalla määräaikaista tai edes osa-aikaista työtä tilanteessa, missä ne joutuvat ensisijaisesti keskittymään vakinaisten työntekijöidensä työpaikkojen turvaamiseen. Nuorisotakuun toteutus ja pitkäaikaistyöttömyyden hoito mutkistuvat entisestään. Säästösyistä kunnat joutuvat lykkäämään investointejaan, mikä myös heikentää työllisyyttä.

Työllisyyden hoito ei kuulu kuntien vastuulle

Kuntien rahoitusleikkausten lisäksi hallitus on lisäämässä kuntien ahdinkoa määräämällä niille uusia velvoitteita jopa niin, että tehtäviä ollaan siirtämässä valtiolta kunnan hoidettavaksi. Maa-liskuun kehysriihipäätöksen nojalla hallitus on siirtämässä työmarkkinatuella olevat kuntien vastuulle vuoden 2015 alusta lukien. Hallitus on laskenut säästävänsä sillä 300 miljoonaa euroa. Tähän kunnilla ei ole varaa. Hallituksen ei pidä määrätä kunnille uusia tehtäviä, jollei se osoita niihin täysimääräistä rahoitusta.

Kustannuspaineita kunnille aiheuttaa myös työ- ja elinkeinotoimistojen alentunut palvelukyky. Mikäli vaikeudet jatkuvat eivätkä kunnat kykene tarjoamaan riittävästi työvoimapalveluja ja edistämään työttömäksi jääneiden työllistymistä tehokkaasti, kasvavat mm. kuntien toimeentulokustannukset sekä paineet sosiaalipalvelujen lisäämiselle nopeasti.

Lisäksi kuntien rooli kuntouttavassa työtoiminnassa on korostumassa, mikä tulee ottaa huomioon vahvemmin kunnille maksettavissa valtionosuuksissa.

Tutkimuslaitosten rahoitusleikkaukset

Sosiaali- ja terveysministeriön alaisille tutkimuslaitoksille (esim. THL, Työterveyslaitos, STUK) hallituksen kehyspäätös vuosille 2015—2018 merkitsee 30 miljoonan euron leikkausta rahoitukseen. Vielä on epäselvää, miten tuo summa kohdistuu eri laitoksiin. Joka tapauksessa on arvioitu, että leikkausten vaikutukset merkitsevät yhteensä 600—1 000 työntekijän irtisanomista. Lisäksi aiemmilta vuosilta jatkuvat tuottavuusohjelman kiristykset.

Tutkimusrahat ovat palvelleet tähän saakka muun muassa pk-yrityssektoria, jonka merkitys työllistäjänä on ollut jatkuvassa kasvussa. Tutkimusrahojen leikkausten seurauksena tutkimushankkeisiin pääsee jatkossa entistä enemmän vain suuria yrityksiä, joilla on resursseja olla mukana kehittämistyössä.

Joustavan hoitorahan käyttöönotto

Hallituksen esitystä uuden joustavan hoitorahan käyttöönotosta on keskustan mielestä kannatettava. Suhtaudumme kuitenkin siihen liittyvään kustannusarvioon kriittisesti. Joustava hoitoraha luo paineita kuntataloudelle päivähoidon osalta. Huomio kiinnittyy myös käyttäjämääräarvioon. Uuden, paremmin tuetun lapsenhoitomuodon arvioidaan vaikuttavan enemmän kotihoidon tuella lapsiaan hoitaviin vanhempiin kuin kokopäiväisestä työstä osa-aikaiseen siirtyviin. Arviolle ei ole esitetty riittävän selkeitä perusteita.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Joustava hoitoraha tukee perheiden valinnanvapautta ja tuo uudenlaisia mahdollisuuksia työn ja perhe-elämän yhteensovittamiseen. On kuitenkin huomattava, että osa-aikaiset työmarkkinat ovat Suomessa yhä varsin ohuet. Tarvitaan työnantajan vahvaa sitoutumista uudenlaisen, joustavan työelämäkäytännön muodostumiseen.

Keskusta tukee työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan linjausta ensi- ja turvakotien toiminnan vahvistamisesta.

Tarvitaan uuden kasvun strategia

Tilastolukujen karuudesta huolimatta vaikuttaa siltä, että hallitus ei ole edelleenkään herännyt vallitsevaan todellisuuteen. Hetkellä, jolloin suomalainen osaaminen ei muutu riittävästi uusiksi innovaatioiksi, tuotteiksi ja työpaikoiksi, hallitus leikkaa juuri innovaatioista. Se on seisonut toimettomana, kun yritykset eivät saa hyviinkään hankkeisiin rahoitusta. Se on leikannut kansainvälistämisen ja viennin rahoitusta juuri silloin, kun siihen pitäisi panostaa. Se on pahimmillaan tietoisilla toimillaan lyönyt korville suomalaista työtä ja yrittäjyyttä ja raivannut tilaa tuonnille. Puun ja turpeen kilpailukyvyyn romahduttaminen ja ovien avaaminen tuontikivihiilelle ovat tästä karkea esimerkki.

Hallitukselta puuttuu kasvun strategia. Se on toimeton erityisesti teollisuuspolitiikassaan, vaikka suomalainen teollisuus on suunnilleen vapaassa pudotuksessa. Nokian, metsäteollisuuden ja muiden teknologiateollisuuden avainalojen suuret menetykset eivät ole herättäneet hallitusta. Kansallista pääomamarkkinastrategiaa valmistelleen Stadighin työryhmän sekä investointistrategiaa valmistelleen selvitysmies Elorannan raportit on nostettava pölyttymästä toimenpiteiden kohteeksi.

Suomi tarvitsee innostavan ja kannustavan uuden kasvun strategian. Osana sitä tarvitsemme nopeasti kansallisen teollisuuspoliittisen strategian ja yrittäjyyden edistämishjelman.

Uuden kasvun rahaston perustaminen

Suomalainen teollisuus on suuren rakennemuutoksen kourissa. Metsäteollisuutemme ei ole tehnyt uusia investointeja maahamme käytännössä viiteentoista vuoteen, ja nopeasti kolmanneksi tukijalaksi noussut tietotekniikka on vähentänyt voimakkaasti työvoimaa Suomessa. Kansainvälisillä yrityksillämme menee kohtuullisen hyvin, mutta toiminnan ja erityisesti kasvun painopiste on siirtynyt Suomen ulkopuolelle. Tilanne vaatii merkittäviä toimia niin elinkeinoelämältä, työmarkkinajärjestöiltä kuin valtiovallaltakin.

Hyvinvointiyhteiskuntamme perustuu monilta osin työn tekemiseen. Jos emme onnistu teollisuutemme rakennemuutoksessa ja 200 000 uuden työpaikan luomisessa yksityiselle sektorille, joudumme luopumaan monista hyvinvointiyhteiskunnan tunnusmerkeiksi koetuista asioista. Tavoitteen eteen kannattaa siis tehdä kaikki voitava.

Valtion roolista teollisuuspolitiikassa ollaan montaa mieltä. Aikoinaan Suomen teollistamista tehtiin voimakkaasti valtiovallan ja valtion omistamien yhtiöiden toimesta. Aika on nyt toisenlainen. Valtiovallan tehtävänä ei ole yritystoiminnan harjoittaminen muutoin kuin harvoilla strate-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

gisesti tärkeillä toimialoilla. Nuo yhtiöt ovat hyvin pitkälti jo olemassa. Nykyaikainen tapa valtion rooliksi on nykyisen ei-strategisen omistajuuden muuttaminen esimerkiksi rahastomuotoon, mikä vauhdittaisi merkittävästi teollisuutemme rakennemuutosta.

Keskustan esittämä rahasto. Keskusta esitti viime joulukuussa uuden rahaston perustamista varmistamaan ja jouduttamaan osaltaan teollisuutemme rakennemuutosta. Rahaston kunnianhimon tason on oltava korkea. Sen on omalta osaltaan luotava luottamuksen ilmapiiriä ja yrittämisen mahdollisuuksia Suomessa. Keskustan esittämän rahaston kokotavoite on 3—5 miljardia euroa, mutta rahastoa kasvatettaisiin vaiheittain, askel kerrallaan. Se muodostuisi myymällä valtion yhtiöiden ei-strategista omistusta 1,5 miljardilla eurolla. Suomalaiset eläkerahastot voisivat olla rahastossa mukana samalla summalla. Lisäksi rahasto voisi houkutella mukaan yksityistä rahaa. Se voisi parhaimmillaan toimia myös kansanosakkeena, jolla haetaan pankkitilin korkoa parempaa tuottoa. Jokainen meistä voisi halutessaan olla mukana suomalaisissa talkoissa pelastamassa suomalaisen hyvinvoinnin perustaa, suomalaista työtä.

Tarve rahaston perustamiselle on suuri. Teollisuutemme rakennemuutos vaatii merkittäviä toimia, mutta myös yrityksistä tuleva viesti puoltaa rahaston pikaista perustamista. Meillä on ainakin neljä merkittävää ongelmaa yritysten kasvun tiellä.

Ensinnäkin yritysten käyttöpääoman saanti on pitkälle tyrehtynyt pankkien kiristyneen lainanantopolitiikan vuoksi. Moni investointi ja kasvun rahoitus sekä uusien työpaikkojen syntyminen uhkaa nyt jäädä toteutumatta. Rahaston kaksi pääinstrumenttia eli oman pääoman ehtoinen sijoitus ja vieraan pääoman ehtoinen vaihtovelkakirjalaina paikkaavat osaltaan yritysten käyttöpääoman tarvetta. Myös Finnveran nykyisiä valtuuksia täytyy lisätä.

Toiseksi oman pääoman ehtoisesta rahoituksesta on pulaa. Lisäksi yrittäjä ottaessaan pääomarahojen mukaan yritykseen usein myös käytännössä sitoutuu koko osakekannan myyntiin viiden vuoden sisällä sijoituksesta. Tämä ei monestikaan ole yrityksen, henkilökunnan tai yrittäjän edun mukaista pitkällä tähtäimellä. Tämä on myös osasyynä siihen, että lupaavat uudet ideat ja kasvavat yritykset myydään liian varhain ulkomaiseen omistukseen. Suomeen tarvitaan pitkäjänteistä, kärsivällistä rahaa, joka on myös maksettavissa pois ilman koko omistuksen vaihtumista.

Kolmanneksi Suomesta puuttuu rahoitusinstrumentit, joilla voidaan rahoittaa perheyriyten kasvua. Tulorahoitus ja pankkirahoitus yhdistettynä Finnveran takaukseen ovat käytännössä ainoa mahdollisuus perheyriyksille, jotka haluavat säilyttää yhtiönsä omistuksen perheessä. Suomi tarvitsee enenevässä määrin kasvollista suomalaista omistajuutta, joka työllistää merkittävästi myös kotimaassa. Näille yrityksille rahastoon tulisi räätälöidä vieraan pääoman ehtoinen vaihtovelkakirjalaina. Sille maksetaan pankkilainaa korkeampi korko, mutta se muuttuu omistukseksi vain, jos yhtiö ei pysty maksamaan sitä pois laina-ajan päätyttyä. Tunnistamme merkittävän tarpeen tälle instrumentille. Se on niin sanottua välirahoitusta, joka on tuotoltaan ja riskiltään omistajarahoituksen ja pankkilainan puolivälissä.

Neljänneksi Suomessa on ongelmana innovaatiovaihetta seuraavan teollistamisen ja kaupallistamisvaiheen rahoittaminen. Tekesin rahoitus toimii tietyillä toimialoilla erittäin hyvin, ja yritykset ovat siihen pääosin tyytyväisiä. Mutta kun esimerkiksi biopolttoaineprosessista pitäisi tehdä kaupallinen pilotti, se tehdään useimmiten ulkomaille ja ulkomaisella rahoituksella. Liian mones-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

ti kansainvälisten asiakkaiden sanomana kuulee: "Teillä on täällä maailman paras teknologia. Minkä ihmeen takia ette ole soveltaneet sitä täällä Suomessa." Rahaston välirahoitusinstrumentti soveltuu erinomaisesti myös prosessien tuotantomittakaavan kokoiseen kotimaiseen pilotointiin ja demonstrointiin.

Rahasto lyhyesti:

- Kokotavoite 3—5 miljardia euroa, edetään vaiheittain
- Myydään valtion ei-strategista omistusta (esim. TeliaSonera) 1,5 miljardin euron arvosta sitä mukaa kuin tähän on tarvetta, saman verran eläkerahastojen sijoituksia, lisäksi yksityistä pääomaa
- Tavoitteena vauhdittaa suomalaisen teollisuuden rakennemuutosta ja edistää osaltaan 200 000 uuden työpaikan syntymistä
- Teollisen pohjan säilyttäminen
- Pyörät pyörimään ja luottamuksen palauttaminen
- Markkinaehtoinen tuottotavoite
- Sijoitukset kannattavan yritystoiminnan kriteerit täyttäviin hankkeisiin
- Alkavien ja kasvuyritysten tarpeisiin (alle 10 miljoonan euron sijoitus) yhteistyörahastojen kautta.
- Yli kymmenen miljoonan euron sijoitukset suoraan rahastosta.

Kohteet:

- Alkavat yritykset
- Kasvuyritykset
- Kotimaiset pilotit ja demonstraatiolaitokset
- Olemassa olevien yritysten kasvuhankkeet
- Räätelöity tuote perheyrityksille ja yrittäjävetoisille yrityksille
- Toimialajärjestelyt, joilla tavoitellaan suurempia yrityskokonaisuuksia kansainvälisille markkinoille

Periaatteet:

- Valtio ei valitse voittajia, ei toimialarajoituksia
- Max 50 %:n osuus kokonaisrahoituspaketista, toinen puoli yksityistä rahaa
- Yhteistyösopimuksia rahastojen kanssa, ei merkittäviä hallinnointikuluja
- "Tuplaa rahastojen kapasiteetin"
- Uusia instrumentteja, kuten vieraan pääoman ehtoinen vaihtovelkakirjalaina, ns. välirahoitus, jossa tarkoituksena on poismaksaminen

Hallinnointi:

- Teollisuussijoitus, Finnvera tai kokonaan uusi organisaatio

Kasvua tukeva yritysten rahoitusmahdollisuuksien uudistaminen

Uuden kasvun rahaston rinnalla on syytä ottaa käyttöön myös monia muita toimia, joilla voidaan vaikuttaa siihen, että investointien rahoituslukkoja saadaan avautumaan.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Eläkeyhtiöiden takaisinlainausrahastoissa on yritysten rahoittamista mahdollistavia pääomia jopa kymmeniä miljardeja euroja. Takaisinlainausrahaston sääntöjä pitää uudistaa sellaisiksi, että tämän reservin hyödyntäminen on yritysten näkökulmasta järkevää.

Suomen tulee kansallisin toimin huolehtia siitä, että pankkien monimuotoisuus säilyy ja pienet pankit säilyvät elinvoimaisina. Monet pienet pankit ovat erikoistuneet luotonannossaan, joten koostaan huolimatta ne voivat kattaa merkittävän osan jonkin tietyn sektorin, kuten vaikkapa maatalouden, yritysrahoituksesta. Suomen tulee myös välttää omilla kansallisilla toimillaan lisäämstä pankkien luotonannon sääntelyä ylikireäksi.

Kataisen hallituksen käyttöönottona pankkivero on oivallinen esimerkki Kataisen hallituksen epäonnistuneesta veropolitiikasta. Ensinnäkin veron tuotto on jäämässä pienemmäksi kuin mitä veron kustannukset ovat, kun huomioidaan yhteisöveromenetykset. Keskusta ei lähtökohtaisesti kannata sellaisia veroja, jotka eivät edes lisää verotuottoa. Vero kohdistuu täydellä painollaan pienille pankeille, kun sen sijaan isot pohjoismaiset finanssikonsernit ovat voineet hyödyntää eri maiden erilaisen veropohjan jättämät aukot ja minimoida verorasituksen. Pankkiveron maksajiksi päätyvät joko välillisesti tai jopa suoraan kohdennettuina tavalliset suomalaiset yritykset ja kotitaloudet. Veron tuottoa ei myöskään edes käytetty mahdollisiin tuleviin pankkikriiseihin varautumiseen, vaan se kului valtion syömämenojen katteeksi. Keskustan mielestä pankkivero tuleekin lakkauttaa.

Pankkien antamaan luotonantoon voidaan vaikuttaa sääntelemällä vakuusvaateita ja vaikuttamalla näin luottojen riskisyyden määrittelyyn. Oman pääoman vaade on moninkertainen teollisuusinvestoinnissa esimerkiksi asuinrakennukseen verrattuna. Näin rahoja ohjataan kanavoitumaan riskiä karttaviin sijoituksiin, jolloin uuden kasvun potentiaali jää hyödyntämättä. Erilaisten rahoituspäätösten riskimäärittelyä on syytä tarkastella uudestaan.

Pienten ja aloittavien yritysten rahoittamiseksi tulee ottaa käyttöön alueellisia tai kunnallisia pääomarahastoyhtiöitä, jotka poikkeavat perinteisistä julkisin varoin toimivista kehittämissyhtiöistä siinä, että niistä voisi saada erilaisten yritystoiminnan suunnitteluun liittyvien palveluiden lisäksi myös rahoitusta. Alueellisten pääomarahastojen pääomittaminen voitaisiin toteuttaa valtakunnallisen kasvurahaston kautta.

Suomeen tulee luoda piakkoin toimivat joukkovelkakirjamarkkinat pienten ja keskisuurten yritysten käyttöön. Pörssin elinvoimaisuuden kasvattamiseksi on syytä vakavasti harkita, että First North -listalle listautuvilla yrityksillä olisi mahdollisuus pysyttytyä verotuksellisesti listautumattoman yhtiön asemassa.

Konkurssitilanteessa yrittäjää uhkaava velkavankeuteen joutuminen on pelotteena sellainen, että se estää tehokkaasti kasvupyrkimyksiä. Tämän vuoksi olisi tärkeää pohtia konkurssilainsäädännön uudistamista. Epäonnistumisessa on uuden kasvun siemen. Yrityksen kaatumisen ei tulisi lannistaa yrittäjää, vaan kannustaa häntä ottamaan opikseen ja jatkamaan uraansa yrittäjänä.

Yritysten rahoituksen kannalta on valtaisan tärkeää, että Suomen julkinen talous saadaan vakautumaan. Valtion talouden luottoluokituksen säilyttäminen korkeimmalla tasolla auttaa myös yritysten rahoituskustannusten hillitsemisessä.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Välittöminä elinkeinopoliittisina toimina esitämme hallituksen vuoden 2014 talousarvioon seuraavat lisäykset ja muutokset:

Innovaatiopolitiikka

Hallitus leikkaa yhteensä kymmenillä miljoonilla euroilla innovaatorahoitusta eli muun muassa Tekesin, VTT:n ja GTK:n rahoitusta.

Esitämme VTT:n toimintamomentille lisämäärärahaa erityisesti pk-yritysten tutkimuspalveluihin.

Tekesin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen esitämme lisäystä sekä avusmuotoisen rahoituksen myöntämisvaltuuteen että maksatukseen.

Finnveran korkotuet ja luottotappiokorvaukset

Yritysten rahoituksen saantimahdollisuudet ovat vaikeutuneet. Yritysten taseet ovat ohentuneet ja vakuusvarannot niiden mukana. Samaan aikaan markkinaehtoisten rahoittajien vakuusvaatimukset ovat kasvaneet ja marginaalit nousseet.

Yritysrahoitukseen on syntynyt markkinapuute, johon valtion on erityisrahoitusyhtiönsä avulla pyrittävä vastaamaan. Ilmiselvästi tarvitaan lainainstrumenttia, jolla vastataan yhtäältä vallitsevaan suhdannetilanteeseen, toisaalta sellaisiin rakennemuutoksiin, joissa lähtökohdiltaan kehityskelpoiset yritykset hakeutuvat uusiin tuotteisiin tai jopa uusille toimialoille.

Tällaisen suhdanne- ja rakennelainan ehtojen tulisi noudatella vuosina 2009—2011 voimassa olleen suhdannelainan ehtoja.

Vastaavasti Finnvera Oyj:n korkotukia ja luottotappiokorvauksiin varattuja määrärahoja tulisi vähäisessä määrin lisätä.

Viennin rahoitus

Suomen vienti takkuu. Viennin väheneminen on nopeampaa kuin missään muualla Euroopassa. Tässä tilanteessa viennin rahoituksen vähentäminen on väärin. Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin vaatii mielestämme lisää rahaa.

Ahueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

Ensi vuonna alkava uusi EU:n alue- ja rakennepoliitiikan ohjelmakausi merkitsee erittäin tuntuvia leikkauksia yritysten alueperusteisiin investointi- ja kehittämisavustuksiin. Tämä olisi erittäin valitettava isku suomalaisten pk-yritysten kehittämishankkeisiin erityisesti vaikeimmilla alueilla. Valtiovallan tulee puhtaasti kansallisella rahoituksella korvata edes osa EU-rahoituksen vähentämisestä.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Esitämme valtuuksiin kansallisen rahoituksen tuntuvaa lisäystä vuodelle 2014. Myös maksatuk-
sen määrärahaa tulee tämän seurauksena korottaa.

Maakunnan kehittämisraha on keskeinen rahoitusväline maakuntien omaehtoisen alueellisen ke-
hittämistoiminnan tukemiseksi. Kuluva vaalikauden aikana hallitus on leikannut maakunnan ke-
hittämisrahaa joka vuosi. Hallitus vie toiminnallaan siemenrahat monelta talouskasvua edistävä-
ltä hankkeelta. Maakunnan kehittämisraha on ollut väline, jonka vipuvaikutukset alueiden kehit-
tämiseen ovat olleet merkittävät.

Jatkossa tulee luoda pysyvä järjestelmä, jossa tietty prosenttiosuus alueiden tukemiseen tarjoi-
tuista määrärahoista kohdennetaan maakuntaliiton omaehtoisesti ja demokraattisesti päätettäväk-
si maakuntaohjelman mukaisesti käyttötarkoituksiin. Ensi vuoden määrärahaan on tehtävä tasoko-
rotus.

Energiapolitiikka

Kotimaisten biopolttoaineiden kilpailukyky on palautettava. Hallituksen päätös heikentää kulu-
van vuoden alusta lukien kotimaisten biopolttoaineiden kilpailukykyä kivihiileen verrattuna on
nurinkurinen ja kestävä. Nyt Suomeen rahdetaan kasvavassa määrin kivihiiltä. Lähes kym-
menellä suurten energialaitosten kotipaikkakunnalla ollaan hiilen käyttöä joko lisätty tai sen
käyttöön ollaan varautumassa miljoonainvestoinnein. Sähköntuotannossa kivihiilen osuus on al-
kuvuoden aikana jopa nelinkertaistunut.

Keskustan tekemän lakialoitteen mukaisesti turpeen vero ja puun muuttuvahintainen tuotantotu-
ki on palautettava edellisen hallituksen päättämälle tasolle. Tämän lisäksi kivihiilen vero tulee
nostaa keskustan lakialoitteen mukaiselle tasolle. Kivihiilen veronkorotuksella katetaan noin 25
miljoonan euron osuus siitä 50 miljoonan euron välittömästä kustannuksesta, jonka turpeen ve-
ron alentaminen ja puun muuttuvahintaisen tuotantotuen korottaminen aiheuttaa. Kotimaisten
biopolttoaineiden kilpailukyky on palautettava nopeasti. Kilpailukyvyn palauttaminen lisää kas-
vua ja työllisyyttä ja tuo näin ollen tullessaan myös verotuloja sekä vähentää kauppataseen vajet-
ta.

Pientuotannon verkkoon pääsy. Pienimuotoisen energiantuotannon, ennen muuta sähkön tuotan-
non, mahdollisuudet ovat lisääntyneet Suomessa merkittävästi. Verkkoon pääsyssä on edelleen
perusteettomia ongelmia, vaikka esimerkiksi uudet mittarijärjestelmät tekevät tämän mahdolli-
seksi.

Edellytämme hallitukselta ensi tilassa toimia pientuotannon verkkoon pääsyn helpottamiseksi.

Ensimmäisen työntekijän palkkatuki

Yrittäjän kannalta eräs kriittisimmistä vaiheista on ensimmäisen työntekijän palkkaaminen. Sen
jälkeen yrittäjä on vastuussa itsensä lisäksi myös uudesta työntekijästä. Palkkaamiseen liittyy
myös suuria taloudellisia riskejä. Yhteiskunnan kannalta on viisasta rakentaa yrittäjälle siltaa
kohti kasvua ja työllistämistä. Tätä varten keskustajohtoinen hallitus otti käyttöön yksinyrittäjän
ensimmäisen työntekijän palkkatuen. Tuki oli ensimmäisen 12 kuukauden ajalta 30 % palkasta ja

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

seuraavien 12 kuukauden ajalta 15 % palkasta. Yksinyrittäjän palkkatuki tulee ottaa käyttöön koko maassa ja tuki ulotetaan myös määräaikaisiin työsuhteisiin. Tämä vahvistaisi yrittäjyyttä ja työllisyyttä koko maassa. Mikäli uusia työpaikkoja ei tuen avulla synny, ei euroakaan tukea kulu.

Palkka.fi-portaalin yksinkertaistaminen

Keskusta haluaa kannustaa yksityishenkilöitä työllistämään nykyistä helpommin. Kotitalousvähennyksen kaltaisten veroetuuksien ohella on erittäin tärkeää, että työllistämiseen liittyvän byrokratian voi hoitaa mahdollisimman yksinkertaisesti.

Nykymuotoinen palkka.fi-nettiportaali on hyvä alku palkanmaksun ja siihen liittyvien kulujen maksamisen helpottamiseksi, mutta palvelua tulisi entisestään kehittää sellaiseksi, että työnantajana toimiva yksityishenkilö selviäisi palkanmaksusta ja kaikista siihen liittyvistä sivukuluista yhdellä maksutoimituksella.

Yksityishenkilön työnantajavelvoitteiden maksamisesta on tehtävä yhtä yksinkertaista kuin mitä on yritykseltä ostettavan palvelunkin maksaminen. Valtion tehtävä on luoda puolestaan sellainen järjestelmä, jossa yksityishenkilön maksama kokonaisuus kanavoituu oikealla tavalla niin työntekijälle itselleen palkkana kuin erilaisiin sivukuluihin.

Palkka.fi-portaalin yksinkertaistamisen yhteydessä on selvitettävä yksityisten työllistämisen työntekijän tapaturmavakuutuksen otattamista valtion hoidettavaksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 44

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa lakiesityksen, jonka nojalla yksinyrittäjä saa koko maassa avustusta ensimmäisen työntekijän palkkamenoihin 30 prosenttia ensimmäisen 12 kuukauden ajalta ja 15 prosenttia seuraavien 12 kuukauden ajalta.

Vastalauseen lausumaehdotus 45

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin työllisyyttä ja vaihtotasetta parantavien kotimaisten energiamuotojen kilpailukyvyyn palauttamiseksi. Tämä tapahtuu palauttamalla turpeen vero ja puun muuttuvahintainen tuotantotuki edellisen hallituksen päättämälle tasolle. Tämän lisäksi kivihiihen veroa tulee korottaa siten, että tällä katetaan noin 25 miljoonan euron osuus siitä 50 miljoonan euron välittömästä kustannuksesta, jonka turpeen veron alentaminen ja puun muuttuvahintaisen tuotantotuen korottaminen aiheuttaa.

Vastalauseen lausumaehdotus 46

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin yksityishenkilöiden työnantajaroolin helpottamiseksi ja palkka.fi-portaalin yksinkertaistamiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Vastalauseen lausumaehdotus 47

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee innostavan ja kannustavan kasvun strategian Suomelle. Osana tätä laajempaa kokonaisuutta tarvitaan nopeasti kansallinen teollisuuspoliittinen strategia ja yrittäjyyden edistämishjelma.

Vastalauseen lausumaehdotus 48

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy ensi tilassa toimiin pientuotannon verkkoon pääsyn helpottamiseksi ja toteuttaa alkajaisiksi itse lupaamansa yksinkertaiset liittymistä ja verotusta koskevat menettelyt sekä yhtenäiset ohjeistukset pientuottajan sähköntuotannon myymiselle, hinnoittelulle ja laskutusmenettelylle, joiden piti valmistua vuoden 2013 aikana.

Vastalauseen lausumaehdotus 49

Eduskunta edellyttää, että kansallista pääomamarkkinastrategiaa valmistelleen Stadighin työryhmän sekä investointistrategiaa valmistelleen selvitysmies Elorannan raportit on nostettava pölyttymästä toimenpiteiden kohteeksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 50

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy selvittämään yhteispohjoismaisen älykkään sähköverkon rakentamisedellytyksiä.

Vastalauseen lausumaehdotus 51

Eduskunta edellyttää, että hallitus varmistaa työ- ja elinkeinotoimistojen riittävän palvelutason ottaen huomioon synkän työttömyystilanteen. Eduskunnan osoittamia työllisyysmäärärahoja ei saa jäädä käyttämättä sen vuoksi, että hallitus ei osoita riittäviä resursseja hakemusten käsittelemiseen tilanteessa, jossa laajan työttömyyden kurimuksessa on jo pitkälti yli 400 000 ihmistä.

Vastalauseen lausumaehdotus 52

Eduskunta edellyttää, että hallitus pidättäytyy uusien tehtävien ja velvoitteiden osoittamisesta kunnille tilanteessa, jossa valtionosuuksia leikataan rajusti. Hallituksen on peruttava aikeensa siirtää työmarkkinatuella olevat kuntien vastuulle vuoden 2015 alusta lukien, jolla se säilyttäisi kuntien vastuulle noin 300 miljoonan euron lisäkustannukset.

Vastalauseen lausumaehdotus 53

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin perustaakseen miljardiluokan uuden kasvun rahaston.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Vastalauseen lausumaehdotus 54

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin, joilla vauhditetaan uutta kasvua yritysten rahoitusvaihtoehtoja monipuolisesti uudistamalla.

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

02. Teknologian tutkimuskeskus VTT:n toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Hallitus leikkaa yhteensä kymmenillä miljoonilla euroilla innovaatorahoitusta eli muun muassa Tekesin, VTT:n ja GTK:n rahoitusta.

Esitämme VTT:n toimintamomentille lisämäärärahaa erityisesti pk-yritysten tutkimuspalveluihin.

Edellä olevan perustella esitämme,

että momentille 32.20.02 otetaan lisäyksenä 3 000 000 euroa VTT:n toimintamenoihin erityisesti pk-yritysten tutkimuspalveluihin.

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Hetkellä, jolloin suomalainen osaaminen ei muutu riittävästi uusiksi innovaatioiksi, tuotteiksi ja työpaikoiksi, hallitus leikkaa juuri innovaatioista. Se on seisonut toimeettomana, kun yritykset eivät saa hyviinkään hankkeisiin rahoitusta. Se on leikannut kansainvälistämisen ja viennin rahoitusta juuri silloin, kun siihen pitäisi panostaa. Se on pahimmillaan tietoisilla toimillaan lyönyt korville suomalaista työtä ja yrittäjyyttä ja raivannut tilaa tuonnille.

Edellä olevan perusteella esitämme,

että momentille 32.20.40 otetaan lisäyksenä 10 000 000 euroa Tekesin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen erityisesti pk-yritysten innovaatiopalveluihin ja momentin myöntövaltuuksia lisätään 30 000 000 eurolla.

43. Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin (arviomääräraha)

Suomen vienti takkuu. Viennin väheneminen on nopeampaa kuin missään muualla Euroopassa. Tässä tilanteessa viennin rahoituksen vähentäminen on väärin. Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin vaatii mielestämme lisää rahaa.

Edellä olevan perusteella esitämme,

että momentille 32.20.43 otetaan lisäyksenä 2 000 000 euroa kansainvälistymisavustukseen yritysten yhteishankkeisiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

47. Finnvera Oyj:n korkotuet ja tappiokorvaukset (arviomääräraha)

Yritysten rahoituksen saantimahdollisuudet ovat vaikeutuneet. Yritysten taseet ovat ohentuneet ja vakuusvarannot niiden mukana. Samaan aikaan markkinaehtoisten rahoittajien vakuusvaatimukset ovat kasvaneet ja marginaalit nousseet.

Yritysrahoitukseen on syntynyt markkinapuute, johon valtion on erityisrahoitusyhtiönsä avulla pyrittävä vastaamaan. Ilmiselvästi tarvitaan lainainstrumenttia, jolla vastataan yhtäältä vallitsevaan suhdannetilanteeseen, toisaalta sellaisiin rakennemuutoksiin, joissa lähtökohdiltaan kehityskelpoiset yritykset hakeutuvat uusiin tuotteisiin tai jopa uusille toimialoille.

Tällaisen suhdanne- ja rakennelainan ehtojen tulisi noudatella vuosina 2009—2011 voimassa olleen suhdannelainan ehtoja.

Vastaavasti Finnvera Oyj:n korkotukia ja luottotappiokorvauksiin varattuja määrärahoja tulisi vähäisessä määrin lisätä.

Edellä olevan perusteella esitämme,

että momentille 32.20.47 otetaan lisäyksenä 3 000 000 euroa Finnvera Oyj:n korkotukiin ja luottotappiokorvauksiin.

50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

43. Maakunnan kehittämisraha (siirtomääräraha 3 v)

Maakunnan kehittämisraha on keskeinen rahoitusväline maakuntien omaehtoisen alueellisen keittämistoiminnan tukemiseksi. Kuluvan vaalikauden aikana hallitus on leikannut maakunnan kehittämisrahaa joka vuosi. Kun se oli vuonna 2011 vielä 32 156 000 euroa, esittää hallitus ensi vuodelle kehittämisrahaa enää 5 566 000 euroa.

Hallitus vie toiminnallaan siemenrahat monelta talouskasvua edistävästä hankkeelta. Maakuntien kehittämisrahan avulla myönnetyn avustuksen saannin edellytyksenä on, että myös hakija itse osallistuu rahoitukseen. Maakunnan kehittämisraha on ollut väline, jonka vipuvaikutukset alueiden kehittämiseen ovat olleet merkittävät. Näin tulevaisuudessa jää saamatta merkittävä määrä sellaisia verotuloja ja työpaikkoja, joita maakunnan kehittämisrahojen avulla käynnistetyt hankkeet olisivat voineet tuottaa.

Raha on ollut perinteisesti erittäin merkittävä maakuntien elinkeinoelämän ja osaamisen kannalta. Yrityksiä eri hankkeissa on ollut mukana vuosittain 7 000. Vuosien 2007—2010 välillä uusia työpaikkoja lasketaan syntyneen 1 700 ja uusia yrityksiä 270.

Jatkossa tulee luoda pysyvä järjestelmä, jossa tietty prosenttiosuus alueiden tukemiseen tarkoitettuista määrärahoista kohdennetaan maakuntaliiton omaehtoisesti ja demokraattisesti päätettäväksi maakuntaohjelman mukaisesti käyttötarkoituksiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.50.43 otetaan lisäyksenä 10 000 000 euroa maakunnan kehittämiskampaniaan.

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajayhteistyö- ja muihin koheesio- ja aluepolitiikan ohjelmiin (arviomääräraha)

Ensi vuonna alkava uusi EU:n alue- ja rakennepolitiikan ohjelmakausi merkitsee erittäin tuntuvia leikkauksia yritysten alueperusteisiin investointi- ja kehittämisavustuksiin. Tämä olisi erittäin vaarallinen isku suomalaisten pk-yritysten kehittämishankkeisiin erityisesti vaikeimmilla alueilla.

Valtiovarainministeriön tulee puhtaasti kansallisella rahoituksella korvata edes osa EU-rahoituksen vähentämisestä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.50.64 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa EU:n rakennerahastopolitiikan mukaisten ohjelmien valtion rahoitusosuuteen ja momentin valtuuksia lisätään 15 000 000 eurolla.

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Kataisen-Urpilaisen hallitus leikkaa vaalikaudella kuntien valtionosuuksia yhteensä 3,8 miljardia euroa vuoden 2011 tasoon verrattuna. Vuonna 2014 leikkaus on 1,1 miljardia euroa, mikä on 362 miljoonaa euroa enemmän kuluvaan vuoteen verrattuna. Hallitus heikentää merkittäväällä tavalla kuntien mahdollisuuksia ihmisille tärkeiden terveys- ja muiden peruspalveluiden tuottamiseen. Valtio on vetäytymässä vastuustaan. Niin suuret kaupungit kuin pienetkin kunnat pakotetaan tekemään ikävät palvelutason heikennykset ja palvelujen leikkauspäätökset eli se työ, johon hallitus on kykenemätön.

Kunnat ovat saamassa koko vaalikaudella yhteensä 145 miljoonaa euroa uusien sosiaali- ja terveyspalvelujen lakisääteisten palvelujen kehittämiseen. Tällä summalla on tarkoitus hoitaa mm. vanhuspalvelulaki, lastensuojelun laatukriteerien voimaansaattaminen sekä yksi koko vaalikauden mittavimmista uudistuksista, sosiaalihuoltolain uudistaminen. Samojen eurojen tulisi riittää luvattuihin parannuksiin vammaispalveluissa, palvelurakenteiden kehittämistyöhön ja perusterveydenhuollon vahvistamiseen sekä oppilashuollon parantamiseen ja lapsiperheiden kotipalveluihin. Rahamäärä on täysin riittämätön todelliseen tarpeeseen ja varsinkin annettuihin lupauksiin nähden. Ristiriita käytettävissä olevien resurssien ja voimassa olevan velvoittavan lainsäädännön välillä on käymässä kestävämmäksi.

Hallitus on linjannut, että vanhusten laitoshoidosta on säästettävä 300 miljoonaa euroa vuoteen 2017 mennessä. Pyrkimys on oikeansuuntainen. Jo pitkään painopistettä on pyritty siirtämään kotihoitoon suuntaan eli niin, että ihminen voisi asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään it-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

senäisesti tai tuetusti. Näin linjattiin myös vuosi sitten eduskunnan käsitellessä vanhuspalvelulakia. Laitoshoidon purkaminen edellyttää merkittäviä lisäresursseja korvaavien hoitomuotojen järjestämiseen, kotihoitoon ja erilaisten palveluiden kehittämiseen, hoiva- ja ryhmäkoteihin ja perhehoitoon sekä omaishoidon tukeen.

Keskustan esittämä uudistus sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämiseen ja rahoitukseen on yksittäistä säästöä kauaskantoisempi ratkaisu. Kotikunta-maakuntamallin sekä sote-uudistuksen myötä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluketjuja ja kustannuksia on mahdollista tarkastella paremmin ja saada aikaan tarvittavia kustannussäästöjä kestäväällä ja inhimillisellä, ihmisen palvelutarpeet huomioivalla tavalla.

Vanhuspalvelulain täytäntöönpano, koko sosiaalihuoltolain uudistaminen, lastensuojelun ja perheiden palvelujen edellyttämät panostukset sekä hallitusohjelmankin lupaama omaishoidon tuen kriteerien yhtenäistäminen eivät voi toteutua tavoitteissa asetetuilla tavoilla ilman riittäviä euroja. Hallitus sysää omaa vastuutaan seuraavalle hallitukselle.

Omaishoidon tuki

Vanhuspalvelut ovat kokonaisuus, jonka yhtenä olennaisena osana on omaishoidon kehittäminen. Edellytämme, että omaishoidon tuen maksatuksen siirto Kelan vastattavaksi tehdään viipymättä. Vain näin voidaan taata yhdenmukaiset kriteerit koko maahan. Kansallisesti asettamamme tavoite laitoshoidon vähentämiseksi ei onnistu ilman riittäviä resursseja ja tarvittavia päätöksiä.

Esitämme talousarvioon lisättäväksi 30 miljoonan euron lisämäärärahaa omaishoidon tuen Kelaan siirtämisen toteuttamiseksi lokakuusta 2014 alkaen.

Lastensuojelun tilanteen parantaminen edellyttää tekoja

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on lausunnossaan ottanut kantaa yhteen maamme tulevaisuuden kannalta keskeiseen asiaan: on panostettava lasten ja nuorten hyvinvointiin. Kyse on koko hyvinvointiyhteiskunnan perustojen vahvistamisesta sekä lapsen ja nuoren osalta elämän kokoisesta asiasta.

Lastensuojelun laatukriteerit on saatava voimaan välittömästi. Osaaminen lapsi- ja perhetyössä on turvattava. Riittävästä osaajien koulutuksesta on huolehdittava. Työkäytäntöjä on kehitettävä. Selvityshenkilö Aulikki Kananojan työryhmän 54 toimenpide-ehdotusta on saatava toimeenpantaviksi kiireellisinä.

Lasten ja lapsiperheiden pahoinvointiin on kyettävä puuttumaan. Ennakoivaan työhön panostaminen on välttämätöntä. Lapsiperheiden kotipalvelut on palautettava.

Keskusta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin vahvistaakseen lapsiperheiden kunnallista kotiapua ja osoittaa tähän tarkoitukseen 10 miljoonan euron lisämäärärahan pääluokassa 28 olevaan kuntien valtionosuuteen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Sektoritutkimuksen määrärahojen leikkaus johtaa irtisanomisiin

Päätöksenteon tulee pohjautua riittävään asiantuntemukseen ja huolelliseen valmisteluun. Sektoritutkimuslaitosten tutkimustyö sekä tuki päätöksenteolle on merkittäväällä tavalla vaarantumassa. Edelleenkin kohdentamaton 30 miljoonan euron leikkaus sosiaali- ja terveysministeriön alaisen tutkimuslaitosten toimintamäärärahoihin tarkoittaa tämän hetkisen tiedon mukaan noin 1 000 henkilön irtisanomista. Vaikutukset ulkopuolisen rahoituksen saatavuuteen lisäävät tätä irtisanotavien määrää. Laitosten lakisääteisten tehtävien toteuttaminen on merkittäväällä tavalla vaarantumassa.

Raha-automaattiyhdistyksen tuoton siirto vaarantaa arpajaislain toteutumisen ja kolmannen sektorin järjestöjen tulevaisuuden.

Vuoden 2014 budjetissa RAY:n tuotoista on tarkoitus osoittaa 20 miljoonaa euroa budjetin yleiskatteiselle momentille. Kehyskauden lopulla summa olisi 30 miljoonaa euroa.

RAY:n pelitoiminnan tuoton käyttäminen muuhun kuin arpajaislaissa nimenomaisesti säädettyyn toimintaan on suuri riski rahapelitoiminnan yksinoikeusjärjestelmän kannalta. Keskusta pitää hallituksen linjasta avata RAY:n tuottojen käyttö budjetin katteeksi kestävämmänä eikä hyväksy sitä. Rakenteelliset uudistukset:

1) Sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus ja järjestäminen — kotikunta-maakuntamalli ratkaisuksi.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä ja rahoitusta koskevalla uudella lainsäädännöllä on kiire. Odottaminen maksaa — hoitojonot pitenevät.

Keskusta uudistaisi rakenteita järjestämällä palvelut kokonaisuutena — paremmin. Me esitämme umpisolmun avaamiseksi kotikunta-maakuntamallia, jossa kunnat yhteisesti toimien vastaavat terveydenhuollon ja sosiaalitoimen palvelujen järjestämisestä. On määriteltävä lähi-, maakunnalliset ja laajempaa väestöpohjaa edellyttävät palvelut. Säädetään lähipalvelulaki.

Tarvitsemme kokonaisuudistuksen, jossa hallinto ja rahoitusratkaisut päätetään samanaikaisesti. On asetettava kansalliset tavoitteet sosiaali- ja terveydenhuoltoon vuoteen 2025 saakka. Järjestäjä ja tuottaja on erotettava toisistaan, jolloin hyödynnetään julkisten palvelujen lisäksi myös yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuotanto. Raha seuraa asiakasta hoitoketjun eri vaiheissa. Rahoituksessa on siirryttävä monikanavaisesta rahoitusjärjestelmästä yksikanavaiseseen malliin, joka on nykytilannetta yksinkertaisempi ja läpinäkyvämpi. Julkinen raha tulee koota yhdelle maakunnalliselle toimijalle. On edettävä kokeilujen kautta kohti valtakunnallista ratkaisua.

Keskustan esittämän kotikunta-maakuntamallin avulla koko maassa sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannusten kasvuvauhti saadaan hidastumaan. Tästä on näyttöjä Kainuusta, jossa kustannuksia hillittiin asiakastytyväisyydestä tinkimättä. Rahoitusmallin uudistamisella on järjestelmän muutoksen kautta saatavissa olemassa olevista euroista lisää euroja ihmisten hoitoon ja hoivaan.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Organisaatiopäätösten lisäksi on kyettävä sisältöjen ja toiminnan uudistustyöhön. Varovaistenkin arvioiden mukaan esimerkiksi tietojärjestelmien yhdenmukaistamisella on saatavissa merkittävä määrä euroja varsinaiseen hoito- ja hoivatyöhön. Kotikunta-maakuntamalli mahdollistaa tietojärjestelmien yhdenmukaistamisen, koska vastuu potilaan hoidon kokonaisuudesta on selkeästi yhdellä maakunnallisella toimijalla.

2) Kotihoidontuen leikkaus esimerkkinä kokonais kuvan puutteesta.

Hallitus on osana rakenteellisia uudistuksiaan muuttamassa pienten lasten kotihoidontuen maksatuksen perusteita. Kotihoidontuen maksamisen edellytyksenä ollaan alle kolmevuotiaasta lapsesta maksettavaa kotihoidontukea jakamassa tasan isän ja äidin kesken. Kyse on tasa-arvon nimissä toteutettavasta kotihoidon tuen tason leikkaamisesta.

Päivähoitojärjestelmäämme ja varhaiskasvatuksen kokonaisuuteen kohdistuu nyt monta uudistusta, joiden yhteisvaikutuksia ja toimivuutta päivähoiton henkilökunnan ja päiväkotien arjen kannalta ei ole arvioitu riittävästi. Hallituksen rakenneuudistukseen sisältynyt esitys kotihoidontuen kiintiöittämisestä molemmille vanhemmille, päivähoitomaksun tuntiperustaisuus sekä eduskunnan käsittelyssä paraikaa oleva joustava hoitoraha, kaavailut subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajaamisesta sekä mahdolliset muut uuden varhaiskasvatuslain mukanaan tuomat päivähoiton uudistukset myllertävät nyt suomalaista päivähoitojärjestelmää perusteellisesti. Uudistuksista puuttuu kokonaisnäkemys.

Laadukkaan ja vaikuttavan perhepolitiikan kannalta on ongelmallista, että lasten, nuorten ja perheiden asiat ovat hajallaan eri ministeriöissä eikä yhteistyö hallinnonalojen välillä ole riittävää ja saumatonta. Tämä näkyy käytännössä lainsäädännön valmistelutyössä olevina ongelmina, jotka näkyvät lopputuloksissa, esim. säädettävänä olevassa oppilashuoltolaissa. Keskusta toistaa esityksensä siitä, että paremman perhepolitiikan varmistamiseksi lasten, nuorten ja perheiden asioiden yhteen kokoamiseksi ryhdytään valmistelemaan perheministeriön perustamista.

3) Parempi työkyky, pidemmät työurat.

Vuoden takaisen valtionalouden kehyspäätöksen yhteydessä työmarkkinajärjestöt sopivat työurien pidentämiseen liittyvästä valmistelutyöstä. On ilmeistä, että jo päätetyillä keinoilla ei saavuteta sitä, että vuonna 2025 keskimääräinen eläkkeellesiirtymisikä olisi 62,4 vuotta. Keskustan mielestä hallituksen tulee myös omilla toimillaan — ei vain työmarkkinajärjestöjen esittämin keinoin ja aikatauluin — löytää ratkaisuja työkykyisyyden edistämiseen ja pidempiin työuriin.

Eräs kiireellisistä toimista on kuntoutuksen kokonaisuudistus. Keskusta näkee, että kuntoutusjärjestelmiä uudistamalla ennaltaehkäistään työkyvyttömyyttä. Osatyökykyisten voimavarat on otettava nykyistä paremmin käyttöön.

Työurien pidentämisen välttämättömyydestä on laaja yksituumaisuus. Nopeampi pääsy työelämään, työssä jaksaminen sekä eläkepoliittiset ratkaisut muodostavat kokonaisuuden, jonka osalta on edettävä. Työurien pidentämiseksi tarvitaan useita samaan aikaan vaikuttavia toimia. Työelämän laatua on kehitettävä ja on huolehdittava työntekijöiden työkyvyn säilymisestä. Ihmisten motivaatio työssä jatkamiseen on sitä parempi, mitä parempi on työkyky. Ikääntyneiden, yli 55-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

vuotiaiden työmarkkina-asemaan ja työssä jaksamiseen on kiinnitettävä huomiota. Heidän osaamisensa ja kokemuksensa on syytä nähdä voimavarana ja otettava hyötykäyttöön myös uusien työntekijöiden opastamisessa ja mentoroinnissa.

Hallitus on useita kertoja luvannut päätöksiä toimenpiteiksi työurien pidentämiseksi. Nämä toimet ja linjaukset ovat edelleen odottamassa parempaa tulevaisuutta. Käynnisteillä olevan toimenpideohjelman lisäksi tarvitaan välttämättömiä lainsäädäntöuudistuksia osatyökykyisten sijoittumiseksi nykyistä paremmin työmarkkinoille. Vähintä on, että valmistelu käynnistettäisiin pikaisesti. Sosiaaliturvan ja palkan sekä verotuksen yhteensovittamistyö vaatii uuden otteen. Tavoitteena on oltava kannustava ja yksinkertainen sosiaaliturva.

Työelämän joustomahdollisuuksia tulee kehittää: lyhennetyt työviikot ja työpäivät voivat olla toimiva ratkaisu niille, jotka haluavat panostaa lastensa tai omien iäkkäiden vanhempiensa hoitamiseen.

Keskustan tavoitteena on työntekoon kannustava ja yksinkertainen sosiaaliturva. Työnteon on kaikissa tapauksissa lisättävä käteen jäävien tulojen määrää. Tämä tarkoittaa paikoin tukien maksamista työhön hakeutumisesta huolimatta. Uudistustyö on välttämätöntä tilanteessa, missä perusturvan tason riittävyys ja väliinputoamistilanteiden välttäminen edellyttävät toimenpiteitä.

4) Nopeat eläkepoliittiset päätökset välttämättömiä.

Hallitus on yhteistyössä työmarkkinajärjestöjen kanssa valmistellut eläkeuudistusta. Hallituksen sisäiset näkemyserot tarkoittavat sitä, että seuraavista eduskuntavaaleista on tulossa eläkevaalit. Todellisuudessa välttämättömät päätökset ollaan siirtämässä seuraavalle hallitukselle ja eduskunnalle.

Eläkkeelle siirtymisikä tulee sitoa eliniänodotteeseen, samalla on varmistettava pääsy varhennetulle eläkkeelle joissain tapauksissa. Eläkeiän korottaminen on tehtävä riittävän hitaasti ja pienin askelin, jotta yksittäiset ikäluokat eivät joudu kohtuuttomaan tilanteeseen.

Työkyvyttömyyden arvioinnista on siirryttävä varhaiseen tukemiseen ja työkykyisyyden arviointiin. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvien määrää on vähennettävä, työterveyshuoltoon panostettava, kuntoutusta järkevöitettävä ja huomio siirrettävä työelämän laatuun ja käytäntöihin, erityisesti johtamiseen.

Työkyvyttömyyseläke on voitava muuttaa nykyistä joustavammin osaeläkkeeksi. Työttömiksi jääneiden mahdollisuudesta laadukkaaseen ja säännölliseen terveydenhuoltoon ja kuntoutukseen pitää huolehtia.

Ammatinvaihto myöhemmällä iällä tulisi mahdollistaa nykyistä joustavammin, mikäli esimerkiksi fyysinen kunto ei enää vastaa alan vaatimuksia. Myös jo eläkkeelle siirtyneiden työelämään palaamista tai lyhytjaksoista työntekoa on helpotettava ja siihen kannustettava.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

5) Terveysthuollon tietojärjestelmien yhdenmukaistaminen.

Keskustan esittämä kotikunta-maakuntamalli mahdollistaa tietojärjestelmien yhdenmukaistamisen, koska vastuu potilaan hoidon kokonaisuudesta on selkeästi yhdellä maakunnallisella toimijalla.

Varovaistenkin arvioiden mukaan tietojärjestelmien paremmalla yhteensopivuudella on mahdollisuus saada merkittävä määrä euroja varsinaisen hoito- ja hoivatyön käyttöön. Pidemmällä aikavälillä kustannukset saadaan joka tapauksessa moninkertaisesti takaisin, kun lääkäreiden ja hoitajien työaika vapautuu monenkertaisen tietokoneityön sijasta olennaiseen eli potilastyöhön.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 55

Eduskunta edellyttää, että omaishoidon tuki siirretään lokakuusta 2014 alkaen Kelan maksettavaksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 56

Eduskunta edellyttää, että ratkaisu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen ja rahoituksen kokonaisuudistuksesta tehdään viipymättä ja että Keskustan kotikunta-maakuntamalli otetaan valmistelun pohjaksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 57

Eduskunta edellyttää, että terveydenhuollon tietojärjestelmät yhdenmukaistetaan koko maassa Keskustan kotikunta-maakuntamalliin pohjautuen.

Vastalauseen lausumaehdotus 58

Eduskunta edellyttää, että eläkkeelle siirtymisikä sidotaan eliniänodotteeseen, varmistaen samalla pääsyn varhennetulle eläkkeelle joissain tapauksissa. Eläkeiän korottaminen on tehtävä riittävän hitaasti ja pienin askelin, jotta yksittäiset ikäluokat eivät joudu kohtuuttomaan tilanteeseen.

Vastalauseen lausumaehdotus 59

Eduskunta edellyttää että hallitus ryhtyy välittömiin toimiin työurien pidentämiseksi ja osa-aikatyön mahdollisuuksien lisäämiseksi ja valmistelee kuntoutuksen kokonaisuudistuksen.

Vastalauseen lausumaehdotus 60

Eduskunta edellyttää, että työkyvyttömyyden arvioinnista siirrytään varhaiseen tukemiseen ja työkykyisyyden arviointiin.

**Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk**

Vastalauseen lausumaehdotus 61

Eduskunta edellyttää, että työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvien määrää on vähennettävä, työterveyshuoltoon panostettava, kuntoutusta järkevöitettävä ja huomio siirrettävä työelämän laatuun ja käytäntöihin, erityisesti johtamiseen. Työkyvyttömyyseläke on voitava muuttaa nykyistä joustavammin osaeläkkeeksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 62

Eduskunta edellyttää, että työttömiksi jääneiden mahdollisuudesta laadukkaaseen ja säännölliseen terveydenhuoltoon ja kuntoutukseen pitää huolehtia.

Vastalauseen lausumaehdotus 63

Eduskunta, edellyttää, että lastensuojelun laatukriteerit saadaan voimaan viipymättä. Selvityshenkilö Aulikki Kananojan työryhmän 54 toimenpide-ehdotusta on toimeenpantava kiireellisesti.

Vastalauseen lausumaehdotus 64

Eduskunta edellyttää, että uudistustyö sosiaaliturvan yksinkertaistamiseksi aloitetaan välittömästi.

Vastalauseen lausumaehdotus 65

Eduskunta edellyttää, että RAY:n pelitoiminnan tuottoa ei jatkossa käytetä budjetin yleisenä katteena, vaan se kohdennetaan arpajaislaissa nimenomaisesti säädettyyn toimintaan.

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

Hallituksen ohjelmalta on pudonnut pohja pois. Näyttää selvältä, ettei hallitus pysty saavuttamaan asettamia tavoitteita, joiden mukaan valtion velan bruttokansantuoteosuuden pitäisi kääntyä laskuun ja valtion talouden alijäämä ei saisi asettua yli 1 prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Mikäli uutta kasvua ja sitä kautta lisää verotuloja tuoviin toimiin ei ryhdytä, ovat edessä suomalaista yhteiskuntaa ja sen vakautta ravisuttavat leikkaukset.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Vastalauseen lausumaehdotus 66

Eduskunta edellyttää, että yhteisöveron alentaminen jaksotetaan siten, että vuonna 2014 vero alennetaan 22 prosenttiin ja vuodesta 2015 eteenpäin verokanta on 20 prosenttia.

Vastalauseen lausumaehdotus 67

Eduskunta edellyttää, että listattujen osakeyhtiöiden osinkoverotusta uudistetaan siten, että alle 1 000 euron osingot vapautetaan osinkoverosta ja yli 1 000 euron osingot ovat kokonaan verollisia. Tästä poiketen vuoden 2014 osalta yli 1 000 euron osingoista 94 prosenttia on verollisia, johtuen yhteisöveron alentamisen jaksottamisen vuoksi tehtävästä muutoksesta osinkoverotukseen.

Vastalauseen lausumaehdotus 68

Eduskunta edellyttää, että listaamattomien osakeyhtiöiden osinkoverotusta uudistetaan siten, että alle 60 000 euron osingoista 15 prosenttia olisi verotettavaa pääomatuloa, 60 000—150 000 euron osingoista 50 prosenttia olisi verotettavaa pääomatuloa ja yli 150 000 euron osingot olisivat kokonaisuudessaan pääomatuloa. Tästä poiketen vuoden 2014 osalta alle 60 000 euron osingoista 8 prosenttia olisi verotettavaa pääomatuloa ja 60 000—150 000 euron osingoista 45 prosenttia olisi verotettavaa pääomatuloa, johtuen yhteisöverotuksen alentamisen jaksottamisen vuoksi tehtävästä muutoksesta osinkoverotukseen.

Vastalauseen lausumaehdotus 69

Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa yrittäjätulovähennyksen, joka on suuruudeltaan 5 prosenttiyksikköä. Vähennyksen saavat henkilöyhtiöt sekä ammatin- ja maatalouden harjoittajat eli sellaiset yrittäjät, jotka eivät saa osakeyhtiöille suunnattua yhteisöveron alentamista.

Vastalauseen lausumaehdotus 70

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee ansiotuloveroasteikon, jolla verotusta kohdistetaan oikeudenmukaisemmin ja veronmaksukyky huomioiden siten, että verotukseen tehdään kiristyksiä asteittain 60 000 euron tuloista alkaen siten, että seuraavat kiristykset toteutetaan 90 000 euron ja 160 000 euron tulojen kohdalla.

Vastalauseen lausumaehdotus 71

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa uuden tiukemman lakiesityksen, jolla estetään kokonaan yritysten mahdollisuus hyödyntää veroparatiiseja konsernilainojen korkovähennysoikeusmahdollisuutta hyväksikäyttäen. Lisäksi hallituksen edellytetään ryhtyvän toimiin, joilla vahvistetaan siirtohinnoittelun valvontaa, jotta Suomessa tehtävä voitto tulee asianmukaisesti Suomessa verotetuksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk

Vastalauseen lausumaehdotus 72

Eduskunta edellyttää, että taloudellisen aktiivisuuden vahvistamiseksi ja harmaan talouden torjumiseksi toteutetaan palkka.fi-nettiportaalin yksinkertaistaminen, jolla voidaan helpottaa yksityisten henkilöiden työnantajaroolia.

Vastalauseen lausumaehdotus 73

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa lakiesityksen, jolla vesi- ja ydinvoimaloiden windfall-verotus toteutetaan oikeudenmukaisella tavalla suhteessa tuotantoon ja siten, että veromalli on EU:n hyväksyttävissä, jotta veromuodosta voisi kertyä verotuottoa.

Vastalauseen lausumaehdotus 74

Eduskunta edellyttää, että hallitus lakkauttaa elinkeinotoiminnalle haitallisen ja valtion tosiasiallisen verokertymän kannalta epävarman pankkiveron.

Vastalauseen lausumaehdotus 75

Eduskunta edellyttää, että hallitus toteuttaa tuotannollisten investointien vapaan poisto-oikeuden investointien vauhdittamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 76

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee pikaisesti kotimaista energiantuotantoa vauhdittavat vero- ja tukiratkaisut sisältäen energiapuun muuttuvahintaisen tuen korottamisen, turpeen verotuksen keventämisen ja kivihiilen veron kiristämisen.

Vastalauseen lausumaehdotus 77

Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee bisnesenkelivähennyksen korvaavan yleisen luovutustappioiden vähennysoikeuden.

Vastalauseen lausumaehdotus 78

Eduskunta edellyttää, että yritysten edustuskulujen vähennysoikeus säilytetään pois lukien alkoholituotteet.

Vastalauseen lausumaehdotus 79

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy valmistelemaan vuosilomalain muutosta, jolla turvataan työntekijöille direktiivin edellyttämä neljän viikon loma terveenä, mutta ei koko vuosilomaa, joka on Suomessa direktiivin edellyttämää loma-aikaa pidempi.

**Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 1 kesk**

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2014 talousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin,

että edellä ehdotetut 79 lausumaa hyväksytään ja

että yleisperustelujen kohdalla ehdotettu epäluottamuslause hyväksytään.

Helsingissä 13.12.2013

Timo Kalli kesk
Esko Kiviranta kesk
Markku Rossi kesk
Antti Rantakangas kesk
Eero Reijonen kesk

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

VASTALAUSE 2 ps

Yleisperustelut

Talous ei kasva, vienti ei vedä, teollisuus on henkitoreissaan ja lisää velkaa otetaan paikkaamaan huonoa taloudenpitoa. Perussuomalaiset ovat äärimmäisen huolissaan maastamme ja sen kansalaisista. Hallituksen budjettiesityksestä puuttuvat työkalut.

Hallitukselta puuttuvat keinot ja näkemys, joilla maamme talous elvytetään. Nyt on kaikille selvää, että monipuoluehallituksen talouspolitiikka on epäonnistunut. Hallitusohjelman keskeiset taloudelliset tavoitteet velkaantumisen taittamisesta, työllisyysasteen nostosta ja työttömyyden laskusta eivät tule toteutumaan.

Perussuomalaiset ovat sitoutuneet suomalaisten hyvinvoinnin, työn ja kilpailukyvyn parantamiseen. Johtavana vastuullisena oppositiopuolueena autamme hallitusta ohjaamaan maamme takaisin kasvu-uralle. Tälle perustalle vaihtoehtobudjettimme rakentuu. Tarjosimme keväällä valtiontalouden kehyksiin viiden paketin ohjelmaamme. Esittelimme erittelyineen kasvu-, työllisyys-, vero-, energia- ja hyvinvointipaketit. Tämä viiden paketin ohjelma on nyt täydentynyt kuudennella paketilla, joka on nimeltään turvallisuuspaketti.

Työllisyyspakettimme tavoitteena on nostaa työllisyysasteemme muiden pohjoismaiden tasolle. Heikko työllisyysasteemme johtuu ennen kaikkea yli 55-vuotiaiden huonosta työllisyydestä. Myös nuorten työllisyys on maassamme huolestuttavan heikkoa. Porrastaisimme eläkemaksuja siten, että alhaisen työllisyysasteen yli 55- ja alle 30-vuotiaiden eläkemaksuja laskettaisiin. Tämä kompensoitaisiin korottamalla parempien työllisyysasteen ikäluokkien maksuja. Uudistaisimme työkyvyttömyyseläkejärjestelmää kannustavampaan ja oikeudenmukaisempaan suuntaan. Loisimme automaattisen palkkatukijärjestelmän yli 55-vuotiaille alanvaihtajille, samoin kannustaisimme työurien pidentämiseen yli 63-vuotiaiden veroporkkanalla. Lisäisimme myös aktiivisen työllisyyspolitiikan resursseja.

Veropakettimme uudistaisi verotustamme oikeudenmukaisempaan suuntaan. Olisimme valmiita vastaamaan muiden maiden aloittamaan yhteisöverokilpailuun, mutta emme hallituksen tavoin halua kiihdyttää sitä. Laskisimme siis yhteisöveron samalle 22 prosentin tasolle kuin Ruotsissa ja Tanskassa. Tästä säästyneet varat käyttäisimme maamme työllisyyden ja talouskasvun selkärangan, pk-sektorin, tukemiseen. Nostaisimme alv:n alaisen toiminnan alarajaa nykyisestä 8 500 eurosta 20 000 euroon ja toteuttaisimme työllistävien pk-yritysten Viron-mallin mukaisen yritysverotuksen. Lisäksi nostaisimme kotitalousvähennyksen vähennyskelpoisen työkorvauksen määrää 45 prosentista takaisin 60 prosenttiin. Katsomme myös, että suurituloisten on osallistuttava nykyistä vastuullisemmalla panoksella valtiontaloutemme tasapainottamiseen: Nostaisimme suurituloisten tuloverotusta ja lisäksi uudistaisimme osinkoverotusta hallitusta oikeudenmukaisemmin ja kasvua paremmin tukevalla tavalla verottamalla pieniä osinkoja hallitusta kevyemmin ja suuria osinkoja hallitusta ankarammin.

Hyvinvointipakettimme tarkoituksena on eriarvoistumisen pysäyttäminen. Olisimme valmiita lisäämään rahaa vanhustenhoitoon, omaishoitoon sekä lasten, nuorten ja perheiden tukemiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Emme jäädyttäisi lapsilisien indeksiä ja antaisimme kunnille 300 miljoonaa euroa hallitusta enemmän peruspalveluiden järjestämiseen. Pidämme häpeällisenä sitä, että uuteen lastensairaalaan ei löytynyt riittävästi varoja valtion kassasta vaan osa rahoituksesta on kerättävä lahjoituksilla. Katsomme myös, että tasa-arvoinen ja laadukas opetus on maamme menestyksen perusta, joten lisäisimme resursseja peruskoulun ryhmäkokojen pienentämiseen ja kattavan kouluverkon ylläpitoon.

Energiapakettimme tavoitteena on kääntää energiapolitiikkamme suunta. Johdonmukainen, kohtuuhintaiseen energiaan tähtäävä energiapolitiikka tukee työllisyyttä, talouskasvua, kilpailukykyä ja ostovoimaa sekä edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Alentaisimme energiaverotusta 200 miljoonalla eurolla. Emme olisi hallituksen tavoin valmiita asettamaan rikkidirektiivin kurittamalle vientiteollisuudellemme uutta lisätaakkaa windfall-veron muodossa. Lisäksi parantaisimme kotimaisen energian asemaa suhteessa kivihiileen ja muuhun tuontienergiaan verotusta sekä tuki- ja lupapolitiikkaa järjeistämällä. Hallituksen onnettomasta energiapolitiikasta kärsivät sekä talous, ympäristö että kansalaiset.

Turvallisuuspaketilla haluamme varmistaa kansalaisten turvallisuuden. Emme ole hallituksen tavoin valmiita tinkimään sisäisestä tai ulkoisesta turvallisuudesta edes syrjäseuduilla. Emme suositu hallituksen suunnittelemaan puolustusvoimiemme alasajoon. Vaadimme myös lisää resursseja poliisille, rajavartiolaitokselle, tullille sekä oikeuslaitokselle, jotta ne pystyvät hoitamaan tehtävänsä mm. harmaan talouden torjunnassa. Lisäksi haluamme pitää maamme GMO-vapaana ja katsomme, että puhdas kotimainen ruoka vaatii maaseudun elinvoimaisuuden turvaamista.

Kasvupakettimme kantava voima on usko siihen, että Suomeen investoimalla saamme maan nousuun. Katsomme, että nykyisessä talustilanteessa on syytä aikaistaa pakollisia investointeja tieverkkoon ja julkisten rakennusten homekorjauksiin. Näiden investointien aikaistamisella olisi suhdanteita tasaava vaikutus. Kaiken lisäksi tämä olisi järkevää julkisen rahan käyttöä, koska matalasuhdanteessa näiden investointien teko on halvempaa kuin korkeasuhdanteessa. Tällä kokonaisuudella olisimme hallitusta vastuullisempia ja ottaisimme valtiolle vähemmän uutta velkaa.

Lisäksi esitämme joukon erinäisiä leikkauksia. Selvää on, että pelkillä veronkorotuksilla ei velkaantumista katkaista. Joudumme myös leikkaamaan. Aloittaisimme leikkaukset kohteista, joilla on vähiten merkitystä maamme hyvinvointiin, työllisyyteen ja kilpailukykyyn. Tällöin leikkaukset kannattaa mielestämme kohdistaa maamme ulkopuolelle suuntautuviin rahavirtoihin. Voisimme aloittaa Kreikalle annettavasta suorasta budjettituestä sekä yli 1,1 miljardin euroa vuodessa maksavasta kehitysavusta. Leikattavaa riittää myös tehottomissa yritystuissa. Edellä mainituista kohteista saisi helposti säästettyä yli puolen miljardin euron summan ilman mainittavia vaikutuksia maamme kansalaisten hyvinvointiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 1

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin tarpeettoman hallintobyrokratian vähentämiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 2

Eduskunta edellyttää, että hallitus teettää selvityksen pakkoruotsin valtion- ja kansantaloudellisista kokonaiskustannuksista.

Vastalauseen lausumaehdotus 3

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin turvapaikka- ja perheenyhdistämismenettelyn tiukentamiseksi sekä kotouttamista tarvitsevan maahanmuuton hillitsemiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 4

Eduskunta edellyttää, että hallitus toimii siten, että koko Suomi säilyy asuttuna ja että tarvittavat palvelut ovat kaikkien saatavilla asuinpaikasta riippumatta.

Vastalauseen lausumaehdotus 5

Eduskunta edellyttää, että uudessa kalastuslaissa yli 65-vuotiaiden vapaa kalastusoikeus säilytetään.

Vastalauseen lausumaehdotus 6

Eduskunta edellyttää, että hallitus teettää perusteellisen selvityksen eläkekaton soveltuvuudesta Suomen eläkejärjestelmään.

Yksityiskohtaiset perustelut

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 21

EDUSKUNTA

90. Eduskunnan muut menot

50. Eduskuntaryhmien ryhmäkanslioiden tukeminen (kiinteä määräraha)

Mielestämme eduskunnan ryhmäkanslioiden tukea voidaan nykyisessä taloudellisessa tilanteessa leikata. Ehdotamme tukeen 15 prosentin leikkauksen vuoden 2013 tasosta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 21.90.50 vähennetään 600 750 euroa eduskuntaryhmien ryhmäkanslioiden tukemiseen osoitetusta määrärahasta.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Pääluokka 23

VALTIONEUVOSTON KANSLIA

20. Poliittisen toiminnan avustaminen

50. Puoluetoiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Vuodesta toiseen poliittiset puolueet ovat saaneet valtiolta yhä suurempia puoluetukiaisia. Viime vuosien vaalirahaskandaalit ovat kuitenkin osoittaneet, ettei monilla puolueilla ole puutetta rahasta. Enemmänkin kyse on moraalin ja lainkuuliaisuuden puutteesta.

Olemme vaikeassa taloustilanteessa, jossa valtio pyrkii säästämään kaikessa mahdollisessa. Suomalaisia johdetaan edestä ja esimerkin voimalla, ja siksi puolueiden tulisi näyttää esimerkkiä ja osallistua yhteisiin säästötalkoisiin, varsinkin kun puoluetukijärjestelmämme on kansainvälisesti katsoen poikkeuksellisen antelias. Saksalaisen talouslehti *Wirtschaftswoche* mukaan Suomessa maksetaan EU-maista toiseksi eniten puoluetukea äänestäjää kohden. Perussuomalaisten mielestä puoluetukea voitaisiin nykyisessä taloudellisessa tilanteessa leikata. Perussuomalaiset ehdottavat tukeen 15 prosentin leikkausta vuoden 2013 tasosta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 23.20.50 vähennetään 5 100 000 euroa puoluetoiminnan tukemiseen osoitetusta määrärahasta.

Pääluokka 24

ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Ulkoasiainhallinto

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Kattava ja toimiva edustustoverkko on Suomen ja suomalaisten etu. Lähetystömme ympäri maailman palvelevat laajasti suomalaisia sekä suomalaista yhteiskuntaa. Niillä on keskeinen asema suomalaisessa toiminnassa kussakin asemamaassa.

Edustustot palvelevat kiitettävästi myös kansainvälistyviä suomalaisia yrityksiä. Vienninedistämismatkat hyödyttävät etenkin pieniä ja keskisuuria yrityksiä, joiden kynnyksellä lähteä maailmalle saattaa monesti olla melko korkea.

Edustustot avustavat myös niitä ulkomaalaisia, jotka ovat päättäneet hakeutua Suomeen töihin. Kun työperäinen maahanmuutto lisääntyy, lähetystöjen resursseja kannattaa perussuomalaisten mielestä riittävästi kasvattaa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

että momentille 24.01.01 otetaan lisäyksenä 3 000 000 euroa lähetystöjen toimintamenoihin.

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Perussuomalaisten mielestä Suomen tekemän kehitysyhteistyön johtavana ajatuksena tulee olla tuloksellinen yhteistyö kohtemaan kanssa, ei jonkin tietyn BKTL-osuuden saavuttaminen. Yhteistyöllä on pystyttävä aidosti ja pysyvästi vähentämään kohtemaan väestön kärsimyksiä ja saamaan kehitysavun kohteena oleva maa tai alue taloudellisesti mahdollisimman omavaraiseksi. Samalla yhteistyön tulee tukea demokraattista kehitystä.

Nykyistä kehitysavun määrärahojen tasoa tulisi perussuomalaisten mielestä leikata yleisen säästölinjan mukaisesti 300 miljoonalla eurolla. Tämä leikkaus palauttaisi kehitysavun BKTL-osuuden suurin piirtein samalle tasolle, jolla se oli vuosina 1994—2007. Rahamääräisesti palaisimme suurin piirtein vuoden 2008 tasolle.

Kehitysavusta tulisi ensisijaisesti leikata suoria budjettitukia toisille valtioille. Kehitysavun läpinäkyvyyttä, tehokkuutta ja tuottavuutta tulee tarkastella myös siten, että kehitysapu ei valu liiaksi hallinnon pyörittämiseen tai korrupioon kohtemaassa. Nykytilanteessa suomalaista kehitysapua on todistettavasti käytetty lahjusten antamiseen avunsaajamaan virkamiehille. Tällaista ei pidä missään olosuhteissa hyväksyä, ja suomalaisten viranomaisten ja oikeuslaitoksen on puututtava korrupioon ja asetettava syylliset vastuuseen. Suomalaisen kehitysavun on tuotettava konkreettisia, hedelmällisiä tuloksia, ei rikollista toimintaa.

Perussuomalaiset korostavat eriarvoisuuden vähentämistä kehitysavun yhtenä tärkeimpänä tavoitteena, sillä sen on todettu vahvistavan sosiaalista koheesiota ja tarjoavan poliittista vakautta. Katsomme, että nykyinen kehitysapumalli on tehoton ja liian pirstaleinen. Pirstaleisuus lisää byrokratiaa, vähentää vaikuttavuutta ja hankaloittaa tuloksellisuuden seuraamista. Avun tulisi olla selvästi koordinoitumpaa, ja Suomen tulisi keskittyä omiin vahvuuksiinsa, esimerkiksi puhtaan veteen ja koulutukseen. Erikoistumisen kautta tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta voitaisiin lisätä merkittävästi. Kehitysapolitiikkaa kehittämällä pienemmälläkin summalla saataisiin enemmän tuloksia aikaan. Kehitysapu tulisi kohdistaa ennen kaikkea pienemmille suomalaisille järjestöille, jotka toimivat kustannustehokkaasti ruohonjuuritasolla.

Tuemme sitä, että luonnonkatastrofien ja tautiepidemioiden aiheuttamaa inhimillistä hätää lievitetään suomalaisten veronmaksajien rahalla. Emme kuitenkaan voi hyväksyä sitä, että diktatuurit tai mitkään muutkaan epädemokraattiset hallintomuodot käyttävät kehitysapurahoja asehankintoihin tai muuhun sotavarusteluun sen sijaan, että hankkisivat koulutusta omille kansalaisilleen, maksaisivat vuosien mittaan kertyneitä ylisuuria velkojaan tai kehittäisivät alueensa infrastruktuuria ja taloudellista toimeliaisuutta omavaraisuutta tukevaksi. Tätä ei pitäisi myöskään Suomen hallituksen hyväksyä kehitysapua rahoittaessaan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

että momentilta 24.30.66 vähennetään 300 000 000 euroa varsinaiseen kehitysyhteistyöhön osoitetusta määrärahasta.

Pääluokka 25

OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Käräjäoikeuksien juttumäärät ja työpaineet kasvavat vuonna 2014, koska taloudellinen taantumavaihe aiheuttaa velkomus- ja maksukyvyttömyysasioiden määrän selvää lisääntymistä. Sama on nähtävissä suurten, pitkiä käsittelyaikoja vaativien talousrikosjuttujen osalta. Turvapaikka-asioiden oikeuskäsittely Helsingin hallinto-oikeudessa vaatii lisäresursointia. Markkinaoikeuden lisääntyvä ruuhkautuminen 2014 on ilmeistä julkisia hankintoja koskevien kilpailutusriitojen jatkuvan lisääntymisen takia.

Sanotut epäkohdat merkitsevät kansalaisten oikeusturvan huonontumista etenkin juttujen käsittelyaikojen pidentymisen muodossa, mistä Suomen valtio saa jatkuvasti moitteita Euroopan Ihmisoikeustuomioistuimelta ja joutuu maksamaan viivästyskorvauksia. Talousarvioesityksessä mitoitettut toimintamenot näille tuomioistuimille ovat riittämättömät epäkohtien lisääntymisen estämiseksi saati niiden poistamiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 25.10.03 otetaan lisäyksenä 4 000 000 euroa muiden tuomioistuinten toimintamenoihin.

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Syyttäjälaitos on yksi tärkeä lenkki siinä monialaisessa viranomaistoiminnassa, jonka tehokkaila ja koordinoitulla järjestelyllä laajamittaiseksi paisunutta harmaata taloutta voidaan merkittävästi karsia. Ne rikosoikeudenkäynnit, joissa valtiolla on tilaisuus saada "harmaata" rahaa miljoonienkin eurojen edestä, ovat usein erittäin vaativia sekä laajuutensa että talousrikossyyttäjäille tarpeellisen erityiskoulutautumisen osalta.

Talousarvioesityksessä syyttäjälaitokselle ehdotettu toimintaresursointi ei ota yllä mainittuja erityistarpeita riittäväällä tavalla huomioon. Syyttäjistön talousrikoskoulutuksen ja yleisen kapasiteetin osalta on asianmukaisesti varauduttava siihen talousrikosprosessien lisääntymiseen, mitä hallituksen lupaama harmaan talouden vastainen kärkihanketoiminta tuo tullessaan vuonna 2014.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

että momentille 25.30.01 otetaan lisäyksenä 1 000 000 euroa syyttäjälaitoksen toimintamenoihin.

Pääluokka 26

SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Poliisin toimintamenoihin on kahdesta syystä saatava enemmän resursseja kuin mitä talousarvioesityksessä on ehdotettu: 1) harmaan talouden torjunta; 2) poliisin kenttätoiminnan näkyvyyden ja viivytyksettömyyden/vasteajan tehostaminen. Harmaan talouden ongelmiin puuttuminen nopeasti ja tehokkaasti ei ole mahdollista talousarvioesityksessä ehdotetuin resurssein. Nyt luvutut resurssit eivät myöskään vastaa hallitusohjelmassa lupailtua kärkihankepanostusta. Poliisin esitutkintavoimavarojen välitön vahva lisäys on olennainen edellytys harmaan talouden torjunnassa tarvittavan monialaisen viranomaisyhteistyön tehokkaassa käynnistymisessä. Nopeastikin saavutettavissa oleva nettohyöty on laskettavissa sadoissa miljoonissa euroissa, jos tuntuva lisäresursointi toteutetaan jo vuonna 2014.

Kansalaisten mielestä poliisi ei ole riittävästi läsnä järjestyshäiriöiden estämiseksi ja yleisen turvallisuudentunteen lisäämiseksi. Rikostapauksissa ja muissa kriisitilanteissa tarvittava konkreettinen poliisiapu viipyy suurten asutuskeskusten ulkopuolisessa Suomessa usein liian kauan. Näiden epäkohtien vähentämiseksi poliisin kenttätoiminta vaatii lisärahoitusta, koska kenttätoiminnan tehostamiseen ei voida riittävästi päästä poliisin sisäisin siirroin, joilla paperitöitä tekevien "konttoripoliisien" vakansseja siirrettäisiin varsinaiseen kenttätoimintaan. Pidämme myös erittäin tärkeänä, että rikosuhripäivystyksen toiminta turvataan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.10.01 otetaan lisäyksenä 25 000 000 euroa poliisin toimintamenoihin.

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Rajavartiolaitoksella on kasvava merkitys Suomen ja myös muun EU-alueen turvallisuuden kannalta kansainvälistyvän ja monipuolistuvan ns. rajat ylittävän rikollisuuden torjunnassa, myös ihmiskauppa sekä eräät harmaan talouden ilmenemismuodot mukaan lukien. Lisäksi rajavartiolaitoksen merkitys on korostunut maahan turvapaikan hakijoina pyrkivien valvonnassa. Myös meritoiminnan (meripelastuspalvelut, öljypäästöjä koskeva toiminta) voidaan arvioida vaativan lisääntyviä voimavaroja.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Talousarvioesityksessä 2014 ei ole asianmukaisella tavalla huomioitu yllä sanottua rajavartiolaitoksen monipuolisen tehtäväkentän laadullista ja määrällistä kasvua. Toimintojen tyydyttävä taso saati kehittäminen ovat vaarantumassa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 26.20.01 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa rajavartiolaitoksen toimintamenoihin.

40. Maahanmuutto

63. (26.40.63, osa) Vastaanotto toiminnan asiakkaille maksettavat tuet (arviomääräraha)

Maahanmuuton väärinkäytökset aiheuttavat Suomelle mittavia kustannuksia, jotka olisi perussuomalaisten mielestä tarkemmin selvitettävä. Hallituksen kaavailemien vähennysten lisäksi maahanmuuton kustannuksista löytyy useita muitakin säästökohteita. Väärinkäytösten ehkäiseminen toisi säästöjä useilla hallinnonaloilla. Säästöjä ei kuitenkaan tule kohdentaa turvapaikka-hakemusten käsittelyyn, koska tämä lisää ruuhkia ja kustannuksia vastaanottokeskuksissa.

Suomen tulisi entisestään tiukentaa turvapaikka- ja perheen yhdistämismenettelyä, sillä jonossa on tällä hetkellä tuhansittain hakemuksia. Uusien selvitysten ja ohjelmien tekeminen ei riitä, vaan perheen yhdistämisen järjestelmän hyväksikäyttöön on puututtava konkreettisella tavalla. Perheen yhdistämistä hakevilta on esimerkiksi Ruotsin ja Tanskan tapaan edellytettävä pitävää näyttöä henkilöllisyydestä ja väitetyistä sukulaisuussuhteista. Ruotsissa uusi käytäntö on johtanut perheen yhdistämistapausten romahdukseen. Riittävän kielitaidon hankkiminen on maahanmuuttajan sopeutumisen kannalta erittäin tärkeä seikka, ja siksi siihen tulee kannustaa karsimalla loputtomista tulkkauspalveluista ja ohjaamalla maahanmuuttajat suomen kielen kursseille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 26.40.63 vähennetään 10 000 000 euroa turvapaikanhakijoiden vastaanottamiseen osoitetusta määrärahasta.

Pääluokka 27

PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Puolustusvoimat on tällä kehyskaudella erittäin vaikeassa taloudellisessa tilanteessa samaan aikaan ajoittuvien puolustusvoimauudistuksen ja budjettileikkausten takia. Perussuomalaiset ehdottavat lisäystä jo ennestään niukkoihin puolustusmenoihin, mikä takaisi sen, ettei puolustusvoimien rakennemuutos ryöpsähdä hallitsemattomaksi ja että jokapäiväinen toiminta säilyy edes kohtuullisella tasolla. Varusmiehet tarvitsevat maastovuorokausia ja reserviläiset kertausharjoit-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

tuksia. Ilmavoimilla tulee olla varaa hävittäjien lentotunteihin ja merivoimilla merellä vietettyihin vuorokausiin.

Puolustushallinto on jo toteuttanut suuren osan realistisesta vyön kiristämisestä, ja tulevat leikkaukset syövät suoraan puolustusvoimien suorituskykyä. Suomen mahdollisuudet itsenäiseen ja uskottavaan koko maan puolustukseen rapautuvat, semminkin kun jalkaväkimiinoista luovutaan Ottawan sopimuksen myötä.

Vuonna 2014 leikkaukset kohdistuvat erityisen voimakkaasti materiaalihankintoihin. Suurta huolta leikkauksista koituu myös maavoimien alueellisille joukoille, joiden materiaalin ajantasaistaminen on suunniteltu vuosille 2012—2015. Hallituksen esittämät mittavat leikkaukset aiheuttavat lähitulevaisuudessa sen, että Puolustusvoimat ei enää pysty täyttämään sille annettuja tehtäviä.

Perussuomalaiset haluavat korostaa reserviläisten asemaa, sillä maamme puolustusratkaisu pohjaa juuri yleisen asevelvollisuuden kautta syntyvään reserviin. Reserviläisten riittävän osaamisen ja koulutustason varmistaminen laadukkaalla varusmieskoulutuksella ja säännöllisillä kertausharjoituksilla on puolustusratkaisumme ehdoton edellytys. Ilman riittävää kertausharjoituskiertoa asevelvollisuusjärjestelmämme dementoituu. Perussuomalaiset eivät usko, että kertausharjoituksia leikkaamalla saadaan puolustusbudjetin kokonaisuuden kannalta merkittäviä säästöjä. Tällä hetkellä reserviläisiä koulutetaan vain noin 5 000 vuodessa. Määrä tuskin mahdollistaa edes kriisiajan suunnitelmien ylläpitoa esikunnissa saati joukkojen harjoittamista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 27.10.01 otetaan lisäyksenä 124 500 000 euroa sotilaallisen maanpuolustuksen toimintamenoihin.

Pääluokka 28

VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto

69. Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirto Kreikan valtiolle (kiinteä määräraha)

Perussuomalaiset eivät voi mitenkään hyväksyä sitä, että euroalueesta on tullut tulonsiirtounioni, joten vastustamme Suomen Pankin sijoitustuottojen siirtoa Kreikan valtiolle. Pidämme täysin käsittämättömänä, että hallitus on tähän järjestelyyn suostunut. 35 miljoonaa on tietysti pieni summa verrattuna eurokriisin kymmenien miljardien kokonaisvastuisiin, mutta periaatteellisesti tämä on järjestyttävän suuri muutos. Tuemme budjetistamme nyt suoraan Kreikkaa.

Tämän momentin ilmestyminen budjettiimme on osa marraskuussa 2012 sovittua Kreikan lainaohjelman muutosta, jossa EKP:n omistamien Kreikan valtionvelkakirjojen tuotot päätettiin antaa Kreikalle. Kyse ei ole lainasta tai takauksesta vaan vastikkeettomasta riihikuivasta rahasta. Kyseessä ei ole myöskään mikään teknisluontoinen järjestely, sillä olemme kantaneet EKP:n hallus-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

sa olevien Kreikka-lainojen riskin, joten meille kuuluu myös näin ollen niiden tuotto. Kaiken lisäksi tämä on vain tulonsiirtojen ensimmäinen erä. EKP:n hallussa on edelleen miljardikaupalla Kreikan velkapapereita, joten tällaiset tulonsiirrot ovat vasta lämmittelyä.

Perussuomalaiset haluavat lisäksi muistuttaa, että Kreikan velkataakkaa tullaan lähitulevaisuudessa leikkaamaan lisää. Tämä tulee vääjäämättä tekemään loven myös Suomen valtiontalouteen. Näitä kustannuksia ei syntyisi, jos perussuomalaisten neuvoja olisi kuunneltu jo vuonna 2010 ja euroalueen pelastuspaketteihin ei olisi osallistuttu.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman.

Vastalauseen lausumaehdotus 7

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy välittömästi tarvittaviin toimiin Suomen Pankin sijoitustuottojen siirron lopettamiseksi Kreikan valtiolle.

10. Verotus ja tullitoimi

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Perussuomalaisten mielestä Suomen on tiukemmin puututtava yritysten siirtohinnoittelun, konserniavustusten ja konsernin sisäisen lainoituksen avulla tapahtuvaan keinotekoiseen verokeploteluun. Suomi on pitkään nukkunut asian suhteen ruusun unta ja kansainvälisesti katsottuna herännyt ongelman laajuuteen hyvin myöhään. Muualla ongelmiin on puututtu lainsäädännöllä jo aiemmin. Esimerkiksi Saksassa sääntelyä kiristettiin jo 1990-luvulla ja Ruotsissa sekä Tanskassa 2000-luvun puolivälissä. Sen lisäksi, että yhteisöverotuksen porsaanreikien tukkiminen toisi lisää verotuloja, parantaisi se myös suomalaisten pk-yrittäjien mahdollisuuksia kilpailla tasapäisesti kansainvälisten suuryritysten kanssa, jotka voivat nykyään polkea hintoja, koska kotiuttavat voittonsa veroparatiiseissa.

Pelkät lakien kiristykset eivät riitä, vaan myös verottajalle on annettava lisäresursseja asianmukaisen valvonnan suorittamiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 28.10.01 otetaan lisäyksenä 15 000 000 euroa verohallinnon toimintamenoihin.

02. Tullin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Tullilaitoksella on kasvava merkitys Suomen ja myös muun EU-alueen kannalta kansainvälistyvän ja monipuolistuvan ns. rajat ylittävän rikollisuuden ja harmaan talouden torjunnassa.

Talousarvioesityksessä 2014 ei ole asianmukaisella tavalla huomioitu yllä sanottua tullilaitoksen monipuolisen tehtäväkentän laadullista ja määrällistä kasvua. Toimintojen tyydyttävä taso saati kehittäminen ovat vaarantumassa.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 28.10.02 otetaan lisäyksenä 5 000 000 euroa tullin toimintamenoihin.

90. Kuntien tukeminen

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Kuntatalouteen suunnitellut valtionosuusleikkaukset osuvat kipeästi kuntien talouteen. Tällä hetkellä kuntien tehtävät ja käytettävissä olevat rahat eivät ole tasapainossa. Kunnille on sysätty vuosi vuoden jälkeen ilman asianmukaista rahoitusta lisää tehtäviä ja vaatimuksia valtiovallan toimesta. Nyt hallituksessakin on havahduttu siihen, että tämä tie on kestämaton, ja budjettiriihen yhteydessä sovitussa rakennepaperissa hallitus on aloittamassa kuntien tehtävien karsinnan. Kuntien talous on luonnollisesti saatava tasapainoon, ja kuntien tehtävissä sekä byrokratiassa on takuulla karsittavaa. Perussuomalaiset eivät kuitenkaan hyväksy sellaista tehtäväkarsintaa, joka johtaa eriarvoistumisen kasvuun.

Perussuomalaiset haluavat muistuttaa, että julkiset palvelut vaikuttavat eriarvoisuuteen tällä hetkellä jopa enemmän kuin 1990-luvulta lähtien kasvaneet tuloerot. Julkisten palveluiden saatavuus on yksi tärkeimmistä yhteiskunnallisen tasa-arvon mittareista, ja Suomen terveydenhuolto on viime vuosina luisunut OECD:n tutkimuksen mukaan kohti suurempaa epätasa-arvoa. Rikkaiden ja köyhien terveyserot ovat Suomessa jo nyt länsimaiden jyrkimpiä. Hallituksen leikkaukset tulevat vain pahentamaan tilannetta.

Lisäksi kuntien valtionosuuksien leikkaukset yhdistettynä väestön ikääntymisestä johtuviin kustannuspaineisiin ja kuntien tehtävien lisäämiseen aiheuttavat kunnille painetta sekä nostaa veroprosenttejaan että leikata palveluistaan. Kuntien palveluita eniten tarvitsevat vähäosaiset, lapset, nuoret ja vanhukset. Hallitus päätöksillään tietoisesti vaikeuttaa heidän asemaansa tietäessään, että kunnilta loppuvat vaihtoehdot talouspaineiden edessä. Hallituksen toimet käytännössä pakottavat kuntia liittymään yhteen. Pakkoliitokset ja liiallinen keskittäminen vievät sosiaali- ja terveyspalvelut kuntalaisilta yhä kauemmaksi, eivätkä perussuomalaiset tue tällaista palvelujen heikentämistä.

Perussuomalaiset olisivatkin valmiita panostamaan kuntien valtionosuuksiin 300 miljoonaa euroa hallitusta enemmän.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman.

Vastalauseen lausumaehdotus 8

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin kuntien rahoituksen vahvistamiseksi peruspalveluiden tasavertaisen saatavuuden turvaamiseksi.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

92. EU ja kansainväliset järjestöt

69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)

Suomi maksaa Euroopan unionille jäsenmaksua, joka perustuu arvonlisäveropohjaan ja bruttokansantuloon. Ensi vuonna jäsenmaksusuutemme on 1 925 000 000 euroa.

Oman jäsenmaksunsa lisäksi Suomi osallistuu muutamien varakkaiden EU-maiden maksuosuuksien helpottamiseen. Suurin osa maksualennuksien kustannuksista syntyy Yhdistyneelle Kuninkaskunnalle myönnettävästä EU-maksuhelpotuksen rahoitusosuudesta, josta Suomen osuus on ensi vuonna 136 000 000 euroa. Tämän lisäksi Suomi helpottaa Saksan, Hollannin, Itävallan, Ruotsin ja viimeisimpänä myös Tanskan maksuosuuksia, mikä on täysin käsittämätöntä. Perussuomalaisten mielestä Suomen tulee käynnistää välittömästi neuvottelut näiden järjettömien rahoitusosuuksien poistamiseksi kokonaan. Toinen vaihtoehto on jäsenmaksuhelpotuksen neuvotteleminen myös Suomelle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman.

Vastalauseen lausumaehdotus 9

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin neuvotteluiden käynnistämiseksi EU:ssa Iso-Britannialle sekä muutamille muille maille maksettavien EU-jäsenmaksuhelpotusten lakkauttamiseksi.

Pääluokka 29

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot

22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Kulttuuripolitiikan yksi merkittävä tavoite on kulttuurin ja luovien alojen työllisyyden vahvistaminen. Luovilla aloilla ansaintamalli on moniin muiden alojen ammatinharjoittajiin nähden monimutkainen. Esimerkiksi kirjailijoiden keskimääräinen taloudellinen tilanne on valitettavan heikko, vaikka he ovat keskeisessä roolissa suomalaisen sivistyksen rakentajina. Kirjailijoiden heikko taloudellinen tilanne saattaa puolestaan heijastua suomalaisen kirjallisuuden määrään ja laatuun. Lainauskorvaus on tekijänoikeuskorvaus, jota maksetaan korvauksena teoksen lainaamisesta kirjastoissa. Lainauskorvaukset muodostavat merkittävän osan monien kirjailijoiden tuloista, ja lainauskorvausjärjestelmän kehittäminen onkin avainasemassa pohdittaessa luovilla aloilla työskentelevien suomalaisten toimintaedellytyksiä. Suomessa lainauskorvausjärjestelmä on lainattavan teoksen tekijän näkökulmasta huomattavasti heikompi kuin esimerkiksi Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa. Lainauskorvauksiin varattu määräraha on yksinkertaisesti aivan liian pieni suhteutettuna vuosittaisiin lainamääriin.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Perussuomalaiset arvostavat kotimaista luovien alojen työtä ja pitävät sitä tärkeänä osana suomalaista kulttuuria. Esimerkiksi suomalaiselle kirjallisuudelle tulee luoda nykyistä vankempi kasvupohja parantamalla kirjailijoiden toimintaedellytyksiä. Näin ollen lainauskorvausjärjestelmämme kehittämiseen tulee kohdentaa nykyistä enemmän resursseja. Lainauskorvausten korottaminen koh-tuulliselle tasolle olisi omiaan edistämään luovien alojen työllistämisedellytyksiä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 29.01.22 otetaan lisäyksenä 3 000 000 euroa lainauskorvauksiin varatun määrärahan korottamiseksi.

10. Yleissivistävä koulutus

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Tasa-arvoinen ja laadukas opetus on ollut Suomen kivijalka ja maamme menestyksen perusta. Valitettavasti hallitus on rapauttanut omilla toimillaan kansainvälisestikin kunniaa niittänyttä opetusjärjestelmäämme.

Perussuomalaisten mielestä yleissivistävän koulutuksen laatu ja kouluverkoston kattavuus tulee taata tasaveroisesti koko Suomessa. Jotta syrjäseuduillakin voi elää ja asua, täytyy siellä myös voida käydä kouluja. Lasten koulumatkojen pituuden säilyttäminen kohtuullisena edellyttää koulujen ylläpitoa kattavasti koko maassa, ei vain kasvukeskuksissa ja taajamissa. Perussuomalaiset esittävätkin 20 miljoonaa euroa lisää kattavan kouluverkoston ylläpitämiseksi. Kyläkoulut on pyrittävä säilyttämään.

Perussuomalaiset pitävät opetusryhmien koon pienentämistä erityisen tärkeänä ja ovat siksi valmiita korottamaan tähän varattuja resursseja 30 miljoonalla eurolla. Opetusryhmien koolla on vaikutusta paitsi oppilaiden ja opettajien hyvinvointiin, myös oppimistuloksiin. Tällä hetkellä ryhmäkoot vaihtelevat suuresti kuntien välillä, minkä vuoksi oppilaat ovat eriarvoisessa asemassa keskenään. Ryhmäkokojen pienentäminen on tärkeää laadukkaan ja tasa-arvoisen opetuksen turvaamiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 10

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen suunnattujen taloudellisten resurssien kasvattamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 11

Eduskunta edellyttää, että hallitus varaa riittävät resurssit koko maan kattavan kouluverkoston ylläpitämiseksi

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

34. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Julkisten rakennusten home- ja sisäilmakorjauksiin tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota. Perussuomalaisten mielestä kenenkään ei tulisi joutua asumaan, elämään tai muutoin olemaan tiloissa, jotka altistavat kosteus- ja homevaurioille. Korjauksissa voitaisiin myös hyödyntää nykyistä enemmän ns. fotokatalyyttistä ilmanpuhdistusta. Perussuomalaiset näkevät, että rakennuskannasta huolehtiminen tulisi nostaa poliittisen agendan kärkipäähän, koska rakennukset ovat iso osa kansallisvarallisuuttamme.

Katsommekin aiheelliseksi aikaistaa 15 miljoonan euron edestä pakollisia investointeja oppilaitosten ja päiväkotien sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin. Sen lisäksi, että tällä olisi suhdanteita tasaava vaikutus, olisi tämä myös järkevää julkisen rahan käyttöä, sillä matalasuhdanteessa näiden pakollisten investointien teko on halvempaa kuin korkeasuhdanteessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että luvun 29.10.34 momentille otetaan lisäyksenä 15 000 000 euroa avustuksena yleissivistävien oppilaitosten ja päiväkotien sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin.

30. Aikuiskoulutus

32. Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)

Oppisopimuskoulutus on Suomessa vielä lapsen kengissä, vaikka se sopisi pätevyitymisväyläksi moniin ammatteihin. Oppisopimuskoulutus tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden tulla alansa ammattilaiseksi käytännön työn kautta, teoriaopintojen tukemana. Tämä on sekä opiskelijan että työnantajan etu. Opiskelija pääsee heti soveltamaan oppimaansa käytännössä, ja työnantaja puolestaan saa mahdollisuuden tulevan työntekijänsä perehdyttämiseen jo opiskeluvaiheessa. Perussuomalaiset haluavat tosissaan panostaa oppisopimuskoulutukseen ja esittävät näin ollen siihen 25 miljoonan euron lisämäärärahaa.

Katsomme myös, että 10. luokan tulisi olla ammattipainotteinen ja useaa eri ammattia tutuksi tekevä. Sen jälkeen nuori jatkaisi oppisopimuksella tai siirtyisi opiskelemaan joko ammattiopistossa tai lukiossa. Oppisopimuksen voisi solmia jo 10. luokan aikana, heti kun sopiva työpaikka ja ala löytyisivät. Tämä olisi joustava malli ammattiin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 12

Eduskunta edellyttää, että hallitus varaa lisää resursseja oppisopimuskoulutukseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

30. Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Hallitus on kautensa aikana vähentänyt tuntuvasti ammattikorkeakoulujen rahoitusta sekä karsinut ammattikorkeakoulujen aloituspaikkoja. Sanojen tasolla hallitus on lanseerannut nuorisotakuun, jonka tarkoituksena on turvata opiskelu tai työpaikka nuorille, mutta teot puhuvat toista.

Ammattikorkeakouluilla on myös huomattava vaikutus alueiden kehittämiseen. Mikäli ammattikorkeakouluja karsitaan vain reuna-alueilta, maakunnat autioituvat entisestään ja väestö pakkautuu alueille, joilla jo ennestään on pulaa opiskelupaikoista, edullisista asunnoista jne. Perussuomalaisen mielestä muuallakin kuin pääkaupunkiseudulla täytyy voida elää, asua ja opiskella. Tärkeää on myös maakunnallisesti merkittävien koulutusalojen turvaaminen. Perussuomalaiset haluavat taata laadukkaan ammattikorkeakoulutuksen koko Suomessa ja ovatkin valmiita lisäämään ammattikorkeakoulujen rahoitusta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 13

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin ammattikorkeakouluille suunnattujen määrärahojen korottamiseksi, jotta nuorisotakuun toteutuminen suunnitellussa laajuudessa voidaan varmistaa.

90. Liikuntatoimi

Liikunta edistää merkittävästi yleistä hyvinvointia ja terveyttä. Kansalaistoiminnalla on vahvat perinteet ja tärkeä rooli suomalaisessa liikuntakulttuurissa. Urheilu- ja liikuntaseurat ovat keskeisessä asemassa liikuntaharrastusmahdollisuuksien tarjoajina kautta maan. Seurat nojaavat usein vapaaehtoistoimintaan järjestäessään etenkin lapsille ja nuorille suunnattuja liikuntaharrastuksia sekä muuta yhteisöllistä toimintaa. Laajamittaisesta vapaaehtoistoiminnasta huolimatta liikuntaharrastukset ovat yleisesti kallistuneet, ja perheiden maksukyvyyn heikentyessä harrastusmahdollisuudet jäävät monilla lapsilla, nuorilla ja aikuisilla valitettavan rajallisiksi.

Seuratukien yksi keskeinen tarkoitus on pitää liikuntaharrastuksiin liittyvät osallistumismaksut kohtuullisina ja näin parantaa taloudellisen tasa-arvon toteutumista liikunnassa ja urheilussa. Seurojen taloudellisen tilanteen edistäminen mahdollistaisi myös niiden toiminnan entistä tehokkaamman laajentamisen ja kehittämisen sekä harrastusmahdollisuuksien monipuolisemman tarjonnan. Näin ollen urheilu- ja liikuntaseurojen seuratukeen kohdennetun määrärahan korottaminen on vaikuttavuutensa johdosta perusteltu ratkaisu.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 14

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin seuratuksen suunnattujen määrärahojen korottamiseksi, jotta liikuntaharrastuksiin liittyvät osallistumismaksut pysyvät kohtuullisina ja taloudellinen tasa-arvon toteutuu nykyistä paremmin liikunnassa ja urheilussa.

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Maatalous

01. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Perussuomalaiset kannattavat maassamme GMO-vapautta, sillä uskomme sen olevan maaillemme hyvä vientivaltti tulevaisuudessa. Emme hyväksy GMO-lajikkeiden viljelemistä emmekä myöskään GMO-tuotteiden tuontia, jalostusta tai käyttöä maassamme. Haluamme tukea kotimaista puhdasta valkuaisrehutuotantoa ja sitä tukevaa tutkimustoimintaa entistä enemmän.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.20.01 otetaan lisäyksenä 10 000 000 euroa Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenoihin.

45. Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2 v)

Kaikissa varteenotettavissa tutkimuksissa on todettu, että suomalaiset arvostavat maaseutua suuresti. Moni olisi myös halukas muuttamaan — tai ainakin harkitsemaan muuttoa — maalle, jos se vain olisi taloudelliset näkökannat huomioiden mahdollista. Tästä syystä on äärimmäisen tärkeää, että maaseudun elinvoimaisuus huomioitaisiin päätöksenteossa paremmin. Juhlapuheissa hallitus on nostanut asian esiin, mutta käytännössä teot ovat olleet vaatimattomia. Hallitus on vahvalla keskittämispolitiikallaan ennemminkin kurjistanut maaseudun asukkaiden tulevaisuutta ja heikentänyt heidän asumismahdollisuuksiaan.

Perussuomalaiset tahtovat nähdä Suomen maaseudun voimavarana ja sekä monimuotoisena että elinvoimaisena asuinympäristönä myös tulevaisuudessa. Siksi emme kannata sitä, että peltojen myynnistä luopumistapana luovutaan ensi vuodesta alkaen. Haluamme puolustaa suomalaista maaseutua ja yrittäjyyttä säilyttämällä pellon myymisen vaihtoehtona uudessakin luopumistukijärjestelmässä. Tällaisin hallinnollisin keinoin hallitus käytännössä pakottaa vähäosaisemman viljelijäväestön luopumaan suvuissa mahdollisesti jo hyvinkin pitkään olleista perintötiloista aiempaa heikommin ehdoin, ainoastaan vaaditun suurtilalinjan toteuttamiseksi. Suurempi viljelijäväestön määrä turvaa maatalouden jatkuvuuden Suomessa myös tulevaisuudessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

että momentille 30.20.45 otetaan lisäyksenä 29 000 000 euroa luopumistukiin, korvauksiin ja pellonmetsitystukiin ja hyväksytään seuraavan lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 15

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy voimallisemmin sekä ajamaan maa- ja metsätalouden toimintaedellytysten turvaamista ja kehittämistä koko maassa että huomioimaan suomalaisen ruokaomavaraisuuden tärkeyden.

40. Kala-, riista- ja porotalous

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Viime aikoina on maamme petopolitiikasta puhuttu runsaasti julkisuudessa. Vastakkain ovat olleet tahot, jotka haluavat suojella petoja ja toisaalta tahot, jotka haluavat riittävästi kaatolupia, jotta voisivat poistaa omasta pihapiiristään häiritsevästi käyttäytyvät petoeläimet. Perussuomalaiset kannattavat riittävien kaatolupien myöntämisestä. Mielestämme ei voi olla niin, että esimerkiksi Pohjois-Suomessa poroelinkeinonharjoittajille aiheutuu isoja tappioita sen johdosta, että sudet tai ahmat ovat tappaneet ja raadelleet poroja. Perussuomalaiset haluavat, että petovahinkokorvauksiin panostetaan nykyistä enemmän.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.40.42 otetaan lisäyksenä 4 000 000 euroa petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen.

50. Vesitalous

31. Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Viimevuotiset poikkeuksellisen kovat tulvat Pohjanmaalla ja Satakunnassa ovat hyvin osoittaneet, että on syytä varata selvästi nykyistä runsaammat resurssit tulvien aiheuttamien vahinkojen ennaltaehkäisyyn. Perussuomalaiset ovat hyvin huolestuneita siitä suunnasta, johon alan lainsäädäntöä maassamme nyt ollaan EU:n lainsäädännön johdosta muokkaamassa. On olemassa todellinen vaara, että tulevaisuudessa valtion vastuita ollaan hallituksen toimesta siirtämässä muille toimijoille, kuten vakuutusyhtiöille. Perussuomalaiset näkevät, että tällainen kehityssuuntaus on hyvin haitallinen, emmekä voi olla sitä tukemassa. Mielestämme on kohtuullista, että kansalaiset voivat jatkossakin suuren hädän hetkellä luottaa saavansa valtiolta taloudellista tukea.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.50.31 otetaan lisäyksenä 15 000 000 euroa vesihuollon ja tulvasuojelun tukemiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

60. Metsätalous

44. Tuki puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (arviomääräraha)

Perussuomalaisten mielestä metsäsektori on ala, jolla on paljon mahdollisuuksia menestymiseen, jos sille annetaan sille kuuluva arvo. Esimerkiksi kotimaisen puunkäytön lisääminen tulee huomioida. Puurakentaminen sisältää mielestämme oikein käytettynä mittaamattomat mahdollisuudet maallemme. Uusiutuvana raaka-aineena puu on myös ympäristöystävällinen vaihtoehto.

Jotta kaikki metsäsektorilla oleva potentiaali saataisiin jatkossa hyödynnettyä, on myös talousmetsien elinvoimaisuus turvattava. Perussuomalaisten mielestä tämä tapahtuu parhaiten tukemalla taimikonhoitoa, nuoren puuston harvennusta sekä pystypuiden karsintaa. Taloudellisesti kasvuskelpoisten alueiden kunnostusojitusta ja metsäteiden rakentamista yms. metsätalouden tarpeisiin tarkoitettuja toimenpiteitä ei tule unohtaa. Tehokas ja järkevä metsänhoito luo taloudellista kestävyttä ja mahdollistaa metsäteollisuuden säilymisen sekä kehittämisen Suomessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 30.60.44 otetaan lisäyksenä 8 500 000 euroa puuntuotannon kestävyden turvaamiseen.

Pääluokka 31

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Liikenneverkko

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Pitkien etäisyyksien ja harvan asutuksen maassa hyväkuntoinen tieverkosto on edellytys kansalaisten tasa-arvoiselle kohtelulle. Näin luodaan toimintaedellytyksiä yrityksille, jotta ne pystyvät toimimaan maamme jokaisessa kolkassa, ja samalla pidetään nykyistä paremmin koko Suomi asuttuna. Erityisesti siltojen korjauksiin on panostettava kiireisesti nykyistä enemmän, sillä lukuisat sillat ympäri Suomea ovat erittäin huonossa kunnossa. Kaiken lisäksi maamme maanteillä liikkuu pian runsaasti mitoiltaan ja massoiltaan kasvaneita kuorma-autoja, jotka aiheuttavat silloille erityistä lisärasitusta. Pakollisten liikenneverkkoinvestointien aikaistamisen lisäksi perussuomalaiset vaativat 100 miljoonan euron tasokorotusta perusväylänpitoon.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.20 otetaan lisäyksenä 100 000 000 euroa perusväylänpitoon ja kunnossapitoon ja hyväksytään seuraava lausuma:

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 16

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin perusväylänpidon ja yksityisten teiden kunnossapidon määrärahojen korottamiseksi, jotta kansallispääomamme rapautuminen voidaan pysäyttää.

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Maamme hallitukset ovat vuosia laiminlyöneet tarvittavat investoinnit tie- ja rataliikenteeseen, eikä Kataisen istuva hallitus tee tässä poikkeusta. Ellei näitä vuosien mittaan kasaantuneita korjausvelkoja pureta määrätietoisesti, syntyy tästä laiminlyömisestä valtiontaloudelle huomattavasti nykyistä suurempi korjauslasku. Yhden euron säästö teiden kunnossapidossa aiheuttaa asian tuntijoiden laskelmien mukaan kolmen euron vahingon. On siis kansantalouden kannalta hölmöläisten hommaa säästää väärässä paikassa. Erityisen pahasti Kataisen hallitus on laiminlyönyt tarvittavien investointien teon alempiasteisille teille, vaikka suuri osa kansalaisista on riippuvaisia yksityisteistä. Hallituksen talousarvioesityksessä vuodelle 2014 esitetään yksityisteille vain 5 miljoonan euron määrärahaa, mikä on täysin riittämätön summa.

Katsommekin aiheelliseksi aikaistaa 75 miljoonan euron edestä pakollisia investointeja liikenneverkkoon. Tästä 10 miljoonaa euroa olisi syytä suunnata yksityisteiden korjausinvestointeihin. Sen lisäksi, että tällä olisi suhdanteita tasaava vaikutus, olisi tämä myös järkevää julkisen rahan käyttöä, sillä matalasuhdanteessa näiden pakollisten investointien teko on halvempaa kuin korkeasuhdanteessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 31.10.77 otetaan lisäyksenä 75 000 000 euroa väyläverkon kehittämiseen

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Suomella on paljon kehittämistä maakunnallisten lentokenttien hyödyntämisessä. Lentoliikenteen merkitys omalle seudulle on aina erittäin suuri: jo pelkkä reittiliikenteen olemassaolo edistää paikallista yrittäjyyttä ja lisää taloudellista toimeliaisuutta. Erityisesti yrityselämän näkökulmasta katsoen lentoliikenteen olemassaolosta saatavat kokonaisyödyt ovat suurempia kuin siitä koituvat menot.

Suomen maantieteellinen sijainti on ihanteellinen Euroopan ja Aasian välisen lentoliikenteen kannalta. Aasian liikenteestä koituvat tulot pitävät osaltaan yllä koko lentoliikenneinfrastruktuuriamme. Kilpailukyvyystämme on huolehdittava ja varmistettava, että myös maakunnalliset lentokentät toimivat merkittävänä Aasian yhteyksien syöttöpisteenä Helsinki-Vantaan kentälle. Maakuntakenttiä voidaan kehittää edelleen avaamalla uusia lentoreittejä kentiltä suoraan ulkomaille, esimerkiksi Venäjälle.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

että momentille 31.30.63 otetaan lisäyksenä 1 000 000 euroa maakuntien lentokenttätoiminnan kehittämiseen.

Pääluokka 32

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Perussuomalaiset kantavat huolta Suomen työllisyydestä ja talouskasvusta. Mielestämme valtion tulisi nykyistä paremmin tukea pk-yritysten kasvua, sillä viimeisen vuosikymmenen aikana käytännössä kaikki uudet työpaikat ovat syntyneet pk-sektorille ja ennen kaikkea pieniin alle 5 henkilön yrityksiin. Suomen nykyinen suoriin tukiin perustuva yritystukijärjestelmä on tutkitusti hyvin tehoton, ja järjestelmän suurimmat hyödynsaajat ovat Nokian kaltaisia suuryrityksiä, jotka saisivat helposti markkinoilta rahoitusta projekteihinsa. Nykyiset yritystuet ovat kietoutuneet mutkikkaisiin hankerahoituksiin, joita osaavat käyttää hyväkseen vain isot ja vahvat yritykset, kun taas pienet ja keskisuuret yritykset jäävät helposti tukien ulkopuolelle. Yritystukien tehoton muus on havaittu myös tuoreessa työ- ja elinkeinoministeriön raportissa, jonka mukaan yritystukijärjestelmän toimivuutta voidaan parantaa merkittävästi poistamalla tehoton tuet ja kohdistamalla ne elinkeinopolitiikan kannalta keskeisiin kohteisiin. Raportin suositusten toteuttamisen arvioidaan pienentävän valtion tukimenoja 200—250 miljoonalla eurolla, joten yritystukijärjestelmän tehostamisella voidaan saavuttaa huomattavasti suurempia säästöjä kuin mitä hallitus on nyt toteuttamassa.

Tarvitsemme uusia toimia erityisesti pk-yrityksien tukemiseen. Ehdotammekin pk-sektorille suunnattuja kasvua ja työllistämistä tukevia toimia: ALV:n alarajan tuntuvan korotuksen muodossa annettavaa ALV-huojennusta, työllistävien pk-yritysten Viron mallin mukaista yritysverotusta sekä kotitalousvähennyksen korotusta. Katsomme myös aiheelliseksi, että nämä toimet otetaan ainakin aluksi käyttöön määräaikaisena ja samalla luodaan seurantajärjestelmä niiden vaikutusten arvioimiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 32.20.40 vähennetään 200 000 000 euroa tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukemiseen ehdotetusta määrärahasta.

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Yhteiskuntamme on jakautunut entistä vahvemmin työttömiin ja ylityöllistettyihin, joten työn jaossa on parantamisen varaa. Tälläkin hetkellä moni pätevä työntekijä on vailla töitä. Suhdanteet vaikuttavat erityisen paljon nuorten ja yli 55-vuotiaiden työllistymiseen, ja perussuomalaiset esittävätkin lisättäväksi 35 miljoonaa euroa näiden ryhmien työllisyyden edistämiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Perussuomalaiset esittävät erikseen 10 miljoonaa euroa mestari-kisällimallien toteuttamiseen. Mestari-kisällimallissa eri alojen seniorit kouluttavat työkokemusta vailla olevia nuoria alansa ammattilaisiksi. Mestareiksi voidaan valita sellaisia alansa ammattilaisia, joiden työuria voidaan pidentää vaihtamalla työtehtäviä kevyemmiksi. Hiljaisen tiedon merkitys osaamisen kehittämisessä on suuri ja tätä tietoa mestari voi välittää kisälleille, vaikka ei enää työn fyysisistä vaatimuksista itse täysin selviäisikään.

Kannustaaksemme työnantajia palkkaamaan nykyistä enemmän alhaisen työllisyysasteen yli 55- ja alle 30-vuotiaita olisimme valmiita porrastamaan työnantajan eläkemaksuja niin, että näiden ikäluokkien eläkemaksuja laskettaisiin selvästi ja tämä kompensoitaisiin korottamalla paremman työllisyysasteen ikäluokkien maksuja. Uudistus ei näin vaikuttaisi eläkejärjestelmämme kestävyYTEEN. Lisäksi, koska 31—54-vuotiaita on työelämässä selvästi enemmän kuin yli 55- ja alle 30-vuotiaita, ei huomattavaakaan — usean prosenttiyksikön — eläkemaksujen alennusta näille ikäluokille tarvitsisi kompensoida kovin suurella muiden ikäluokkien maksukorotuksella.

Yksi este iäkkäiden rakennemuutoksen kourissa olevilta aloilta työttömiksi jäävien työllistymiselle on se, että heidän todennäköinen työuransa uudessa työpaikassa on kohtuullisen lyhyt. Näin ollen työnantajat eivät usein ole halukkaita palkkaamaan iäkästä alanvaihtajaa ja kouluttamaan häntä uuteen tehtävään mahdollisesti vain muutaman vuoden työsuhteen takia. Tämän ongelman pienentämiseksi loisisimme automaattisen palkkatukijärjestelmän yli 55-vuotiaille työttömille alanvaihtajille, jolloin yhteiskunta korvaisi työntajalle osan iäkkään työntekijän uudelle alalle kouluttamisen kustannuksista. Palkkatuki voisi olla 500 euroa kuukaudessa ensimmäiseltä kuukaudelta kuukaudelta, 300 euroa kuukaudessa kolmelta seuraavalta kuukaudelta ja 150 euroa kuukaudessa kolmelta tämän jälkeiseltä kuukaudelta. Yhteensä tukea voisi saada siis 12 kuukautta, ja tuen saaminen edellyttäisi, että työsuhte jatkuisi myös tukikuukausien jälkeen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 32.30.51 otetaan lisäyksenä 55 000 000 euroa, josta 35 000 000 euroa nuorten ja yli 55-vuotiaiden työllistymiseen, 10 000 000 euroa mestari-kisällitoimintamallien kehittämiseen ja 10 000 000 euroa yli 55-vuotiaiden alanvaihtajien palkkatukeen sekä hyväksytään seuraava lausuma:

Vastalauseen lausumaehdotus 17

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin työnantajan eläkemaksujen porrastamiseksi iän mukaan.

60. Energiapolitiikka

44. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Perussuomalaisen energiapolitiikan keskeinen tavoite on kotimaisen energian aseman parantaminen suhteessa tuontienergiaan. Kataisen hallituksen harkitsematon päätös leikata kotimaisen bioenergian, kuten turpeen ja puuenergian, tukia on johtanut siihen, että kivihiihi on ohittanut puun kilpailukyvyyn lauhdesähkön tuotannossa. Useat energiayhtiöt ovatkin korvanneet kotimaisen

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

bioenergian kivihiiilellä. Hallituksen täysin epäonnistuneesta energiapolitiikasta kärsii sekä talous että ympäristö.

Tämän kehityksen kääntämiseksi perussuomalaiset vaativat turpeen verotuen ja metsähakkeen tuen palauttamista vuoden 2012 tasolle. Turve ja puu ovat aidosti kotimaisia energiamuotoja, ja perussuomalaisten mielestä on parempi laittaa energiaeurot kiertämään kotimaassa kuin antaa ne ulkomaille. Konsulttiyritys Pöyryn laskelmien mukaan tällä päätöksellä työllisyys paranisi 850 henkilötyövuotta, hiilidioksidipäästöt laskisivat 1,5 miljoonaa tonnia vuodessa ja vaihtotaseemme paranisi yli 50 miljoonalla eurolla.

Kotimaisen energian aseman parantaminen vaatii myös muutoksia energiapolitiikan byrokraatiaan. Esimerkiksi pitkään byrokratian rattaissa olleet uusien turvesoiden luvat on pikaisesti hyväksyttävä. Lisäksi hajautetun energiatuotannon käytännön ja lainsäädännölliset esteet on purettava.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 18

Eduskunta toteaa, että hallituksen epäonnistuneen energiapolitiikan johdosta kotimaisen bioenergian kilpailukyky on heikentynyt ratkaisevasti suhteessa kivihiiileen. Tämän kehityksen kääntämiseksi eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisesti toimiin metsähakkeella tuotetun sähkön tuotantotuen palauttamiseksi vuoden 2012 tasolle.

70. Kotouttaminen

30. Valtion korvaukset kunnille (arviomääräraha)

Perussuomalaisten mielestä maahanmuuton kustannuksista voitaisiin löytää jo ehdotettujen vähennysten lisäksi säästökohteita. Säästöjä ei kuitenkaan tule kohdentaa turvapaikkahakemusten käsittelyyn, koska tämä lisää ruuhkia ja kustannuksia vastaanottokeskuksissa. Sen sijaan säästöjä pitäisi hakea turvapaikka- ja perheenyhdistämismenettelyn tiukentamisella. Myös maahanmuuttajan sopeutumiselle tärkeään riittävän kielitaidon hankkimiseen tulee kannustaa karsimalla loppuottomista tulkkauspalveluista ja ohjata maahanmuuttajat suomen kielen kursseille.

Suomen tulisi entisestään tiukentaa turvapaikka- ja perheenyhdistämismenettelyä, sillä jonossa on tällä hetkellä tuhansittain hakemuksia. Suomen harjoittama politiikka on huomattavasti leppompaa kuin muiden EU-maiden. Uusien selvitysten tekeminen ei riitä, vaan järjestelmän hyväksikäyttöön on puututtava konkreettisella tavalla. Perheenyhdistämistä hakevilta on esimerkiksi Ruotsin ja Tanskan tapaan edellytettävä pitävää näyttöä henkilöllisyydestä ja väitetystä sukulaissuhteesta. Ruotsissa uusi käytäntö on johtanut perheenyhdistämistapausten romahdukseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentilta 32.70.30 vähennetään 40 000 000 euroa valtion maahanmuuton kustannuksista kunnille maksamiin korvauksiin ehdotetusta määrärahasta.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Pääluokka 33

SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus ja eräät palvelut

Omaishoitajat tekevät tärkeää työtä, joka mahdollistaa lukuisten suomalaisten kotona asumisen laitostumisen sijaan. Tällä hetkellä Suomessa arvioidaan olevan noin 300 000 omaishoitotilannetta, joista noin 60 000:n kohdalla hoidettava olisi laitoshoidossa ilman omaishoitoa. Sairaanhoidollisissa toimenpiteissä läheistään auttaa päivittäin noin 30 000 omaista. Työelämässä on noin 250 000 omaistaan samanaikaisesti hoitavaa henkilöä. Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan omaishoidon tukea sai esimerkiksi vuoden 2010 aikana kuitenkin vain 37 500 henkilöä.

Omaishoitajista vain joka kymmenes hakee reilun kolmensadan euron rahallista korvausta työleen. Niinpä omaishoidon kustannukset koko maassa ovat edelleen vajaat sata miljoona euroa, kun kaikkien näiden hoidettavien ihmisten sijoittaminen laitoksiin maksaisi arvioiden mukaan noin 2,8 miljardia euroa. Yksittäiselle kunnalle jokainen omaishoidettava tuo säästöä 30 000—50 000 euroa vuodessa.

Ikääntyvässä Suomessa omaishoidon merkitys kasvaa, eikä sen inhimillistä ja taloudellista arvoa ole täysin haluttu ymmärtää. Vaikka toimiva omaishoito on koko yhteiskunnan etu, hallitukset ovat toistuvasti laiminlyöneet sen kehittämisen ja tukemisen. Omaishoidon tuki on aivan liian alhaisella tasolla, ja siihen on saatava tasokorotus viipymättä. Perussuomalaiset esittävätkin lisäresursseja omaishoidon tuen korottamiseksi. Nykyisellään omaishoitoa tuetaan kunnissa hyvin vaihtelevan tasoisesti, minkä vuoksi omaishoitajat ja -hoidettavat ovat eriarvoisessa asemassa asuinkunnasta riippuen. Jos omaishoidon tuki olisi Kelan vastuulla, kansalaisten tasa-arvoinen kohtelu voitaisiin nykyistä paremmin taata koko maassa. Perussuomalaiset ovatkin pitkään vaatineet hallitukselta toimia tuen siirtämiseksi Kelan vastuulle ja edellyttävät, että asiaa ryhdytään aktiivisesti selvittämään.

Omaishoitajan arki on usein vaativaa ja raskasta. Työntekijäryhmänä omaishoitajat ovat kuitenkin väliinputoajia, joiden asemassa on huomattavasti parantamisen varaa. Omaishoitajilla tulee olla oikeus säännöllisiin vapaisiin ja terveystarkastuksiin sekä nykyistä paremmat mahdollisuudet toimintakyvyn ylläpitämiseen liikunnan ja virkistystoiminnan avulla. Perussuomalaiset esittävätkin lisää resursseja omaishoitajien toimintakyvyn tukemiseen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 19

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin omaishoidon tuen siirtämiseksi Kelan vastuulle sekä varaa riittävät resurssit omaishoidon tuen tasokorotukseen sekä omaishoitajien toimintakyvyn tukemiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

51. Lapsilisät (arviomääräraha)

Hallitus on jäädyttänyt lapsilisien indeksikorotukset, vaikka lapsilisä on yksi tärkeimmistä lapsiperheiden tulonsiirroista. Varhaislapsuuteen sijoittaminen on myös kansantaloudellisesti kannattavaa, joten säästöillä lapsilisien indeksikorotusten jäädyttämistä ei voida perustella.

Lapsilisät ovat aikojen saatossa jääneet jälkeen ansiotason ja elinkustannusten kehityksestä noin 20—25 %, mutta tästä huolimatta hallitus näkee parhaaksi jäädyttää lapsilisien indeksikorotukset ja siten vähentää lapsiperheiden tulonsiirtoja 38 miljoonalla eurolla. Perussuomalaiset pitävät tätä lyhytnäköisenä ja kansantaloudelle haitallisena päätöksenä. Lapsilisien reaaliarvon alentuminen koskettaa kipeimmin pienituloisia lapsiperheitä, ja vastuuta kantavien päättäjien olisi syytä tiedostaa, että lapsuudessa koettu köyhyys vaikuttaa terveys- ja hyvinvointikäyttäytymiseen ja lisää paitsi terveyseroja myös sosiaalisen osattomuuden kokemusta.

Hallitusohjelmassaan hallitus on luvannut kaventaa tulo-, hyvinvointi- ja terveyseroja, mutta teot puhuvat toista. Perussuomalaiset muistuttavat, että lapsiperheissä valtaosa tuloista menee kuluutukseen, joten lapsilisät auttavat myös osaltaan pitämään talouden rattaat pyörimässä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 20

Eduskunta edellyttää, että hallitus varaa tarvittavat resurssit lapsilisien indeksikorotuksen toteuttamiseksi vuosina 2014—2015.

53. Sotilasavustus (arviomääräraha)

Varusmiespalvelus jättää päättyessään monet kotiutuneet nuoret aikuiset tilanteeseen, jossa heillä ei ole vakituista toimeentuloa. Monesti juuri ensimmäinen kuukausi palveluksen päättymisen jälkeen on nuorelle vaikeinta aikaa. Edessä on usein työ- tai opiskelupaikan hankkiminen ja mahdollisesti muutto omaan asuntoon. Etenkin jo lapsuudenkodistaan pois muuttaneet ajautuvat kotiutumisen jälkeen helposti sosiaalitoimen tukien varaan.

Varusmiesten kotiutumisen jälkeinen toimeentulo tulee turvata maksamalla heille kotiuttamisrahaa, kuten tehtiin vuosina 1971—1992. Kotiuttamisrahan avulla voitiin silloin ja voitaisiin nykyin tehokkaasti tukea varusmiespalveluksensa päättäneiden henkilöiden siirtymistä takaisin arkielämään. Vaikka kotiuttamisraha lisää menoja sosiaali- ja terveysministeriön budjettiin, toisaalta kunnilta säästyy rahaa, kun varusmiespalveluksensa päättäneitä henkilöitä ei samassa määrin ajautuisi välittömästi toimeentulotuen piiriin.

Lisäksi kotiuttamisraha olisi valtiovallalta selkeä tunnustus kansalaisvelvollisuutensa ryhdikkäästi suorittaneille nuorille miehille ja vapaaehtoisille naisille. Kotiuttamisraha tukisi osaltaan yleisen asevelvollisuuden säilyttämistä, koska sillä olisi palvelusmotivaatiota parantava vaikutus. Näin ollen myös palveluksen keskeytyminen todennäköisesti vähenisivät.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Kotiutuville varusmiehille maksettava, Varusmiesliitonkin pitkään ajama 200 euron suuruinen kotiuttamisraha aiheuttaisi vuosittain arviolta 4,8 miljoonan euron kustannukset. Kun otetaan huomioon samalla pienentyvät kuntien sosiaalimenot sekä kotiuttamisrahan moraalisesti kannustava merkitys ja ennalta ehkäisevä vaikutus nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä, summa ei ole kohtuuton.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 21

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin varusmiesten kotiuttamisrahan palauttamiseksi.

40. Eläkkeet

Työkyvyttömyyseläkejärjestelmää on uudistettava kannustavampaan ja oikeudenmukaisempaan suuntaan

Työkyvyttömyyseläkkeellä on maassamme noin 260 000 henkilöä. Näistä arvioidaan jopa 60 000 henkilön olevan työkykyisiä ja -haluisia. Työkyvyttömyysjärjestelmämme huomattava kannustinloukku kuitenkin vaikeuttaa heidän työllistymistään. Nykyjärjestelmässä työkyvyttömyyseläke leikkautuu kerralla kokonaan pois, jos ansaintaraja ylittyy. Näin ollen vaikka työkyvyttömyyseläkkeellä olevalla olisikin halua ja kykyä ottaa työtä vastaan, ei se ole useinkaan taloudellisesti kannattavaa. Työkyvyttömyyseläkejärjestelmämme joustavuutta on parannettava niin, että eläkkeen maksu ei ansaintarajan ylityksen jälkeen loppuisi kokonaan, vaan eläke pienenesi liukuvasti palkkatulojen lisääntymisen mukaan. Tällöin työkyvyttömyyseläkkeellä olevan olisi aina niin halutessaan taloudellisesti kannattavaa tehdä myös osa-aikaista työtä. VATES-säätiön laskelmien mukaan tämänkaltaisen muutos työkyvyttömyyseläkejärjestelmässämme kohentaisi julkista talouttamme pitkällä aikavälillä potentiaalisesti jopa 800 miljoonalla eurolla.

Toinen ongelma työkyvyttömyyseläkejärjestelmässämme liittyy yli 55-vuotiaiden kohonneeseen riskiin joutua työkyvyttömyyseläkkeelle. Työnantajat karttavat tällaisten henkilöiden palkkaamista, sillä he maksavat nousevien vakuutusmaksujen muodossa työntekijöidensä työkyvyttömyyseläkkeet käytännössä itse. Työnantajan vastuuttamisella työkyvyttömyyseläkkeen kustannuksista kannustetaan työnantajaa panostamaan työntekijöiden hyvinvointiin ja työterveyshuoltoon, mutta se vaikeuttaa myös iäkkäiden työllistymistä. Erityisesti tämä vaikeuttaa yli 55-vuotiaiden työttömien työllistymistä. Tilannetta voitaisiin parantaa muuttamalla järjestelmää niin, että valtio kompensoisi yli 55-vuotiaan työttömän palkanneelle yritykselle tämän mahdollisen työkyvyttömyyden aiheuttaman vakuutusmaksujen nousun.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 22

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin työkyvyttömyyseläkejärjestelmämme joustavuuden parantamiseksi niin, että työkyvyttömyyseläkkeellä olevan olisi aina niin halutessaan taloudellisesti kannattavaa tehdä myös osa-aikaista työtä.

Vastalauseen lausumaehdotus 23

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin työkyvyttömyyseläkejärjestelmämme uudistamiseksi niin, että valtio kompensoi yli 55-vuotiaan työttömän palkanneulle yritykselle tämän mahdollisen työkyvyttömyyden aiheuttaman vakuutusmaksujen nousun.

60. Valtion osuus kansaneläkelaista ja eräistä muista laeista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Perussuomalaiset pitävät virheenä hallituksen päätöstä korottaa vuoden 2013 alussa kaikkia arvonlisäverokantoja yhdellä prosenttiyksiköllä. Arvonlisäveron korotus kolhii kaikkein kovimmin pienituloisia, sillä se korottaa myös välttämättömyyshyödykkeiden, kuten ruoan, lääkkeiden ja asumisen, hintaa. Vielä ennen vaaleja vasemmistopuolueet vastustivat yksituumaisesti tällaisten heikompiosaisia kohtuuttomasti kurittavien tasaverojen korottamista.

Perussuomalaiset rahoittaisivat arvonlisäverokantojen alennuksen yhdellä prosenttiyksiköllä palauttamalla Kela-maksun yksityiselle sektorille. Pidämme näitä kahta kiinteästi toisiinsa sidottuna kokonaisuutena, joten ilman alv:n alennusta emme myöskään olisi palauttamassa Kela-maksua. Kela-maksun poistaneessa lakiesityksessä todettiin Valtiovarainministeriön arvioineen sen poiston lisäävän työvoiman kysyntää usean vuoden aikana yhteensä noin 10 000 hengellä¹. Tutkittua näyttöä työnantajan kansaneläkemaksun poiston vaikutuksista työllisyyteen ei kuitenkaan ole. Kela-maksun palautuksen kustannusvaikutus suurimmalle osalle yrityksistä olisi varsin kohtuullinen, sillä yli 90 prosentilla yrityksistä Kela-maksun suuruus olisi vain 0,8 % palkkasummasta. Tämä tarkoittaisi, että esimerkiksi tyypillinen muutaman työntekijän pk-yritys, jonka vuosittainen palkkasumma on 100 000 euroa, maksaisi vuosittain Kela-maksua 800 euroa. Vaikka olettaisimme, että Valtiovarainministeriön arvio Kela-maksun poiston työvoimavaikutuksesta olisi oikea, saadaan hallituksen esitysten vaikuttavuusarvioiden mukaan alentamalla alv:tä ja palauttamalla Kela-maksun yksityiselle sektorille kerättyä valtion kassaan noin 100 miljoonaa enemmän tuloja sekä parannettua työllisyyttä noin 5 000 hengellä. Kela-maksun palautus on näin ollen hallituksen omien asiantuntijoidenkin mukaan työllisyyden kannalta ALV:n korotusta parempi keino kerätä valtion kassaan varoja.

Työnantajien kansaneläkemaksun palautus takaisi myös kansaneläkkeiden rahoituksen kestäväällä ja sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla. Nykyisellään kansaneläkkeiden rahoitus joutuu kilpailemaan muiden valtion budjettitalouden menojen kanssa, mikä tekee kansaneläkkeiden rahoituksesta epävarmempaa.

---

¹ HE 147/2009 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Perussuomalaiset vaativat Kela-maksun palautusta yksityiselle sektorille. Haluamme tällä ennen kaikkea taata hyvinvointivaltion rahoituksen myös tulevina vuosina. *Kuntatyönantajalle emme kuitenkaan halua asettaa tätä lisärasitetta*, koska kuntien talous on muutenkin tiukoilla ja kyse olisi vain julkisen rahan kierrättämisestä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 24

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin Kela-maksun palauttamiseksi yksityiselle sektorille.

50. Veteraanien tukeminen

Sotiemme veteraanien ja invalidien hyvinvoinnin edistäminen on tärkeää

Veteraanikuntoutukseen esitetään lisättäväksi resursseja eduskuntaryhmien yhteisellä talousarvioaloitteella. Sotiemme veteraanien ja invalidien hyvinvoinnista huolehtiminen on vähintään mitä voimme tehdä, ja perussuomalaiset ovatkin hyvillään siitä, että yhteinen tahto tässä asiassa näyttää vihdoinkin löytyneen. Ensimmäiset askeleet sotiemme veteraanien ja invalidien hyvinvoinnin edistämiseksi on otettu, mutta paljon voidaan ja tulee vielä tehdä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 25

Eduskunta edellyttää, että hallitus pikaisesti selvittää, onko tässä tilanteessa enää tarkoituksenmukaista pitää yllä vähintään 20 prosentin haitta-astetta eräiden sotainvalidien etuuksien saamisen edellytyksenä.

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

Kokonaisvaltaista perhepolitiikkaa

Lapsissa ja nuorissa on Suomen tulevaisuus, ja heidän arvonsa tulisi nähdä myös poliittisessa päätöksenteossa. Tilanne on tällä hetkellä kuitenkin se, että Suomessa ei ole selkeää ja kestävästi lapsi-, nuoriso- ja perhepoliittista ohjelmaa, joka ohjaisi pitkäjänteisesti päätöksentekoa. Perussuomalaiset ovat tästä syvästi huolissaan.

Lasten, nuorten ja perheiden palveluiden ja niiden vaikuttavuuden kokonaiskuvasta ei kenelläkään ole tietoa saati vastuuta. Palvelut on jaettu useille eri sektoreille, toimijoille, hallintokunnille ja rahoituskanaville. Palveluja säädellään lukuisilla eri laeilla ja asetuksilla, joita lukuisat eri ammattilaiset pyrkivät parhaansa mukaan tulkitsemaan ja toteuttamaan — aivan liian usein toisistaan irrallaan. Totaalisesti pirstaloitunut järjestelmä vaatisi perusteellisen remontin.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Lapsiperheköyhyys ja sen suorat sekä välilliset vaikutukset näkyvät ja kuuluvat. Yhä useampi nuori jää eläkkeelle tai putoaa kaikkien turvaverkkojen ulkopuolelle. Ylisukupolvinen pahoinvointi ja syrjäytyminen lisääntyvät. Puhumme kymmenistä tuhansista nuorista, joista ei tiedetä, mitä he tekevät ja missä he ovat — eivät ainakaan osana yhteiskuntaa. Lasten ja nuorten mielialälääkkeiden käyttö jatkaa sekin kasvuaan. Koulumaailmassa on vaikeuksia niin oppilailla kuin opettajilla ja muullakin henkilökunnalla. Myös päiväkotii-ikäisten ongelmat kasvavat. Kuitenkin hallitus entisestään kurjistaa tilannetta sen sijaan, että aidosti pyrittäisiin kestäviin ratkaisuihin, joilla lapset, nuoret ja perheet voisivat yhteiskunnassamme paremmin.

Lastensuojelu on Suomessa kriisissä, sillä viimesijaisista toimenpiteistä eli huostaanotoista ja kodin ulkopuolisesta sijoittamisesta on tullut ensisijaisia toimenpiteitä. Perussuomalaisten mielestä tilanne on täysin kestävä. Perussuomalaiset ovat esittäneet lastensuojelukertoimen muuttamista varhaisen puuttumisen kertoimeksi, joka painottaisi nimenomaan varhaista puuttumista ja ennaltaehkäisevää työtä. Lisäksi katsomme, että lastensuojelun määrärahat tulisi jatkossa osin korvamerkitä. Ennaltaehkäisevänä, varhaiseen puuttumiseen perustuvana toimintamallina lastensuojelussa tulisi tarjota avohuollon tukitoimia, joilla perheiden tilanteeseen ja ongelmiin voitaisiin puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.

Eräänä merkittävänä ongelmana nostamme esiin päihdeäitien hoitoon tarvittavat resurssit, joiden avulla voitaisiin vaikuttaa niin lasten kuin koko perheidenkin tulevaisuuteen positiivisella tavalla. Päihdeongelmat ovat suuri ongelma niin inhimillisesti yksilön tasolla kuin koko yhteiskunnan mittakaavassa.

Lapsille ja nuorille on myös turvattava nykyistä paremmat mielenterveyspalvelut, jotta ongelmiin voidaan puuttua riittävän ajoissa. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveyden edistämisen lähtökohdan tulee olla ennaltaehkäisevässä työssä, sillä epäkohtiin puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on sekä inhimillisesti että taloudellisesti kestävin ratkaisu. Lastensuojelun Keskusliiton ja Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen julkaiseman selvityksen mukaan pitkäaikaisen kodin ulkopuolelle sijoittamisen kustannukset ovat kymmenkertaiset verrattuna lastensuojelun avopalveluihin.

Oppilashuollon ja koulujen sosiaalityön resursseja tulisi myös lisätä etenkin nyt, kun oppilashuoltolaki on uudistamassa. Uusi laki tuo lisävelvoitteita myös kunnille, ja niihin on varattava riittävät määrärahat. Oppilashuoltolain tavoitteet ovat kannatettavia, mutta saavuttamattomia, mikäli niihin ei varata riittäviä resursseja.

Perussuomalaiset myös edellyttävät, että määrärahojen käyttöä ja vaikuttavuutta kunnissa seurataan jatkossa huomattavasti aiempaa tarkemmin, samoin kuin muidenkin rahoituskanavien kautta tulevaa rahoitusta.

Edellä olevan ja talousarvioaloitteen TAA 450/2013 vp perusteella ehdotamme,

että luvun 33.60 uudelle momentille otetaan lisäyksenä 30 000 000 euroa perhepalveluiden kehittämiseen.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusten sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin lisäpanostuksia

Julkisten rakennusten home- ja sisäilmakorjauksiin tulisi kiinnittää entistä enemmän huomiota. Perussuomalaisten mielestä kenenkään ei tulisi joutua asumaan, elämään tai muutoin olemaan tiloissa, jotka altistavat kosteus- ja homevaurioille. Korjauksissa voitaisiin myös hyödyntää nykyistä enemmän ns. fotokatalyyttistä ilmanpuhdistusta. Perussuomalaiset näkevät, että rakennuskannasta huolehtiminen tulisi nostaa poliittisen agendan kärkipäähän, koska rakennukset ovat iso osa kansallisvarallisuuttamme.

Katsommekin aiheelliseksi aikaistaa 10 miljoonan euron edestä pakollisia investointeja sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusten sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin. Sen lisäksi, että tällä olisi suhdanteita tasaava vaikutus, olisi tämä myös järkevää julkisen rahan käyttöä, sillä matalasuhdanteessa näiden pakollisten investointien teko on halvempaa kuin korkeasuhdanteessa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 26

Eduskunta edellyttää, että kevään 2014 lisätalousarvioon sisältyy 10 000 000 euron määräraha avustuksena kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon rakennusten sisäilma- ja kosteusvauriohankkeisiin.

Vanhusten hoitopalveluihin lisää käsipareja

Perussuomalaiset haluavat Suomesta maan, jossa kenenkään ei tarvitse pelätä vanhenemista. Ihmisarvoiseen ikääntymiseen kuuluvat paitsi hyvä hoito ja hoiva myös mahdollisuus itsenäiseen, sosiaaliseen ja virikkeelliseen elämään. Vanhuus ei saa olla elämänvaihe, jossa ihminen muuttuu pelkäksi toimenpiteiden kohteeksi ja hänen elämänsä taloudelliseksi rasitteeksi. Itsemääräämisoikeus ja mahdollisuus omaan elämäntapaan kuuluvat myös vanhuksille, ja tätä tulee yhteiskunnan kunnioittaa.

Suurten ikäluokkien vanheneminen kasvattaa tulevana vuosina hoivan ja hoidon tarvetta merkittävästi. Haasteina ovat palvelujen säilyttäminen jokaisen ulottuvilla sekä riittävän ja ammattitaitoisen henkilökunnan saaminen hoiva- ja hoitoalalle. Kotihoitoa painottava tulevaisuudenkuva on inhimillinen, mutta laitoshoidon ja ympärivuorokautisen hoidon tarvettakaan ei voi kiistää. Riittävästä laitoshoidosta on huolehdittava, koska huonokuntoisimmat potilaat eivät tule toimeen kotihoidossa.

Vanhusten hoidon suurimpia epäkohtia on henkilöstön riittämätön määrä. Hoitotyö edellyttää hyvän ammattitaidon lisäksi riittävästi käsipareja. Kaikki ikääntyvät yksilöllisesti, ja palveluiden tarve on jokaisella erilainen. Riittäväällä henkilökunnan määrällä ja ammattitaidolla tuetaan henkilökunnan työssä jaksamista ja varmistetaan se, että laitoshoitopaikat eivät ole vain säilöönottopaikkoja. Perussuomalaiset esittävätkin lisäresursseja etenkin sellaisiin hoitoisuudeltaan raskaisiin hoivapaikkoihin, joissa työntekijöiden tarve on tällä hetkellä suurin.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 27

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin vanhuspalveluihin suunnattujen taloudellisten resurssien kasvattamiseksi ja että nämä resurssit kohdennetaan erityisesti sellaisiin vanhuspalveluihin, joissa asiakkaiden hoidon tarve on suurin.

Lastensairaalalle löydyttävä rahoitus

Perussuomalaiset eivät voi hyväksyä lastensairaalan tämän hetkistä kuntoa ja sen lapsille ja henkilökunnalle aiheuttamia ongelmia ja vaaroja. Lasten terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät asiat eivät mielestämme voi olla ns. "omantunnon kysymyksiä", mutta näin kuitenkin on kipeästi tarvittun lastensairaalan kohdalla: kun valtion budjetista ei tarvittavaa määrärahaa löydy, varoja kerätään kansalaisiin vedoten erilaisilla hyväntekeväisyyskampanjoilla. Arvostamme hyväntekeväisyyttä, mutta lapsille sitä kautta kerätyt varat tulisi kohdistaa ennemminkin lisänä heidän hoitoonsa kuin kaikkein välttämättömimmän eli sairaalarakennuksen rahoittamiseen. Katsomme, että uuden lastensairaalan rahoituksesta puuttuvat 30 miljoonaa euroa on löydyttävä valtion budjetista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 28

Eduskunta muistuttaa hallitusta siitä, että lasten terveydestä ja hyvinvoinnista huolehtiminen kuuluu valtion ydintehtäviin. Näin ollen eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin uuden lastensairaalan rakentamiseen suunnattujen resurssien kasvattamiseksi.

Pääluokka 35

YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

55. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha 3 v)

Perussuomalaiset pitävät tärkeänä sitä, että hallinnonalan korjausavustusten painopisteenä ovat hissien rakentaminen ja vanhusten sekä vammaisten henkilöiden asuntojen korjaaminen kotona asumisen mahdollistamiseksi. Määräraha on erittäin tarpeellinen, jotta voidaan tukea sekä inhimillisesti että taloudellisesti ajatellen kannatettavana pidettävää vanhusten ja vammaisten henkilöiden kotona asumista. Hallituksen esittämä määräraha on kuitenkin tähän tärkeään kohteeseen aivan liian pieni.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentille 35.20.55 otetaan lisäyksenä 20 000 000 euroa vanhusten ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamiseen kotona asumisen mahdollistamiseksi ja hyväksytään seuraavan lausuma:

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 29

Eduskunta edellyttää, että hallitus tarttuu voimallisemmin kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen eli sosiaalisen asuntotuotannon haasteisiin, jotta se saadaan uudelleen käyntiin.

TULOARVIOT

Osasto 11

VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT

01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot

Varallisuusveron palautus

Varallisuusvero on yksinkertainen tapa saada valtiolle huomattavia lisätuloja niiltä kansalaisilta, joiden kokonaisvarallisuus on poikkeuksellisen suuri. Varallisuusveron verokanta oli 0,9 prosenttia vuodesta 1989 vuoteen 2005. Vuonna 2005 varallisuusvero tuotti noin 85 miljoonaa euroa ja verotuksen piiriin kuului liki 30 000 varakasta suomalaista. Perussuomalaiset ehdottavat veron palautusta oikeudenmukaisuussyistä. On vain kohtuullista, että yhteiskunnan parempiosaiset kantavat suuremman vastuun myös yhteiskunnan kustannuksista. *Perussuomalaiset ehdottavat, että 300 000 euroa suuremmasta verotettavasta omaisuudesta maksetaan vuosittain 0,8 prosenttia veroa.* Tällä tavalla arvioimme valtion kassaan kertyvän noin 140 miljoonaa euroa, ottaen huomioon yleisen varallisuuden kasvun vuoden 2005 jälkeen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 30

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen suurten varallisuusien verottamisesta.

01. Ansio- ja pääomatuloverot

Kotitalousyrittäjyys turvattava — ei harmaalle taloudelle

Perussuomalaiset vastustivat jo vuoden 2012 varjobudjetissaan Kataisen hallituksen päätöstä leikata kotitalousvähennystä. Kotitalousvähennys on synnyttänyt uutta yritystoimintaa ja on monen pienen palveluyrittäjän liiketoiminnan elinehto. Perussuomalaiset katsovat, että kotitalousvähennyksen korottaminen on oiva keino tukea yrittäjyyttä ja työllisyyttä. Tämän lisäksi kotitalousvähennyksen korotus torjuu harmaata taloutta, kun se kannustaa kotitalouksia teettämään pienet työt rehellisillä yrittäjillä. Perussuomalaiset ovatkin tyytyväisiä siihen, että hallitus on myöntänyt virheensä ja on vuoden 2014 alusta korottamassa kotitalousvähennyksen enimmäismäärää 2 400 euroon. Pidämme kuitenkin hallituksen päätöstä riittämättömänä ja ehdottammekin, että kotitalousvähennyksen enimmäismäärän korotuksen lisäksi kotitalousvähennyksen vähennyskelpoisen työkorvauksen määrää nostetaan 45 prosentista takaisin 60 prosenttiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 31

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalla esityksen kotitalousvähennyksen vähennyskelpoisen työkorvauksen määrää nostamisesta 45 prosentista takaisin 60 prosenttiin.

Verot maksukyvyyn mukaan

Perussuomalainen veropolitiikka perustuu sosiaaliseen oikeudenmukaisuuteen. Jokaisen työhön kykenevän Suomen kansalaisen on maksukykynsä mukaan maksettava veroja, jotta valtio pystyy kaventamaan tuloeroja ja rahoittamaan palveluja. Emme kannata tasaverokehitystä, jota sekä edellinen että nykyinen hallitus ovat edistäneet.

Jo nyt on havaittavissa, että valtion verokertymästä yhä suurempi osa tulee erilaisista tasaveroista, kuten arvonlisä- tai energiaveroista. Monet verovähennyksetkin, kuten esimerkiksi vapaaehtoisten eläkevakuutusmaksujen vähennysoikeus, hyödyttävät lähinnä suurituloisia, ja niiden elinkeinopoliittinen merkitys on kyseenalainen. Taloustieteellisissä tutkimuksissa on havaittu, etteivät suurituloisten veronkorotukset johda heidän työn tarjontansa alenemiseen. Lisäksi riippumattomat suomalaiset asiantuntijat ovat laskeneet, että ottaen huomioon suomalaisen hyvinvointivaltion tulojaolliset tavoitteet, Suomen suurituloisia olisi aiheellista verottaa selvästi ankarammin kuin mitä viimeisten 15 vuoden aikana on tehty.

Perussuomalaiset ehdottavat ensinnäkin 4. portaan (yli 70 300 euroa vuodessa) marginaaliveron korottamista 29,75 prosentista 32 prosenttiin. Tämä tarkoittaa, että yli 70 300 euroa vuodessa ansaitseva henkilö maksaisi hieman enemmän veroa 4. portaan tulorajan ylimentä osalta. Lisäksi ehdotamme viime vuoden tapaan ns. Wahlroos-veroa eli poikkeuksellisen suurituloisiin henkilöihin kohdistuvaa verotusta. Tämä tarkoittaisi 5. portaan (yli 100 000 euroa) marginaaliveroprosentin korottamista 31,75 prosentista 36 prosenttiin. Korkein marginaaliveroprosenttimme olisi tämän korotuksen jälkeenkin kansainvälisessä vertailussa varsin kohtuullinen.

Lisäksi kannustaisimme työurien pidentämiseen yli 63-vuotiaiden veroporkkanalla. Tämä tarkoittaisi sitä, että 63-vuotias saisi vähentää verotettavasta ansiotulostaan 1 000 euroa, 64-vuotias 1 500 euroa ja 65-vuotias ja sitä vanhempi 2 000 euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 32

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen tuloverotuksen 5. portaan marginaaliveron nostamisesta 36 prosenttiin ja 4. portaan marginaaliveron nostamisesta 32 prosenttiin.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 33

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen vapaaehtoisten eläkevaikutusmaksujen verovähennysoikeuden poistamisesta.

Vastalauseen lausumaehdotus 34

Eduskunta kantaa huolta työurien pituudesta ja tämän takia edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen yli 63-vuotiaiden tuloverotuksen alentamisesta.

Hallituksen osinkoverouudistus suosii suurituloisia

Perussuomalaisten mielestä nykyinen osinkoverojärjestelmä suosii kohtuuttoman paljon varakkaampia ja isompia tuloksia tekevien yritysten omistajia. Tällä hetkellä Suomessa jaetaan vuosittain noin 2 miljardia euroa verovapaata osinkotuloa. Suurituloisin tulokymmenyys on saanut näistä yli 80 prosenttia ja suurituloisin prosentti puolet. Tämä suurituloisten verovapaus on keskeinen syy 1990-luvulta lähtien räjähdysmäisesti kasvaneisiin tuloeroihin.

Perussuomalaiset ovatkin tyytyväisiä, että hallitus on kuunnellut neuvojamme ja on rajoittamassa verovapaiden osinkojen jakoa. Kuitenkin hallituksen uudessakin — järjestyksessään jo kolmannessa — osinkoveromallissa on edelleen porsaanreikiä ja se suosii suurituloisia. Uudistaisimme osinkoverotusta hallitusta oikeudenmukaisemmaksi ja kasvua paremmin tukevaksi, sillä verottaisimme pieniä osinkoja hallitusta kevyemmin ja suuria osinkoja hallitusta ankarammin. Tukeaksemme pienyrittäjiä haluamme kuitenkin jättää listaamattomille pk-yrityksille selvän verokannustimen.

Mallissamme listattujen yhtiöiden osingoista olisi 50 % veronalaista pääomatuloa 1 000 euroon asti ja 100 % veronalaista siitä ylöspäin. Listaamattomien yritysten osingot taas olisivat huojennetun verotuksen piirissä siltä osin, kun ne eivät ylitä 6:ta prosenttia yhtiön nettovarallisuudesta. Tämän tuottoasteen ylittävät osingot olisivat 75-prosenttisesti veronalaista ansiotuloa. Huojennetun verotuksen piirissä olevat osingot olisivat 10-prosenttisesti veronalaista pääomatuloa 10 000 euroon saakka, 35-prosenttisesti veronalaista pääomatuloa välillä 10 000—40 000 euroa, 50-prosenttisesti veronalaista pääomatuloa välillä 40 000—100 000 euroa, 75-prosenttisesti veronalaista pääomatuloa välillä 100 000—150 000 euroa ja 100-prosenttisesti veronalaista pääomatuloa 150 000 euroa suurempien osinkojen osalta.

Uudistuksemme todennäköisesti alentaisi lähes kaikkien yrittäjien verotusta, sillä Suomen Yrittäjien mukaan yli 80 % yrittäjistä sai vuonna 2010 alle 5 000 euroa osinkoa. Uudistuksemme rajoittaisi myös tehokkaasti sellaista verosuunnittelua, jonka tarkoituksena on palkan ottaminen osinkoina.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 35

Eduskunta on huolissaan 1990-luvulta lähtien räjähdysmäisesti kasvaneista tuloeroista. Näin ollen eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle uuden oikeudenmukaisemman ja talouskasvua paremmin tukevan esityksen osinkoverotuksesta, jossa suuria osinkoja verotetaan nykyistä ankarammin ja pieniä nykyistä kevyemmin.

Harmaa talous ja talousrikolliset kuriin

Harmaa talous aiheuttaa Suomelle vuodessa valtavat, jopa 2—3 miljardin euron verotulojen menetykset. Erityisesti EU:n vapaa työvoiman liikkuvuus on syössyt ravintola- ja rakennusalamme harmaan talouden kierteeseen ulkomaisen halpatyövoiman vuoksi.

Pidämme hallituksen panostuksia harmaan talouden torjumiseksi riittämättöminä. Hallituksen harmaan talouden torjuntaohjelma tulee ilman merkittäviä lisätoimia jäämään historiaan epäonnistumisena. Yksittäiset muutokset, kuten käänteisen arvonlisäveron käyttöönotto rakennus- alalla, eivät riitä harmaan talouden kitkemiseen. Tarvitaan myös muita toimenpiteitä, kuten tarpeeksi kovia sanktioita työntekijöiden työehtoja laiminlyöville työntäjille sekä ay-liikkeen kanneoikeutta. Juuri uudistetun tilaajavastuulain nykyinen sakko olisi muutettava siten, että lain rikkoja maksaisi kokonaisurakasta laskettuna 15 prosenttia. Esimerkiksi 10 miljoonan euron rakennusurakasta sakon suuruus olisi 1,5 miljoonaa.

Nykyisen rikosseuraamuslain käytännön tulkintaa on tehostettava siten, että työmaatarkastuksissa kiinni saaduilta harmaan talouden toimijoilta — niin yrityksiltä kuin työntekijöiltä — takavarikoidaan välittömästi Suomessa oleva omaisuus vakuudeksi korvausten perinnän turvaamiseksi. Lisäksi perussuomalaiset esittävät sakotusoikeutta AVI:n ulkomaalaisvalvonnan tarkastajille, Suomessa työskentelevien ulkomaalaisten yritysten rekisteröintipakkoa vero- ja valvontaviranomaisten työn helpottamiseksi ja nopeuttamiseksi sekä niin sanottua Hollannin mallia ketjuvastuusta. Myös julkinen rekisteri alihankintaketjuttamisella veroja laiminlyöivistä yrityksistä olisi tehokas keino painostaa yrityksiä toimimaan vastuullisesti. Perussuomalaiset eivät voi sallia taloudellisella dynamiikalla perusteltua verorikollisuuden suojelua.

Kun tarvittavat lakimuutokset on toteutettu, vaaditaan vuonna 2014 torjuntatoimiin luonnollisesti lisämäärärahoja, mutta jo vuosina 2015 ja 2016 voidaan päästä huomattaviin verotulojen kasvulukuihin. Harmaan talouden torjumisella saavutetaan myös merkittävää työllisyyden kohentumista.

Määrätietoisemmat toimenpiteet harmaan talouden kitkemiseksi toisivat valtiolle lisätuloja useissa veroluokissa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 36

Eduskunta edellyttää, että hallitus lisää resursseja harmaan talouden torjuntaan ja antaa esityksen tilaajavastuulain sakon korottamisesta.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

02. Yhteisövero

Hallituksen yhteisöveropäätös kiihdyttää verokilpailua

Perussuomalaiset pitävät hallituksen päätöstä alentaa yhteisöveromme kantaa 24,5 prosentista 20 prosenttiin hätiköitynä ratkaisuna. Ymmärrämme hyvin, että maamme on vastattava lähimpien kilpailijamaidemme aloittamaan verokilpailuun, mutta emme hallituksen tavoin olisi valmiita kiihdyttämään verokilpailua edelleen. Näin ollen olisimme valmiita laskemaan yhteisöveron samalle 22 prosentin tasolle kuin se on Ruotsissa ja Tanskassa. Tästä säästyneet varat käyttäisimme maamme työllisyyden ja talouskasvun selkärangan, pk-sektorin, tukemiseen.

Emme myöskään voi hyväksyä hallituksen päätöstä poistaa edustuskulujen verovähennysoikeus. Hallituksen päätös tarkoittaa pahimmassa tapauksessa kuoliniskua monelle matkailualan yrittäjälle, joiden lomasesonkien ulkopuolinen liiketoiminta on usein hyvin riippuvaista yritysvieraiden tuomasta myynnistä. PTT:n laskemien mukaan hallituksen hätiköity päätös tulee heikentämään matkailu- ja ravintola-alan työllisyyttä noin tuhannella henkilötyövuodella ja kokonaisuudessa vähennysoikeuden poistolla on hyvin pieni vaikutus valtiontalouteen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 37

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin yhteisöverokannan saattamiseksi 22 prosentin tasolle.

Vastalauseen lausumaehdotus 38

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin edustuskulujen verovähennysoikeuden säilyttämiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 39

Eduskunta pitää tärkeänä, että kaikille yritysmuodoille varmistetaan tasapuolinen verokohdeltu. Tämän takia eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden verotuksen keventämiseksi.

Yrityksiä kannustettava työllistävään kasvuun

Perussuomalaisten mielestä tällä hetkellä keskeistä on luoda uusia työpaikkoja. Uudet työpaikat tuovat valtiolle lisää verotuloja, joten työllistäviä kasvuyrityksiä on syytä kannustaa. Tarvitsemme uusia toimia erityisesti pk-yrittäjyyden tukemiseen, sillä viimeisen vuosikymmenen aikana käytännössä kaikki uudet työpaikat ovat syntyneet pk-sektorille ja ennen kaikkea pieniin alle 5 henkilön yrityksiin. Mielestämme nykyisten tehostomien yritystukien sijaan pitäisi käyttää verokannustimia. Ehdotammekin mallia, jonka avulla kasvuyritykset voisivat saada käyttöpääomaa yrityksen tuloksesta. Mallissamme pk-yritys, joka kahtena peräkkäisenä vuonna palkkaa vähintään kaksi uutta kokopäivästä työntekijää ja jonka työntekijämäärän lisäys on vuosittain vähin-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

tään 10 prosenttia, olisi vapautettu yhteisöverosta niin kauan kuin ei jaa omistajilleen osinkoja. Tämä kannustaisi kasvuyrittäjyyteen sekä säilyttämään yrityksen voitot toiminnan edelleen kehittämiseen ja työllistämiseen. Vastaavaa veroetua tulee pyrkiä soveltamaan myös toiminimille ja muille yhtiömuodoille.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 40

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen yhteisöverouudistuksesta, jossa työllistävä pk-yritys olisi vapautettu yhteisöverosta niin kauan, kun se ei jaa omistajilleen osinkoa.

Yritysten verokeplottelu kuriin

Perussuomalaisten mielestä Suomen on tiukemmin puututtava yritysten siirtohinnoittelun, konserniavustusten ja konsernin sisäisen lainoituksen avulla tapahtuvaan keinotekoiseen verokeplotteluun. Suomi on pitkään nukkunut asian suhteen Ruususen unta ja kansainvälisesti katsottuna herännyt ongelman laajuuteen hyvin myöhään. Muualla ongelmiin on puututtu lainsäädännöllä jo aiemmin. Esimerkiksi Saksassa sääntelyä kiristettiin jo 1990-luvulla ja Ruotsissa sekä Tanskassa 2000-luvun puolivälissä. Sen lisäksi, että yhteisöverotuksen porsaanreikien tukkiminen toisi lisää verotuloja, parantaisi se myös suomalaisten pk-yrittäjien mahdollisuuksia kilpailla tasapäisesti kansainvälisten suuryritysten kanssa, jotka voivat nykyään polkea hintoja, koska kotiuttavat voittonsa veroparatiiseissa.

Siirtohinnoittelun perustana on markkinaehtoperiaate, jonka mukaan konsernin sisäisissä liiketoimissa on käytettävä samoja hinnoitteluehtoja kuin jos nämä liiketoimet tehtäisiin toisistaan riippumattomien yritysten välillä. Kuitenkin kansainväliset yritykset saattavat käyttää siirtohinnoittelussa markkinaehtoperiaatetta korkeampaa hintaa ja näin siirtää suomalaisen tytäryhtiön tuloksesta osan tai jopa kaikki veroparatiisimaassa sijaitsevaan konserniyritykseen. Edellä mainittu käytäntö on ilmeisen yleinen, sillä Verohallinto arvioi Suomen menettävän vuosittain verotuloja yli 300 miljoonaa euroa siirtohinnoittelun väärinkäytösten takia. Perussuomalaiset vaativatkin lisäpanostuksia siirtohinnoittelun valvontaan. Nämä lisäpanostukset maksavat takuulla itsensä takaisin moninkertaisesti, sillä esimerkiksi verottajan vuonna 2012 perustama siirtohinnoitteluun keskittyvä 30 hengen ryhmä on tuottanut valtion kassaan pelkästään ensimmäisenä toimintavuonna noin 80 miljoonan euron lisätuotot.

Toinen keino alentaa suomalaisen tytäryhtiön verotusta on konsernin sisäinen lainoitus. Tavallisesti tämä tehdään siten, että Suomessa sijaitseva tytäryritys ottaa samaan konserniin kuuluvalla ulkomaalaiselta yritykseltä lainaa. Tämän lainan korkokulut voi suomalainen tytäryritys vähentää verotuksessaan. Korkotulon saava emoyritys taas sijaitsee veroparatiisissa, jossa sitä verotetaan hyvin kevyesti, jolloin konsernin kokonaisveroaste kevenee huomattavasti. Hallitus on tiukentanut konsernin sisäisten lainojen korkokulujen vähennysoikeutta, mutta mielestämme lainsäädäntöä olisi syytä kiristää siten, että kulloisenkin markkinakoron yli menevien korkojen vähennysoikeus poistettaisiin. Vähintään olisi syytä tiukentaa vähennysoikeutta silloin, kun konserniyritys sijaitsee veroparatiisimaassa.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Konsernin sisäisen lainoituksen avulla tapahtuvaan verokeplotteluun liittyy keskeisesti myös niin sanottu alikapitalisointi. Se tarkoittaa tilannetta, jossa suomalainen tytäryhtiö ottaa ulkomaalaiselta emoyhtiöltään erittäin suuren velan ja tämän korot vähennetään sitten täysimääräisesti suomalaisen yhtiön yhteisöverotuksessa. Näin yhteisöveroa ei makseta Suomessa lainkaan. Täällä syntynyt tulos menee korkojen muodossa verottamattomana sen ulkomaalaiselle emoyhtiölle. Perussuomalaisten mielestä Suomessa tulisi säätää alikapitalisointia koskeva laki, jossa koron verovähennysoikeuden maksimimäärä perustuisi velan ja oman pääoman suhteeseen 3 (velka) : 1 (oma pääoma). Esimerkiksi jos yrityksen oma pääoma on 1 milj. euroa, sillä saisi olla velkaa enintään 3 milj. euroa, jotta yrityksen ulkomaille maksamat korot olisivat vähennyskelpoisia menoja Suomen verotuksessa. Mikäli koronmäärä ylittäisi 3:1-suhteen, ylimenevä osuus rinnastuisi ulkomaille maksettuihin osinkoon ja olisi siten vähennyskelpotonta menoa Suomen verotuksessa.

Kun tarvittavat lakimuutokset on toteutettu ja verottajalle annettu lisäresursseja asianmukaisen valvonnan suorittamiseen, vuosina 2015 ja 2016 voidaan päästä nyt arviomaamme suurempaan verotulojen kasvuun.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 41

Eduskunta edellyttää, että hallitus puuttuu tarmokkaammin Suomelle haitalliseen yritysten verosuunnitteluun ja antaa eduskunnalle esitykset korkomenojen vähennysoikeuden tiukemmasta rajaamisesta sekä alikapitalisoinnin kieltävästä laista.

Suursäätiöille pääomaverovollisuus

Perussuomalaiset haluavat laajentaa veropohjaa oikeudenmukaisella tavalla ottamalla verotuksen piiriin suurten säätiöiden ja yhdistysten saamat pääomatulot, kuten osingot, vuokratulot ja myyntivoitot. Valtiontalouden tarkastusvirasto (VTV) on arvioinut, että pelkästään viiden suurimman säätiön vuosittainen veroetu oli 29—45 miljoonaa euroa vuosina 2004—2005. Säätiöiden varallisuudeksi VTV arvioi 12—15 miljardia euroa.

Nykyinen verojärjestelmä on luonut suursäätiöille eräänlaisen veroparatiisin, jonka puitteissa varakkaat yksilöt voivat paeta verotusta lähes kokonaan ja suursäätiöiden kautta he voivat harjoittaa merkittävää yhteiskunnallista valtaa. On kohtuutonta, että pienetkin yritykset, jotka toimivat markkinariskin alaisena, joutuvat maksamaan pääomaveroa, kun todella vauraat yhdistykset ja säätiöt saavat vakaat pääomatulonsa verottomina.

Perussuomalaisten kaavailema uudistus koskisi ainoastaan suurimpia säätiöitä ja hyvin varakkaita yhdistyksiä. Suomessa on lukuisia pieniä yhdistyksiä ja säätiöitä, joiden toiminta riippuu verottomista pääomatuloista, joten niiden pääomatulot voitaisiin jättää verovapaiksi esimerkiksi 100 000 euroon asti. Verokanta voisi myös olla yleistä pääomaverokantaa alempi, esimerkiksi 15 %.

Säätiömuotoisia yliopistoja emme asettaisi pääomaverotuksen piiriin. Uudistus ei myöskään koskettaisi lainkaan valtaosaa suomalaisista yhdistyksistä ja säätiöistä. Se ei esimerkiksi haittaisi ns.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Linnanmäki-tyyppin yleishyödyllisiä säätiöitä ja yhdistyksiä, joiden tulot koostuvat muista kuin pääomatuloista.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 42

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy toimiin veropohjan laajentamiseksi oikeudenmukaisella tavalla ottamalla verotuksen piiriin suurten säätiöiden ja yhdistysten saamat pääomatulot.

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut

01. Arvonlisävero

Tiukka ei tasaverokehitykselle — arvonlisäveron korotus peruttava

Perussuomalaiset pitävät virheenä hallituksen päätöstä korottaa vuoden 2013 alussa kaikkia arvonlisäverokantoja yhdellä prosenttiyksiköllä. Arvonlisäveron korotus kolhii kaikkein kovimmin pienituloisia, sillä se korottaa myös välttämättömyyshyödykkeiden, kuten ruoan, lääkkeiden ja asumisen hintaa. Vielä ennen vaaleja vasemmistopuolueet vastustivat yksituumaisesti tällaisten heikompiosaisia kohtuuttomasti kurittavien tasaverojen korottamista.

Perussuomalaiset haluaisivat muistuttaa, että arvonlisäverotuksen korotus heikentää myös vientisektorimme kilpailukykyä, sillä se kiihdyttää väistämättä inflaatiota. Ostovoiman heikkeneminen taas aiheuttaa palkankorotuspaineita seuraavaan työmarkkinakerrokseen, josta seuraava kustannustason nousu luonnollisesti heikentää Suomen vientisektorin kilpailukykyä. VATTin arvion mukaan hallituksen tekemä arvonlisäveron korotus heikentää bruttokansantuotetta 0,4 % ja työllisyyttä noin 15 000 henkilöllä. Korotuksella on näin ollen selvä yritystoimintaa ja työllisyyttä heikentävä vaikutus.

Perussuomalaiset rahoittaisivat arvonlisäverokantojen alennuksen yhdellä prosenttiyksiköllä palauttamalla Kela-maksun yksityiselle sektorille. Pidämme näitä kahta kiinteästi toisiinsa sidottuna kokonaisuutena, joten ilman alv:n alennusta emme myöskään olisi palauttamassa Kela-maksua.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 43

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen yleisen arvonlisäverokannan laskemisesta yhdellä prosenttiyksiköllä.

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Pienyrittäjyyttä tuettava — Arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajaa nostettava

Arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajan nosto on tehokas keino harmaan talouden torjunnassa ja yrittäjyyteen kannustamisessa. Uudistus parantaisi erityisesti pienyritysten kannattavuutta ja mahdollisuuksia työllistää. Tämä soveltuisi parhaiten palveluliiketoiminnan puolella, sillä toimintansa luonteen vuoksi näillä yrityksillä ei ole juurikaan mahdollisuutta tehdä ALV-vähennystä ostoistaan. Tällainen arvonlisäverovelvollisuuden rajan nostaminen madaltaisi myös yrittämiseen ryhtymisen kynnystä merkittävästi ja lisäisi näin pienyrittäjien määrää. Arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajan noston avulla saataisiin myös yrittäjien tulot paremmin verotuksen piiriin, sillä tällöin ei olisi järkevää tehdä "pimeitä pikkutöitä". Uudistus vähentäisikin tehokkaasti harmaan talouden toimijoiden määrää ja siten lisäisi muuta verokertymää. Perussuomalaiset ehdottavat, että arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajaa nostettaisiin nykyisestä 8 500 eurosta 20 000 euroon ja samalla ALV:n niin sanottu huojennusalueen katto nostettaisiin 22 500 eurosta 40 000 euroon. Tällöin arvonlisäveron alaista olisi vain sellainen liiketoiminta, jonka liikevaihto ylittäisi 20 000 euroa vuodessa, ja 20 000—40 000 euron liikevaihdolla ALV:sta saisi huojennuksen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 44

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen arvonlisäverollisen liiketoiminnan alarajan nostamisesta 20 000 euroon ja huojennusalueen katon nostamisesta 40 000 euroon.

08. Valmisteverot

07. Energiaverot

Kohtuuhintainen energia taattava

Perussuomalaisten mielestä energiapolitiikan järjeistämisen pitää olla tehtävälisan kärjessä, kun etsimme ratkaisuja vientiteollisuutemme kilpailukyöngelmaan. Johdonmukainen, kohtuuhintaiseen energiaan tähtäävä energiapolitiikka tukee työllisyyttä, talouskasvua, kilpailukykyä sekä ostovoimaa ja edistää sosiaalista oikeudenmukaisuutta.

Energiaintensiivinen teollisuutemme on kärsinyt nykyisen ja edellisen hallituksen energiaveronkorotuksista mittavan vahingon kilpailukykyynsä. Alhainen energianhinta on myös kansainvälisissä tutkimuksissa havaittu tärkeäksi syyksi investoida maahan. Esimerkkinä tästä on Facebookin päätös valita sähköverokannan edullisuuden takia Ruotsi sijaintipaikaksi Euroopan datakeskukselleen.

Haluamme myös muistuttaa, että tasaveroluonteisten energiaveröjen korotukset rokottavat VM:n omienkin laskelmien mukaan pienituloisia jopa arvonlisäverotuksen korotusta pahemmin. Kataisen ja Kiviniemen hallitusten toteuttamat veronkorotukset ovat johtaneet siihen, että myös Suomesta löytyy enenevässä määrin niin sanottuja energiaköyhiä eli henkilöitä, joille tuottaa vai-

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

keuksia suoriutua lämmitykseen ja sähkönkulutukseen liittyvistä kustannuksista. Suomessa energiaköyhyys uhkaa ennen kaikkea taajama-alueen ulkopuolella asuvia yksinhuoltajia sekä eläkeläisiä, joiden energiakulut saattavat ylittää jopa 20 % käytettävissä olevista tuloista. Perussuomalaiset vaativat hallitukselta pikaisia toimia energiaköyhyyden torjumiseksi.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Vastalauseen lausumaehdotus 45

Eduskunta on erittäin huolissaan vientisektorimme kilpailukyvystä sekä energiaköyhyyden hälyttävästä kasvusta. Näin ollen eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy pikaisiin toimiin energiaverotuksen alentamiseksi.

Kotimaisen energian asemaa parannettava

Perussuomalaisen energiapolitiikan keskeinen tavoite on kotimaisen energian aseman parantaminen suhteessa tuontienergiaan. Kataisen hallituksen harkitsematon päätös leikata kotimaisen bioenergian, kuten turpeen ja puuenergian, tukia on johtanut siihen, että kivihiili on ohittanut puun kilpailukyvyn lauhdesähkön tuotannossa. Useat energiayhtiöt ovatkin korvanneet kotimaisen bioenergian kivihieillä. Hallituksen täysin epäonnistuneesta energiapolitiikasta kärsii sekä talous että ympäristö.

Tämän kehityksen kääntämiseksi perussuomalaiset vaativat turpeen verotuen ja metsähakkeen tuen palauttamista vuoden 2012 tasolle. Turve ja puu ovat aidosti kotimaisia energiamuotoja, ja perussuomalaisten mielestä on parempi laittaa energiaeurot kiertämään kotimaassa kuin antaa ne ulkomaille. Konsulttiyritys Pöyryn laskelmien mukaan tällä päätöksellä työllisyys paransi 850 henkilötyövuotta, hiilidioksidipäästöt laskisivat 1,5 miljoonaa tonnia vuodessa ja vaihtotaseemme paransi yli 50 miljoonalla eurolla.

Kotimaisen energian aseman parantaminen vaatii myös muutoksia energiapolitiikan byrokraatiaan. Esimerkiksi pitkään byrokratian rattaissa olleet uusien turvesoiden luvat on pikaisesti hyväksyttävä. Lisäksi hajautetun energiatuotannon käytännön ja lainsäädännölliset esteet on purettava.

Vastalauseen lausumaehdotus 46

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen turpeen verotuksen palauttamiseksi vuoden 2012 tasolle.

Vientiteollisuutemme rankaiseminen lopetettava — windfall-vero peruttava

Perussuomalaiset pitävät hallituksen päätöstä langettaa päästöttömälle energiatuotannolle lisävero täysin järjettömänä. Tämä niin sanottu windfall-vero heikentäisi suomalaisen teollisuuden investointihalukkuutta ja kilpailukykyä. Se olisi teollisuudellemme merkittävä lisärasite jo muutenkin vaikeassa taloustilanteessa. Näin ollen windfall-veron säätäminen tulee taatusti kiihdyttämään entisestään suomalaisten teollisuustyöpaikkojen ulosliputusta. Perussuomalaisten mielestä

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

rikkidirektiivin kurjistaman vientiteollisuutemme niskaan ei ole syytä kasata tällaisia lisäkustannuksia.

Perussuomalaiset haluavat huomauttaa, että ETLAn arvion mukaan windfall-vero vähentää huomattavasti valtion muita verotuloja, jolloin yhteiseen kassaan ei kerry nettomääräisesti lähellekään nyt arvioitua 50 miljoonaa euroa. Näin ollen veron merkitys valtion taloudelle on hyvin pieni. Sen sijaan päästöttömän tuotannon lisäverottaminen heikentää merkittävästi Suomen maakuvaan investointiympäristönä. Teolliset investoinnit ovat vähentyneet Suomessa EU:n keskiarvoa nopeammin, ja hallituksen windfall-vero -pätös tulee kiihdyttämään tätä kehitystä edelleen. Mielestämme energiapolitiikalla tulisi kannustaa yrityksiä investoimaan puhtaaseen energiaan, mutta hallitus ei selvästikään näe asiaa samalla tavalla.

Elinkeinoelämälle tärkeiden kuljetuskustannusten kohtuullistamiseksi ottaisimme lisäksi verotilin muodossa käyttöön ammattiliikenteen liikennepolttoaineveron palautusjärjestelmän.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 47

Eduskunta toteaa, että teollisuudellemme aiheutuvia kustannuksia ei pidä enää lisätä. Näin ollen eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin voimalaitosveron kumoamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 48

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin polttoaineveron palautusjärjestelmän käyttöönottamiseksi verotilin muodossa, jotta maamme elinkeinoelämän kilpailukyky säilyy ja kuljetuskustannukset pysyvät kohtuullisina.

10. Muut verot

Kaivosvero

Perussuomalaiset haluavat, että Suomi lopettaa kansallisomaisuutemme kuuluvan mineraalivarannon ilmaisjakelun monikansallisille yrityksille. Arviot Suomen maaperän mineraalivarantojen arvosta liikkuvat sadoissa miljardeissa euroissa, joten kyseessä on taloutemme kannalta erittäin merkittävä asia. Perussuomalaiset ehdottavat käyttöönotettavaksi kaivosveroa, jonka tuotosta osa tulisi antaa kaivospaikkakunnille. Emme kuitenkaan halua liian ankaralla verotuksella tukahduttaa kaivosinvestointeja, joten veron suuruuden tulisi olla kohtuullinen. Perussuomalaiset katsovat, että kaivosverolla voitaisiin myös vahvistaa kaivostoiminnan yleistä hyväksyttävyyttä, kun veron ansiosta suurempi osa kaivostoiminnan hyödystä saataisiin kaikille suomalaisille. Tullevaisuudessa, kun veron tuotto olisi nykyistä huomattavasti korkeampi, osa tuotosta tulisi rahoitoida, jotta mineraalivarannostamme saatavan hyödyn jaossa toteutuisi myös sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavan lausuman:

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps

Vastalauseen lausumaehdotus 49

Eduskunta edellyttää, että hallitus antaa eduskunnalle esityksen kaivosverosta.

19. Muut veronluonteiset tulot

06. Väylämaksut

Perussuomalaiset katsovat, että Suomen lähihistorian suurimman teollisuuspoliittisen virheen eli rikkidirektiivin kompensoiminen vaatii lisätoimia. Katsomme, että hallituksen päätös puolittaa väylämaksut osana tulopoliittista ratkaisua on oikeansuuntainen, mutta riittämätön ratkaisu. Perussuomalaisten mielestä väylämaksuista olisi syytä luopua kokonaan. Vain tällä tavoin voidaan palauttaa maamme kilpailukyky sekä uskottavuus teollisuuden piirissä. Erityisen merkittävää väylämaksujen poisto olisi Venäjän transitoliikenteen kannalta, sillä tästä Suomen kanssa kilpailuvissa Baltian-maissa ei väylämaksuja peritä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme hyväksyttäväksi seuraavat lausumat:

Vastalauseen lausumaehdotus 50

Eduskunta edellyttää, että hallitus ryhtyy tarvittaviin toimiin väylämaksujen poistamiseksi.

Vastalauseen lausumaehdotus 51

Eduskunta edellyttää, että hallitus tutkii ja seuraa väylämaksujen alentamisen vaikutuksia meriliikenteen turvallisuuteen.

Osasto 13

KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET

04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta

01. Osuus Suomen Pankin voitosta

Lain mukaan Suomen Pankki tilittää puolet voitostaan valtion tarpeisiin. Pankkivaltuusto voi kuitenkin perustellusta syystä vaatia Suomen Pankkia tilittämään suuremman osuuden voitostaan valtion käyttöön. Hallitus on esittänyt tilitettäväksi 150 miljoonaa euroa, vaikka se on useana aikaisempina vuonna ollut tätä korkeampi. Katsomme valtion talouden tasapainotuksen olevan perusteltu syy nostaa tilitettävä määrä samaksi, mitä se oli esimerkiksi vuonna 2010 eli 250 miljoonaa euroa.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että momentin 13.04.01 arvioitua tuottoa Suomen Pankin voitto-osuudesta korotetaan 100 000 000 eurolla.

**Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
Vastalause 2 ps**

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että ehdotus vuoden 2014 talousarvioksi hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisena edellä todetuin muutoksin ja

että edellä ehdotetut 51 lausumaa hyväksytään.

Helsingissä 13.12.2013

Pentti Kettunen ps
Kauko Tuupainen ps
Ville Vähämäki ps
Maria Lohela ps
Ismo Soukola ps
Juha Väätäinen ps

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

Liite

- Talousarvioaloite TAA 1/2013 vp Sauli Ahvenjärvi kd ym. Määrärahan osoittaminen alkoholin matkustajatuonnin valvomiseen (28.10.02)
- Talousarvioaloite TAA 2/2013 vp Sauli Ahvenjärvi kd ym. Määrärahan osoittaminen rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien rakennusten korjaus- ja täydennysinvestointeihin (29.01.51)
- Talousarvioaloite TAA 3/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Hämeenkyrön kunnan haja-asutuksen runkoviemäreiden rakentamiseen (30.50.31)
- Talousarvioaloite TAA 4/2013 vp Mikko Alatalo kesk MäärärahanMäärärahan osoittaminen jalankulku- ja pyörätien rakentamiseen Punkalaitumella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 5/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Poukantie—Syväojantien jalankulku- ja pyörätiehen Ruovedellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 6/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Mouhijärvi—Lavia-maantien parannukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 7/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Ikaalisten kiertoliittymään maantiellä 2595 (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 8/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Ahjolan tien kiertoliittymään Virroilla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 9/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen keskikaiteiden rakentamiseen Alasjärven ja Suoraman välisellä valtatiellä 12 Kangasalla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 10/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Luopioinen—Rautajärvi-maantien parannukseen Pälkäneellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 11/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen keski-kaiteiden rakentamiseen Alasjärven ja Ruutanan välisellä valtatiellä 9 Tampereelta Kangasalle (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 12/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen keski-kaiteiden rakentamiseen Järviön ja Hirvikankaan väliselle valtatielle 9 Akaassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 13/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 12 liittymille Sastamalassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 14/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Kyllön liittymän porrastamiseen valtatiellä 12 Pälkäneellä (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 15/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Keihonen—Kilpala-maantien parannukseen Vesilahdella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 16/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Ylöjärven Litukantien jalankulku- ja pyörätiehen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 17/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Kotala—Innala-maantien parannukseen Virroilla ja Mänttä-Vilppulassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 18/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Patran ohituskaistan kaiteistamiseen valtatiellä 3 Ikaalisissa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 19/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Osaran ohituskaistaan valtatiellä 3 Kyröskoskella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 20/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Suinula—Käpykangas-ohituskaistaan valtatiellä 9 Kangasalla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 21/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen joukko-liikennekaistojen rakentamiseen Paasikiventiellä Tampereella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 22/2013 vp Mikko Alatalo kesk Määrärahan osoittaminen Nokialla sijaitsevan Häpesuon kaatopaikan puhdistamiseen (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 23/2013 vp Sirkka-Liisa Anttila kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 2 Helsinki—Pori-tiehankkeen lisätöihin (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 24/2013 vp Heikki Autto kok ym. Määrärahan osoittaminen saamen kielten kielipesien toiminnan vakiinnuttamiseen (29.91.52)
- Talousarvioaloite TAA 25/2013 vp Heikki Autto kok ym. Määrärahan osoittaminen Enontekiön lentokentän reittilentojen palvelujen ostoon (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 26/2013 vp Thomas Blomqvist r Määrärahan osoittaminen vapaaehtoiseen maanpuolustukseen (27.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 27/2013 vp Thomas Blomqvist r ym. Määrärahan osoittaminen maaseutuneuvontaan (30.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 28/2013 vp Thomas Blomqvist r Määrärahan osoittaminen Lapinkyläntien—Heikinkyläntien päällystystyön loppuun saattamiseen Uudenmaan ELY-keskuksen alueella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 29/2013 vp Thomas Blomqvist r Määrärahan osoittaminen Paavilinkyläntien—Hommansbyntien päällystämiseen Uudellamaalla (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 30/2013 vp Thomas Blomqvist r Määrärahan osoittaminen perustienpitoon Uudellamaalla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 31/2013 vp Thomas Blomqvist r ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 25 parantamiseen osuudella Hanko—Mäntsälä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 32/2013 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen Littoisten koulun homekorjaukseen (29.10.34)
- Talousarvioaloite TAA 33/2013 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen teiden nopeusrajoitusten tarkastamiseksi Varsinais-Suomessa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 34/2013 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen yhdistien 17685 perusparantamisen aloittamiseen välillä Vaasantie—Ala-Hella Lapualla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 35/2013 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen työvoimatoimistojen toimipisteiden säilyttämiseksi Varsinais-Suomessa (32.30.01)
- Talousarvioaloite TAA 36/2013 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen veteraanien ystävöitymisen edistämiseen (33.50.56)
- Talousarvioaloite TAA 37/2013 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutukseen ja kotihoitoon Varsinais-Suomessa (33.50.56)
- Talousarvioaloite TAA 38/2013 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen Askaisen terveysaseman toiminnan jatkuvuuden tukemiseen (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 39/2013 vp Ritva Elomaa ps ym. Määrärahan osoittaminen lastensuojelun palvelujen laadun parantamiseen Varsinais-Suomessa (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 40/2013 vp Maarit Feldt-Ranta sd ym. Määrärahan osoittaminen Mustion koulukeskuksen laajennukseen ja peruskorjaukseen (29.01.34)
- Talousarvioaloite TAA 41/2013 vp Tarja Filatov sd ym. Määrärahan osoittaminen H?meenlinnan vankilan perusparannuksen ja -korjauksen toteuttamiseen (28.20.88)
- Talousarvioaloite TAA 42/2013 vp Christina Gestrin r Määrärahan osoittaminen Svenska Finlands folkting -nimiselle järjestölle (29.01.50)
- Talousarvioaloite TAA 43/2013 vp Christina Gestrin r Määrärahan osoittaminen vesistöjen ravinnepitoisuuksien vähentämiseen poistokalastuksella (30.40.62)
- Talousarvioaloite TAA 44/2013 vp Christina Gestrin r ym. Määrärahan osoittaminen avustuksen maksamiseen Suomen Ammattikalastajaliitolle (30.40.51)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 45/2013 vp Sanni Grahn-Laasonen kok ym. Määrärahan osoittaminen Forssan seudun vesihuollon parantamiseen (30.50.31)
- Talousarvioaloite TAA 46/2013 vp Sanni Grahn-Laasonen kok ym. Määrärahan osoittaminen ratayhteyden Helsinki?Forssa?Pori suunnitteluun (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 47/2013 vp Teuvo Hakkarainen ps ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 77 kunnostamisen aloittamiseen välillä Taimoniemi — Keiteleen kunnan raja Viitasaarella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 48/2013 vp Teuvo Hakkarainen ps ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 77 parantamiseen välillä Viitasaari — Keiteleen kunnan raja (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 49/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Lehtimäen opiston toimintaedellytysten turvaamiseen (29.30.30)
- Talousarvioaloite TAA 50/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Lappajärven Itäkylässä kantatiellä 68 (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 51/2013 vp Lasse Hautala kesk Määrärahan osoittaminen seututien 274 peruskorjaukseen ja päällystämiseen välillä Kauhajärvi—Karvia (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 52/2013 vp Lasse Hautala kesk Määrärahan osoittaminen seututien 6700 peruskorjaukseen välillä Kauhajoki—Karvia (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 53/2013 vp Lasse Hautala kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Lustilan paikallistielle 17129 Kauhajoella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 54/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Losanmäen rautatien alikulkusillan korottamisen suunnitteluun Teuvalla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 55/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Alajärven Luoma-aholla kantatiellä 68 ja Luomantiellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 56/2013 vp Lasse Hautala kesk; Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen paikallistielle 17107 välillä Aninkuja—Kaksoisveräjä Kauhajoella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 57/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 67 parantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 58/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen maantien 17783 parantamiseen ja päällystämiseen välillä Viinikka—Purmojärvi, Kauhava ja Lappajärvi (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 59/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Jalasjärven ja Kauhajoen välisen paikallistien 17109 peruskorjaukseen ja päällystämiseen kaatopaikan tienhaaran ja Kauhajoen kaupunginrajan välillä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 60/2013 vp Lasse Hautala kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen kantatien 67 välillä Aronkylä—Harjankylä Kauhajoella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 61/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 68 ja Pietarsaaren sataman välisen tieyhteyden suunnitteluun ja toteuttamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 62/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 63 parantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 63/2013 vp Lasse Hautala kesk Määrärahan osoittaminen uuden sillan rakentamiseen Kyrönjoen yli välille 7200 Reiniläntie—Alapääntie Seinäjoen Ylistarossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 64/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen pohjavesialueen suojaeristykseen valtatie 8 varrella Kokkolan Houraatissa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 65/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 44 peruskorjaukseen välillä Kauhajoki ja Aronkylä—Honkajoki (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 66/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen maantien 661 parantamiseen välillä Isojoki — Kauhajoen Pöntäne (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 67/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 3 kehittämiseen ja tasoliittymien rakentamiseen Laihian ja Mustasaaren alueella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 68/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 63 perusparantamiseen välillä Evijärvi—Kaustinen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 69/2013 vp Lasse Hautala kesk Määrärahan osoittaminen kierto-liittymän rakentamiseen Jalasjärvelle (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 70/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Perhon ja Kinnulan välisen maantien 7520 kunnostamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 71/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Pännäisten risteysaseman laajentamiseen sekä Pännäisten ja Alholman rataosuuden sähköistämiseen (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 72/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen perustieverkon ylläpitoon Vaasan vaalipiirissä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 73/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatien 18 oikaisuun välillä Ähtärin Myllymäki—Multia (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 74/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatien 8 liikennejärjestelyihin Heinolan alueella Kokkolassa (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 75/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatien 8 yhteysvälin Vaasa—Oulu parantamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 76/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Seinäjoki—Kaskinen-radon perusparannuksen aloittamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 77/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Botnaring masterplan -hankkeen toisen vaiheen toteuttamiseen (32.20.40)
- Talousarvioaloite TAA 78/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Vaasan tuotantoteknologiakeskukseen (32.20.40)
- Talousarvioaloite TAA 79/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen Vientosuuskunta Viexpon toimintaan (32.20.41)
- Talousarvioaloite TAA 80/2013 vp Lasse Hautala kesk ym. Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahaan Pohjanmaan, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Pohjanmaan liitoille (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 81/2013 vp Lauri Heikkilä ps ym. Mekongin alueen alueelliseen ja temaattiseen yhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentäminen (24.30.66)
- Talousarvioaloite TAA 82/2013 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen Some-ron Kiiruun koulurakennuksen suunnitteluun (29.10.34)
- Talousarvioaloite TAA 83/2013 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen Loimaan Majanojantien peruskorjauksen suunnitteluun (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 84/2013 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen Myn?m?en Palolaistentien peruskorjauksen suunnitteluun (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 85/2013 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen Some-ron Jaatilanjoen sillan suunnitteluun ja rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 86/2013 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen siltojen peruskorjaukseen Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen alueella (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 87/2013 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen Salon seutukunnalle ?killisen rakennemuutoksen tukeen (32.30.45)
- Talousarvioaloite TAA 88/2013 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen jätevesiasetuksen ympäristövaikutuksia ja yksityishenkilön puhdistuslaitteiden perus- ja ylläpitokustannuksia koskevaan tutkimukseen Kustavissa ja Rymättylässä (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 89/2013 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen Itämeren suojeluun (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 90/2013 vp Lauri Heikkilä ps ym. Määrärahan osoittaminen tutkimukseen maankäytön ristiriidoista kaupunkirakenteessa (35.20.37)
- Talousarvioaloite TAA 91/2013 vp Timo Heinonen kok ym. Määrärahan osoittaminen rataosan Helsinki—Riihimäki välityskyvyn parantamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 92/2013 vp Pertti Hemmilä kok Määrärahan osoittaminen maatalouden neuvontatoimintaan (30.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 93/2013 vp Pertti Hemmilä kok Määrärahan osoittaminen 4H-toiminnan tukemiseen (30.10.55)
- Talousarvioaloite TAA 94/2013 vp Pertti Hemmilä kok Määrärahan osoittaminen valtatie 9 turvallisuuden parantamiseen välillä Turku—valtatie 2 (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 95/2013 vp Pertti Hemmilä kok Määrärahan kohdentaminen päihdeäitien pakkohoitoon (33.03.63)
- Talousarvioaloite TAA 96/2013 vp James Hirvisaari ps ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 24 parantamiseen välillä Lahti—Vääksy—Padasjoki (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 97/2013 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen Lehtimäen opiston käyttökustannuksiin (29.30.30)
- Talousarvioaloite TAA 98/2013 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen Vintturin paikallistien perusparantamistöiden aloittamiseen Kaustisella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 99/2013 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Koskenvarrentielle välille Alajärven keskusta—Väärämäentie (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 100/2013 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen liikennejärjestelyjen parantamiseen kantateiden 63 ja 68 risteyksessä Evijärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 101/2013 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen Lappajärven Ammesmäentien päällysteen korjaamiseen (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 102/2013 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen Puurosen ja Polson kylät yhdistävän paikallistien perusparantamiseen ja päällystämiseen Vetelissä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 103/2013 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen tien 751 perusparantamiseen Vetelin Sillanpään ja Lestijärven välillä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 104/2013 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen Soinin ja Karstulan välisen Lehtomäen paikallistien peruskorjaukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 105/2013 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen kahden kiertoliittymän rakentamiseen kantatielle 68 Vimpelin kirkonkylään (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 106/2013 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen ns. Koveron risteyksen muuttamiseen eritasoliittymäksi Lapualla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 107/2013 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen Kaartusentien perusparantamiseen ja päällystämiseen Alajärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 108/2013 vp Reijo Hongisto ps Määrärahan osoittaminen Karvosentien perusparantamiseen ja päällystämiseen Evijärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 109/2013 vp Olli Immonen ps ym. Taiteen ja kulttuurin avustuksiin ehdotetun määrärahan vähentäminen (29.80.50)
- Talousarvioaloite TAA 110/2013 vp Ari Jalonen ps ym. Määrärahan osoittaminen koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen (29.10.30)
- Talousarvioaloite TAA 111/2013 vp Ari Jalonen ps ym. Määrärahan osoittaminen kouluisäntien palkkaamiseen kouluille (29.10.30)
- Talousarvioaloite TAA 112/2013 vp Ari Jalonen ps ym. Määrärahan osoittaminen Pori—Mäntyluoto—Tahkoluoto-radnan sähköistykseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 113/2013 vp Kalle Jokinen kok ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 12 Lahti—Kouvola, Lahden eteläisen kehätien ja Nostavan logistiikka-alueen edistämiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 114/2013 vp Kalle Jokinen kok ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 4 ja seututien 140 välisen yhdyntien suunnitteluun ja rakentamiseen Tuuliharjassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 115/2013 vp Johanna Jurva ps ym. Määrärahan osoittaminen muis-tisairauspotilaiden omaishoitajien kouluttamiseen ja vertaistukeen Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin alueelle (33.60.31)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 116/2013 vp Johanna Jurva ps ym. Määrärahan osoittaminen ennalta ehkäisevän lastensuojelun perhetyön ylläpitämiseen Vantaan neuvoloissa (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 117/2013 vp Johanna Jurva ps ym. Määrärahan osoittaminen psykiatristen sairaanhoitajien lisäämiseen nuorten mielenterveyspalveluiden edistämiseksi (33.60)
- Talousarvioaloite TAA 118/2013 vp Arja Juvonen ps ym. Määrärahan osoittaminen vanhusten lyhytaikais- ja pitkäaikaishoivapaikkojen ylläpitämiseen pääkaupunkiseudulla (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 119/2013 vp Arja Juvonen ps ym. Määrärahan osoittaminen uuden lastensairaalan rakentamiseen (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 120/2013 vp Arja Juvonen ps ym. Määrärahan osoittaminen kotona asuvien iäkkäiden henkilöiden toimintakyvyn tukemiseen (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 121/2013 vp Arja Juvonen ps ym. Määrärahan osoittaminen Suomen pelastuskoiraliiton toimintaan (33.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 122/2013 vp Jouko Jääskeläinen kd ym. Määrärahan osoittaminen kansainvälistä suojelua saaneiden maahantulijoiden perheiden yhdistämisestä aiheutuviin harkinnanvaraisiin matkakuluihin (26.40.63)
- Talousarvioaloite TAA 123/2013 vp Jouko Jääskeläinen kd ym. Määrärahan osoittaminen ulkomailla järjestettävän perusopetuslain mukaisen opetuksen rahoitukseen eräiden järjestöjen ja yhteisöjen työntekijöiden lapsille (29.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 124/2013 vp Pietari Jääskeläinen ps Määrärahan osoittaminen Kehä III:n parannustöihin (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 125/2013 vp Pietari Jääskeläinen ps Määrärahan osoittaminen työttömien työllistämiseksi parantamaan vanhusten ulkoilu- ja ruokailumahdollisuuksia (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 126/2013 vp Pietari Jääskeläinen ps Määrärahan osoittaminen työttömien nopeaan työllistymiseen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 127/2013 vp Pietari Jääskeläinen ps Määrärahan osoittaminen Helsingin, Espoon ja Vantaan sekä Uudenmaan muiden kuntien lähiöiden peruskorjaamiseen (35.20.55)
- Talousarvioaloite TAA 128/2013 vp Antti Kaikkonen kesk Määrärahan osoittaminen Tuusulan Koskenmäen kiertoliittymän parantamiseen (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 129/2013 vp Antti Kaikkonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen liityntäpysäköintipaikkojen lisäämiseen Uudellamaalla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 130/2013 vp Antti Kaikkonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen pääkaupunkiseudun joukkoliikenteen ja meluntorjunnan teimahankkeiden toteutukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 131/2013 vp Antti Kaikkonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen perusväylänpitoon Uudellamaalla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 132/2013 vp Antti Kaikkonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen Etelä-Suomen vesistöjen ja Itämeren suojeluun (35.10.22)
- Talousarvioaloite TAA 133/2013 vp Antti Kaikkonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen hissien rakentamiseen ja lämmitystapamuutoksiin (35.20.55)
- Talousarvioaloite TAA 134/2013 vp Anne Kalmari kesk ym. Määrärahan osoittaminen kansallisten kasvigeenivara-aineistojen kryosäilytykseen MTT:n Laukkaan toimipisteessä (30.20.01)
- Talousarvioaloite TAA 135/2013 vp Anne Kalmari kesk Suurpetojen pannoitukseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (30.40.01)
- Talousarvioaloite TAA 136/2013 vp Anne Kalmari kesk ym. Määrärahan osoittaminen perusväylänpitoon (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 137/2013 vp Ilkka Kanerva kok ym. Määrärahan osoittaminen Paikkatiedon tutkimus- ja kehittämiskeskuksen valmisteluun ja toteuttamiseen (30.70.01)
- Talousarvioaloite TAA 138/2013 vp Ilkka Kanerva kok ym. Määrärahan osoittaminen Espoo—Lohja—Saloratalinjan yleissuunnitelmaan (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 139/2013 vp Ilkka Kanerva kok ym. Määrärahan osoittaminen perusväylänpitoon liikenneturvallisuuden parantamiseksi (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 140/2013 vp Ilkka Kanerva kok ym. Määrärahan osoittaminen valtatien 8 yhteysvälin Turku—Pori toteuttamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 141/2013 vp Ilkka Kanerva kok ym. Määrärahan osoittaminen laivanrakennuksen ympäristötukeen (31.30.46)
- Talousarvioaloite TAA 142/2013 vp Ilkka Kanerva kok ym. Määrärahan osoittaminen kansallispuistojen hoitoon ja kehittämiseen (35.10.52)
- Talousarvioaloite TAA 143/2013 vp Mika Kari sd ym. Määrärahan osoittaminen Lahden tiedepuiston laajentamiseen ja uudisrakennukseen (29.40.53)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 144/2013 vp Mika Kari sd ym. Määrärahan osoittaminen Lahden matkakeskuksen suunnitteluun ja rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 145/2013 vp Johanna Karimäki vihr Määrärahan osoittaminen Teknologian tutkimuskeskus VTT:n perusrahoitukseen (32.20.02)
- Talousarvioaloite TAA 146/2013 vp Johanna Karimäki vihr Määrärahan osoittaminen tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan tukemiseen Tekesin kautta (32.20.40)
- Talousarvioaloite TAA 147/2013 vp Johanna Karimäki vihr ym. Määrärahan osoittaminen äitiysavustuslain mukaisten äitiysavustusten suorittamiseen ja äitiyspakkauksiin liittyvien arvonlisäverojen ja yleiskulujen maksamiseen (33.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 148/2013 vp Elsi Katainen kesk Määrärahan osoittaminen eläinlääkäreiden erikoistumiskoulutukseen (30.30.20)
- Talousarvioaloite TAA 149/2013 vp Elsi Katainen kesk Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahan korottamiseen (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 150/2013 vp Pentti Kettunen ps Määrärahan osoittaminen omaishoitajien kulttuurielämysten tukemiseen Suomen Kansallisopperassa (29.80.33)
- Talousarvioaloite TAA 151/2013 vp Pentti Kettunen ps Määrärahan osoittaminen Välikylä—Miilunranta—Sydänmaankylä-tien perusparannukseen Kärsämäen kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 152/2013 vp Pentti Kettunen ps ym. Määrärahan osoittaminen Vuoreslahdentien perusparantamiseen ja kestopäällystämiseen Kajaanin kaupungissa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 153/2013 vp Pentti Kettunen ps ym. Määrärahan osoittaminen Taivalkosken Mustavaaran kaivokselle johtavan maantien suunnitteluun ja rakentamisen aloittamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 154/2013 vp Pentti Kettunen ps ym. Määrärahan osoittaminen Kainuun heikkokuntoisten sorateiden parantamisen suunnitteluun ja kunnostuksien aloittamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 155/2013 vp Pentti Kettunen ps ym. Määrärahan osoittaminen rautatieyhteyden Kontiomäki—Taivalkoski perusparantamiseen sekä rautatieyhteyden Taivalkoski — Mustavaaran kaivos suunnittelemiseen ja rakentamisen aloittamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 156/2013 vp Pentti Kettunen ps ym. Määrärahan osoittaminen ns. Jäämeren rautatien suunnitteluun (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 157/2013 vp Pauli Kiuru kok Määrärahan osoittaminen maantien 322 Luopioinen—Rautajärvi rakenteen parantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 158/2013 vp Pauli Kiuru kok Määrärahan osoittaminen maantien 307 Valkeakoski—Pälkäne perusparantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 159/2013 vp Kimmo Kivelä ps ym. Määrärahan osoittaminen kuorma- ja linja-autonkuljettajien ammattipätevyuden jatkokoulutukseen (29.30.30)
- Talousarvioaloite TAA 160/2013 vp Kimmo Kivelä ps ym. Määrärahan osoittaminen Lapinlahden Varpaisjärven Jonsantien peruskorjaukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 161/2013 vp Kimmo Kivelä ps ym. Määrärahan osoittaminen Enonlahden yhdyntien 16407 perusparantamiseen Kuopion Vehmersalmella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 162/2013 vp Kimmo Kivelä ps ym. Määrärahan osoittaminen eritasoliittymän rakentamiseen Yaran kohdalle Siilinjärvellä (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 163/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen (27.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 164/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen oppilaitosten perustamis- ja peruskorjaushankkeisiin (29.10.34)
- Talousarvioaloite TAA 165/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen kotitalousneuvontajärjestöjen toimintaan (29.30.53)
- Talousarvioaloite TAA 166/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen maaseudun elinkeinojen kehittämisneuvontaan (30.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 167/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen 4H-toimintaan (30.10.55)
- Talousarvioaloite TAA 168/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (30.60.44)
- Talousarvioaloite TAA 169/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen Sauvo—Pyhäloukas-tien perusparannukseen Turun seudulla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 170/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen yksityisteiden valtionapuun (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 171/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen Salon itäisen ohikulkutien rakentamiseen kantatielle (52 31.10.77)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 172/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen maakuntien kehittämiseen (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 173/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen Itämeren suojeluun (35.10.22)
- Talousarvioaloite TAA 174/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen ympäristönsuojelun edistämiseen (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 175/2013 vp Esko Kiviranta kesk Määrärahan osoittaminen Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman edistämiseen (35.10.63)
- Talousarvioaloite TAA 176/2013 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen LaiKANlahdentien perusparantamiseen Outokummussa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 177/2013 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen Siikakoskentien perusparantamisen aloittamiseen Liperissä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 178/2013 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen Varosentien perusparantamisen aloittamiseen Polvijärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 179/2013 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen Raskummuntien perusparantamiseen Joensuussa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 180/2013 vp Osmo Kokko ps ym. Määrärahan osoittaminen Pampalon kaivoksen liikenneyhteyksiin (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 181/2013 vp Katri Komi kesk ym. Määrärahan osoittaminen kotitalousneuvontajärjestäjille (29.30.53)
- Talousarvioaloite TAA 182/2013 vp Katri Komi kesk ym. Määrärahan osoittaminen lisäksi kiintiöllä valittujen lastentarhanopettajaopiskelijoiden koulutukseen Itä-Suomen yliopistossa (29.40.50)
- Talousarvioaloite TAA 183/2013 vp Katri Komi kesk Määrärahan osoittaminen Joroisten musiikkipäivien järjestämiseen (29.80.52)
- Talousarvioaloite TAA 184/2013 vp Katri Komi kesk ym. Määrärahan osoittaminen maatalous- ja maaseutuyrittäjien voimavarakartoituksiin (30.20.01)
- Talousarvioaloite TAA 185/2013 vp Katri Komi kesk ym. Määrärahan osoittaminen Savonlinnan ja Varkauden lentoliikenteen tukemiseen (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 186/2013 vp Katri Komi kesk Määrärahan osoittaminen talous- ja velkaneuvonnan järjestämiseen (32.40.31)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 187/2013 vp Katri Komi kesk Määrärahan osoittaminen Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan toimintamenoihin (33.01.03)
- Talousarvioaloite TAA 188/2013 vp Katri Komi kesk Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten psykiatrian palveluihin (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 189/2013 vp Katri Komi kesk ym. Määrärahan osoittaminen Rantasalmen ympäristökasvatusinstituutin rahoitusvajeen korjaamiseen (35.01.65)
- Talousarvioaloite TAA 190/2013 vp Timo V. Korhonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen Pohjois- ja Itä-Suomessa (31.40.50)
- Talousarvioaloite TAA 191/2013 vp Laila Koskela ps Määrärahan osoittaminen oikeusministeriön hallinnonalan tietoliikenneyhteyksiä koskevaan selvitys- ja kehittämistyöhön (25.01.01)
- Talousarvioaloite TAA 192/2013 vp Laila Koskela ps ym. Määrärahan osoittaminen FinIP-rokotetutkimukseen osallistuneiden lasten terveydentilan selvittämiseen (33.70.20)
- Talousarvioaloite TAA 193/2013 vp Johannes Koskinen sd ym. Määrärahan osoittaminen valtateiden 10 ja 12 parantamiseen välillä Hämeenlinna—Lahti (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 194/2013 vp Johannes Koskinen sd ym. Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahan lisäämiseen (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 195/2013 vp Miapetra Kumpula-Natri sd ym. Määrärahan osoittaminen Saamen kielipesätoiminnan tukemiseen (29.91.52)
- Talousarvioaloite TAA 196/2013 vp Seppo Kääriäinen kesk ym. Määrärahan osoittaminen Itä-Suomen yliopistolle biojalostuksen kehittämiseen (29.40.50)
- Talousarvioaloite TAA 197/2013 vp Jari Leppä kesk ym. Määrärahan osoittaminen seurantaloiden ja työväentaloiden ylläpitokustannuksiin (29.80.50)
- Talousarvioaloite TAA 198/2013 vp Jari Leppä kesk Määrärahan osoittaminen Karankamäentien 15077 Mäkirolan mäen oikaisemiseen Mäntyharjulla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 199/2013 vp Jari Leppä kesk Määrärahan osoittaminen Koirakivenraitin päällystämiseen Mäntyharjulla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 200/2013 vp Jari Leppä kesk Määrärahan osoittaminen Koirakiven ja Pertunmaan välisen paikallistien parantamiseen Mäntyharjulla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 201/2013 vp Jari Leppä kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 5 perusparantamiseen Mäntyharjulla välillä Hurus—Hietanen (31.10.77)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 202/2013 vp Jari Leppä kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatien 5 perusparantamiseen välillä Mikkeli—Juva (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 203/2013 vp Jari Lindström ps ym. Määrärahan osoittaminen tapaturmaisesti vammautuneiden potilasvahinkoa kärsineiden oikeusaputoimistoa varten (25.10.04)
- Talousarvioaloite TAA 204/2013 vp Jari Lindström ps ym. Määrärahan osoittaminen Kotkaniemen kunnostamiseen (29.80.54)
- Talousarvioaloite TAA 205/2013 vp Jari Lindström ps ym. Määrärahan osoittaminen valtakunnalliselle oppisopimuskeskukselle Kouvolaan (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 206/2013 vp Markus Lohi kesk Määrärahan osoittaminen ohituskaistan rakentamiseen Simon ja Maksniemen välille nelostiellä (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 207/2013 vp Anne Louhelainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Hälvälän harjoitusalueen puhdistustöiden käynnistämiseen (27.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 208/2013 vp Anne Louhelainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Lahden vuoden MM-kisojen 2017 hiihdon kisapaikkarakentamiseen (29.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 209/2013 vp Anne Louhelainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Päijät-Hämeen Eläinsuojeluyhdistyksen toiminnan tukemiseen (30.30.20)
- Talousarvioaloite TAA 210/2013 vp Anne Louhelainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Lahden KesäMäSä -tapahtuman tukemiseen (33.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 211/2013 vp Anne Louhelainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Lahden ensi- ja turvakoti ry:n toiminnan turvaamiseen (33.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 212/2013 vp Anne Louhelainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Päijät-Hämeen Näkövammaiset ry:n toiminnan tukemiseen (33.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 213/2013 vp Anne Louhelainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Omaishoitajat ja Läheiset ry:n Päijät-Hämeen piirin toimintaan (33.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 214/2013 vp Anne Louhelainen ps ym. Määrärahan osoittaminen Vesijärven tilanteen parantamiseen (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 215/2013 vp Eeva-Maria Maijala kesk Määrärahan osoittaminen saamen kielen opetuksen edistämiseen saamelaisalueen ulkopuolella (29.10.30)
- Talousarvioaloite TAA 216/2013 vp Eeva-Maria Maijala kesk Määrärahan osoittaminen petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen (30.40.42)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 217/2013 vp Eeva-Maria Maijala kesk Määrärahan osoittaminen petovahinkojen vähentämiseen poronhoitoalueella (30.40.43)
- Talousarvioaloite TAA 218/2013 vp Eeva-Maria Maijala kesk Määrärahan osoittaminen Ivalon ja Nellimin välisen tieosuuden perusrannukseen Inarissa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 219/2013 vp Eeva-Maria Maijala kesk Määrärahan osoittaminen sodan vuoksi alaikäisinä rintamapalvelun luonteisissa palvelutehtävissä ja aseellisessa var-tioinnissa toimineiden kuntoutukseen (33.50.57)
- Talousarvioaloite TAA 220/2013 vp Silvia Modig vas ym. Turvakotijärjestelmän valta-kunnallistaminen (28.90)
- Talousarvioaloite TAA 221/2013 vp Silvia Modig vas ym. Määrärahan osoittaminen saa-melaisten kulttuuri- ja kielipesätoimintaan (29.91.52)
- Talousarvioaloite TAA 222/2013 vp Markus Mustajärvi vr Pohjois-Suomen lentoliiken-teen turvaaminen (23.10)
- Talousarvioaloite TAA 223/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen po-liisin resurssien turvaamiseen harvaan asutuilla alueilla (26.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 224/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Ra-jajoosepin raja-aseman vuokriin (26.20.01)
- Talousarvioaloite TAA 225/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen val-tionosuuden harkinnanvaraisen korotuksen maksamiseen kunnille (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 226/2013 vp Markus Mustajärvi vr Yhdistyneelle Kuningaskun-nalle annettavan maksuhelpotuksen rahoituksen poistaminen talousarviosta (28)
- Talousarvioaloite TAA 227/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Suo-mi—Venäjä-seuran toiminnan turvaamiseen (29.80.52)
- Talousarvioaloite TAA 228/2013 vp Markus Mustajärvi vr Ystävyyssseurojen aseman tur-vaaminen (29)
- Talousarvioaloite TAA 229/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen pe-toeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamiseen (30.40.42)
- Talousarvioaloite TAA 230/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Ke-mijärven Pöyliöjärven kunnostamisen jatkamiseen (30.50.20)
- Talousarvioaloite TAA 231/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen pienvesistöjen kalataloudelliseen kunnostukseen Lapissa (30.50.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 232/2013 vp Markus Mustajärvi vr Tilaajavastuulain noudattaminen Metsähallituksessa (30.63)
- Talousarvioaloite TAA 233/2013 vp Markus Mustajärvi vr Metsähallituksen yhteiskunnallisten velvoitteiden täyttäminen Ylä-Lapissa (30.63)
- Talousarvioaloite TAA 234/2013 vp Markus Mustajärvi vr Metshallituksen tuloutusvaatimuksen kohtuullistaminen (30.63)
- Talousarvioaloite TAA 235/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Kolarin radan liikennejärjestelyiden parantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 236/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Salala—Kantalahti-ratayhteyden edistämiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 237/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Nelimin tien peruskorjaukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 238/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Savukosken Tanhuan tien peruskorjaukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 239/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 240/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Martti—Tulppio-tien rakentamisen aloittamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 241/2013 vp Markus Mustajärvi vr Liikenneverkon rappeutumisen estäminen (31.10)
- Talousarvioaloite TAA 242/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen joukkoliikenteen tukemiseen haja-asutusalueilla (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 243/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen alueellisen kuljetustuen lisäämiseen (32.30.44)
- Talousarvioaloite TAA 244/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen kolmannelle sektorille erityisesti työttömien yhdistysten toiminnan tukemiseen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 245/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen työllistämis-, koulutus- ja erityistoimiin (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 246/2013 vp Markus Mustajärvi vr Valtion tukityöllistämisen kohdentaminen vaikeimmille työttömyysalueille ja rakennemuutospaikkakunnille (32.30.51)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 247/2013 vp Markus Mustajärvi vr Nuorten todellisen yhteiskuntatakuun toteuttaminen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 248/2013 vp Markus Mustajärvi vr Työllisyysmäärärahojen täysimääräinen käyttäminen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 249/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen työllisyysperusteisiin investointeihin (32.30.64)
- Talousarvioaloite TAA 250/2013 vp Markus Mustajärvi vr Kaivoskunnille kohdennettavan louhintamaksun tai veron käyttöönotto (32.30)
- Talousarvioaloite TAA 251/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen talous- ja velkaneuvonnan turvaamiseen (32.40.31)
- Talousarvioaloite TAA 252/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen kehittämisrahan korottamiseen (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 253/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen maaseudun kehittämiseen (32.50.62)
- Talousarvioaloite TAA 254/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Liirojoen kunnostamiseen (35.10.22)
- Talousarvioaloite TAA 255/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Metsähallituksen luontopalveluihin (35.10.52)
- Talousarvioaloite TAA 256/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Urho Kekkosen, Lemmenjoen ja Pyhä-Luoston kansallispuistojen toiminnan turvaamiseen (35.10.52)
- Talousarvioaloite TAA 257/2013 vp Markus Mustajärvi vr Määrärahan osoittaminen Lapin matkailualueiden ympäristöihin (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 258/2013 vp Markus Mustajärvi vr Ympäristöministeriön tavoitteiden ja Metsähallituksen tuottovaatimusten välisen ristiriidan selvittäminen (35)
- Talousarvioaloite TAA 259/2013 vp Markus Mustajärvi vr Arvonlisäveron tuottoarvion vähentäminen (11.04.01)
- Talousarvioaloite TAA 260/2013 vp Markus Mustajärvi vr Valtiontalouden riskien parempi ennakointi (15.03.01)
- Talousarvioaloite TAA 261/2013 vp Markus Mustajärvi vr Valtion velkaantumisen aiheuttama korkoriski (15)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 262/2013 vp Markus Mustajärvi vr Valtion talousarvion alijäämän parempi ennakointi
- Talousarvioaloite TAA 263/2013 vp Riitta Myller sd ym. Määrärahan osoittaminen Euroopan metsäinstituutin päämajan perusrahoitukseen (30.01.66)
- Talousarvioaloite TAA 264/2013 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen vierasvenesatamien rakentamiseen Ikaalisten ja Hämeenkyrön alueella sijaitsevan Kyrösjärven rannoille (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 265/2013 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen kiertoliittymän rakentamiseen Kuruun, kantatien 65, Luoteentien ja Virastotien risteykseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 266/2013 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen valaistuksen ja kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille valtatie 3 — Parkanon rautatieasema (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 267/2013 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen Nerkoontien 727 perusparantamisen aloittamiseen Kihniöllä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 268/2013 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen Madesjärven kunnostamiseen Jalasjärvellä ja Parkanossa (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 269/2013 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen Niskoslammen, Niskosjoen ja Viinamäenlahden kunnostamiseen Kihniöllä (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 270/2013 vp Lea Mäkipää ps ym. Määrärahan osoittaminen Pappilansalmen kunnostamiseen Parkanossa (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 271/2013 vp Merja Mäkisalo-Ropponen sd Määrärahan osoittaminen Salpakankaankadun tasoristeyksen korvaamiseen eritasoliittymällä Pohjois-Karjalassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 272/2013 vp Merja Mäkisalo-Ropponen sd ym. Määrärahan osoittaminen Raatekankaan eritasoliittymän rakentamiseen Joensuussa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 273/2013 vp Merja Mäkisalo-Ropponen sd Määrärahan osoittaminen Hoitotyön Tutkimussätiön toiminnan tukemiseen (33.70.50)
- Talousarvioaloite TAA 274/2013 vp Merja Mäkisalo-Ropponen sd Määrärahan osoittaminen Karjalan Apu ry:n toiminnan tukemiseen (33.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 275/2013 vp Merja Mäkisalo-Ropponen sd Määrärahan osoittaminen Kylänlahden—Viensuun vesiosuuskunnan rakentamishankkeeseen (35.10.61)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 276/2013 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen Lapin yliopiston sosiaalityön laitokselle syrjäseutujen lapsiperheköyhyyden tutkimukseen (29.40.53)
- Talousarvioaloite TAA 277/2013 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen nuorten työpajatoimintaan ja etsivään nuorisotyöhön Lapin syrjäseuduille (29.91.51)
- Talousarvioaloite TAA 278/2013 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen Salan radan rakentamisedellytysten selvitystyön aloittamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 279/2013 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen työllistämistoimiin Lapin syrjäseuduille (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 280/2013 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen Lapin kunnille lastensuojelun avohoidon tukemiseen (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 281/2013 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen omaishoitajien työn tukemiseen Lapin syrjäseuduilla (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 282/2013 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen vanhusten palvelujen tukemiseen Lapin syrjäseuduilla (33.60.31)
- Talousarvioaloite TAA 283/2013 vp Hanna Mäntylä ps ym. Määrärahan osoittaminen Lapin sairaanhoitopiirille lasten ja nuorten psykiatriseen hoitoon (33.60)
- Talousarvioaloite TAA 284/2013 vp Martti Mölsä ps ym. Määrärahan osoittaminen tien 12753 (Myllytie) päällysteen parantamiseen Punkalaitumella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 285/2013 vp Martti Mölsä ps ym. Määrärahan osoittaminen seututien 230 tieosuuden Urjala—Punkalaidun päällysteen parantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 286/2013 vp Martti Mölsä ps ym. Määrärahan osoittaminen seututien (maantie 252) Punkalaidun—Vammala/Sastamala parantamisen suunnitteluun (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 287/2013 vp Martti Mölsä ps ym. Määrärahan osoittaminen aluearkkitehtitoimintaan (35.20.37)
- Talousarvioaloite TAA 288/2013 vp Mika Niikko ps ym. Ahvenanmaan maakunnan poliittiseen toimintaan osoitetun määrärahan poistaminen (23.20.50)
- Talousarvioaloite TAA 289/2013 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskukselle ja kehitysyhteistyötiedotukselle (24.30.66)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 290/2013 vp Mika Niikko ps ym. Ahvenanmaan maakunnalle verohyvitykseen osoitetun määrärahan vähentäminen (28.80.31)
- Talousarvioaloite TAA 291/2013 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen lisääntyvään päivähoidon tarpeeseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 292/2013 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien tukemiseen (29.01.51)
- Talousarvioaloite TAA 293/2013 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen ammattillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (29.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 294/2013 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen ystävyysseurojen kulttuuriyhteistyön tukemiseen (29.80.52)
- Talousarvioaloite TAA 295/2013 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (30.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 296/2013 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen 4H-toimintaan (30.10.55)
- Talousarvioaloite TAA 297/2013 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen Elin-
tarviketurvallisuusviraston toimintamenoihin (30.30.01)
- Talousarvioaloite TAA 298/2013 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen ta-
lous- ja velkaneuvonnan järjestämiseen (32.40.31)
- Talousarvioaloite TAA 299/2013 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen kulut-
tajajärjestölle (32.40.50)
- Talousarvioaloite TAA 300/2013 vp Mika Niikko ps ym. Sosiaali- ja terveydenhuollon
kansallisille sähköisille asiakasjärjestelmille ehdotetun määrärahan vähentäminen
(33.01.25)
- Talousarvioaloite TAA 301/2013 vp Mika Niikko ps ym. Määrärahan osoittaminen tervey-
den edistämiseen (33.70.50)
- Talousarvioaloite TAA 302/2013 vp Mika Niikko ps Ympäristönsuojelun edistämiseen eh-
dotetun määrärahan vähentäminen (35.10.63)
- Talousarvioaloite TAA 303/2013 vp Jussi Niinistö ps ym. Määrärahan osoittaminen maan-
puolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen (27.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 304/2013 vp Jussi Niinistö ps ym. Määrärahan osoittaminen kier-
toliittymän rakentamiseen maanteiden 143 ja 2850 risteykseen liikenneturvallisuuden pa-
rantamiseksi Hyvinkäällä (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 305/2013 vp Jussi Niinistö ps ym. Määrärahan osoittaminen paikallistien 11099 kunnostamiseen ja päällystämiseen välillä Leppäkorpi—Kiikala (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 306/2013 vp Jussi Niinistö ps ym. Määrärahan osoittaminen valtion varoista suoritettavaan eläkkeen korvaamiseen varusmies- ja siviilipalveluksen ajalta (33.40.53)
- Talousarvioaloite TAA 307/2013 vp Jussi Niinistö ps ym. Määrärahan osoittaminen ulkomaalaisille maksettavaan rintama-avustukseen (33.50.54)
- Talousarvioaloite TAA 308/2013 vp Mikaela Nylander r Määrärahan osoittaminen suomenruotsalaisen viittomakielen elvytysohjelmaan (29.91)
- Talousarvioaloite TAA 309/2013 vp Mikaela Nylander r Määrärahan osoittaminen Lapinkyläntien—Heikinkyläntien päällystystyön loppuun saattamiseen Lapinjärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 310/2013 vp Mikaela Nylander r Määrärahan osoittaminen Porvoon saaristotien rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 311/2013 vp Mikaela Nylander r Määrärahan osoittaminen Loviisa—Lahti-radon perusparantamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 312/2013 vp Mikaela Nylander r Määrärahan osoittaminen mielen-terveyspotilaiden hoitoon (33.60)
- Talousarvioaloite TAA 313/2013 vp Mats Nylund r ym. Määrärahan osoittaminen kasvi-huone-elinkeinon kehittämiseen (30.20.46)
- Talousarvioaloite TAA 314/2013 vp Mats Nylund r ym. Määrärahan osoittaminen hedelmien ja vihannesten käytön lisäämiseen kouluissa (30.20.46)
- Talousarvioaloite TAA 315/2013 vp Mats Nylund r Määrärahan osoittaminen happamien sulfaattimaiden kartoituksen ja ehkäisemisohjelman laatimiseen (30.50.20)
- Talousarvioaloite TAA 316/2013 vp Mats Nylund r ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen maantielle 741 Pedersören kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 317/2013 vp Mats Nylund r ym. Määrärahan osoittaminen liiketurvallisuuden parantamiseen seututiellä 748 Kruunupyssä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 318/2013 vp Mats Nylund r ym. Määrärahan osoittaminen Pännäisten risteysaseman laajentamiseen sekä Pännäisten ja Alholman rataosuuden sähköistämiseen (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 319/2013 vp Mats Nylund r ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 68 ja Pietarsaaren sataman välisen tieyhteyden suunnitteluun ja toteuttamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 320/2013 vp Mats Nylund r Määrärahan osoittaminen maaseudun palveluohjelman toteuttamiseen (32.50.62)
- Talousarvioaloite TAA 321/2013 vp Mats Nylund r Määrärahan osoittaminen kylätoiminnan tukemiseen (32.50.62)
- Talousarvioaloite TAA 322/2013 vp Pentti Oinonen ps ym. Määrärahan osoittaminen Pelastusopiston rahoitusvajeen kattamiseen (26.30.01)
- Talousarvioaloite TAA 323/2013 vp Johanna Ojala-Niemelä sd Määrärahan osoittaminen Meltauksen ja Unarin välisen tieyhteyden perusparannukseen Rovaniemellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 324/2013 vp Johanna Ojala-Niemelä sd Määrärahan osoittaminen Ivalon ja Nellimin välisen tieyhteyden perusparannukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 325/2013 vp Johanna Ojala-Niemelä sd Määrärahan osoittaminen ratavälin Kemijärven asema — Isokylä-tehdasalue peruskorjaukseen ja sähköistämiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 326/2013 vp Johanna Ojala-Niemelä sd Määrärahan osoittaminen Muonion ja Kilpisjärven välisen tieyhteyden perusparannukseen valtatiellä 21 (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 327/2013 vp Johanna Ojala-Niemelä sd Määrärahan osoittaminen ohituskaistoihin välillä Kemi—Oulu nelostiellä (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 328/2013 vp Johanna Ojala-Niemelä sd Määrärahan osoittaminen Kolarin radan sähköistämiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 329/2013 vp Petteri Orpo kok ym. Määrärahan osoittaminen rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (33.50.57)
- Talousarvioaloite TAA 330/2013 vp Sari Palm kd ym. Määrärahan osoittaminen ennalta ehkäiseviin lastensuojelun avopalveluihin (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 331/2013 vp Sari Palm kd ym. Määrärahan osoittaminen yksityisten kunnossapitoon ja parantamiseen (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 332/2013 vp Sari Palm kd ym. Määrärahan osoittaminen äitiysavustuksen korottamiseen (33.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 333/2013 vp Aila Paloniemi kesk ym. Määrärahan osoittaminen koulutussopimuspilotin toteuttamiseen Keski-Suomessa (29.20.30)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 334/2013 vp Mauri Pekkarinen kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 4 parantamiseen yhteysvälillä Jyväskylä—Oulu (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 335/2013 vp Mauri Pekkarinen kesk ym. Määrärahan osoittaminen Keski-Suomen lentoliikenteen tukemiseen (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 336/2013 vp Aino-Kaisa Pekonen vas ym. Määrärahan osoittaminen kantatie 54 parantamiseen välillä Tammela—Hollola (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 337/2013 vp Aino-Kaisa Pekonen vas ym. Määrärahan osoittaminen liittymäjärjestelyjen toteuttamiseen valtatiellä 3 Riihimäellä ja Hämeenlinnassa (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 338/2013 vp Tuula Peltonen sd ym. Määrärahan osoittaminen ETY-yhdistys STETEn tuki ry:n toimintaan (24.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 339/2013 vp Tuula Peltonen sd ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 9 parantamiseen välillä Jämsä—Jyväskylä (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 340/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen Poukantie ja Syväojantien välisen jalankulku- ja pyörätien rakentamiseen Ruovedellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 341/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen kantatie 58 Oriveden teollisuusalueen kiertoliittymän rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 342/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen kantatie 66 Ahjolantien kiertoliittymän rakentamiseen Virroilla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 343/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen kiertoliittymän suunnitteluun ja rakentamiseen kantatie 66 ja seututie 337 risteykseen Ruovedellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 344/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen kiertoliittymän suunnitteluun ja rakentamiseen kantateiden 56 ja 58 risteykseen Mänttä-Vilppulassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 345/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen Vilppulankosken sillan (mt 14338) sekä Kirkkosalmen sillan ja Ukonsillan (mt 348) korjaamiseen Mänttä-Vilppulassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 346/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen maantie 276 Litukantien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Viljakalassa Pirkanmaalla (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 347/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen maantien 346 parantamiseen välillä Kotala—Innala, Virrat ja Mänttä-Vilppula (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 348/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen Pirkanmaan teiden nykyisen palvelutason turvaamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 349/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 9 Suinula—Käpykangas ohituskaidan rakentamiseen Kangasalla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 350/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 9 parantamisen aloittamiseen välillä Tampere—Orivesi (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 351/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen henkilöliikenteen kehittämiseen Tampere—Mänttä-Vilppula-rataosalla ja rataosuuden Vilppulan asema — Mäntän keskusta avaamiseen (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 352/2013 vp Arto Pirttilahti kesk Määrärahan osoittaminen maaseudun laajakaistayhteyksien ja valokuitukaapeleiden rakentamiseen (31.40.50)
- Talousarvioaloite TAA 353/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen ulkomaisen laittoman työvoiman valvontayksikön uudelleen perustamiseen (26.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 354/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin (26.20.01)
- Talousarvioaloite TAA 355/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen Varkauden teatterin käyttömenoihin (29.80.31)
- Talousarvioaloite TAA 356/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen nuorten kalastusharrastuksen edistämiseen (29.91.50)
- Talousarvioaloite TAA 357/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen vesistö- ja vesihuoltotöihin (30.50.20)
- Talousarvioaloite TAA 358/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen Saimaa—Päijänne-kanavoinnin suunnittelun käynnistämiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 359/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen Puurtialantien kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Varkaudessa välille valtatie 23 — Kopolanniemi (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 360/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen maantien 453 Niittypurontie—Käpykankaantie (Jäppiläntie) hankkeen toteutukseen (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 361/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Leppävirta — Sorsakosken teollisuusalue (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 362/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen valtatie 23 Joensuu—Viinijärvi-tieosuuden parantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 363/2013 vp Kari Rajamäki sd ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 77 perusparantamiseen välillä Pohjois-Savon maakunnanraja — valtatie 4 (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 364/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen joukko liikenteen tukemiseen (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 365/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen kylätöiminnan tukemiseen (32.50.62)
- Talousarvioaloite TAA 366/2013 vp Kari Rajamäki sd Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten psykiatriseen hoitoon (33.60)
- Talousarvioaloite TAA 367/2013 vp Leena Rauhala kd Määrärahan osoittaminen nuorten kuntouttavaan mielenterveystyöhön (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 368/2013 vp Leena Rauhala kd Määrärahan osoittaminen omaishoitajien tukipalveluihin (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 369/2013 vp Leena Rauhala kd ym. Määrärahan osoittaminen turvakotijärjestelmän valtakunnallistamiseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 370/2013 vp Leena Rauhala kd Määrärahan osoittaminen opintojen ohjaukseen (29.10.30)
- Talousarvioaloite TAA 371/2013 vp Leena Rauhala kd Määrärahan osoittaminen vaikeavammaisille koulutusta järjestävien vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (29.30.30)
- Talousarvioaloite TAA 372/2013 vp Leena Rauhala kd ym. Määrärahan osoittaminen vaihtoehtoisen ammatillisen koulutuksen edistämiseen (33.03.63)
- Talousarvioaloite TAA 373/2013 vp Leena Rauhala kd ym. Määrärahan osoittaminen päihdeäitien hoidon järjestämiseen (33.03.63)
- Talousarvioaloite TAA 374/2013 vp Juha Rehula kesk ym. Määrärahan osoittaminen syrjäytymisen ehkäisyyn poikkihallinnollisella työllisyysohjelmalla Lahden kaupunkiseudulla (32.30.51)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 375/2013 vp Eero Reijonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen Hevostietokeskus ry:n toiminnan kehittämiseen (30.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 376/2013 vp Eero Reijonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (30.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 377/2013 vp Eero Reijonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen 4H-toimintaan (30.10.55)
- Talousarvioaloite TAA 378/2013 vp Eero Reijonen kesk Määrärahan osoittaminen Pohjois-Karjalan vesihuoltohankkeisiin (30.50.31)
- Talousarvioaloite TAA 379/2013 vp Eero Reijonen kesk Määrärahan osoittaminen maantien 15872 peruskorjaukseen Lieksan kaupungissa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 380/2013 vp Eero Reijonen kesk Määrärahan osoittaminen Hirvisalmen lossin korvaavan sillan rakentamiseen Juuan kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 381/2013 vp Eero Reijonen kesk ym. Määrärahan osoittaminen Kylylahden kaivoshankkeen väyläinvestointeihin Polvijärvellä (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 382/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Hanka-veden ja Etelä-Konneveden välisen pienvienekanavan suunnitteluun (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 383/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Siilinjärven kunnan raja — Maaningan Kinnulanlahti (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 384/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Hautolahti—Jouhteninen-maantien peruskorjauksen aloittamiseen Kuopiossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 385/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Luvelahti—Särkinen-maantien perusparannukseen ja päällystämiseen Kuopiossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 386/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen maantien 551 liikenneturvallisuuden ja perusparannuksen suunnitteluun välillä Haminalahti—Pihkainmäki Kuopiossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 387/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen maantien 570 Hankamäki—Säyneinen loppuosan perusparantamiseen ja päällystämiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 388/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Suihkolan eritasoyhteyden rakentamiseen Savon radalla Suonenjoella (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 389/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Mäntyjärven paikallistien perusparantamiseen ja päällystämiseen välillä Mäntyjärvi—Losomäki Kaavilla (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 390/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen perustienpidon suunnitteluun ja aloittamiseen Kylylahden kaivoksen vaikutusalueella Kaavi—Polvijärvi—Outokumpu (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 391/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen maantien 572 parantamiseen välillä Luikonlahti—Tuusniemi (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 392/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 9 kokonaisvaltaisen kehittämisen suunnitteluun välillä Hankasalmi — Niiralan raja-asema (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 393/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Saikarin tien peruskorjaukseen ja päällystämiseen välillä Iisvesi—Keitele (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 394/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen maantien 870 parantamiseen välillä kantatie 87 — Pohjois-Savon maakunnan raja (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 395/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen meluesteiden toteuttamiseen valtatiellä 5 välillä Kellolahdentie—Päiväranta Kuopiossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 396/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Siilinjärvi—Viinijärvi-ratayhteyden sähköistämiseen välillä Yaran Siilinjärven tehdas — Savonrata (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 397/2013 vp Markku Rossi kesk ym. Määrärahan osoittaminen Kuopion ratapihan rakentamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 398/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (33.60.63)
- Talousarvioaloite TAA 399/2013 vp Markku Rossi kesk Määrärahan osoittaminen Savupirttien kansallispuiston perustamisen valmisteluun Konneveden ja Rautalammin alueelle (35.10.52)
- Talousarvioaloite TAA 400/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Kilpisjärven rajanylityspaikan tullin infran uudistamiseen (28.10.02)
- Talousarvioaloite TAA 401/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Raja-Joosepin tull- ja raja-asemantoimitilojen rakentamiseen (28.10.02)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 402/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Ylitornion avovankilan peruskorjaukseen (28.20.88)
- Talousarvioaloite TAA 403/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Tornion-Muonionjoen kalastusoikeuksien selvittämiseen (30.40.51)
- Talousarvioaloite TAA 404/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Nuorgam—Rajala Utsjoen kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 405/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Sodankylän Kersilän kohdalle (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 406/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen paikallisteiden Vaattojärvi—Poikkijärvi ja Venejärvi—Venetti peruskunnostukseen Kolarin kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 407/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Ivalo—Nellim-tien peruskunnostukseen Inarissa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 408/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Kolarin kunnassa Venejärven ja Kurtakon välisen tien rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 409/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen valtatie 21 parannustöihin välillä Muonio—Ylimuonio (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 410/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Lehmivaara—Mämmilä—Korpikoski Pellon kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 411/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen välille Nuotioranta—Kainuunkylä—Pekanpää Ylitornion kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 412/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen rataosuuden Laurila—Tornio—Kolari sähköistykseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 413/2013 vp Simo Rundgren kesk Määrärahan osoittaminen Kurttakojärven kunnostamiseen Kolarissa (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 414/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Eduskuntaryhmien ryhmäkanslioiden tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (21.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 415/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Puoluetoiminnan tukemiseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (23.20.50)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 416/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Kehitysyhteistyöhön ehdotetun määrärahan vähentäminen (24.30.66)
- Talousarvioaloite TAA 417/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen tuomioistuinten toimintamenoihin (25.10.03)
- Talousarvioaloite TAA 418/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen syyttäjälaitoksen toimintamenoihin (25.30.01)
- Talousarvioaloite TAA 419/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen poliisiin toimintamenoihin (26.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 420/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin (26.20.01)
- Talousarvioaloite TAA 421/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen palomiesten eläkeiän alentamisen selvittämiseen (26.30.01)
- Talousarvioaloite TAA 422/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen sotilaallisen maanpuolustuksen toimintamenojen leikkausten peruuttamiseen (27.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 423/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen (27.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 425/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen tullilaitoksen toimintamenoihin (28.10.02)
- Talousarvioaloite TAA 426/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen lapsiperheiden kotipalveluihin (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 427/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen omaishoitajien toimintakyvyn tukemiseen ja omaishoidon tuen tason korottamiseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 428/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen kuntien peruspalveluihin tarkoitetun valtionosuuden korottamiseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 430/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen (29.10.30)
- Talousarvioaloite TAA 431/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen perusopetuksen ryhmäkokojen pienentämiseen (29.10.30)
- Talousarvioaloite TAA 432/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen kattavan kouluverkoston ylläpitoon (29.10.30)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 433/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen oppilaitosten peruskorjaushankkeisiin Itä-Uudellamaalla (29.10.34)
- Talousarvioaloite TAA 434/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen ammattikorkeakoulujen laadukkaan opetustoiminnan turvaamiseen (29.40.30)
- Talousarvioaloite TAA 435/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarojen lisäämiseen nuorisotyön edistämiseksi itäisellä Uudellamaalla (29.91.50)
- Talousarvioaloite TAA 436/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen luopumistukiin, korvauksiin ja pellonmetsitystukiin (30.20.45)
- Talousarvioaloite TAA 437/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen puuntuotannon kestävyuden turvaamiseen (30.60.44)
- Talousarvioaloite TAA 438/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen tien 1605 parantamiseen välillä Porvoo—Myrskylä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 439/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen teille 1551 ja 1552 välille Tarkkinen — Voolahden risteys Porvoossa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 440/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen maakuntien lentokenttätoiminnan kehittämiseen (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 441/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Yritystukiin ehdotetun määrärahan vähentäminen (32.20.40)
- Talousarvioaloite TAA 442/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen osatyökykyisten ja vammaisten työllisyyden edistämiseen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 443/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen mestari-kisälli-toimintamallien toteuttamiseen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 444/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen nuorten ja yli 55-vuotiaiden työllisyyden edistämiseen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 445/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen säätiöiden rahankäytön valvontaan (32.40.03)
- Talousarvioaloite TAA 446/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen vanhusasiavaltuutetun viran perustamiseen (33.01.01)
- Talousarvioaloite TAA 447/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen lapsilisien indeksikorotukseen (33.10.51)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 448/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen varusmiesten kotiuttamisrahaan (33.10.53)
- Talousarvioaloite TAA 449/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Työnantajien kansaneläkemaksun palautuksesta johtuva valtion maksuosuuden vähentäminen (33.40.60)
- Talousarvioaloite TAA 450/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja mielenterveystyön edistämiseen (33.60)
- Talousarvioaloite TAA 451/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen Irti Huumeista ry:n toiminnan tukemiseen (33.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 452/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Määrärahan osoittaminen vanhusten ja vammaisten henkilöiden asuntojen korjaamiseen (35.20.55)
- Talousarvioaloite TAA 453/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Korkeimpien tulo-
luokkien ansiotuloverotuksen nostamisesta johtuva verotuloarvion korottaminen (11.01.01)
- Talousarvioaloite TAA 454/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Harmaan talouden torjunnasta aiheutuva verotuloarvion korottaminen (11.01.01)
- Talousarvioaloite TAA 455/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Suursäätöiden pääomaverovelvollisuudesta johtuva verotuloarvion korottaminen (11.01.02)
- Talousarvioaloite TAA 456/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Arvonlisäverovelvollisuuden alarajan nostosta johtuva verotuloarvion vähentäminen (11.04.01)
- Talousarvioaloite TAA 457/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Tiettyjen energiaverojen alentamisesta johtuva verotuloarvion vähentäminen (11.08.07)
- Talousarvioaloite TAA 458/2013 vp Pirkko Ruohonen-Lerner ps ym. Kaivosveron tuotto (11.10)
- Talousarvioaloite TAA 459/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Suomen Atlantti-seuralle ja Eurooppalainen Suomi ry:lle ehdotetun määrärahan vähentäminen (24.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 460/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Ahvenanmaalle myönnetyn arpajaisveron tuoton palauttamisen vähentäminen (28.80.40)
- Talousarvioaloite TAA 461/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen kunnille ennakoiduttomiin menoihin ulkomaalaisten vapaaehtoisen maastamuuton tukemiseksi (28.99.96)
- Talousarvioaloite TAA 462/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Svenska Finlands folkting -nimiselle järjestölle ehdotetun määrärahan vähentäminen (29.01.50)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 463/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Helsingin Eurooppalaisen koulun ja EU:n Eurooppa-kouluille suunnatun määrärahan vähentäminen (29.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 464/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen Suomalaisuuden Liitto ry:n nimi- ja lippuvalistustyön tukemiseen (29.80.50)
- Talousarvioaloite TAA 465/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Taiteilijoiden, kirjailijoiden ja kääntäjien apurahaan myönnetyn määrärahan vähentäminen (29.80.51)
- Talousarvioaloite TAA 466/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Kansallisgallerian koelmaan kartuttamiseen ehdotetun määrärahan vähentäminen (29.80.72)
- Talousarvioaloite TAA 467/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen Pappilantien 17339 peruskorjaukseen Kurikassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 468/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen alikulun rakentamiseen maantielle 6900 Kurikan Jyllintaipaleella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 469/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen Polvenkyläntien ja Hakunintien peruskorjaukseen Kurikassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 470/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps Tekesille — teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskukselle myönnetyn määrärahan vähentäminen (32.20.06)
- Talousarvioaloite TAA 471/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen Valkiajärven kunnostamiseen Seinäjoella ja Jalasjärvellä (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 472/2013 vp Vesa-Matti Saarakkala ps ym. Määrärahan osoittaminen Ojutjärven kunnostamiseen Kauhavalla (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 473/2013 vp Matti Saarinen sd Määrärahan osoittaminen Espoo—Lohja-kaupunkiradan suunnitteluun (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 474/2013 vp Matti Saarinen sd ym. Määrärahan osoittaminen Hangon sataman ulkosatamaan johtavan väylän ruoppaamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 475/2013 vp Matti Saarinen sd ym. Määrärahan osoittaminen Hanko—Hyvinkää-radana sähköistykseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 476/2013 vp Kimmo Sasi kok Määrärahan osoittaminen valtatie rakentamiseen tieosuudella Ylöjärvi—Sasi (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 477/2013 vp Kimmo Sasi kok Määrärahan osoittaminen Joulupukisäätiölle matkailun edistämiskampanjaan Aasiassa (32.20.07)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 478/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen puolustusvoimien toimintamenoihin (27.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 479/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen puolustusmateriaalihankintoihin (27.10.18)
- Talousarvioaloite TAA 480/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen kansanmusiikkitahtuman Eteläpohjalaiset Spelit avustamiseen (29.80.52)
- Talousarvioaloite TAA 481/2013 vp Mikko Savola kesk Määrärahan osoittaminen maantien 17881 Särkikylä—Pitkäsalo—Övermark perusparantamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 482/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen Ähtärin Inha—Ryöttö-tien päällystämiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 483/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen Alavuden Kätjänjoentien (paikallistie 7071) perusparannuksen loppuun saattamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 484/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Lappajärven Itäkylässä kantatiellä 68 (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 485/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen Alajärven Lehtimäen Rannankyläntien perusparannukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 486/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen Kuortaneen Mäyryn kiertoliittymän suunnitteluun ja rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 487/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen kantateiden 63 ja 68 kiertoliittymän rakentamiseen Evijärvellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 488/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen Töysän Tuurin ja Ähtärin Peränteen välisen Salonkyläntien peruskorjaukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 489/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Alajärven Luoma-aholla kantatiellä 68 ja Luomantiellä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 490/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen maantien 17783 parantamiseen ja päällystämiseen välillä Viinikka—Purmojärvi, Kauhava ja Lappajärvi (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 491/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen paikallistien 17253 (Rämäläntie) peruskorjaamiseen Ähtärin Myllymäenkylän ja Soinin Vehunkylän välillä (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 492/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen Seinäjoki—Kaskinen-radan perusparannuksen käynnistämiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 493/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen kantatien 63 parantamiseen välillä Evijärvi—Kaustinen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 494/2013 vp Mikko Savola kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 18 oikaisuun välillä Ähtärin Myllymäki—Multia (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 495/2013 vp Anni Sinnemäki vihr ym. Määrärahan osoittaminen saamen kielipesätoiminnan tukemiseen (29.91.52)
- Talousarvioaloite TAA 496/2013 vp Jouko Skinnari sd ym. Määrärahan osoittaminen Kimolan kanavan uudistamisen suunnitteluun ja rakentamiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 497/2013 vp Ismo Soukola ps ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen turvallisuuden parantamiseen maantiellä 2855 (Vanha Härkätie) Hämeenlinnan taajaman rajalta Kissankulman eläinpihan liittymään (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 498/2013 vp Ismo Soukola ps ym. Määrärahan osoittaminen alemman tieverkon perusparantamiseen Kanta-Hämeessä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 499/2013 vp Ismo Soukola ps ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 3 liittymän rakentamiseen Hattulan Merven teollisuusalueelle (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 500/2013 vp Ismo Soukola ps ym. Määrärahan osoittaminen Kanta-Hämeen bioenergiaprojektiin (32.60.40)
- Talousarvioaloite TAA 501/2013 vp Hanna Tainio sd ym. Määrärahan osoittaminen Tampereen keskusareenan rakentamiseen (29.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 502/2013 vp Hanna Tainio sd ym. Määrärahan osoittaminen eläinkokeita korvaavan vaihtoehtomenetelmakeskus FICAM:n viranomaistoimintaan (30.01.22)
- Talousarvioaloite TAA 503/2013 vp Hanna Tainio sd ym. Määrärahan osoittaminen Hämeenkyrön ohitustien rakentamisen aloittamiseen valtatiellä 3 (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 504/2013 vp Hanna Tainio sd ym. Määrärahan osoittaminen Saslamäki—Huittinen-siirtoviemäriin ja yhdysvesijohdon rakentamiseen (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 505/2013 vp Eila Tiainen vas Määrärahan osoittaminen Puolueiden kansainvälinen demokratiayhteistyö Demo ry:n toiminnan tukemiseen (24.30.66)
- Talousarvioaloite TAA 506/2013 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen (27.10.50)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 507/2013 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen lapsiperheiden kunnallisen kotipalvelun vahvistamiseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 508/2013 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 509/2013 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen maakunnan kehittämisrahaan (32.50.43)
- Talousarvioaloite TAA 510/2013 vp Kimmo Tiilikainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen omaishoidon tuen siirtoon Kansaneläkelaitoksen vastattavaksi (33.10)
- Talousarvioaloite TAA 511/2013 vp Maria Tolppanen ps ym. Määrärahan osoittaminen ylimääräisen sanomalehtimieseläkkeen maksamiseen (29.80.16)
- Talousarvioaloite TAA 512/2013 vp Ari Torniainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen peruskorjauksen aloittamiseen tiellä 387 välillä Raippo—Vaalimaa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 513/2013 vp Ari Torniainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen tien 3864 eli Ylämaantien kunnostukseen välillä Sipari—Pulsa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 514/2013 vp Ari Torniainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 26 perusparannushankkeen aloittamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 515/2013 vp Ari Torniainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 13 perusparannukseen Myttiömäen kohdalla Savitaipaleella (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 516/2013 vp Ari Torniainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 6 parantamishankkeen loppuun saattamiseen Koriolla (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 517/2013 vp Ari Torniainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 6 perusparannukseen välillä Taavetti—Lappeenranta (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 518/2013 vp Ari Torniainen kesk ym. Määrärahan osoittaminen aluearkkitehtitoimintaan (35.20.37)
- Talousarvioaloite TAA 519/2013 vp Kaj Turunen ps ym. Parikkalan kansainvälisen rajanylityspaikan vakinaistaminen (26.20.01)
- Talousarvioaloite TAA 520/2013 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen Savonlinnan Oopperajuhlien kannatusyhdistykselle (29.80.52)
- Talousarvioaloite TAA 521/2013 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen Parikkala—Syväoron rajanylityspaikan kehittämiseen (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 522/2013 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen välitömiä perusparannuksia tarvitsevien tieosuuksien kunnostukseen Etelä-Savon maakunnan alueella (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 523/2013 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden kunnossapitoon, parantamiseen ja rakennuskustannuksiin Etelä-Savon maakunnan alueella (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 524/2013 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen Savonlinnan keskustan liikennejärjestelyihin (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 525/2013 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen henkilöliikenteen aloittamiseen junaradalla Savonlinna—Pieksämäki (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 526/2013 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen "Väliaikainen yrittäjyys" -selvitystyön tekemiseen (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 527/2013 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen yli 50-vuotiaiden työllistämiseen Etelä-Savon maakunnassa (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 528/2013 vp Kaj Turunen ps ym. Määrärahan osoittaminen nuorten työllistämiseen Etelä-Savon maakunnassa (32.30.51)
- Talousarvioaloite TAA 529/2013 vp Kauko Tuupainen ps Määrärahan osoittaminen Uurainen—Höytiä—Yläkintaus—Kintaus-yhdyntien osittaiseen peruskorjaukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 530/2013 vp Kauko Tuupainen ps Määrärahan osoittaminen yhdystien 16691 peruskorjaukseen Jyväskylässä (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 531/2013 vp Kauko Tuupainen ps Määrärahan osoittaminen rataosan Jyväskylä—Tampere parantamiseen (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 532/2013 vp Kauko Tuupainen ps Määrärahan osoittaminen selvitystyöhön eläkekaton saamiseksi Suomeen (33.01.01)
- Talousarvioaloite TAA 533/2013 vp Kauko Tuupainen ps Määrärahan osoittaminen Laajalahden kunnostuksen toisen vaiheen aloittamiseen Keski-Suomessa (35.10.61)
- Talousarvioaloite TAA 534/2013 vp Anu Urpalainen kok Määrärahan osoittaminen Kotkaniemen päärakennuksen peruskorjaukseen ja pihan uudisrakennuksen rakentamiseen (29.80.75)
- Talousarvioaloite TAA 535/2013 vp Mirja Vehkaperä kesk Määrärahan osoittaminen yleissivistävien oppilaitosten ja päiväkotien sisäilma- ja kosteusvaurioiden korjauksiin (29.10.34)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 536/2013 vp Mirja Vehkaperä kesk Määrärahan osoittaminen Iijoen kalatien rakentamiseen (30.40.77)
- Talousarvioaloite TAA 537/2013 vp Mirja Vehkaperä kesk Määrärahan osoittaminen Ylivieskan ratapihan kunnostukseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 538/2013 vp Mirja Vehkaperä kesk ym. Määrärahan osoittaminen perusväylänpitoon (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 539/2013 vp Mirja Vehkaperä kesk ym. Määrärahan osoittaminen joukkoliikenteen ostoon linja-autoliikenteen peruspalvelutason turvaamiseksi maaseudulla (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 540/2013 vp Mirja Vehkaperä kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (31.40.50)
- Talousarvioaloite TAA 541/2013 vp Mirja Vehkaperä kesk Määrärahan osoittaminen merialueen retkisatamaverkoston palveluiden kehittämiseen (35.10.52)
- Talousarvioaloite TAA 542/2013 vp Anu Vehviläinen kesk ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 23 parantamiseen välillä Varkaus—Viinijärvi (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 543/2013 vp Erkki Virtanen vas ym. Määrärahan osoittaminen perusradanpitoon (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 544/2013 vp Ville Vähämäki ps ym. Määrärahan osoittaminen Pyhäjoen kunnan tulvasuojelun kehittämissuunnitelman käynnistämiseen (30.50.31)
- Talousarvioaloite TAA 545/2013 vp Ville Vähämäki ps ym. Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen kantatielle 63 Sievin kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 546/2013 vp Ville Vähämäki ps ym. Määrärahan osoittaminen valtatie 27 kehittämissuunnitelman toimeenpanoon Ylivieskan keskustan tuntumassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 547/2013 vp Tuula Väätäinen sd ym. Määrärahan osoittaminen yksityisten teiden valtionapuun (31.10.50)
- Talousarvioaloite TAA 548/2013 vp Stefan Wallin r Määrärahan osoittaminen kalastuslupamaksujen palautuksiin (30.40.52)
- Talousarvioaloite TAA 549/2013 vp Stefan Wallin r Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Kullan ja Slätsin kylien välille Kemiönsaaren kunnassa (31.10.20)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 550/2013 vp Stefan Wallin r Määrärahan osoittaminen Taalintehaan sataman kehittämiseen (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 551/2013 vp Stefan Wallin r Määrärahan osoittaminen kevyen liikenteen väylän rakentamiseen Nauvon ja Prosvikin välille (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 552/2013 vp Stefan Wallin r Määrärahan osoittaminen uuden tien rakentamiseen Kirjalansalmen sillalta Kaarinan Poikluomaan (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 553/2013 vp Stefan Wallin r Määrärahan osoittaminen Saaristomeren kansallispuiston toiminnan kehittämiseen Öron saarella Kemiönsaaren kunnassa (35.10.52)
- Talousarvioaloite TAA 554/2013 vp Stefan Wallin r Määrärahan osoittaminen verotulojen tuottojen korottamiseen (11.01.01)
- Talousarvioaloite TAA 555/2013 vp Stefan Wallin r Määrärahan osoittaminen viehekalastusmaksujen tuottojen korottamiseen (12.30.43)
- Talousarvioaloite TAA 556/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen Vaihtoehto EU:lle Tiedotuskeskuksen tiedotustoiminnan lisäämiseen (24.90.50)
- Talousarvioaloite TAA 557/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen syyttäjälaitokselle harmaan talouden ja talousrikollisuuden torjuntaan (25.30.01)
- Talousarvioaloite TAA 558/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen omaishoidon tuen ja tukipalvelujen lisäämiseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 559/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen kuntien valtionosuuksien korottamiseen (28.90.30)
- Talousarvioaloite TAA 560/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen valtatie 8 parantamiseen tieosuudella Turku—Pori (31.10.77)
- Talousarvioaloite TAA 561/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen Varsinais-Suomen paikallisjunaliikenteen käynnistämisen edellyttämään selvitystyöhön ja suunnitteluun (31.30.63)
- Talousarvioaloite TAA 562/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen yhteisöradioiden ja viestintäyhteisöjen toiminnan tukemiseen (31.40)
- Talousarvioaloite TAA 563/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen selvitystyöhön työeläkkeiden taitetun indeksin muuttamiseksi puoliväli-indeksiksi (33.01.01)
- Talousarvioaloite TAA 564/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen lapsilisten indeksitarkistukseen (33.01.51)

Valiokunnan mietintö VaVM 34/2013 vp
LIITE: Talousarvioaloitteet TAA 1—423, 425—428, 430—576/2013 vp

- Talousarvioaloite TAA 565/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen valtion osuuteen sairausvakuutuslaista johtuviin menoihin (33.30.60)
- Talousarvioaloite TAA 566/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen ulkomaisen työvoiman käyttöä valvovien tarkastajien lisäämiseen Lounais-Suomessa (33.70.01)
- Talousarvioaloite TAA 567/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen asbestille altistuneiden terveysneuvontaan ja kuntoutukseen (33.70.50)
- Talousarvioaloite TAA 568/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen mielenterveyspotilaiden hammashuoltoon (33.70.50)
- Talousarvioaloite TAA 569/2013 vp Jyrki Yrttiaho vr Määrärahan osoittaminen asuntojen peruskorjausavustuksiin (35.20.55)
- Talousarvioaloite TAA 570/2013 vp Peter Östman kd ym. Määrärahan osoittaminen poliisin telekuuntelujärjestelmän uudistamiseen (26.10.01)
- Talousarvioaloite TAA 571/2013 vp Peter Östman kd ym. Määrärahan osoittaminen maantien 7390 sekä yhdyntien 17903 peruskorjaukseen Pedersören kunnassa (31.10.20)
- Talousarvioaloite TAA 572/2013 vp Peter Östman kd ym. Määrärahan osoittaminen Vienniuskunta Viexpon toiminnan tukemiseen (32.20.41)
- Talousarvioaloite TAA 573/2013 vp Peter Östman kd ym. Määrärahan osoittaminen yrittäjille suunnatun Talousapu-palvelun toiminnan varmistamiseen (32.20.41)
- Talousarvioaloite TAA 574/2013 vp Peter Östman kd ym. Ansio- ja pääomatulokertymän arvioidun tuoton vähentäminen yrittäjävähennyksen toteuttamisen johdosta (11.01.01)
- Talousarvioaloite TAA 575/2013 vp Pirkko Mattila ps ym. Määrärahan osoittaminen hätätkestiviestitoiminnan kehittämiseen (26.30.02)
- Talousarvioaloite TAA 576/2013 vp Pirkko Mattila ps ym. Määrärahan osoittaminen metsähake- ja puupolttovoimalan tuotantotukeen (32.60.44)